

INSETE

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ 2030

ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Αποτελεί μέρος της μελέτης:
«Σχέδια Δράσης για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας
και της διαρθρωτικής προσαρμογής του τουριστικού τομέα»

Deloitte.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διευκρινίσεις & ειδικοί όροι

Το παρόν τεύχος αποτελεί μέρος της μελέτης που εκπονήθηκε από τις εταιρίες «DELOITTE BUSINESS SOLUTIONS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ και «REMACO ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ» για λογαριασμό του «ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» (ΙΝΣΕΤΕ) στο πλαίσιο της Πράξης με τίτλο «Παρεμβάσεις για την συστηματική πρόγνωση και παρακολούθηση μεταβολών του παραγωγικού περιβάλλοντος και την υποστήριξη των δράσεων ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων» και MIS 5003333.

Το ΙΝΣΕΤΕ έχει την αποκλειστική, παγκόσμια και απεριόριστη άδεια χρήσης και εκμετάλλευσης της μελέτης. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, πάντα με αναγραφή της πηγής προέλευσης.

Η αποτύπωση των όποιων χαρακτηριστικών της αγοράς πραγματοποιήθηκε στη βάση ανάλυσης δευτερογενών δημοσιευμένων στοιχείων. Διευκρινίζεται ότι δεν πραγματοποιήθηκε κανενός είδους πρωτογενής έρευνα.

Κανένα σημείο της παρούσας μελέτης δεν αποτελεί ή δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί υπόσχεση ή δεσμευτική πρόβλεψη για το μέλλον. Επισημαίνουμε ότι ορισμένες υποθέσεις που έχουν υιοθετηθεί στη μελέτη αυτή, όπως και οι εκτιμήσεις για τη μελλοντική εξέλιξη διαφόρων μεγεθών και δεδομένων, ενδεχομένως να μεταβληθούν, με συνέπεια τη μεταβολή των σχετικών αποτελεσμάτων της μελέτης, μεταβολή η οποία μπορεί να είναι και σημαντική. Συνεπώς, το ΙΝΣΕΤΕ και οι συγγραφείς της μελέτης δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τυχόν αποκλίσεις των μεγεθών και δεδομένων που αναφέρονται στη μελέτη ή για τυχόν παραλείψεις.

Οι εκτιμήσεις και πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα μελέτη δίδονται για ενημερωτικούς και μόνο σκοπούς και όχι για εμπορικούς, επενδυτικούς ή άλλους σκοπούς. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να εκληφθούν ως συμβουλή, σύσταση ή πρόταση για επένδυση ούτε ως προτροπή για την πραγματοποίηση οποιασδήποτε μορφής επενδύσεων.

Η χρήση ή στήριξη στην παρούσα μελέτη από οποιοδήποτε μέρος και τυχόν αποφάσεις που βασίζονται σε αυτήν αποτελούν αποκλειστική υπευθυνότητα αυτών που χρησιμοποιούν τη μελέτη. Το ΙΝΣΕΤΕ και οι συγγραφείς της μελέτης δε φέρουν καμιά ευθύνη ή υποχρέωση για ζημίες που μπορεί να προκύψουν σε οποιοδήποτε μέρος, ως αποτέλεσμα αποφάσεων που τυχόν ληφθούν βασισμένες στην παρούσα μελέτη.

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

<u>Προσβασιμότητα</u>	<u>5</u>
<u>Χαρτογράφηση Τουριστικών Προϊόντων</u>	<u>13</u>
<u>Βασικές Υποδομές</u>	<u>14</u>
<u>Λοιπές Υποστηρικτικές τουριστικές υποδομές</u>	<u>18</u>
<u>Επάρκεια ανθρώπινου δυναμικού</u>	<u>21</u>
<u>Ήλιος και Θάλασσα</u>	<u>24</u>
<u>Ναυτικός Τουρισμός</u>	<u>25</u>
<u>Πολιτιστικός και Θρησκευτικός Τουρισμός</u>	<u>26</u>
<u>City Break</u>	<u>29</u>
<u>MICE</u>	<u>31</u>
<u>Οικοτουρισμός</u>	<u>32</u>
<u>Γαστρονομικός Τουρισμός</u>	<u>33</u>
<u>Sports & Activities & Τουρισμός Ευεξίας</u>	<u>34</u>

<u>Επισκόπηση Ζήτησης και προσφοράς</u>	<u>37</u>
<u>Εισερχόμενος τουρισμός</u>	<u>38</u>
<u>Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις</u>	<u>44</u>
<u>Αφίξεις στους λιμένες</u>	<u>47</u>
<u>Αφίξεις σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα</u>	<u>49</u>
<u>Τουρισμός κρουαζιέρας</u>	<u>57</u>
<u>Τουριστικές μονάδες</u>	<u>59</u>
<u>Καταλύματα σε πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης</u>	<u>66</u>
<u>Αρχαιολογικοί χώροι</u>	<u>68</u>
<u>Μουσεία</u>	<u>73</u>
<u>Βασικοί λειτουργικοί δείκτες απόδοσης ξενοδοχείων</u>	<u>78</u>
<u>Νέες σχεδιαζόμενες επενδύσεις</u>	<u>82</u>
<u>Ανάλυση SWOT</u>	<u>83</u>

Πίνακας συντομογραφιών

Συντομογραφίες	Περιγραφή / Επεξήγηση
\$	Δολάριο ΗΠΑ
~	Περίπου
£	Λίρα ΗΒ
€	Ευρώ
hm ³	Κυβικό εκατόμετρο (1 εκατομμύριο κυβικά μέτρα)
knots	Κόμβοι
χλμ.	Χιλιόμετρα
A/K	Αυτοκινητόδρομος
ΑμεΑ	Άτομα με αναπηρία
Γ.Ν.	Γενικό Νοσοκομείο
ΔΕΔ-Μ	Διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών
δισ.	Δισεκατομμύρια
Ε/Γ - Ο/Γ	Επιβατηγό/οχηματαγωγό
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΛ	Εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων
ΕΞΑΑ	Ένωση Ξενοδόχων Αθηνών – Αττικής & Αργοσαρωνικού
εκατ.	Εκατομμύρια
Ενοικ. Δωμάτια	Ενοικιαζόμενα δωμάτια
ΗΒ	Ηνωμένο Βασίλειο
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΘΗΣ	Θερμοηλεκτρικός σταθμός
Ι.Μ.	Ιερά Μονή
κ.α.	Και άλλα
κτλ.	Και τα λοιπά

Συντομογραφίες	Περιγραφή / Επεξήγηση
ΚΥ	Κέντρο υγείας
μ.	Μέτρα
Μ.Ο.	Μέσος όρος
ΟΤΑ	Online Travel Agency
Π.Γ.Ν.	Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο
π.χ.	Παραδείγματος χάριν
ΠΓΕ	Προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη
ΠΕ	Περιφερειακή Ενότητα
ΠΟΑ	Πεζοπορικός Όμιλος Αθηνών
ΠΟΠ	Προστατευόμενη ονομασία προέλευσης
ΠΠΙ	Πολυδύναμο περιφερειακό ιατρείο
π/υ	Προϋπολογισμός
ΣΜΑ	Σταθμός μεταφόρτωσης απορριμμάτων
στρ.	Στρέμματα
τ.μ.	Τετραγωνικά μέτρα
τ.χλμ.	Τετραγωνικά χιλιόμετρα
τρис.	Τρισεκατομμύρια
ΤΣΠ	Τοπικός σταθμός παραγωγής
ΥΔ	Υδατικό Διαμέρισμα
ΥΗΣ	Υδροηλεκτρικός σταθμός
χιλ.	Χιλιάδες
χλστ.	Χιλιοστόμετρα
ΧΥΤΑ	Χώρος υγειονομικής ταφής απορριμμάτων
ΧΥΤΥ	Χώρος υγειονομικής ταφής υπολειμμάτων

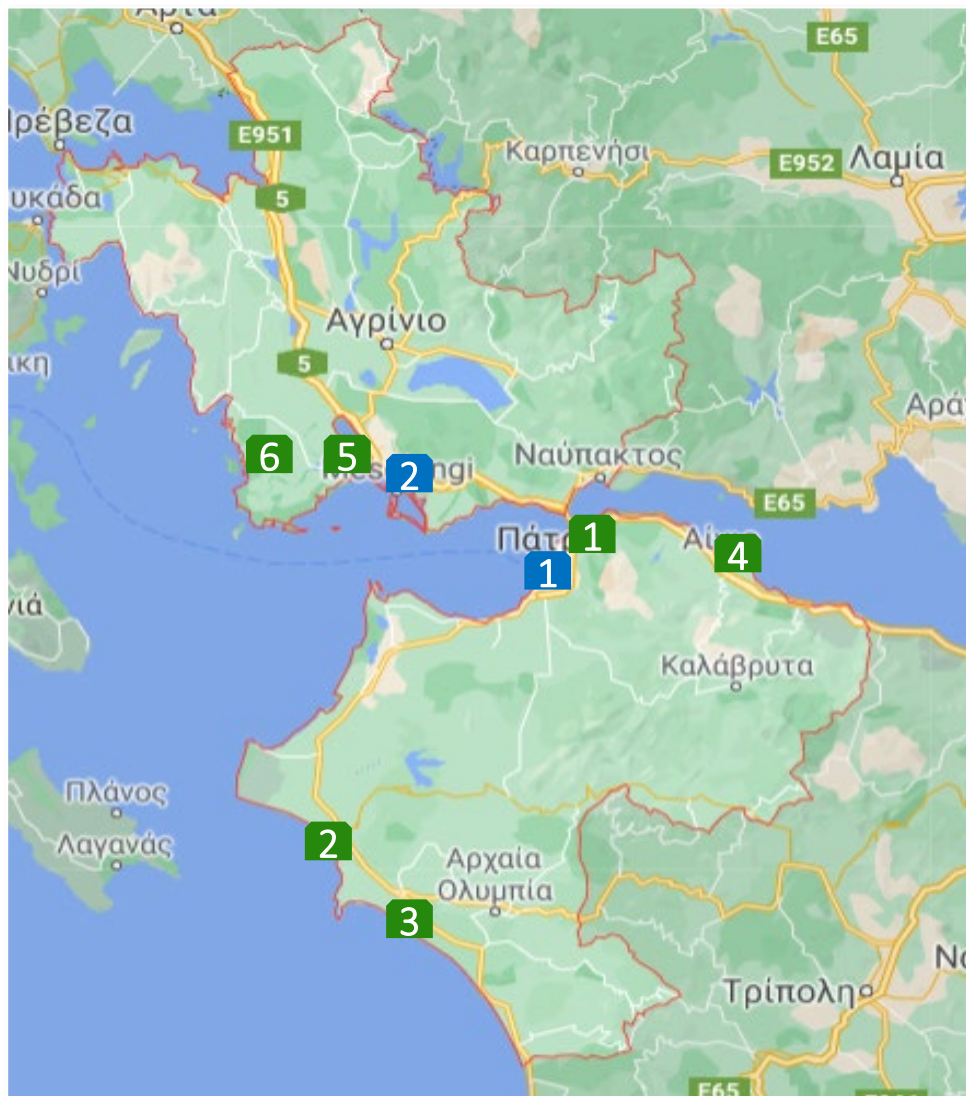

Προσβασιμότητα

Υποδομές μεταφορών και σημεία πρόσβασης στην Περιφέρεια

Οι βασικές υποδομές μεταφορών της Περιφέρειας περιλαμβάνουν το οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο, τα αεροδρόμια και τους λιμένες.

Οδικό Δίκτυο

- Ολυμπία Οδός, Αυτοκινητόδρομος Α8
- Ιόνια Οδός (Αυτοκινητόδρομος Α5), Ευρωπαϊκή οδός Ε951
- Αμβρακία Οδός
- Εθνική Οδός 48
- Εθνική Οδός 38
- Εθνική Οδός 74

Λιμένες

Κύριοι Λιμένες

1. Λιμάνι της Πάτρας
2. Λιμάνι Κατάκολου
3. Λιμάνι Κυλλήνης
4. Λιμάνι Αιγίου
5. Λιμάνι Μεσολογγίου
6. Λιμάνι Αστακού

Αεροδρόμια

1. Διεθνής Αερολιμένας Ακτίου
2. Διεθνής Αερολιμένας Αράξου

Σιδηροδρομικό Δίκτυο

- Αγ. Βασίλειος – Αγ. Ανδρέας Πάτρα
- Πάτρα – Πύργος – Καλόνερο – Ζευγόλατο – Καλαμάτα
- Διακοπτό – Καλάβρυτα
- Κατάκολο - Πύργος – Ολυμπία

Ανάλυση προσβασιμότητας και συνδεσιμότητας της Περιφέρειας | Οδικό Δίκτυο

Η Ολυμπία Οδός, η Ιόνια Οδός, καθώς και οι Εθνικές Οδοί 48,38 και 74 αποτελούν τις σημαντικότερες οδικές υποδομές της Περιφέρειας.

Οδικό Δίκτυο

Ολυμπία Οδός Αυτοκινητόδρομος (Α8)

- Ο Αυτοκινητόδρομος Α8 είναι ο δρόμος που ενώνει την Αθήνα με την Πάτρα, αποτελεί αναβάθμιση της Νέας Εθνικής Οδού Αθηνών – Πατρών και στο τμήμα που διέρχεται από την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανήκει στην Ευρωπαϊκή Οδό 65 (Ε65).
- Η σύνδεση Κόρινθος – Πάτρα δόθηκε στην κυκλοφορία το 2017, καθώς και οι περιμετρικοί οδοί της Πάτρας. Πρόκειται για ένα έργο με σημαντικά τεχνικά χαρακτηριστικά και ιδιαίτερα δύσκολο στην κατασκευή του καθώς το τμήμα που βρίσκεται εντός της Περιφέρειας περιλαμβάνει 18 ανισόπεδους κόμβους, περισσότερες από 50 γέφυρες και 24 σήραγγες. Η λειτουργία της Οδού αναβάθμισε το αστικό κέντρο της Πάτρας και βελτίωσε το βαθμό προσβασιμότητας ενώ επηρέασε καταλυτικά μικρότερους οικισμούς όπως το Αίγιο.

Ιόνια Οδός (Αυτοκινητόδρομος Α5)

- Η Ιόνια Οδός διατρέχει το μεγαλύτερο κομμάτι της Δυτικής Ελλάδας. Το κομμάτι που διέρχεται από την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έχει μήκος περίπου 180 χλμ. και αποτελεί τμήμα της Ευρωπαϊκής Οδού 55. Κατασκευάστρια και διαχειρίστρια εταιρεία για το Τμήμα Αντίρριο – Ιωάννινα είναι η Νέα Οδός. Το τμήμα αυτό περιλαμβάνει ένα από τα σημαντικότερα έργα υποδομής τη γέφυρα Ρίου – Αντιρρίου. Πρόκειται για έργο που δόθηκε στην κυκλοφορία το 2004 και επέτρεψε τη σύνδεση της Πελοποννήσου με τη Δυτική Ελλάδα. Έχει συνολικό μήκος 2.252 μ.
- Υπό κατασκευή βρίσκεται η επέκταση της Ιόνιας Οδού (άξονας Πάτρα – Πύργος – Τσάκωνα) με κατασκευάστρια εταιρία την Ολυμπία Οδό ΑΕ. Διέρχεται από σημαντικά αστικά κέντρα της Περιφέρειας όπως το Αργίνιο, το Μεσολόγγι, το Ρίο και την Πάτρα.

Εθνική Οδός 48, 38 & 74

- Εθνική Οδός 48 : Συνδέει την Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας με τη Στερεά Ελλάδα καθώς διατρέχει τον άξονα Αντίρριο - Λιβαδειά. Έχει συνολικό μήκος 165 χλμ και αποτελεί τμήμα της Ευρωπαϊκής Οδού 65.
- Εθνική Οδός 38 : Συνδέει την Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας με τη Στερεά Ελλάδα καθώς διατρέχει τον άξονα Λαμία - Θέρμο. Έχει συνολικό μήκος 210 χλμ και αποτελεί τμήμα της Ευρωπαϊκής Οδού 952 (Ε952).
- Εθνική Οδός 74: Συνδέει τον Πύργο με την Τρίπολη. Έχει συνολικό μήκος 141 χλμ και διέρχεται από την Αρχαία Ολυμπία.

Ανάλυση προσβασιμότητας και συνδεσιμότητας της Περιφέρειας | Αεροδρόμια

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει δύο αεροδρόμια: τον Διεθνή Αερολιμένα Ακτίου και τον Διεθνή Αερολιμένα Αράξου.

Αεροδρόμια

Διεθνής Αερολιμένας Ακτίου

Ο Διεθνής Αερολιμένας Ακτίου ανήκει διοικητικά στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Η θέση του επιτρέπει να χρησιμοποιείται ως σημείο πρόσβαση προς την Ήπειρο, καθώς η Πρέβεζα απέχει μόλις 7,5 χλμ., και προς τη Λευκάδα που απέχει 20 χλμ. Η πρόσβαση στον αερολιμένα έχει αναβαθμιστεί σημαντικά με τη κατασκευή της Ιονίας Οδού.

Το αεροδρόμιο παρουσιάζει πολύ περιορισμένη συνδεσιμότητα με προορισμούς του εσωτερικού. Συγκεκριμένα συνδέεται με τη Ζάκυνθο, την Κέρκυρα, την Κεφαλλονιά και τη Σητεία. Αντίθετα, κατά τους θερινούς μήνες αρκετές εταιρείες δραστηριοποιούνται στο αεροδρόμιο συνδέοντας την περιοχή με χώρες του εξωτερικού, όπως η Αυστρία, η Σερβία, η Σλοβενία, η Γερμανία, η Δανία, η Αγγλία, η Σουηδία και η Ολλανδία. Με πολλές από αυτές τις χώρες η συνδεσιμότητα πραγματοποιείται και με πτήσεις charter. Επιπλέον, στη διάρκεια των θερινών μηνών πραγματοποιούνται πτήσεις από και προς την Αθήνα.

Το αεροδρόμιο από το 2017 ανήκει στη διαχείριση της Frarort, η οποία στο πλαίσιο της νέας διαχείρισης ανακοίνωσε μία σειρά έργων ανάπτυξης και βελτίωσης, όπως η ανακαίνιση και επέκταση του τερματικού σταθμού, η αναδιοργάνωση του χώρου στάθμευσης των αεροπλάνων και η αύξηση των σταθμών check in και των πυλών.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, οι διεθνείς αφίξεις έχουν αυξηθεί σημαντικά την περίοδο 2015-2019 φτάνοντας τις 292.302 (αύξηση 54%), ενώ οι αφίξεις εσωτερικού παρουσιάζουν οριακή μείωση σε σχέση με το 2015 (5%).

Διεθνής Αερολιμένας Αράξου

Ο Διεθνής Αερολιμένας Αράξου απέχει 45 χλμ. από την Πάτρα, 46 χλμ. από το λιμάνι της Κυλλήνης και 86 χλμ. από την Αρχαία Ολυμπία. Η πρόσβαση εξυπηρετείται από το ΚΤΕΛ Αχαΐας καθώς και με ταξί.

Θεωρείται κυρίως στρατιωτικό αεροδρόμιο, αλλά κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών δέχεται πτήσεις charter από προορισμούς όπως η Ρωσία, η Λιθουανία και η Εσθονία, αλλά και τακτικές πτήσεις από αεροπορικές εταιρείες που θεωρούνται χαμηλού κόστους και συνδέουν το αεροδρόμιο με την Αυστρία, τη Ρωσία, το Βέλγιο και τη Γερμανία.

Το 2018 υποδέχθηκε τις περισσότερες διεθνείς αφίξεις (89.044), αύξηση 22% σε σχέση με το 2015, ενώ το 2019 παρουσιάστηκε μείωση κατά 7% (σε σύγκριση με το 2018).

Ανάλυση προσβασιμότητας και συνδεσιμότητας της Περιφέρειας | Λιμένες

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας βρίσκεται στο παράκτιο τμήμα της δυτικής Ελλάδας, θέση που της παρέχει άμεση πρόσβαση στις θαλάσσιες μεταφορές και ύπαρξη πολλών φυσικών λιμένων. Διαθέτει 6 κύριους λιμένες που εξυπηρετούν διαφορετικές ενδοπεριφερειακές, κυρίως, ανάγκες όπως μεταφορές εμπορευμάτων, ελλιμενισμό κρουαζιερόπλοιων και πρόσβαση σε δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς.

Λιμένες

Λιμάνι Πάτρας

- Το λιμάνι της Πάτρας θεωρείται διεθνούς ενδιαφέροντος και εντάσσεται στο κεντρικό δίκτυο του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών, ενώ τα έργα που απαιτούνται θεωρούνται ενδιάμεσης προτεραιότητας. Το λιμάνι μαζί με το λιμάνι της Ηγουμενίτσας, της Θεσσαλονίκης και του Πειραιά έχει ενταχθεί στο «Πρόγραμμα συνδέοντας την Ευρώπη» που συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής. Είναι ένα από τα λίγα λιμάνια της χώρας όπου πραγματοποιούνται διεθνή δρομολόγια καθώς συνδέεται με την Ιταλία. Η θέση του στον μεσογειακό χάρτη και την Αδριατική αλλά και η τοποθεσία του στον ελλαδικό χώρο δίνουν τη δυνατότητα στο λιμάνι να καταστεί κόμβος διεθνούς εμβέλειας.
- Το νέο λιμάνι έχει τις προδιαγραφές να γίνει εμπορευματικό κέντρο, ενώ η σύνδεση του λιμανιού με μέσα σταθερής τροχιάς και με τους αυτοκινητόδρομους που διέρχονται από την Πάτρα μπορούν να δημιουργήσουν μια πύλη εισόδου συνδυασμένων μεταφορών που να εξυπηρετεί την Περιφέρεια αλλά να έχει και εθνική εμβέλεια.

Λιμάνι Κατάκολου

- Το λιμάνι του Κατάκολου χαρακτηρίζεται εθνικής σημασίας με έργα αναβάθμισης ενδιάμεσης προτεραιότητας. Χρησιμοποιείται για τη διακίνηση εμπορευμάτων αλλά και για την ακτοπλοΐα και τον ελλιμενισμό σκαφών αναψυχής. Το λιμάνι έχει ιδιαίτερη τουριστική σημασία, καθώς εξυπηρετεί μεγάλο αριθμό κρουαζιερόπλοιων και αποτελεί σημείο πρόσβασης για τον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Ολυμπίας. Το 2018 το λιμάνι υποδέχθηκε 221 κρουαζιερόπλοια.

Λιμάνι Κυλλήνης

- Θεωρείται λιμένας εθνικής σημασίας, καθώς χρησιμοποιείται τόσο για εμπορεύματα όσο και για ακτοπλοΐα και σκάφη αναψυχής. Ανήκει στο εκτεταμένο Δίκτυο του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών με έργα ενδιάμεσης προτεραιότητας. Το 2019, οι αποβιβασθέντες στο λιμάνι ανήλθαν σε 831.272 φτάνοντας στο 2,32% του συνόλου των αποβιβασθέντων επιβατών στα λιμάνια της χώρας. Το λιμάνι εξυπηρετεί την ακτοπλοϊκή σύνδεση με τα λιμάνια της Κεφαλονιάς και της Ζακύνθου.

Λιμάνι Αιγίου

- Θεωρείται λιμένας μείζονος ενδιαφέροντος με έργα αναβάθμισης που θεωρούνται έργα μικρής προτεραιότητας, ενώ χρησιμοποιείται για τη διακίνηση εμπορευμάτων και την ακτοπλοΐα.

Ανάλυση πόλεων και περιοχών της Περιφέρειας που λειτουργούν ως πύλες εισόδου / εξόδου

Η πόλη της Πάτρας αποτελεί την βασική πύλη εισόδου / εξόδου της Περιφέρειας.

Πάτρα

Προσβασιμότητα – Συνδεσιμότητα

- Η Πάτρα αποτελεί κεντρικό κόμβο προσβασιμότητας και το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, αλλά και την τρίτη μεγαλύτερη πόλη της χώρας.
- Απέχει 211 χλμ. από την Αθήνα μέσω του Αυτοκινητόδρομου Α8, 95 χλμ. από τον Πύργο, την δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Περιφέρειας και 114 χλμ. από την Αρχαία Ολυμπία, που αποτελεί πολιτιστικό και τουριστικό κέντρο της Περιφέρειας.
- Η Πάτρα θεωρείται πύλη προς την Αδριατική και τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, καθώς το λιμάνι της συνδέεται όλο το χρόνο με τακτικά δρομολόγια με την Ιταλία. Συνδυάζει πολλές μεταφορικές υποδομές καθώς βρίσκεται στον άξονα του κεντρικού Αυτοκινητόδρομου ΠΑΘΕ, διαθέτει ένα από τα μεγαλύτερα λιμάνια της χώρας και αεροδρόμιο.
- Για την αναβάθμιση της Πάτρας ως κόμβο συνδυασμένων μεταφορών απαιτούνται έργα στο σιδηροδρομικό δίκτυο που θα επιτρέψουν τη σύνδεση με την Αθήνα και την Καλαμάτα.
- Αναμένεται η αναβάθμιση του λιμένα Πατρών με την κατασκευή εγκαταστάσεων που θα του επιτρέψουν να λειτουργήσει ως εμπορευματικό και διαμετακομιστικό κέντρο, έργο που συνδυάζεται με τη βελτίωση της τοπικής σιδηροδρομικής γραμμής ώστε να συνδεθεί με το σιδηροδρομικό ΠΑΘΕ.

Δημογραφικά Στοιχεία

Πληθυσμός: Η πόλη της Πάτρας αριθμεί 167.446 μόνιμους κατοίκους.

Εκπαίδευση: Το 18,5% του πληθυσμού είναι κάτοχοι πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Ηλικιακή Κατανομή: Το 56,0% των κατοίκων στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 20-64.

Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός: Στο Δήμο Πατρέων το 41,0% του πληθυσμού είναι οικονομικά ενεργός.

Κλάδος Καταλύματος & Εστίασης: Σε αυτό τον κλάδο της οικονομίας απασχολείται το 6,58% του συνόλου των εργαζομένων στο Δήμο Πατρέων.

Η συμβολή του ΕΣΠΑ στην ανάπτυξη των υποδομών πρόσβασης της Περιφέρειας

Παρακάτω παρουσιάζεται η συμβολή του ΕΣΠΑ στην ανάπτυξη των υποδομών πρόσβασης της Περιφέρειας.

Αποτελέσματα Χρηματοδοτικής περιόδου Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης

Λιμένες
Παρεμβάσεις βελτίωσης και υποδομής λειτουργικότητας στο λιμάνι της Πάτρας

Αερομεταφορές
Παρεμβάσεις σε σχέση με συνδεσιμότητα και την ασφάλεια στο αεροδρόμιο του Άκτιου (αεροσκάφη ελέγχου, ακτινοσκοπικών συσκευών ελέγχου αποσκευών και λογισμικού εισαγωγής στοιχείων κτλ.)

Συμβολή Δ΄ & Ε΄ Προγραμματικής Περιόδου (ΕΣΠΑ)

Στόχοι ΕΣΠΑ
2014 – 2020

Δράσεις για την στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών μέσω επενδύσεων στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ

Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων με τις υποδομές ΔΕΔ-Μ

Δράσεις ανάπτυξης και βελτίωσης φιλικών προς το περιβάλλον μεταφορών (εσωτερικές θαλάσσιες μεταφορές, υποδομές αεροδρομίων και λιμένων)

Έργα Ενταγμένα στις Προγραμματικές Περιόδους Δ΄ & Ε΄

Έργο	Π/Υ ΕΣΠΑ 2007-2013	Π/Υ ΕΣΠΑ 2014-2020	Π/Υ Σύνολο	Σχόλια
Κατασκευή - αναβάθμιση οδικής σύνδεσης πόλης Λευκάδας με τον Οδικό Άξονα «Άκτιο - Δυτικός Άξονας»		€ 52.449.600	€ 52.449.600	Ολοκλήρωση 2023
Νέος Λιμένας Πατρών 3α Τμήμα Α΄ Φάσης - Α2΄		€ 12.537.233	€ 12.537.233	Ολοκλήρωση 2023 - Συνέχεια της Φάσης Α1
Αναβάθμιση χερσαίας ζώνης Λιμένα Κατάκολου		€ 10.500.000	€ 10.500.000	Ολοκλήρωση 2022
Αναβάθμιση – Επισκευή της υφιστάμενης μετρικής σιδηροδρομικής γραμμής, στο σιδηροδρομικό τμήμα Κατάκολου – Πύργου – Αλφειού - Ολυμπίας		€ 3.400.100	€ 3.400.100	Στάδιο δημοπράτησης - Ολοκλήρωση 2022
Συμπληρωματικά έργα προστασίας και λειτουργικότητας στον λιμένα Κυλλήνης		€ 2.723.460	€ 2.723.460	Ολοκλήρωση 2023
Βελτίωση υποδομών βόρειου Λιμένα Πατρών		€ 1.029.074	€ 1.029.074	Ολοκλήρωση 2022

Μελλοντικά αναπτυξιακά σχέδια βελτίωσης των υποδομών πρόσβασης

Παρακάτω παρουσιάζονται τα μελλοντικά αναπτυξιακά σχέδια βελτίωσης των υποδομών πρόσβασης της Περιφέρειας.

Στόχοι ΕΣΠΑ
2014 – 2020

Ανάπτυξη υποδομών λιμένων και σύνδεση με σιδηροδρομικό και οδικό δίκτυο

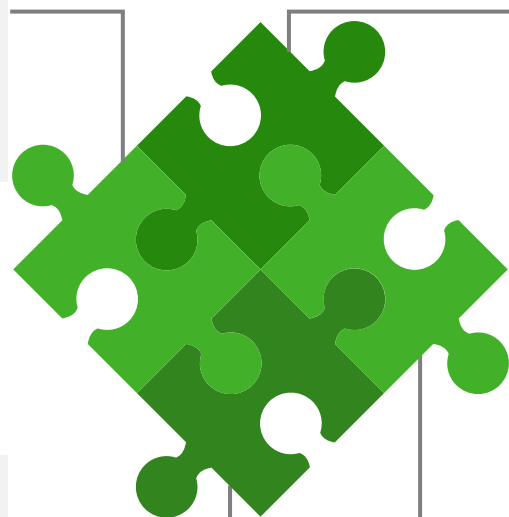
Αναβάθμιση ΔΕΔ-Μ και σύνδεση με κόμβους δευτερεύουσας και τριτεύουσας σημασίας

Αεροδρόμια

- Ανάπτυξη υποδομών για υδροπλάνα
- Αναβάθμιση Αερολιμένα Αράξου
- Αναβάθμιση Αερολιμένα Ανδραβίδας

Λιμένες

- Ολοκλήρωση νέου λιμανιού Πάτρας
- Αναβάθμιση Λιμένα Κατάκολου, Ηλεία: Κατασκευή κτιρίου υποδοχής επιβατών, κτιρίου εκθέσεων – πολιτισμού και κτίριο Σένγκεν (χρήση γραφείου ελέγχου επιβατών κρουαζιέρας και αποσκευών, Π/Υ έργου €10,5 εκατ.)
- Υποδομές Υδροπλάνων

Οδικό Δίκτυο

- Ολοκλήρωση Εθνικής Οδού Πατρών – Πύργου – Τσάκωνας, τμήμα Ιονίας Οδού
- Ολοκλήρωση Εθνικής Οδού Αρχαία Ολυμπία – Βυτίνα
- Ολοκλήρωση οδικού άξονα Αμβρακία – Άκτιο
- Ολοκλήρωση οδικού άξονα Πάτρα – Τρίπολη
- Σύνδεση νέου λιμένα Πατρών με περιφερειακή οδό Πατρών
- Λαστέικα - Παράκαμψη Αγ. Ιωάννη Κατάκολο, Ηλεία
- Αυτοκινητόδρομος Πάτρα - Πύργος, Αχαΐα, Ηλεία
- Συνέχιση και ολοκλήρωση Αμβρακίας Οδού, Αιτωλοακαρνανία
- Διπλή Σύνδεση Λευκάδας με Αμβρακία Οδό, Αιτωλοακαρνανία

Σιδηροδρομικό Δίκτυο

- Επέκταση προαστιακού σιδηρόδρομου (Κιάτο – Πάτρα)
- Σιδηροδρομική γραμμή Πάτρα – Πύργος
- Ολοκλήρωση Αίγιο – Ρίο, Αχαΐα (κατασκευή επιδομής της νέας διπλής σιδηροδρομικής γραμμής μήκους 32 χλμ., προϋπολογισμού €91 εκατ.)
- Υποδομή Ροδοδάφνη - Ψαθόπυργος, Αχαΐα (συνέχεια του υπό κατασκευή έργου Διακοπτό – Ροδοδάφνη, μήκος 21,5 χλμ. συμπεριλαμβάνοντας έργο 4,5 χλμ. της σήραγγας Παναγοπούλας)
- Υποδομή Ψαθόπυργος - Ρίο, Αχαΐα (μήκος 10,5 χλμ.)

Χαρτογράφηση τουριστικών προϊόντων

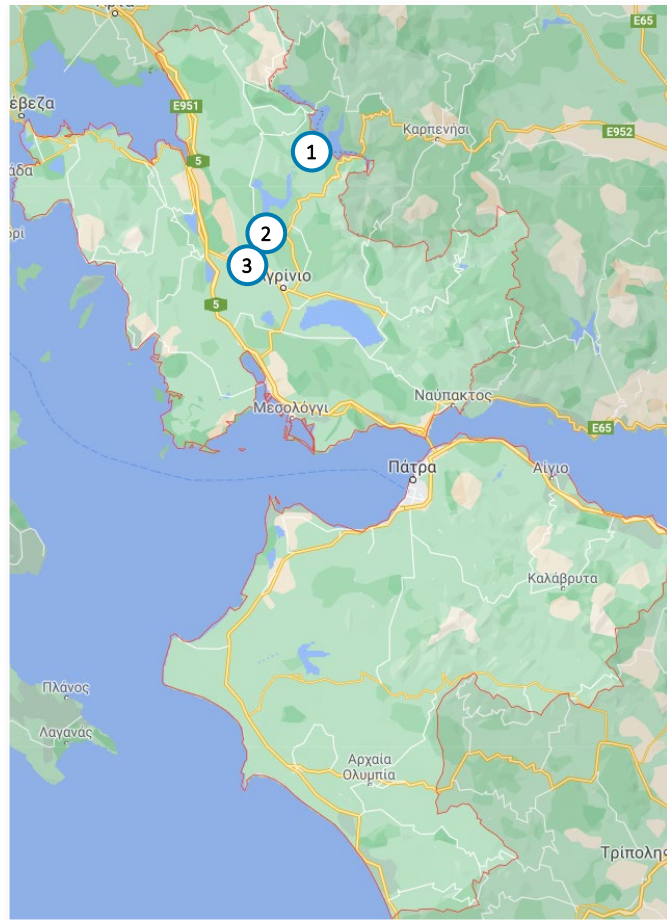

Βασικές υποδομές | Υποδομές ενέργειας & ηλεκτροδότησης

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει 3 υδροηλεκτρικούς σταθμούς στις θέσεις Καστράκι, Κρεμαστά και Στρατός, συνολικής ισχύος 957,2 MW, που εκμεταλλεύονται την ροή του ποταμού Αχελώου. Επιπλέον, εντός της Περιφέρειας υπάρχουν εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (συνολική παραγωγική δυναμικότητα αιολικών πάρκων 311 MW).

Βασικές εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας¹

1. Ενδεικτική και όχι εξαντλητική χαρτογράφηση

Πηγές: ΑΔΜΗΕ, ΔΕΔΔΗΕ, ΔΕΗ, ΔΕΗ Ανανεώσιμες, Protergia, Elpedison, Hellenic Wind Energy Association, ΤΕΡΝΑ, ΤΕΕ

Υδροηλεκτρικοί σταθμοί (ΥΗΣ)

- 1 ΔΕΗ | Κρεμαστά | 4 μονάδες | 437,2 MW
- 2 ΔΕΗ | Καστράκι | 4 μονάδες | 320 MW
- 3 ΔΕΗ | Στρατός | 3 μονάδες | 150 MW

X ΥΗΣ

Δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας

- Το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας της Περιφέρειας εντάσσεται στο ευρύτερο Διασυνδεδεμένο Σύστημα Μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας του ηπειρωτικού τμήματος της χώρας, κορμό του οποίου αποτελεί το δίκτυο 400kV και το δίκτυο 150kV. Ωστόσο, η σύνδεση του γεωγραφικού διαμερίσματος Πελοποννήσου με την υπόλοιπη Περιφέρεια γίνεται μόνο με 2 υποβρύχιες γραμμές μεταφοράς 150kV (μειωμένης ικανότητας).
- Η κατασκευή νέου Κέντρου Υψηλής Τάσης (ΚΥΤ), που τέθηκε πλήρως σε λειτουργία εντός του 2014, στη Μεγαλόπολη ήταν σημαντική για την Πελοπόννησο με σκοπό τη σύνδεση της νέας μονάδας παραγωγής στη Μεγαλόπολη, την αύξηση της διείσδυσης ΑΠΕ και την υποστήριξη των τάσεων σε ώρες υψηλών φορτίων.
- Η κατασκευή του Δυτικού Διαδρόμου 400kV Πελοποννήσου για την διασύνδεση του ΚΥΤ Μεγαλόπολης με τα κυκλώματα 400kV στην πλευρά του Αντιρρίου, προϋπολογισμού €110 εκατ., έχει ολοκληρωθεί κατά 95% και πραγματοποιείται με νέα γραμμή μεταφοράς 400kV διπλού κυκλώματος, αποτελούμενη από εναέρια, υπόγεια και υποβρύχια τμήματα, καθώς και τις αντίστοιχες αυτεπαγωγές αντιστάθμισης.

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ)

- Η συνολική παραγωγική δυναμικότητα των εγκαταστάσεων αιολικής ενέργειας της Περιφέρειας είναι 311 MW (Ιούνιος 2020).
- Η ΤΕΡΝΑ διατηρεί 2 αιολικά πάρκα στις θέσεις Λούζες Αγκαθάκι Ρίγανη και Σκοπιά στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας ισχύος 24 MW (12 ανεμογεννήτριες) και 20 MW (8 ανεμογεννήτριες), αντίστοιχα. Επιπλέον, λειτουργεί ένα φωτοβολταϊκό πάρκο ισχύος 1 MW στην θέση Λούζες Αγκαθάκι Ρίγανη και 1 μικρό υδροηλεκτρικό σταθμό (ΜΥΗΣ) ισχύος 8,5 MW στο Δαφνοζωνάρα-Σανίδι της ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας πάνω στον κύριο ρου του ποταμού Αχελώου.
- Η ΔΕΗ Ανανεώσιμες διατηρεί τους μικρούς υδροηλεκτρικούς σταθμούς (ΜΥΗΣ) Στρατός II, ισχύος 6,2 MW, στο Δήμο Νεάπολης της ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας και Γλαύκος ισχύος, 3,7 MW, στην πόλη της Πάτρας της ΠΕ Αχαΐας.
- Η Protergia (Mytilineos) διατηρεί 1 αιολικό πάρκο στην Αμφιλοχία Αιτωλοακαρνανίας, ισχύος 48 MW. Επιπλέον, διαθέτει 1 φωτοβολταϊκό πάρκο στις Καρυές του Δήμου Ακτίου-Βόνιτσας στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας δυναμικότητας 3,83 MW. Επιπλέον, διαθέτει 4 μικρούς υδροηλεκτρικούς σταθμούς στην Αιτωλοακαρνανία και στη Φθιώτιδα, ισχύος 6 MW.
- Τα αιολικά πάρκα και οι ΥΗΣ έχουν σημαντικές αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα και στα υδάτινα οικοσυστήματα, αντίστοιχα.

Βασικές υποδομές | Υδατικό δυναμικό και υποδομές ύδρευσης & αποχέτευσης

Η Περιφέρεια διαθέτει σημαντικό υδατικό πλούτο, ενώ υφίσταται και σχεδιασμός για την αναβάθμιση των υποδομών επεξεργασίας λυμάτων και αποχέτευσης.

Υδατικό Διαμέρισμα (ΥΔ) Δυτικής Στερεάς Ελλάδας

- Το ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, με κωδικό ΕΛ04, διαθέτει 4 λεκάνες απορροής (ΛΑΠ) ολικής έκτασης 10.499 τ.χλμ.: Αχελώου (7.531 τ.χλμ.), Ευήνου (1.344 τ.χλμ.), Μόρνου (1.259 τ.χλμ.), Λευκάδας (365 τ.χλμ.). Το μεγαλύτερο τμήμα ανήκει στην Δυτική Ελλάδα και διαθέτει πλούτο υπόγειων υδάτων λόγω μορφολογίας και μεγάλου ύψους βροχής.
- Η συνολική μέση ετήσια ζήτηση από ανθρωπογενείς χρήσεις κυμαίνεται από 542 έως 766 hm³. Η βασικότερη χρήση αφορά την αρδευόμενη γεωργία, για την οποία οι ετήσιες απολήψεις φτάνουν από 493 (91,0% της συνολικής μέσης ετήσιας ζήτησης) έως 717 hm³ (93,6% της συνολικής μέσης ετήσιας ζήτησης) ανάλογα με την έκταση των δηλωμένων καλλιεργήσιμων εκτάσεων που πράγματι αρδεύονται (τα 717 hm³ μπορούν να θεωρηθούν και ως ανώτατο όριο στην αρδευτική ζήτηση). Η υδρευτική ζήτηση αφορά 39 hm³ (1,5-5,1% της συνολικής μέσης ετήσιας ζήτησης), ενώ η ζήτηση για την κτηνοτροφία και την βιομηχανία αντιστοιχεί σε 8 hm³ (0,4-1,0% της συνολικής μέσης ετήσιας ζήτησης) και 2 hm³ (0,0-0,3% της συνολικής μέσης ετήσιας ζήτησης), αντίστοιχα.

Υδατικό Διαμέρισμα (ΥΔ) Δυτικής Πελοποννήσου

- Το ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου, με κωδικό ΕΛ01 και έκταση 7.235 τ.χλμ., διαθέτει τις ΛΑΠ του Αλφειού (3.810 τ.χλμ.) και του Πάμισου-Νέδοντος-Νέδα (3.425 τ.χλμ.). Περιλαμβάνει εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει τις ΠΕ Αχαΐας και Ηλείας. Οι συνολικές ετήσιες υδατικές ανάγκες φτάνουν τα 106,3 hm³ με το 72,9% αυτών να αφορά την άρδευση (77,5 hm³), το 16,5% τη βιομηχανία (17,6 hm³), το 9,7% την ύδρευση (10,3 hm³) και το 0,9% την κτηνοτροφία (0,9 hm³).

Υδατικό Διαμέρισμα (ΥΔ) Βόρειας Πελοποννήσου

- Το ΥΔ Βόρεια Πελοποννήσου, με κωδικό ΕΛ02 και έκταση 7.397 τ.χλμ., διαθέτει τις ΛΑΠ των Ρεμάτων Παραλίας Βόρ. Πελοποννήσου (3.685 τ.χλμ.), Πείρου-Βέργα-Πηνειού (2.423 τ.χλμ.) και Κεφαλονιάς-Ιθάκης-Ζακύνθου (1.289 τ.χλμ.). Περιλαμβάνει εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει τις ΠΕ Αχαΐας και Ηλείας. Οι συνολικές ετήσιες υδατικές ανάγκες φτάνουν τα 180,6 hm³ με το 78,0% αυτών να αφορά την άρδευση (140,8 hm³), το 1,1% τη βιομηχανία (2,0 hm³), το 20,4% την ύδρευση (36,9 hm³) και το 0,5% την κτηνοτροφία (0,9 hm³).

Βασικά ζητήματα διαχείρισης υδάτων

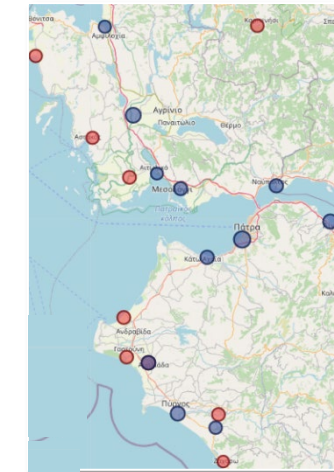
- **ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας:** Ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων λόγω των ~40 πτηνοκτηνοτροφικών μονάδων, των ~45 μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας και των πάνω από 200 βιομηχανικών επιχειρήσεων, υδρομορφολογικές αλλοιώσεις λόγω π.χ. φραγμάτων, προβλήματα υπερβολικής εκμετάλλευσης σε ποτάμια συστήματα ταμιευτήρων ή τμημάτων ποταμών με φράγματα, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες, λόγω της άρδευσης, γεγονός που καθιστά έντονη την ανάγκη λήψης μέτρων επαρκούς περιβαλλοντικής παροχής, ορισμένα προβλήματα επάρκειας και ποιότητας πόσιμου ύδατος λόγω τεχνικών, οργανωτικών και οικονομικών προβλημάτων και της χημικής επιβάρυνσης των υπόγειων υδάτων
- **ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου και ΥΔ Βόρειας Πελοποννήσου:** Ποσοτική και ποιοτική υποβάθμιση υπόγειων υδάτων λόγω υπεράντλησης για την κάλυψη αναγκών ύδρευσης και άρδευσης που οδηγεί συχνά σε υφαλίμυση παράκτιων υδροφορέων, νιτρορύπανση λόγω της εκτεταμένης γεωργίας, υδρομορφολογικές αλλοιώσεις λόγω π.χ. φραγμάτων, προστασία υδροτοπικών οικοσυστημάτων, ρύπανση των υδάτων (π.χ. λόγω αστικών / βιομηχανικών αποβλήτων, ιχθυοκαλλιεργειών, διαρροών από ΧΥΤΑ, κτηνοτροφίας, εξορυκτικών δραστηριοτήτων, ναυσυλτοίς)
- Μικρό τμήμα της ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας περιλαμβάνεται στο ΥΔ Ηπείρου.

Αστικά λύματα

- Σε ότι αφορά τα αστικά λύματα η Περιφέρεια συμμορφώνεται σε μεγάλο βαθμό με την οδηγία 91/271/ΕΟΚ στο σύνολο των οικισμών Α' προτεραιότητας (2 οικισμοί) και των οικισμών Β' προτεραιότητας (5 οικισμοί – εκτός Αμαλιάδας), καθώς υπάρχουν δίκτυα αποχέτευσης ή / και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων (ΕΕΛ). Από τους οικισμούς Γ' προτεραιότητας, 7 είναι πλήρως συμμορφωμένοι με την οδηγία 91/271/ΕΟΚ και 21 όχι. Από αυτούς, 13 έχουν ενταγμένα έργα με εξασφαλισμένη χρηματοδότηση από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ) ΕΣΠΑ 2014-2020, 2 έχουν ημετέλη έργα, 2 οικισμοί δεν έχουν ούτε πλήρη ωριμότητα ούτε εξασφαλισμένη χρηματοδότηση, 2 έχουν ανεπαρκή ή καθόλου στοιχεία για την ΕΕΛ, 1 έχει μη ικανοποιητικές μετρήσεις, 1 αναμένεται να είναι σε συμμόρφωση όταν υποβάλει μετρήσεις (Μάρτιος 2019).

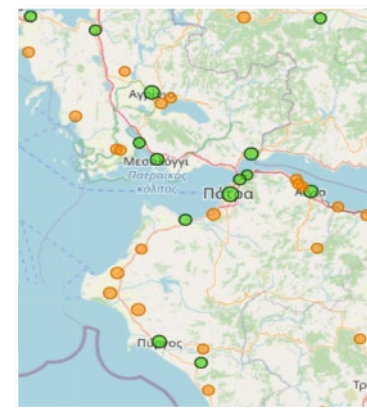
Πάροχοι υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης: Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης και Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων (ΕΕΛ)

- ΕΕΛ σε συμμόρφωση με την οδηγία 91/271/ΕΟΚ
- ΕΕΛ σε μη συμμόρφωση με την οδηγία 91/271/ΕΟΚ

Εξυπηρέτηση οικισμών από δίκτυο αποχέτευσης ή / και ΕΕΛ

- Οικισμοί με σύννομη ΕΕΛ και σύνδεση κατ' ελάχιστο του 98% του πληθυσμού με αυτή
- Οικισμοί χωρίς ΕΕΛ ή χωρίς σύννομη ΕΕΛ ή σύνδεση <98% του πληθυσμού με αυτή

Βασικές υποδομές | Υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων και στερεών αποβλήτων

Με βάση την τελευταία τροποποίηση του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, οι υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων και στερεών αποβλήτων είχαν σημαντικές ανάγκες αναβαθμίσεων και προσθηκών, καθώς υπάρχουν μόνο εγκαταστάσεις για ταφή αποβλήτων ενώ η υλοποίηση μονάδες επεξεργασίας απορριμμάτων είναι ακόμα σε αρχικό στάδιο.

Υφιστάμενες υποδομές (Νοέμβριος 2016)¹

- Το σύνολο των αστικών στερεών αποβλήτων της Περιφέρειας οδηγείται προς ταφή.
- 8 χώροι υγειονομικής ταφής απορριμμάτων / υπολειμμάτων (ΧΥΤΑ / ΧΥΤΥ): 4 ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (Μεσολογγίου, Ναυπάκτου, Στρατού, Παλαίρου), 3 ΠΕ Αχαΐας [Πάτρας / Ξερολακά, Αιγείρας (αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα κορεσμού), Δυτικής Αχαΐας – Φλόκα], 1 ΠΕ Ηλείας (Ηλείας – Τριανταφυλλιάς) που ξεκίνησε τη λειτουργία του στις 31/03/2016
- 5 σταθμοί μεταφόρτωσης απορριμμάτων / ανακυκλώσιμων υλικών (ΣΜΑ / ΣΜΑΥ): 2 ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (Δήμου Θερμού, ΣΜΑΥ στον ΧΥΤΑ Στρατού), 2 ΠΕ Αχαΐας (Καλαβρύτων, Αιγίου), 1 ΠΕ Ηλείας (ΣΜΑΥ στον Δήμο Πηνειού)
- 1 κέντρο διαλογής ανακυκλώσιμων υλικών (ΚΔΑΥ) που βρίσκεται στο δήμο Πατρέων, στη θέση Ξερόλακα, εντός του οικοπέδου του ΧΥΤΑ και δέχεται ανακυκλώσιμα υλικά από δήμους της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, από τη Ζάκυνθο, την Κεφαλονιά και τη Δωρίδα και λειτουργεί υπό την ευθύνη της ΕΕΑΑ Α.Ε
- 7 χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων (ΧΑΔΑ): 1 στην Αχαΐα, 6 στην Ηλεία (απόφαση παύσης λειτουργίας και άδεια αποκατάστασης)
- Η ΠΕ Ηλείας δεν διέθετε υποδομές διαχείρισης στερεών αποβλήτων μέχρι το 2016 με το ζήτημα της διαχείρισης απορριμμάτων να διογκώνεται και τους Δήμους να βρίσκονται σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης. Το 2015, ξεκίνησε στη θέση «Κονιδείκα» του Δήμου Ήλιδας, η λειτουργία εγκατάστασης δεματοποιητή σύμμεικτων αποβλήτων. Επιπλέον, δεματοποιητής λειτούργησε στη θέση Νησί Τέμενης στο Δ. Αιγιάλειας της ΠΕ Αχαΐας.

Επικαιροποίηση Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ, Νοέμβριος 2016)¹

- Δίκτυο χωριστής συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών σε 2-5 ρεύματα (χαρτί, γυαλί, μέταλλο, πλαστικό, βιοαπόβλητα), δίκτυο Πράσινων Σημείων στο σύνολο των Δήμων και προώθηση οικιακής κομποστοποίησης
- Κατασκευή 5 μονάδων επεξεργασίας αποβλήτων (ΜΕΑ):
  - 2 στην ΠΕ Αχαΐας: Δυτικής Αχαΐας [δυναμικότητα: 53.032 τόνοι / έτος – ενδεικτική θέση στο ΧΥΤΑ/Υ Δυτικής Αχαΐας (Φλόκα)], Αιγιάλειας (δυναμικότητα: 13.084 τόνοι / έτος – ενδεικτική θέση στον ΣΜΑ Αιγίου)
  - 2 στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας: Αγρινίου (δυναμικότητα: 27.114 τόνοι / έτος ή εναλλακτικά 23.914 τόνοι / έτος – ενδεικτική θέση στο ΧΥΤΑ / Υ Στρατού), Ναυπάκτου (δυναμικότητα: 16.852 τόνοι / έτος – ενδεικτική θέση στο ΧΥΤΑ/Υ Ναυπάκτου)
  - 1 στην ΠΕ Ηλείας: Τριανταφυλλιάς (ΜΕΑ Ηλείας – δυναμικότητα: 46.425 τόνοι / έτος)
- Κατασκευή 6 μονάδων επεξεργασίας βιοαποβλήτων (ΜΕΒ): 3 ΠΕ Αχαΐας (Δήμος Δυτικής Αχαΐας ή Ευρυμάνθου, ΧΥΤΑ Πατρέων, Δήμος Αιγιάλειας), 2 ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (ΜΕΑ Αγρινίου, ΜΕΑ Ναυπάκτου), 1 ΠΕ Ηλείας (ΜΕΑ Ηλείας)
- Κατασκευή 10 ΣΜΑ: 4 ΠΕ Αχαΐας (ΧΥΤΑ Πάτρας / Ξερολακά, Δήμος Δυτικής Αχαΐας, Ανατολικής Αιγιάλειας, Καλάβρυτα), 5 ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (Αγρίνιο, Ακτιο-Βόνιτσα, Ξηρομερού, Μεσολογγίου, Ναυπακτίας), 1 ΠΕ Ηλείας (Νότια Ηλεία)
- Κατασκευή 3 ΚΔΑΥ : 1 ΠΕ Αχαΐας (Δήμος Αιγιάλειας), 2 ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (εντός της ΜΕΑ Αγρινίου, εντός της ΜΕΑ Ναύπακτου), 1 ΠΕ Ηλείας (εντός του οικοπέδου του ΧΥΤΥ – ΜΕΑ Ηλείας στην Τριανταφυλλιά)

1. Ενδεικτική (όχι εξαντλητική) χαρτογράφηση

Πηγές: Τροποποίηση Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας: Νοέμβριος 2016, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξης (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 2014-2020, capital.gr

Μελλοντικά έργα¹

ΜΕΑ Ηλείας

- Μονάδα μηχανικής - βιολογικής επεξεργασίας αστικών αποβλήτων με δυνατότητα επεξεργασίας 60.000 τόνων / έτος έως μέγιστη 80.000 τόνων / έτος
- Χωροθέτηση στη θέση «Τριανταφυλλιά», όπου βρίσκεται και ο υφιστάμενος ΧΥΤΑ, εντός των ορίων των πρώην Δήμων Αμαλιάδας και Ιαρθάνου, νυν Δήμων Ήλιδας και Πύργου, αντίστοιχα
- Ανάκτηση ανακυκλώσιμων υλικών και παραγωγή βιοαερίου για ενεργειακή αξιοποίηση και εδαφικού υλικού κομπόστ από το οργανικό κλάσμα
- Συνολική δημόσια δαπάνη €17,1 εκατ. [ενταγμένη στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξης (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 2014-2020] και ιδιωτική συμμετοχή €15,9 εκατ.

ΜΕΑ Πάτρας και Αγρινίου

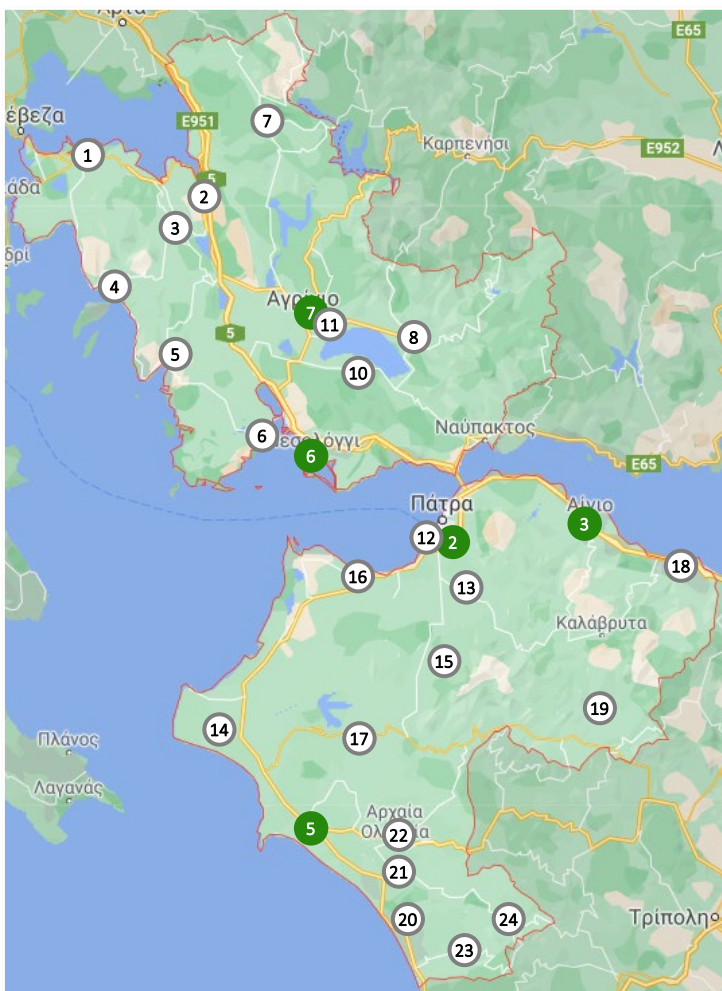
- Οι ΜΕΑ Πάτρας και Αγρινίου αποτελούν δύο από τις 17 ΜΕΑ, οι οποίες με βάση δηλώσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, αναμένεται να δημοπρατηθούν εντός του 2020.

Άλλα έργα:

- Επέκταση Βιολογικού Σταθμού Πάτρας, Αχαΐα (προϋπολογισμού €12,3 εκατ.)
- ΜΕΑ Ναυπάκτου
- Δίκτυα Αποχέτευσης Λυμάτων Οικισμών Αιγιάλειας, Αχαΐας

Βασικές υποδομές | Τομέας υγείας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει 7 δημόσια νοσοκομεία (6 γενικά και 1 παιδιατρικό) και 23 κέντρα υγείας με 85 κλίνες, 136 ιατρούς και 154 άτομα νοσηλευτικό προσωπικό, καθώς και 4 ιδιωτικές κλινικές (1 μαιευτική και 3 γενικές) με 354 κλίνες. Επιπλέον, στην Περιφέρεια υπάρχουν 3.229. Η Περιφέρεια βρίσκεται κάτω από το μέσο όρο της χώρας σε διαθέσιμες κλίνες ανά κάτοικο.

1. Αριθμός κλινών με βάση στοιχεία του data.gov.gr (2017) 2. Στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ (2018)

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, 6η Υγειονομική Περιφέρεια, data.gov.gr, Υπουργείο Υγείας

Δημόσια νοσοκομεία & ιατροί²

- 7 δημόσια νοσοκομεία
  - 5 γενικά νοσοκομεία
- 3.229 ιατροί

Υποδομές κέντρων υγείας²

- 85 κλίνες
- 136 ιατροί
- 154 άτομα νοσηλευτικό προσωπικό
- 145 άτομα άλλο προσωπικό
- 167 μηχανήματα

Ιδιωτικές κλινικές²

- 4 ιδιωτικές κλινικές – 354 κλίνες
  - 3 γενικές κλινικές
  - 1 μαιευτική κλινική

Δημόσια νοσοκομεία¹

- 1 Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Πατρών «Παναγία η Βοήθεια», 730 κλίνες
- 2 Γενικό Νοσοκομείο Πατρών Άγιος Ανδρέας, 450 κλίνες
- 3 Γενικό Νοσοκομείο Ανατολικής Αχαΐας, 120 κλίνες
- 4 Γενικό Νοσοκομείο Παιδών Πατρών «Καραμανδάνειο», 97 κλίνες
- 5 Γενικό Νοσοκομείο Πύργου, 330 κλίνες
- 6 Γενικό Νοσοκομείο Αργινίου, 230 κλίνες
- 7 Γενικό Νοσοκομείο Μεσολογγίου «Χατζηκώστα», 120 κλίνες

Κέντρα υγείας

ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας

- 1 Κέντρο υγείας Βόνιτσας
- 2 Κέντρο υγείας Αμφιλοχίας
- 3 Κέντρο υγείας Κατούνας
- 4 Κέντρο υγείας Μύτικα
- 5 Κέντρο υγείας Αστακού
- 6 Κέντρο υγείας Αιτωλικού
- 7 Κέντρο υγείας Χαλκιάσουλου
- 8 Κέντρο υγείας Θερμού
- 9 Κέντρο υγείας Ναυπάκτου
- 10 Κέντρο υγείας Μακρύνειας
- 11 Κέντρο υγείας Αργινίου

ΠΕ Αχαΐας

- 12 Κέντρο υγείας Νότιου Τομέα Πατρών
- 13 Κέντρο υγείας Χαλανδρίτσας
- 14 Κέντρο υγείας Γαστούνης
- 15 Κέντρο υγείας Ευρυμάνθειας
- 16 Κέντρο υγείας Κάτω Αχαΐας
- 17 Κέντρο Υγείας Σιμόπουλου
- 18 Κέντρο υγείας Ακράτα
- 19 Κέντρο υγείας Κλειτορίας

ΠΕ Ηλείας

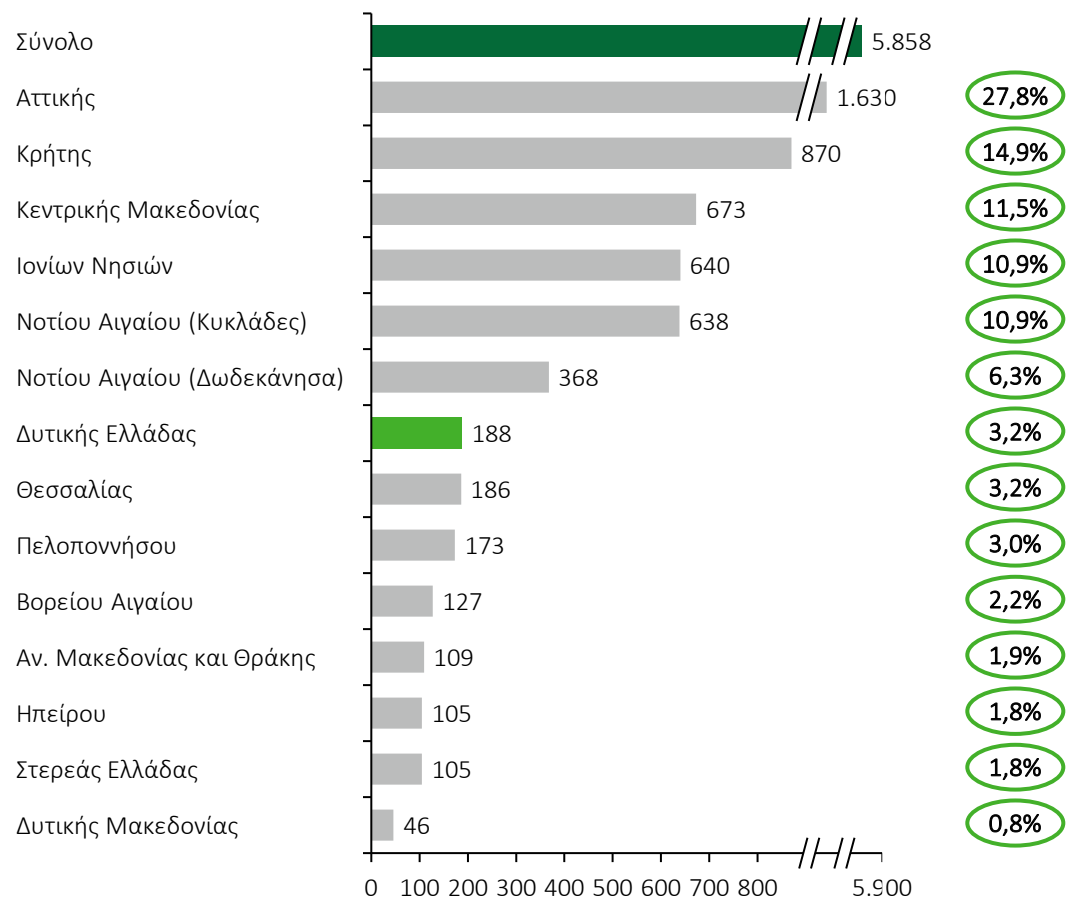
- 20 Κέντρο υγείας Ζαχάρως
- 21 Κέντρο υγείας Κρεστενών
- 22 Κέντρο υγείας Αρχαίας Ολυμπίας
- 23 Κέντρο υγείας Ανδρίτσαινας
- 24 Π.Ι. Νέας Φιγαλείας

Η Περιφέρεια διαθέτει 13 τοπικές μονάδες υγείας (8 στην ΠΕ Αχαΐας, 4 στην ΠΕ Ηλείας, 1 στην ΠΕ Ηλείας).

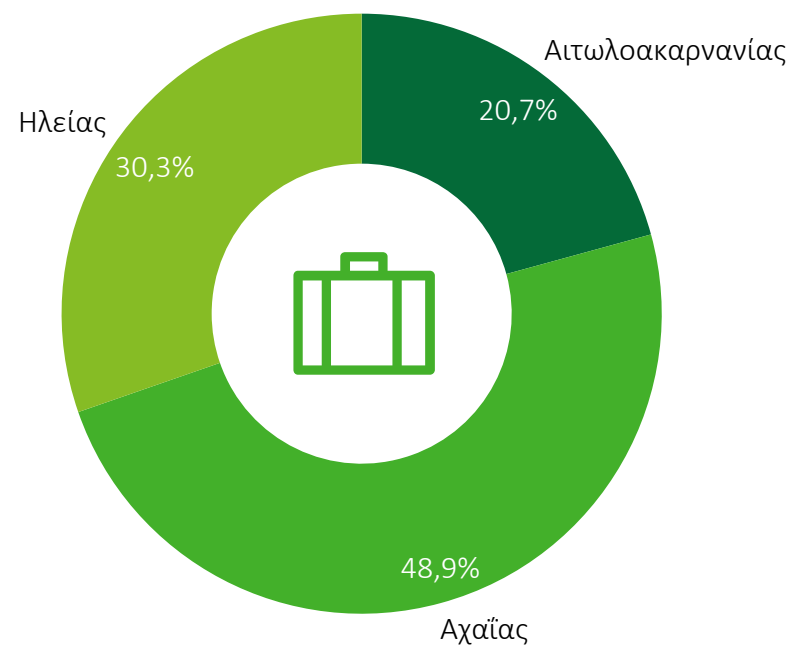
Λοιπές υποστηρικτικές τουριστικές υποδομές | Τουριστικά γραφεία

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας δραστηριοποιείται το 3,2% των τουριστικών γραφείων της Ελλάδας. Το 48,9% των σχετικών επιχειρήσεων βρίσκονται στην ΠΕ Αχαΐας, το 30,3% δραστηριοποιούνται στην ΠΕ Ηλείας και το υπόλοιπο 20,7% στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας.

Κατανομή τουριστικών γραφείων ανά Περιφέρεια, αριθμός επιχειρήσεων και % επί του συνόλου, 2019

Κατανομή τουριστικών γραφείων ανά Περιφερειακή Ενότητα για την Δυτικής Ελλάδας, % επί του συνόλου, 2019

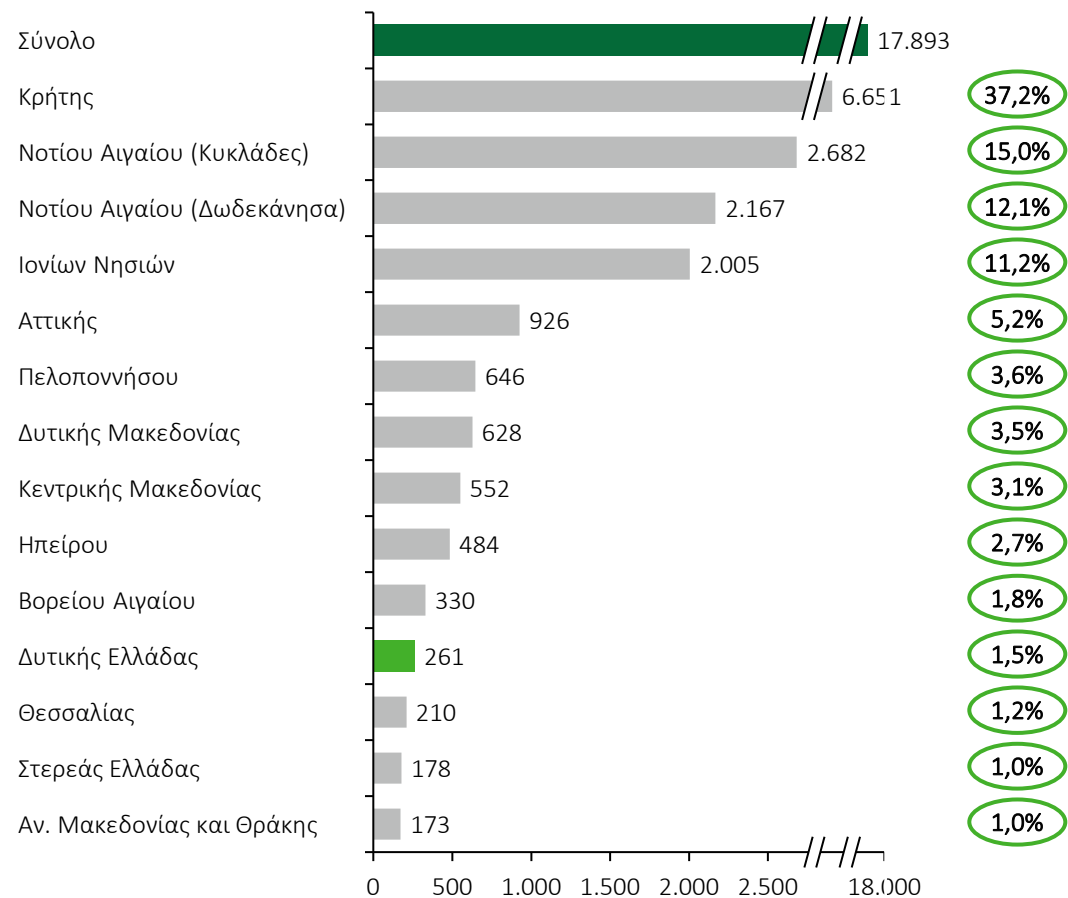

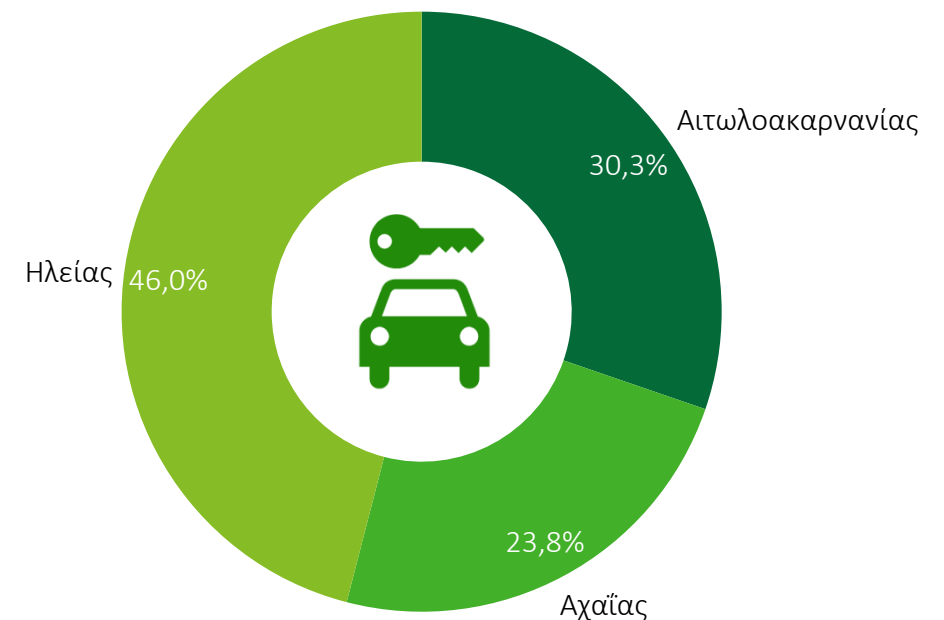
Λοιπές υποστηρικτικές τουριστικές υποδομές | Επιχειρήσεις ενοικιάσεις μεταφορικών μέσων

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας δραστηριοποιείται το 1,5 % των επιχειρήσεων ενοικίασης τροχοφόρων της Ελλάδας. Το 46,0% των σχετικών επιχειρήσεων βρίσκονται στην ΠΕ Ηλείας, το 30,3% δραστηριοποιούνται στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας και το υπόλοιπο 28,8% στην ΠΕ Αχαΐας.

Κατανομή επιχειρήσεων ενοικίασης αυτοκινήτων και μηχανών ανά Περιφέρεια, αριθμός επιχειρήσεων και % επί του συνόλου, 2019

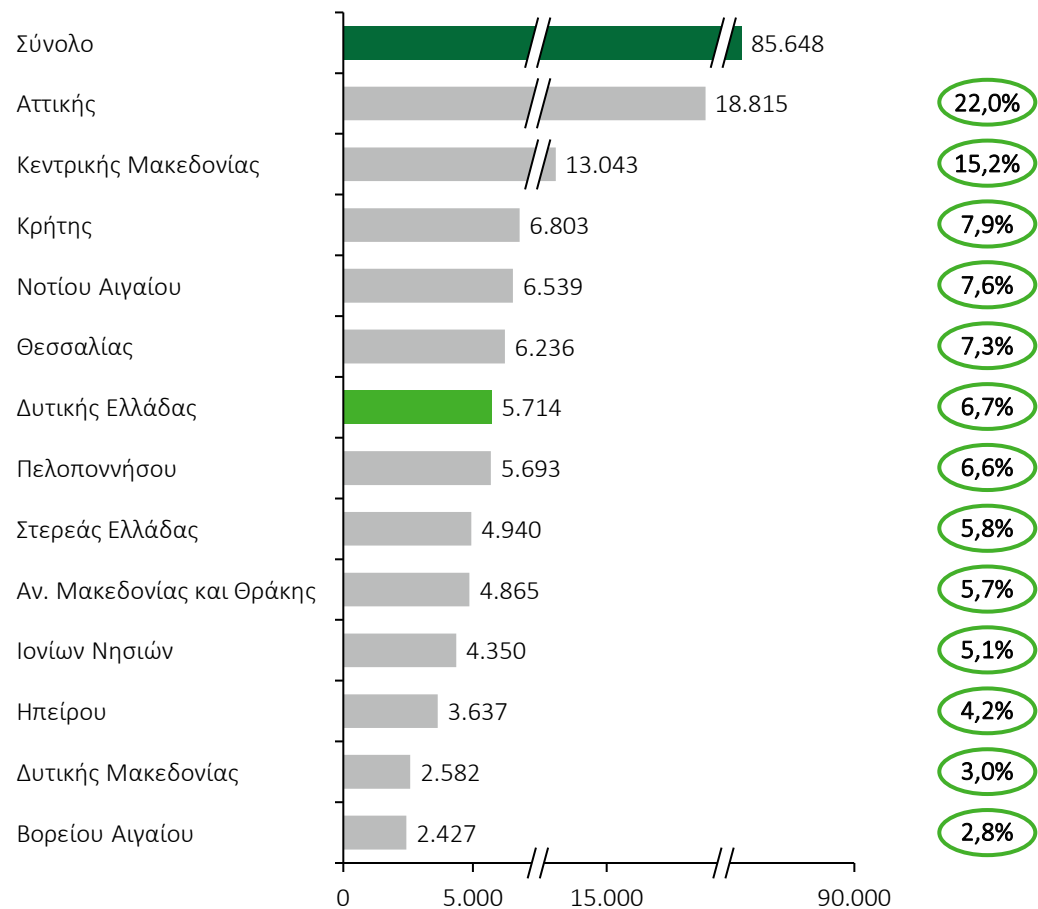
Κατανομή επιχειρήσεων ενοικίασης αυτοκινήτων και μηχανών ανά Περιφερειακή Ενότητα για την Δυτική Ελλάδα, % επί του συνόλου, 2019

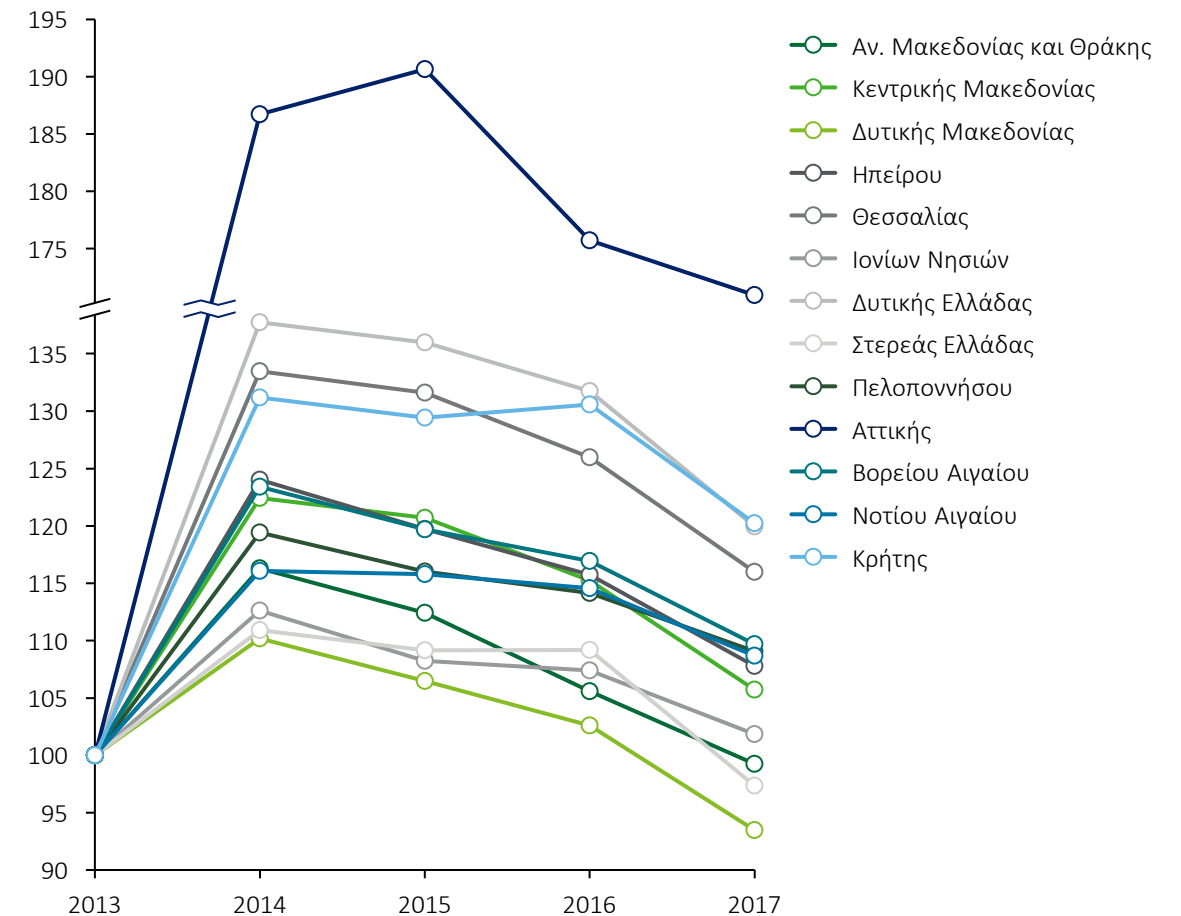
Λοιπές υποστηρικτικές τουριστικές υποδομές | Επιχειρήσεις εστίασης και κέντρα αναψυχής

Το 2017 στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας εντοπίζεται το 6,7% των επιχειρήσεων εστίασης και κέντρων αναψυχής (food and beverage service activities) της χώρας. Αυτό το ποσοστό την κατατάσσει στην έκτη θέση πίσω από τις Περιφέρειες Νότιου Αιγαίου (7,6%) και Θεσσαλίας (7,3%). Σε σχέση με το 2013, ο αριθμός των σχετικών επιχειρήσεων αυξήθηκε κατά 19,9%.

Κατανομή επιχειρήσεων εστίασης και κέντρων αναψυχής ανά Περιφέρεια, αριθμός επιχειρήσεων και % επί του συνόλου, 2017

Εξέλιξη του αριθμού των επιχειρήσεων εστίασης και κέντρων αναψυχής, δείκτης ανάπτυξης, έτος βάσης 2013, τιμή βάσης=100, 2013-2017

Επάρκεια ανθρώπινου δυναμικού | Χαρακτηριστικά εργατικού δυναμικού στον τουρισμό

Η Δυτική Ελλάδα απασχολεί περίπου το 4,8% των εργαζομένων της χώρας στους κλάδους εστίασης και καταλυμάτων (8η θέση πίσω από την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων), καταγράφοντας την 9η υψηλότερη αύξηση μεταξύ των 13 Περιφερειών κατά την περίοδο 2010-2019 καθώς και τη μεγαλύτερη αύξηση του μέσου όρου ηλικίας των εργαζομένων λόγω αύξησης της ηλικιακής ομάδας 55+ ετών.

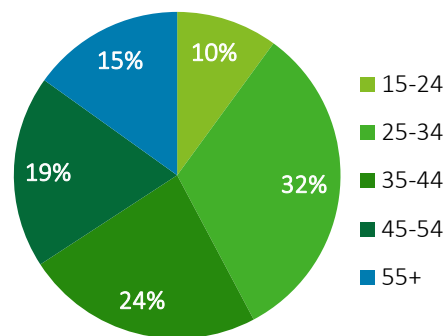
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας– Βασικά χαρακτηριστικά Εργατικού Δυναμικού 2019	Δυτ. Ελλάδα	Σύνολο χώρας
Σύνολο απασχολούμενων	18.330	381.856
% Αντρών	54,8%	53,6%
% Γυναϊκών	45,2%	46,4%
% Πλήρους απασχόλησης	86%	82%
% Μερικής απασχόλησης	14%	18%
Μέση ηλικία απασχολούμενων 2019	39,4	38,6
Μέση ηλικία απασχολούμενων 2010	36,0	38,4
Μεταβολή απασχόλησης σε σχέση με το έτος 2010	13%	24%
% απασχολούμενων σε Καταλύματα	14%	25%
% απασχολούμενων σε Υπηρεσίες Εστίασης	86%	75%

- Οι απασχολούμενοι στον τομέα του Τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος υπολογίζονται σε 18.330 για το έτος 2019, μέγεθος κατά 13% μεγαλύτερο του πλήθους των απασχολούμενων στον κλάδο κατά το έτος 2010 (σε σχέση με μεταβολή 24% για το σύνολο της χώρας).
- Η κατανομή του πλήθους μεταξύ του υποκλάδου των καταλυμάτων και των δραστηριοτήτων υπηρεσιών εστίασης είναι 14% και 86%, αντίστοιχα.
- Οι άνδρες αποτελούν το 54,8% των απασχολούμενων και οι γυναίκες το 45,2%.
- Η συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων αφορά εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης αφού μόλις το 14% των εργαζομένων ανήκουν στην κατηγορία μερικής απασχόλησης.
- Η μέση ηλικία των εργαζομένων αυξήθηκε κατά την περίοδο εξέτασης από 36,0 έτη το 2010 σε 38,4 έτη το 2019.

Επίπεδο εκπαίδευσης	2010	2019
Πρωτοβάθμια	22%	14%
Δευτεροβάθμια - Μεταδευτεροβάθμια	73%	69%
Τριτοβάθμια	5%	15%
Μεταπτυχιακό / Διδακτορικό	0%	2%
Δείκτης εκπαίδευσης	1,8	2,1

- Το μέσο επίπεδο εκπαίδευσης των εργαζομένων εμφανίζει αύξηση κατά την περίοδο εξέτασης, κυρίως λόγω της μείωσης κατά 8 ποσοστιαίων μονάδων των εργαζομένων με μόνο πρωτοβάθμια εκπαίδευση και την παράλληλη αύξηση του μεριδίου των εργαζομένων που αφορά σε τριτοβάθμια εκπαίδευση κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες.
- Μόλις το έτος 2019 εμφανίζονται εργαζόμενοι στο κλάδο οι οποίοι ανήκουν στην τέταρτη και υψηλότερη κατηγορία εκπαίδευσης.

Κατανομή εργαζομένων, ανά ηλικιακή ομάδα, (2019)

- Για το έτος 2019 η πολυπληθέστερη ηλικιακή ομάδα είναι η ομάδα 25-34 ετών (32% των εργαζομένων ανήκουν στην συγκεκριμένη ομάδα).
- Ακολουθούν οι ηλικιακές ομάδες 35-44 (24%) και 45-54 (19%).
- Ένας στους δύο εργαζόμενους (56%) στον κλάδο είναι ηλικίας από 25 έως 44 ετών.
- Δύο στους τρεις εργαζόμενους (66%) είναι ηλικίας έως 44 ετών.
- Η αύξηση του μέσου όρου ηλικίας των εργαζομένων προήλθε από την αύξηση της ηλικιακής ομάδας 55+ από 7% το έτος 2010 σε 15% το έτος 2019.

Σύγκριση Περιφέρειας Δ. Ελλάδος σε σχέση με το σύνολο της χώρας

- Η Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος εμφανίζει μεγαλύτερο πλήθος απασχολούμενων αντρών στον κλάδο σε σχέση με το σύνολο της χώρας (54,8% έναντι 53,6% αντίστοιχα) και ανάλογα υψηλότερο μερίδιο όσον αφορά την απασχόληση των γυναικών.
- Εμφανίζει το έβδομο υψηλότερο ποσοστό πλήρους απασχόλησης (86% έναντι 82% για το σύνολο της χώρας)
- Η μέση ηλικία των απασχολούμενων υπολογίζεται στα 39,4 έτη, πλησίον της μέσης ηλικίας για το σύνολο της χώρας με αποτέλεσμα την σύγκλιση του μεγέθους της Περιφέρειας σε σχέση με τον μέσο όρο της χώρας (38,6 έτη).
- Το επίπεδο εκπαίδευσης των εργαζομένων για την Περιφέρεια (δείκτης 2,1) είναι αντίστοιχο του συνόλου της χώρας (δείκτης 2,1).

Ο δείκτης εκπαίδευσης αφορά ένα μέτρο σύγκρισης μεταξύ των ετών εξέτασης, ως σταθμικός μέσος όρος των επιπέδων εκπαίδευσης ο οποίος λαμβάνει ελάχιστη τιμή 1 (το 100% αφορά πρωτοβάθμια εκπαίδευση) και μέγιστη τιμή 4 (το 100% αφορά επίπεδο Μεταπτυχιακού/Διδακτορικού)

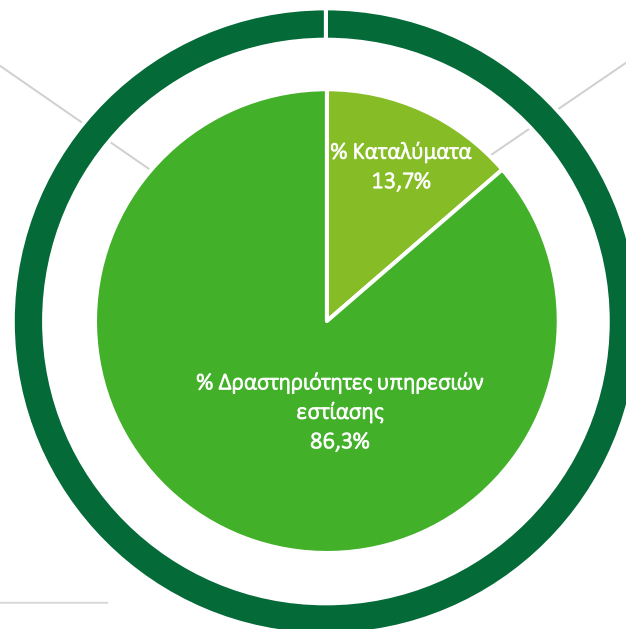
Επάρκεια ανθρώπινου δυναμικού | Χαρακτηριστικά εργατικού δυναμικού στον τουρισμό

Στην Περιφέρεια το μεγαλύτερο ποσοστό εργαζομένων (άνω των οκτώ στους δέκα) αφορά τις υπηρεσίες εστίασης και καταλυμάτων, με θετική μεταβολή του πλήθους των εργαζομένων σε σχέση με το 2010, ενώ οι εργαζόμενοι στα καταλύματα εμφανίζουν μείωση κατά 8% σε απόλυτα μεγέθη την περίοδο εξέτασης.

Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης

Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	2019
Σύνολο απασχολούμενων	15.826
% Αντρών	56,3%
% Γυναικών	43,7%
% Πλήρους απασχόλησης	83%
% Μερικής απασχόλησης	17%
Μέση ηλικία απασχολούμενων 2019	38,9
Μέση ηλικία απασχολούμενων 2010	35,7
Μεταβολή απασχόλησης σε σχέση με το έτος 2010	17%
Δείκτης εκπαίδευσης	2,1

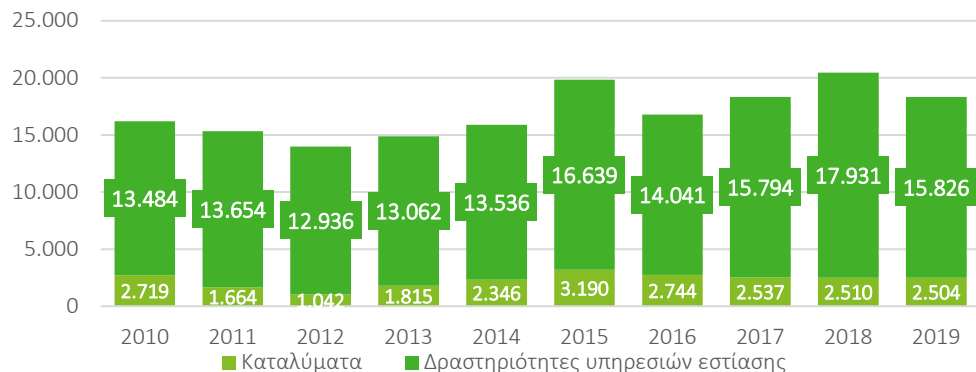
Σύνολο
18.330
εργαζόμενοι

Καταλύματα

Δραστηριότητες υπηρεσιών καταλυμάτων	2019
Σύνολο απασχολούμενων	2.504
% Αντρών	45,2%
% Γυναικών	54,8%
% Πλήρους απασχόλησης	100%
% Μερικής απασχόλησης	0%
Μέση ηλικία απασχολούμενων 2019	42,7
Μέση ηλικία απασχολούμενων 2010	37,8
Μεταβολή απασχόλησης σε σχέση με το έτος 2010	-8%
Δείκτης εκπαίδευσης	2,0

Πλήθος εργαζομένων, Περίοδος 2010-2019, ανά κατηγορία

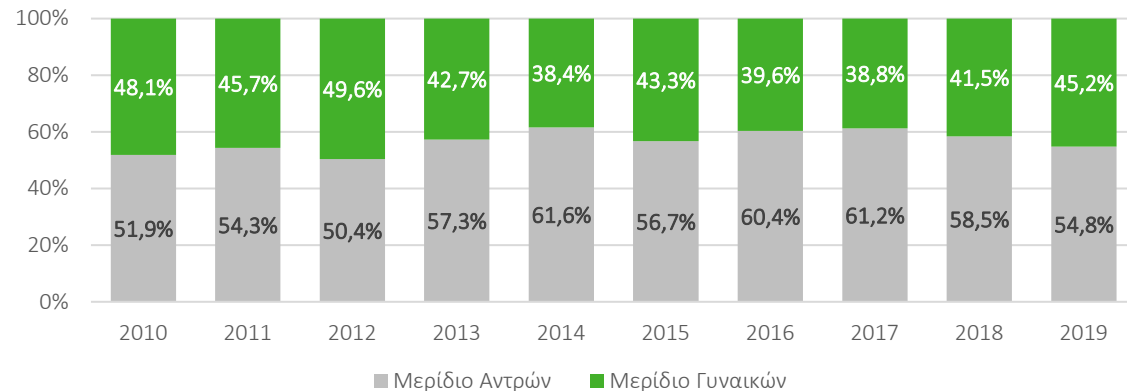
Διαφορές χαρακτηριστικών εργατικού δυναμικού μεταξύ των υπό-κλάδων εστίασης

- Η κατανομή των εργαζομένων μεταξύ των δύο κατηγοριών απασχόλησης είναι ανομοιογενής με ποσοστό 86,3% στην κατηγορία υπηρεσιών εστίασης.
- Το ποσοστό των γυναικών είναι υψηλότερο στην κατηγορία καταλύματα σε σχέση με τις δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης (54,8% έναντι 45,2% αντίστοιχα).
- Η απασχόληση στην κατηγορία καταλύματα μεταβλήθηκε κατά -8% έναντι +17% στις δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης.
- Η μέση ηλικία αυξήθηκε και στις δύο εξεταζόμενες κατηγορίες, παρά ταύτα παραμένει υψηλότερη για την κατηγορία καταλύματα (42,7 έτη έναντι 38,9 ετών για την κατηγορία υπηρεσιών εστίασης).

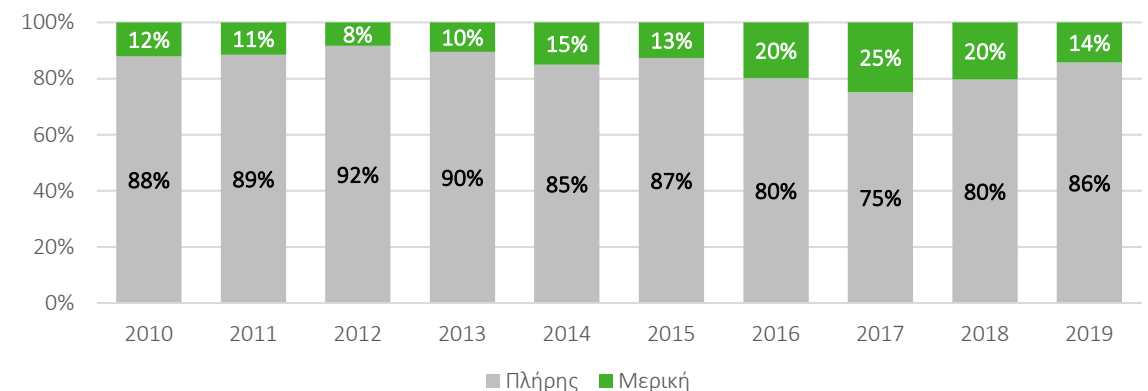
Επάρκεια ανθρώπινου δυναμικού | Δυναμική εξέλιξη χαρακτηριστικών (2010-2019)

Στην Περιφέρεια η πλήρης απασχόληση εμφανίζει σημαντική μεταβλητότητα κυρίως μεταξύ 80 και 90 % (7ο υψηλότερο μεταξύ των Περιφερειών) ενώ την ίδια θέση στην κατάταξη καταλαμβάνει για το μέσο επίπεδο εκπαίδευσης (7η θέση).

Αναλογία Αντρών-Γυναικών, 2010-2019

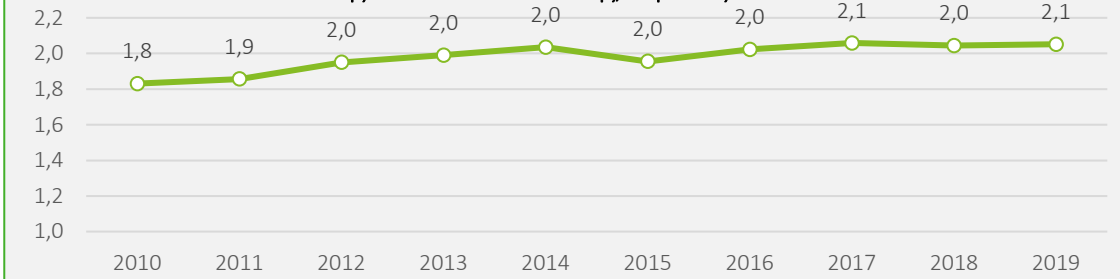
Αναλογία Πλήρους και Μερικής απασχόλησης, Περίοδος 2010-2019

- Από ποσοστό 48,1% το έτος 2010 το ποσοστό των γυναικών στον κλάδο αυξήθηκε φτάνοντας έως και 49,6% το έτος 2012 ενώ μετά σημείωσε μείωση με την περίοδο 2015-2019 να εμφανίζεται σταθερά πλησίον του 40,0% και με τιμή 45,2% για το έτος 2019.
- Ο αριθμός των εργαζόμενων αντρών αυξήθηκε την περίοδο εξέτασης κατά 19,6% σε σχέση με 6,2% για την κατηγορία των εργαζόμενων γυναικών (από 7,8 χιλιάδες εργαζόμενες το 2010 σε 8,3 χιλιάδες το έτος 2019).

- Η πλήρης απασχόληση στον κλάδο για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος ξεπερνάει την πλειοψηφία των ετών (εκτός του έτους 2017) το 80% των απασχολούμενων, ενώ τα τελευταία έτη (2017-2019) η μερική απασχόληση εμφανίζει αυξητική τάση σε ποσοστό πλησίον του 20% και ποσοστού 14% για το έτος 2019.

Δείκτης επιπέδου εκπαίδευσης, Περίοδος 2010-2019

- Το μέσο επίπεδο εκπαίδευσης εμφανίζει σημαντική σταθερότητα μετά το έτος 2012 ενώ διαμορφώνεται μεταξύ 2,0 και 2,1 την πλειοψηφία των ετών εξέτασης. Η μεταβολή αυτή στηρίζεται στην μείωση των απασχολούμενων με πρωτοβάθμια (από 22% το 2010 σε 14% το 2019) και την αύξηση των εργαζόμενων με τριτοβάθμια εκπαίδευση (+10 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο εξέτασης). Σημαντική διαφοροποίηση με λοιπές Περιφέρειες είναι η μείωση των απασχολούμενων με δευτεροβάθμια εκπαίδευση κατά την περίοδο εξέτασης.
- Η Περιφέρεια λαμβάνει την 4η θέση όσον αφορά το ποσοστό των απασχολούμενων με τριτοβάθμια εκπαίδευση, την 11η θέση όσον αφορά το ποσοστό των απασχολούμενων με δευτεροβάθμια εκπαίδευση και την 6η θέση όσον αφορά το ποσοστό των απασχολούμενων με πρωτοβάθμια εκπαίδευση, μεταξύ των Περιφερειών της χώρας. Άρα συγκριτικά οι εργαζόμενοι στην Περιφέρεια με πρωτοβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση εμφανίζουν υψηλότερο ποσοστό σε σχέση με τις λοιπές Περιφέρειες της χώρας.

Ήλιος και Θάλασσα | Παραλίες και υπηρεσίες

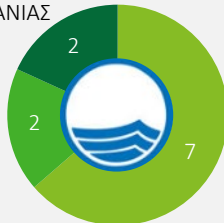
Στο σύνολο η Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας έχει 11 παραλίες βραβευμένες με γαλάζια σημαία για το 2020.

Γαλάζιες σημαίες

- Το 2020 η Ελλάδα απέσπασε Γαλάζια Σημαία για 497 παραλίες της (13% των συνολικά βραβευμένων ακτών), 14 μαρίνες και 6 τουριστικά σκάφη, φέροντάς την στη 2η θέση ανάμεσα σε 47 χώρες.
- Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας απέσπασε συνολικά 11 Γαλάζιες Σημαίες για τις παραλίες της (2,2% επί του συνόλου της χώρας), με την ΠΕ Ηλείας (7) να συγκεντρώνει την πλειονότητα των βραβευμένων παραλιών.
- Σε επίπεδο δήμων, οι Δήμοι Πηνειού και Ανδραβίδας-Κυλλήνης έχουν το μεγαλύτερο αριθμό παραλιών με Γαλάζιες σημαίες (3 & 3), ακολουθούμενοι από τους Δήμους Ναυπακτίας (2), Δυτικής Αχαΐας (2), και τον Δήμο Πύργου (1).

ΠΕ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

ΠΕ ΑΧΑΪΑΣ

ΠΕ ΗΛΕΙΑΣ

Κυριότερες παραλίες

- **ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (20):** Κρουονέρι, Τουρλίδα, Λούρος, Πάλαιρος, Πογωνιά, Βαρκό, Βαθουβάλι, Πλαζ Αμφιλοχίας, Μπούκα, Κατάφουρκο, Μενίδι, Πλαζ Αστακού, Μαραθιάς, Ασπρογούλι, Βελά, Αγριλιά, Μύτικας, Αντίρριο, Χιλιαδού και κάτω Βασιλική

- **ΠΕ Αχαΐα (12):** Καλόγρια, Γιανισκάρι, Αιγείρα, Ακράτα, Πλάτανος, Διακοφτό, Άκολη, Λαμπίρι, Παναγοπούλα, Ροδινή, Ψαθόπυργος και Δρέπανο

- **ΠΕ Ηλεία (9):** Κουρούτα, Άγιος Ανδρέας, Αρκούδι, Σαμικό, Σκαφιδιά, Καϊάφας, Ζαχάρω, Γλύφα και Λεβεντοχώρι

Υπηρεσίες και δραστηριότητες σίτισης και αναψυχής

- Υπάρχει πληθώρα επιλογών διασκέδασης για όλα τα γούστα και όλες τις ηλικίες:
  - Ουζερί, μεζεδοπωλεία, ταβέρνες, beach bars
  - Μουσικές σκηνές, discos, clubs, bars, νυχτερινά μαγαζιά με ζωντανή ελληνική μουσική
  - Πολιτιστικές εκδηλώσεις, θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες όλων των ειδών της μουσικής και χορού, πανηγύρια
  - Θερμοί κινηματογράφοι με ταινίες κυρίως στα αγγλικά
- Στην Περιφέρεια υπάρχουν επίσης σχολές κατάδυσης, επιχειρήσεις μίσθωσης σκαφών αναψυχής, ενοικίασης αθλητικού εξοπλισμού θαλάσσιων δραστηριοτήτων (π.χ. θαλάσσιο σκι, jet σκι, stand up paddle, θαλάσσιου καγιάκ και κανό, surfing, windsurfing, θαλάσσιο υποβρύχιο ψάρεμα), πραγματοποίησης ημερησίων κρουαζιέρων, θαλάσσιων εκδρομών και αλιευτικών εκδρομών.

Ναυτικός Τουρισμός | Υποδομές, εγκαταστάσεις και υπηρεσίες

Στην Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας, υπάρχουν 7 βασικά λιμάνια που εξυπηρετούν την διακίνηση των πολιτών και εμπορευμάτων ή προσφέρουν και υπηρεσίες προς τα σκάφη αναψυχής. Τα λιμάνια αυτά είναι της Πάτρας, του Αιγίου, του Κατάκολου, της Κυλλήνης, της Ναύπακτου, του Αστακού και του Μεσολογγίου. Επιπλέον, υπάρχουν και 8 μαρίνες με πάνω από 2.108 θέσεις ελλιμενισμού.

Επιβατικά & εμπορικά λιμάνια

Λιμάνι Πάτρας

Το λιμάνι της Πάτρας βρίσκεται 211 χλμ. από την Αθήνα και είναι μεγάλης σημασίας για τον ελλαδικό χώρο. Χωρίζεται σε Βόρειο και Νότιο λιμάνι και έχει μέγεθος πάνω από 560.000 τ.μ. για να εξυπηρετεί διεθνή και τοπικά δρομολόγια. Το Νότιο κομμάτι έχει συνολικό μήκος κρηπιδωμάτων 1.293 μέτρα, και διαθέτει 15 ράμπες πρόσδεσης πλοίων. Το Βόρειο κομμάτι, είναι συνολικού μήκους 1.655 μέτρων και διαθέτει 7 ράμπες πρόσδεσης. Επιπλέον διαθέτει 17 αγκυροβόλια για την πρόσδεση σκαφών αναψυχής έως και 35 μέτρα, ενώ υπάρχει και προβλήτα 12 μέτρων για την εξυπηρέτηση υδροπλάνων. Το λιμάνι στο σύνολο εξυπηρετεί τις γραμμές Πάτρα - Ηγουμενίτσα, Πάτρα – Κέρκυρα, Πάτρα – Σάμη, Πάτρα – Μπρίντζι (Ιταλία), Πάτρα – Μπάρι (Ιταλία), Πάτρα – Αγκόνα (Ιταλία) και Πάτρα – Βενετία. Για το 2019, έχουν διακινηθεί 2.189 πλοία εξωτερικού, 320 πλοία εσωτερικού και 2 κρουαζιερόπλοια, ενώ πάνω από 620 χιλιάδες επιβάτες πέρασαν από το λιμάνι.

Λιμάνι Αιγίου

Το λιμάνι του Αιγίου βρίσκεται 15 χλμ. από το Διακοπτό και 40 χλμ. από την Πάτρα. Σήμερα, το λιμάνι αυτό χρησιμοποιείται για την μεταφορά τροφής, την μετακίνηση πολιτών, εμπόριο και για αναψυχή. Ύστερα από την επέκτασή του το 2013, μπορεί και υποδέχεται μέχρι και δύο RO-RO (κρουαζιερόπλοια) ταυτόχρονα, καθότι διαθέτει βάθος νερών έως και 11 μέτρα και μήκος προβλήτας 493 μέτρα. Οι κύριες επιβατικές διαδρομές των караβιών που δέχεται είναι Αίγιο – Άγιος Νικόλαος Ερατεινής.

Λιμάνι Κατάκολου

Το λιμάνι του Κατάκολου βρίσκεται στην ΠΕ Ηλείας, 106 χλμ. μακριά από το λιμάνι της Πάτρας. Το λιμάνι διαθέτει 3 προβλήτες με συνολικό μήκος 710 μέτρα και βάθος από 7,5 έως 10 μέτρα. Οι διαδρομές που εκτελούνται από το λιμάνι είναι προς τον Πύργο και την Ολυμπία.

Λιμάνι Κυλλήνης

Το λιμάνι της Κυλλήνης βρίσκεται 74 χλμ. από την Πάτρα και 52 χλμ. από το Κατάκολο. Είναι το 3^ο μεγαλύτερο σε επιβατική κίνηση λιμάνι στην Ελλάδα, με πάνω από 1,5 εκατομμύριο ανθρώπους να μετακινούνται το χρόνο. Συνολικά το λιμάνι χωράει τρία επιβατηγά πλοία και οι θέσεις τους βρίσκονται κοντά στο κέντρο του λιμανιού για να είναι εύκολη η προσβασιμότητα των ταξιδιωτών. Τα δρομολόγια που εκτελούνται καθημερινά και όλο τον χρόνο είναι προς Ζάκυνθο και Κεφαλονιά, ενώ τους καλοκαιρινούς μήνες υπάρχουν και δρομολόγια από και προς την Ιθάκη. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως το λιμάνι είναι από τα πρώτα πράσινα λιμάνια της Μεσογείου, με υποδομές ηλεκτροδότησης πλοίων, περιορίζοντας την ρύπανση και το θόρυβο.

Λιμάνι Ναύπακτου

Το λιμάνι της Ναύπακτου βρίσκεται 23 χλμ. από την Πάτρα. Χαρακτηριστικό του λιμανιού είναι οι δύο βραχίονες του κάστρου που ξεκινούν από την κορυφή της πλαγιάς και καταλήγουν στην είσοδο του λιμανιού. Το λιμάνι αυτό έχει σχήμα πετάλου και το άνοιγμα της πύλης εισόδου είναι 35 μέτρα. Από το λιμάνι γίνονταν η μεταφορά πρώτης ύλης με καΐκια προς την ακτή της Αχαΐας, τον Ψαθόπυργο και την Πάτρα. Στις μέρες μας το μικρό γραφικό λιμανάκι δέχεται τους καλοκαιρινούς κυρίως μήνες δεκάδες μικρά κρουαζιερόπλοια με ευρωπαϊούς εκδρομείς.

Σκάφη αναψυχής

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας υπάρχουν οχτώ μαρίνες με 2.108 θέσεις ελλιμενισμού. Συγκεκριμένα, οι αναγραφόμενες μαρίνες ανά Περιφερειακή Ενότητα είναι:

- **Αιτωλοακαρνανίας:** Άκτιο (88 θέσεις), Γρίμποβο Ναυπάκτου (200 θέσεις), Μεσολόγγι (250 θέσεις) και Πάλαμος (70 θέσεις)
- **Αχαΐας:** Γλυφάδα Πατρών (450 θέσεις) και Αγιά Πάτρας (700 θέσεις)
- **Ηλείας:** Κατάκολο (200 θέσεις) και Κυλλήνη (150 θέσεις).

Επίσης, στην Περιφέρεια έχουν χωροθετηθεί και έξι καταφύγια ή αγκυροβόλια τουριστικών σκαφών (4 στην Αιτωλοακαρνανία, 1 στην Αχαΐα και 1 στην Ηλεία) με 530 θέσεις ελλιμενισμού.

Πολιτιστικός & Θρησκευτικός Τουρισμός | Εγκαταστάσεις & επισκέψιμοι χώροι (1)

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει 4 αναγνωρισμένους παραδοσιακούς οικισμούς και σημαντικό αριθμό αρχαιολογικών χώρων, μεταξύ των οποίων και 2 μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO, η Αρχαία Ολυμπία, όπου διοργανώνονταν οι αρχαίοι Ολυμπιακοί Αγώνες, και ο Ναός του Επικούρειο Απόλλωνα στις Βάσσεις της Φιγαλείας.

Αρχαιολογικοί χώροι

- Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει ένα εξαιρετικά πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα και μνημεία από την πλούσια ιστορική, αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά της. Στην Περιφέρεια διασώζεται ένα από τα σημαντικότερα ιερά της αρχαίας Ελλάδας, η Αρχαία Ολυμπία, η οποία ήταν αφιερωμένη στον Δία, πατέρα των θεών και των ανθρώπων, καθώς και τόπος διεξαγωγής των ολυμπιακών αγώνων οι οποίοι τελούνταν στο πλαίσιο των Ολυμπίων, της πιο σημαντικής εορτής των Ελλήνων κατά το μεγαλύτερο διάστημα της αρχαιότητας. Άλλος σημαντικός αρχαιολογικός χώρος αποτελεί ο Ναός του Επικούρειο Απόλλωνα στις Βάσσεις της Φιγαλείας, ένας από τους σπουδαιότερους και επιβλητικότερους ναούς της αρχαιότητας. Τόσο η Αρχαία Ολυμπία (1989) όσο και ο Ναός του Επικούρειο Απόλλωνα (1986) έχουν ανακηρυχθεί ως μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO. Άλλοι αξιόλογοι αρχαιολογικοί χώροι είναι η αρχαία Ήλιδα η οποία ήταν χτισμένη στην αριστερή όχθη του Πηνειού ανάμεσα στην ορεινή Ηλεία (Ακρώρεια) και την παραλιακή πεδινή (κοίλη Ήλις), τα αρχαία θέατρα της Μακυνείας στην Αιτωλοακαρνανία και Αιγείρας στην Αχαΐα, η αρχαία Πάλαιρος στην Αιτωλοακαρνανία, το Ιερό της Αρτέμιδος στην Ρακίτα Αχαΐας, το μυκηναϊκό νεκροταφείο της Αγίας Τριάδας, καθώς και τα κάστρα Χλεμούτσι στην Ηλεία και τα κάστρα Ναυπάκτου, Αντιρρίου, Βόνιτσας και Βλοχού στην Αιτωλοακαρνανία.
- Οι αρχαιολογικοί χώροι της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας χαρακτηρισμένοι από το Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού παρατίθενται στον πίνακα κατωτέρω:
  - **ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (12):** Αρχαία Πλευρώνα, Αρχαία Καλυδώνια, Αρχαίο Θέρμο, Αρχαιολογικός χώρος Στράτου, Αρχαίο θέατρο Οινιαδών, Αρχαίο θέατρο Μακυνείας, Αρχαία Πάλαιρος, Κάστρο Ναυπάκτου, Κάστρο Αντιρίου, Κάστρο Βόνιτσας, Κάστρο του Βλοχού (Ακρόπολη Θεστιέων) & Ρωμαϊκές θέρμες Αγίου Θωμά
  - **ΠΕ Αχαΐας (20):** Κάστρο Πάτρας, Μονή Αγίας Λαύρας, Κάστρο Ρίου, Ωδείο Πατρών, Αρχαϊκός ναός Τραπεζιάς - Κουμάρι Αγίου, Ηρώο Μαμουσιάς, Πόρτες, Τείχος Δυμαίων, Ρωμαϊκή Γέφυρα Πατρών, Μονή Μεγάλου Σπηλαίου, Αρχαίο θέατρο Αιγείρας, Αρχαιολογικός χώρος Ελαιοχωρίου, Μυκηναϊκός Οικισμός της Βούντενη, Ιερό Αρτέμιδος στη Ρακίτα Αχαΐας, Νεκροταφείο στο Καλαμάκι Ελαιοχωρίου, Καταρράκτης, Κλίμακες Πάτρας, Μιτόπολη, Μυκηναϊκός Οικισμός Χαλανδρίτσας & Σπαλιάρεικα
  - **ΠΕ Ηλείας (20):** Κάστρο Χλεμούτσι, Αρχαία Ήλιδα, Αρχαία Ολυμπία, Αρχαία Φειά – Ποντικόκαστρο, Αρχαία Φιγαλεία, Επικούρειος Απόλλωνας, Αγορά Αρχαίας Ήλιδας, Μυκηναϊκό Νεκροταφείο της Αγίας Τριάδας, Ακρόπολη Πλατιάνας, Αρχαία Αλίφειρα, Κάστρο Γλαρέντζας, Το Αρχαίο Λέπρεο, Κάστρο Κουκουβίτσας, Κάτω Σαμικό, Αρχαιολογικός χώρος Ώλενας, Βάσσεις, Δάφνη, Παράκτιο Ρωμαϊκό Λουτρό Σκαφιδιάς, Νεκροταφείο Φραγκονησίου Ολυμπίας & Νεκροταφείο Σταφιδοκάμπου

Παραδοσιακοί οικισμοί

- Οι παραδοσιακοί οικισμοί αποτελούν οικισμούς με ιδιαίτερη «ιστορική, πολεοδομική, αρχιτεκτονική, λαογραφική, κοινωνική και αισθητική» φυσιογνωμία διατηρώντας αναλλοίωτη την εικόνα που είχαν στον παρελθόν καθώς και τον τοπικό τους χαρακτήρα. Με ευθύνη του ΥΠΕΝ (Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας), 856 οικισμοί έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακοί. Στην Περιφέρεια Δυτική Ελλάδα καταγράφονται 4 παραδοσιακοί οικισμοί:
  - **ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (1):** Ναύπακτος (13.415 κάτοικοι)
  - **ΠΕ Αχαΐας (2):** Αλεποχώρι (410 κάτοικοι), Βεσίνι (10 κάτοικοι) & τμήμα της Πάτρας
  - **ΠΕ Ηλείας (1):** Ταξιάρχες (26 κάτοικοι)

Πολιτιστικός & Θρησκευτικός Τουρισμός | Εγκαταστάσεις & επισκέψιμοι χώροι (2)

Η Περιφέρεια διαθέτει μουσεία διαφορετικών θεμάτων, μεταξύ των οποίων και το Αρχαιολογικό Μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας, φρούρια και θρησκευτικά μνημεία, τα οποία αποτελούν πόρους για την ανάπτυξη του Πολιτιστικού & Θρησκευτικού Τουρισμού.

Μουσεία

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει μουσεία διαφόρων θεμάτων μέσα από τα οποία αναδεικνύεται η ιστορία, ο πολιτιστικός πλούτος και λαογραφικός πλούτος της. Ένα από τα σημαντικότερα για την Περιφέρεια και για την Ελλάδα, είναι το Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας το οποίο παρουσιάζει τη μακραίωνη ιστορική εξέλιξη ενός από τα λαμπρότερα ιερά της αρχαιότητας. Περιλαμβάνει τη μόνιμη έκθεση ευρημάτων από τις ανασκαφές στο ιερό χώρο της Άλτεις, τα οποία χρονολογούνται από τα προϊστορικά έως και τα πρώτα χριστιανικά χρόνια. Άλλα σημαντικά μουσεία της Περιφέρειας είναι το Αρχαιολογικό Μουσείο Ήλιδας στο οποίο εκτίθενται ευρήματα από την Αρχαία πόλη της Ήλιδας, το Αρχαιολογικό Μουσείο Αιγίου στο οποίο εκτίθενται ευρήματα που χρονολογούνται από τα νεολιθικά έως και τα ύστερα γεωμετρικά χρόνια και προέρχονται κυρίως από την πόλη του Αιγίου και τις άλλες αρχαίες πόλεις της Αιγιάλειας (Αίγεια, Κερύνεια, Ρύπες κ.α.). Στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών οποίο εκτίθενται ευρήματα που προέρχονται από την Πάτρα, την ευρύτερη περιοχή της και τη Δυτική Αχαΐα και καλύπτουν όλο το φάσμα της αρχαιότητας από το 3.000 π.χ. έως τον 4ο αιώνα μ.Χ.

- **ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας:** Παπαστράτειο Αρχαιολογικό Μουσείο Αγρινίου, Λαογραφικό Μουσείο Αγρινίου, Μουσείο Ιστορίας και Τέχνης Ι. Π. Μεσολογγίου, Σπίτι-Μουσείο «Κωστής Παλαμάς», Μουσείο Τρικούπη, Λαογραφικό Μουσείο Ι. Π. Μεσολογγίου, Μουσείο «Μπότσαρη», Αρχαιολογικό Μουσείο Θυρρείου, Αρχαιολογικό Μουσείο Θέρμου & Λαογραφικό Μουσείο Αγραμπέλου
- **ΠΕ Αχαΐας:** Αρχαιολογικό Μουσείο Αιγίου, Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών & Μουσείο Θυσίας Καλαβρυτινών
- **ΠΕ Ηλείας:** Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας, Μουσείο της Ιστορίας των Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαιότητας, Λαογραφικό Μουσείο Ανδρίτσαινας, Μουσείο της Ιστορίας των Ανασκαφών της Ολυμπίας & Αρχαιολογικό Μουσείο Ήλιδας

Φρούρια και θρησκευτικά μνημεία

Φρούρια

- **ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας:** Κάστρο της Ναυπάκτου, Κάστρο Βόνιτσας, Κάστρο Πλαγιάς, Κάστρο Αντιρρίου, Κάστρο του Γρίβα, Πύργος της Παραβόλας, Κάστρο Βάρνακα, Φρούριο Μεσολογγίου, Φρούριο Ακτίου, Κούλια κυρα-Βασιλικής, Κάστρο Αετού, Κάστρο της Δραγαμέστου, Κούλια του Καναβού, Κάστρο Βλοχού, Πύργος Βλαχέρνας, Πύργος Αϊ-Γιάννη, Πύργος Ι.Μ. Ταξιαρχών Νεοχωρίου, Αγγελόκαστρο, Πύργος Μονής Αγίας Παρασκευής, Πύργος Μουχιάτ, Κάστρο Εμπεσού, Κούλια Ευηνοχωρίου & Κουλόπυργος
- **ΠΕ Αχαΐας:** Κάστρο της Πάτρας, Κάστρο Ρίου, Γυφτόκαστρο, Τείχος Δυμαίων, Πύργος Μονής Ταξιαρχών, Παλαιομονάστηρο Οσίου Λεοντίου, Πύργος Χαλανδρίτσας, Κάστρο Ψωφίδας, Καστροσπηλιά Πριόλιθου, Πουρναρόκαστρο, Κάστρο Αγριδίου, Κάστρο Πορτών, Κάστρο Τερίολο, Πύργος Ρούφου, Κάστρο Σαλμενίκου, Κάστρο Σανταμερίου, Σιδηρόκαστρο Αχαΐας, Παλαιόκαστρο Στρέζοβας, Κάστρο Τάρταρη, Κάστρο Τρεμουλά, Κάστρο Χώτσας Βεσινιού, Πύργος Πετιμεζά & Κάστρο Πεύκου
- **ΠΕ Ηλείας:** Χλεμούτσι, Κάστρο Σαμικού, Πύργος Σκαφιδιάς, Κάστρο Κρεπακόρε, Ποντικόκαστρο, Κάστρο Γλαρέντζας, Πύργος Μονής Ελεούσας, Κάστρο Θεισόας, Καστροσπηλιά Τουρκοπαναγή, Κάστρο Ρίζας, Καστροσπηλιά Σασσαλότρυπας, Κάστρο Σμέρνας, Κάστρο Παλιακούμπα, Κάστρο της Οχιάς, Κάστρο Ωλένης, Πύργος Λυνίσαινας, Πύργος Κουνουπέλι, Κάστρο Καλίδονας, Κάστρο Γούμερου, Κάστρο Φιγαλείας & Κάστρο Αράκλωβου

Θρησκευτικά μνημεία:

- Τα περισσότερα θρησκευτικά μνημεία της Περιφέρειας βρίσκονται στην Αιτωλοακαρνανία με τα σημαντικότερα να είναι ο **Ναός Κοίμησης Θεοτόκου – Παναξιώτισσας**, που χρονολογείται από το τέλος του 10^{ου} αιώνα, το **Φετιχέ Τζαμί** της Ναυπάκτου και τέλος, η **Μονή Αγίας Ελεούσας** στην Ηλεία, κοντά στο χωριό Λυγιά και μέσα σε ένα βαθύ καταπράσινο φαράγγι.

Πολιτιστικός & Θρησκευτικός Τουρισμός | Λοιπά μνημεία, δραστηριότητες και υπηρεσίες

Η Περιφέρεια διαθέτει πάνω από 331 διατηρητέα κτίρια καθώς και πολιτιστικές εκδηλώσεις που αποτελούν συμπληρωματικούς πόρους για το τουριστικό προϊόν Πολιτιστικού & Θρησκευτικού Τουρισμού.

Διατηρητέα κτίρια

- **Σιδηροδρομικός σταθμός Ζαχάρως** που κτίστηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα και αποτελεί ένα παραδοσιακό κτίριο, που λειτουργούσε ως το μοναδικό μέσο μετακίνησης επιβατών προς την Αθήνα.
- Το **αρχοντικό της Παλαιολογίνας** κατασκευάστηκε από το Θωμά Παλαιολόγο στα Καλάβρυτα στην Αχαΐα.
- **Δημοτικό Θέατρο Απόλλων** της Πάτρας, κατασκευασμένο το 1872 και είναι κτίριο με χαρακτηριστικά δείγματα νεοκλασικής αρχιτεκτονικής του 19ου αιώνα.
- **Οινοποιείο «Achaia Clauss»**, επισκέψιμο οινοποιείο στην Πάτρα που παράγει εξαιρετικής ποιότητας κρασιά, μεταξύ των οποίων και η Μαυροδάφνη Πάτρας.
- **Δημοτικό Θέατρο «ΑΠΟΛΛΩΝ»** που βρίσκεται στην πλατεία Γεωργίου Α' και χαρακτηρίζεται ως το εντυπωσιακότερο αρχιτεκτονικό στολίδι της Πάτρας.
- **Παλιό Δημοτικό Νοσοκομείο** του Δανού αρχιτέκτονα CH. E. Hansen το οποίο λειτούργησε σαν νοσοκομείο από το 1872 έως το 1973.
- **Χαμάμ:** Διατηρητέο κτίριο στην Άνω πόλη της Πάτρας, κτίστηκε πριν από 500 χρόνια και από τότε μέχρι σήμερα λειτουργούν σ' αυτό χαμάμ.
- **Δημοτικά σφαγεία Πάτρας** που λειτουργούσαν έως το 1998 και ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη οι εργασίες αποκατάστασης για την μετατροπή του χώρου σε μεγάλο εκθεσιακό κέντρο τοπικών προϊόντων.
- **Υδροηλεκτρικός σταθμός «Γλαυκός»** το οποίο είναι το πρώτο υδροηλεκτρικό εργοστάσιο της Ελλάδος που λειτουργεί από το 1927 ως δημοτική επιχείρηση. Σήμερα ανήκει στη ΔΕΗ έπειτα από ειδική παραχώρηση της κυβέρνησης το 1967.
- **Δημοτική Αγορά Πύργου:** Κλασικιστικό κτίριο όπου στεγαζόταν παλαιότερα η Κεντρική Αγορά. Βρίσκεται στο κέντρο της πόλεως του Πύργου. Το κτίριο κτίστηκε βάσει σχεδίων του Γερμανού αρχιτέκτονα Ernst Ziller. Έχει παραχωρηθεί από τον Δήμο Πύργου στο Υπουργείο Πολιτισμού, προκειμένου να γίνει Αρχαιολογικό Μουσείο. Έχει εγκριθεί προμελέτη αναστήλωσης του κτιρίου αλλά δεν έχει γίνει καμία εργασία για την αποκατάστασή του.

Πολιτιστικές διαδρομές και ξεναγήσεις

- Το πρόγραμμα «**Πολιτιστική Διαδρομή Φύσης και Πολιτισμού της Αιτωλοακαρνανίας**» έχει στόχο τη «συνένωση» των διάσπαρτων αρχαιολογικών χώρων και διαδρομών της Αιτωλοακαρνανίας, με **επίκεντρο τα αρχαία θεάτρα** της, με την **αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος**, σε μια ενιαία διαδρομή, που θα αποτελεί ένα επώνυμο προϊόν πολιτιστικού τουρισμού. Το εγχείρημα θα αφορά τη **δημιουργία σύγχρονων υποδομών**, οι οποίες θα έχουν ως στόχο τη **βελτίωση της προσβασιμότητας των αρχαιολογικών και περιβαλλοντικών χώρων**, την υλοποίηση, όπου απαιτείται, εργασιών **προστασίας και αποκατάστασης των μνημείων**, καθώς και τη σύνδεση των μνημείων με την τοπική κοινωνία και παραγωγή. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται στα €71 εκατομμύρια.

Πολιτιστικές εκδηλώσεις

- Στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας, η πιο σημαντική δραστηριότητα επρόκειτο για την **Περιήγηση στα μνημεία του ορεινού Βάλτου**, μέσα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Περιβάλλοντος. Αναφορικά με την ΠΕ της Αχαΐας, η δημοφιλέστερη πολιτιστική εκδήλωση είναι το **Πατρινό Καρναβάλι** που χιλιάδες νέοι της Ελλάδας και του εξωτερικού ξεχύνονται κάθε Φλεβάρη στους δρόμους της Πάτρας. Στην ΠΕ της Ηλείας, κάθε χρόνο πραγματοποιείται το **Διεθνές Φεστιβάλ Τεχνών στην Αρχαία Ολυμπία**, με σκοπό την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής και την απόκτηση ταυτότητας αντάξιας της ιστορίας της.

City Break | Εγκαταστάσεις, υπηρεσίες, δραστηριότητες: Ναύπακτος

Αποτελεί μία γραφική πόλη με σημαντική ιστορία που σχετίζεται με την Ελληνική Επανάσταση του 1821 με αξιολογούς πόρους για την ανάπτυξη τουρισμού City Break.

Αγορά (Shopping)	<ul style="list-style-type: none"> • Η κεντρική αγορά της πόλης ξεκινάει από την Λεωφόρο Αθηνών και συνεχίζει στη Λεωφόρο Τζαβέλα με μικρά τοπικά μαγαζιά. Επιπλέον, στον παράλληλο δρόμο επί της Νότι Μπότσαρη υπάρχουν και άλλα μικρά μαγαζάκια με παραδοσιακά και τοπικά προϊόντα.
Περίπατος στην πόλη, αξιοθέατα & δραστηριότητες	<ul style="list-style-type: none"> • Στην είσοδο της Ναύπακτου, ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει ένα καφέ ή ένα ποτό γύρω από την πλατεία του Λιμανιού, με θέα το μικρό γραφικό βενετσιάνικο λιμάνι με τη μεγάλη ιστορία. Στο δυτικό βραχίονα του λιμανιού υπάρχουν δύο αγάλματα ηρώων που θυμίζουν ναυτικά συμβάντα από τη μακρόχρονη ιστορία αυτής της πόλης. Το πρώτο είναι του διάσημου Ισπανού λογοτέχνη Μιχαήλ Θερβάντες (1547-1616), ο οποίος σε ηλικία 23 χρονών πήρε μέρος στη ναυμαχία της Ναυπάκτου το 1571 μ.Χ., και έχασε το ένα του χέρι. Το δεύτερο είναι του Γεωργίου Ανεμογιάννη (1796-1821) από τους Παζούς, ο οποίος το Μάιο του 1821 επιχείρησε ανεπιτυχώς την πυρπόληση τουρκικής κορβέτας που του στοίχισε μαρτυρικό θάνατο. • Προχωρώντας στα δρομάκια βόρεια της πλατείας του Λιμανιού, βρίσκεται ο «Πύργος Μπότσαρη». Το κτίριο αυτό, κτισμένο σε δύο φάσεις το 15ο και 16ο αιώνα χρησιμοποιήθηκε για τη στέγαση των εκάστοτε ηγεμόνων της πόλης. Περνώντας την καμάρα στον πύργο Μπότσαρη υπάρχει η «Σιδηρόπορτα», η μοναδική πύλη επικοινωνίας μεταξύ του Λιμανιού και της συνοικίας του Τζαμιού. Αριστερά υπάρχει μια τούρκικη βρύση και απέναντί της στέκεται ένα προστατευτικό τείχος στηριγμένο στα κυρίως τείχη, το οποίο προστατεύει σαν ασπίδα την πύλη και ταυτόχρονα την κρατά αθέατη από την πλευρά της θάλασσας. Περπατώντας λίγο πιο πέρα, ο επισκέπτης μπορεί να περπατήσει τη συνοικία του Τζαμιού με τα μικρά πέτρινα σπίτια, όπου μετά την απελευθέρωση εγκαταστάθηκαν Σουλιώτες. Επιπλέον, ο επισκέπτης μπορεί να δει πάνω στον προμαχώνα του δεύτερου διαζώματος, το Ρολόι της πόλης, που κατασκευάστηκε το 1914. Πάνω από το Ρόλοι, στην οδό Σουλίου, βρίσκεται το αρχοντικό της οικογένειας Τζαβέλα, μία από τις λίγες σωζόμενες παλιές οικίες εντός του Φρουρίου. Στην είσοδο της συνοικίας του Τζαμιού, υπάρχει η σημερινή πλατεία Γιάννη Βλαχογιάννη με το μεγάλο πλατάνι και την πέτρινη βρύση. Συνεχίζοντας τον ανηφορικό δρόμο, ο ταξιδιώτης μπορεί είτε να φτάσει στα ψηλότερα διαζώματα του κάστρου είτε να καθίσει στα καφενεία που βρίσκονται στο τέλος της οικιστικής ζώνης για να απολαύσει την ωραία θέα της πόλης, του Κορινθιακού κόλπου και των βουνών της βόρειας Πελοποννήσου. • Συνέχεια του λιμανιού είναι το Στενοπάζαρο, η παλιά αγορά της πόλης. Στο τέλος του Στενοπάζαρου βρίσκεται ο μητροπολιτικός ναός του Αγίου Δημητρίου και λίγο πιο πέρα το Δημαρχείο. Απέναντι ακριβώς είναι το αρχοντικό του λογοτέχνη Γεωργίου Αθανασιάδη-Νόβα με τους εντυπωσιακούς ανθόκηπους. Πάνω από το Δημαρχείο βρίσκεται το Διοικητήριο, όπου στεγάζονται οι οικονομικές υπηρεσίες της πόλης. Δίπλα από το Διοικητήριο βρίσκεται η Παπαχαραλάμπεως Βιβλιοθήκη και το Ειρηνοδικείο Ναυπάκτου. Η Βιβλιοθήκη στεγάζεται σ' ένα νεοκλασικό κτίριο, που κτίστηκε το 1955 από τον ευεργέτη της πόλης Δημήτριο Παπαχαραλάμπους. Πιο πάνω, σε ανασκαφή οικοπέδου στη συνοικία Εβραϊόλακα έχουν βρεθεί τα ερείπια μιας παλαιοχριστιανικής βασιλικής εκκλησίας. • Στο μικρό λοφίσκο που δημιουργείται απέναντι από την πλατεία Κεφαλοβρύσου πέτρινα σκαλοπάτια οδηγούν σε μικρό πλάτωμα, όπου υπάρχουν δυσανάγνωστες αρχαίες ελληνικές επιγραφές πάνω στο βράχο. Λίγο ανατολικότερα, στην κορυφή του πευκόφυτου λόφου βρίσκεται ο όμορφος πέτρινος ναός του Αγίου Γεωργίου. Στη θέση Δένδρο Ναυπάκτου υπάρχει η Μονή Παναγίας Γοργοπηκτού, που ιδρύθηκε το 1951 από τον Αρχιμανδρίτη Αρσένιο Κουμπούγια. • Δίπλα από την πλατεία, Δήμου Φαρμάκη, βρίσκεται ένα αξιόλογο ιδιωτικό μουσείο, το «Μουσείο κειμηλίων 1821-Φαρμάκη» με πολύτιμα εκθέματα του απελευθερωτικού αγώνα της οικογένειας Φαρμάκη. • Στα ανατολικά και δυτικά της πόλης υπάρχουν δύο παραλίες, μεταξύ των οποίων η παραλία στη συνοικία της Ψανής, μήκους ενός χιλιόμετρου, με μεγάλα πλατάνια, πολυτελή καταστήματα και την όμορφη δημοτική πλαζ που έχει τιμηθεί επανειλημμένα από την Ε.Ε. με «γαλάζιες σημαίες», για την καθαρή της ακτή.
Διασκέδαση	<ul style="list-style-type: none"> • Στην πλατεία Δήμου Φαρμάκη, στο κέντρο της πόλης, υπάρχουν παραδοσιακά καφενεία και εστιατόρια.
Θέατρα – Παραστάσεις – Φεστιβάλ	<ul style="list-style-type: none"> • Θέατρα και πολιτιστικές εκδηλώσεις: Η πόλη διαθέτει προς το κοινό την «Παπαχαραλάμπεως Αίθουσα» και την αίθουσα εκδηλώσεων στο «Τεχνουργείον». • Αθλητικές εκδηλώσεις: Leranto Evening Run – Αγώνας δρόμου 9 και 5,1 χιλιομέτρων με αφετηρία και τερματισμό την παραλία Ψάνη, δίπλα στο γραφικό λιμάνι της Ναύπακτου • Φεστιβάλ: Καλοκαιρινό Φεστιβάλ Ναύπακτου – Θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, εκθέσεις ζωγραφικής, bazaar, παρουσιάσεις βιβλίων, θερινός κινηματογράφος, βραδιές παραδοσιακών χορών κ.α.

City Break | Εγκαταστάσεις, υπηρεσίες, δραστηριότητες: Πάτρα

Η πόλη της Πάτρας διαθέτει αξιοθέατα, μνημεία, σημεία ενδιαφέροντος και πόρους, μεταξύ των οποίων και η μεγαλύτερη αποκριάτικη εκδήλωση της Ελλάδας, που μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την ανάπτυξη τουρισμού City Break.

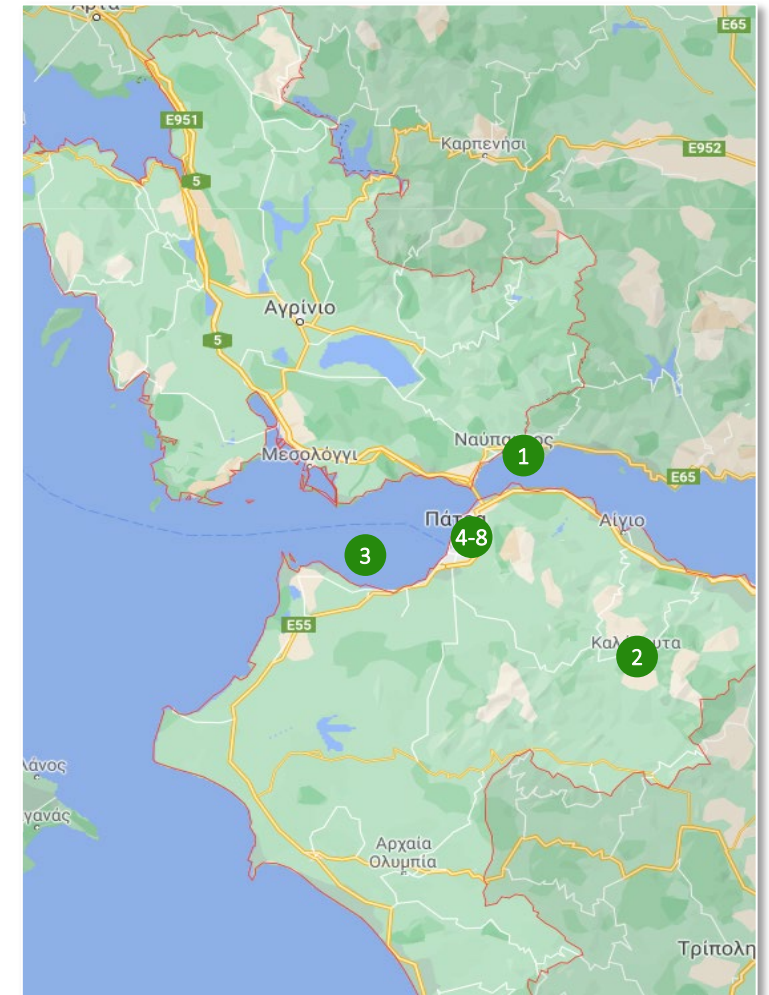
<p>Αγορά (Shopping)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Το εμπορικό τετράγωνο της Πάτρας εκτείνεται στις οδούς Μαιζώνος, Κορίνθου και Κανακάρη, ενώ στα μικρά κάθετα σοκάκια επί των οδών αυτών βρίσκονται παραδοσιακά μαγαζιά με τοπικά προϊόντα, είδη δώρου και σουβενίρ.
<p>Περίπατος στην πόλη, αξιοθέατα & δραστηριότητες</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Βόλτα στο Νότιο Πάρκο: Πρόκειται για βόλτα στην παραλιακή ζώνη της Πάτρας, που αποτελεί ευκαιρία για αναζωογονητικό περπάτημα και τρέξιμο, εμπλουτίζοντας την άθλησή με όργανα γυμναστικής που διαθέτει για το κοινό. Επιπλέον, η τεράστια έκταση γρασιδιού επιτρέπει στον επισκέπτη να χαλαρώσει και να απολαύσει τη θέα της θάλασσας. Επιπλέον, διαθέτει ειδικά διαμορφωμένα δρομάκια για τους ποδηλάτες, ακόμα και μια προσομοίωση πίστας ανώμαλου δρόμου για τους λάτρεις του mountain bike και του BMX. • Βόλτα στον Φάρο: Παράκτια του Ναού του Αγίου Ανδρέα και σε μικρή απόσταση από το Νότιο Πάρκο βρίσκεται ο Φάρος ανάμεσα στο γρασίδι με θέα την θάλασσα. Από εκεί ο επισκέπτης μπορεί να δει το ηλιοβασίλεμα πάνω από τα βραχάκια και τη θάλασσα. Το βράδυ ο Φάρος αποκτά έναν ιδιαίτερο φωτισμό, καθιστώντας τον μια από τις κατεξοχήν επιλογές για βραδινούς περιπάτους. • Βόλτα στην μαρίνα της Πάτρας: Ανατολικά και παραλιακά, λίγο πιο έξω από το κέντρο της Πάτρας, υπάρχει η μαρίνα της Πάτρας. Αποτελεί ένα από τα πιο γνωστά και πολυσύχναστα σημεία για καφέ με θέα τη θάλασσα και τα σκάφη στις προβλήτες, ενώ διαθέτει ένα πάρκο και ένα θέατρο. Το δεύτερο είναι γνωστό ως χώρος φιλοξενίας κατά καιρούς διάφορων καλλιτεχνικών δρώμενων. • Βόλτα στην πόλη της Πάτρας: Ξεκινώντας από την Πλατεία Τριών Ναυάρχων ο επισκέπτης μπορεί να κατευθυνθεί προς τα Υψηλά Αλώνια, μια ιστορική συνοικία της Πάτρας που διαθέτει μια από τις μεγαλύτερες πλατείες της Ελλάδας. Συνεχίζοντας στον δρόμο του Αθανασίου Διάκου, στο αριστερό χέρι βρίσκεται η Εκκλησία της Παντάνασσας που κτίστηκε το 1918 από τον Κ. Φρεαρίτη και ανηφορίζοντας την οδό Παλαιών Πατρών Γερμανού, ο επισκέπτης συναντά το Αρχαίο Ρωμαϊκό Ωδείο Πατρών που σήμερα χρησιμοποιείται για μουσικές εκδηλώσεις. Εξερχόμενος του Ωδείου και με κατεύθυνση προς την οδό 25^{ης} Μαρτίου, βρίσκονται οι σκάλες του Αγίου Νικολάου που κατασκευάστηκαν το 1934, στην εποχή του Μεσοπολέμου επί δημαρχίας Βασιλείου Ρούφου. Εν συνεχεία, στην οδό Δερβενακίων, βρίσκεται η γραφική Συνοικία Τριτάκη, που φημίζεται για τα παλιά σπίτια της και τα μικρά δρομάκια με τα σκαλάκια που συνδέουν την πόλη με το Κάστρο. Τέλος, η βόλτα κλείνει με την είσοδο στο Μεσαιωνικό Κάστρο που χτίστηκε κατά το δεύτερο μισό του 6ου αι. μ.Χ. με αρχαίο οικοδομικό υλικό.
<p>Διασκέδαση</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Τα περισσότερα μαγαζιά γαστρονομικού ενδιαφέροντος βρίσκονται στα σοκάκια γύρο από την πλατεία Βασιλέως Γεωργίου. Για τους λάτρεις της νυχτερινής διασκέδασης, αξίζει μια επίσκεψη στην Ρήγα Φεραίου, όπου βρίσκονται τα γραφικά μπαράκια της πόλης.
<p>Θέατρα – Παραστάσεις – Φεστιβάλ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Θέατρα: Το κεντρικό κτήριο του Royal Theater, με αρχιτεκτονική και αισθητική που παραπέμπει στο Δημοτικό Θέατρο «Απόλλων» του Ερνέστου Τσίλλερ, διαθέτει μία από τις μεγαλύτερες και καλύτερα εξοπλισμένες μουσικές και θεατρικές σκηνές στην Πάτρα. Επιπλέον, το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Πάτρας) αποτελεί τον σπουδαιότερο θεατρικό θεσμό της νοτιοδυτικής Ελλάδας. Κεντρική σκηνή του (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Πάτρας) αποτελεί το ιστορικό Θέατρο Απόλλων της Πάτρας, κτισμένο το 1872 • Αθλητικές διοργανώσεις: Πανελλήνιο πρωτάθλημα πυγμαχίας αντρών – γυναικών Elite A' κατηγορίας, που θα διεξαχθεί στο γυμναστήριο Κουκούλι, Run Greece δύο οργανώσεις τρεξίματος των 5 και 10 χιλιομέτρων, με αφετηρία και τερματισμό την πλατεία Γεωργίου Α΄ • Φεστιβάλ: Κάθε χρόνο τον Απρίλιο διοργανώνεται το Ετήσιο Φεστιβάλ Κιθάρας από την «Φιλαρμονική Εταιρία Ωδείο Πατρών» με συναυλίες μουσικής δωματίου. Τον Νοέμβριο οργανώνεται το Διεθνές Φεστιβάλ Ποίησης με θεματικό τίτλο «National Poets» (Εθνικοί Ποητές), που φιλοξενεί 50 ποιητές και ποιήτριες από 15 διαφορετικές χώρες. Το Πατρινό Καρναβάλι αποτελεί την μεγαλύτερη και την παλαιότερη καρναβαλική εκδήλωση στην Ελλάδα. Η διοργάνωση περιλαμβάνει μουσικές σκηνές, παρελάσεις, μπουρμπούλια, χορούς και κυνήγια κρυμμένων θησαυρών.

MICE | Υπηρεσίες / Συνεδριακά κέντρα

Στην Περιφέρεια Δυτική Ελλάδα υπάρχουν 8 ξενοδοχειακές μονάδες με υποδομές για την φιλοξενία συνεδρίων και εκδηλώσεων, η πλειονότητα των οποίων βρίσκεται στην πόλη της Πάτρας.

- 1 Nafs Hotel:** Ξενοδοχείο 42 δωματίων, μέσα στην πόλη της Ναύπακτου που διαθέτει δύο αίθουσες συνεδριάσεων / εκδηλώσεων 360 ατόμων σε θεατρική διάταξη.
- 2 Mont Hotel Kalavrita:** Ξενοδοχείο 30 δωματίων, 8,5 χλμ. από το Σπήλαιο των Λιμνών στα Καλάβρυτα που διαθέτει αίθουσα συνεδριάσεων / εκδηλώσεων 120 ατόμων σε θεατρική διάταξη συνολικής έκτασης 80 τ.μ.
- 3 Grecotel Casa Marron All Inclusive Resort:** Ξενοδοχείο 270 δωματίων, πάνω στην παραλία της Λακόπετρας, με 1 αίθουσα συνεδριάσεων / εκδηλώσεων 50 ατόμων σε θεατρική διάταξη συνολικής έκτασης 40 τ.μ.
- 4 Poseidon Palace:** Ξενοδοχείο 85 δωματίων, 4 χλμ. από το λιμάνι της Πάτρας με 3 αίθουσες συνεδριάσεων / εκδηλώσεων 260 ατόμων σε θεατρική διάταξη
- 5 Airotel Achaia Beach Hotel:** Ξενοδοχείο 103 δωματίων, στο κέντρο της Πάτρας με 6 αίθουσες συνεδριάσεων / εκδηλώσεων 870 ατόμων σε θεατρική διάταξη, συνολικής επιφάνειας 766 τ.μ.
- 6 Astir Hotel:** Ξενοδοχείο 120 δωματίων, 9' από το Δημαρχείο της Πάτρας με 1 αίθουσα συνεδριάσεων / εκδηλώσεων 1.000 ατόμων σε θεατρική διάταξη, συνολικής επιφάνειας 700 τ.μ.
- 7 Byzantino Hotel:** Ξενοδοχείο 25 δωματίων, ανάμεσα στο Δημαρχείο και στην πλατεία του Βασιλέως Γεωργίου της Πάτρας με 2 αίθουσες συνεδριάσεων / εκδηλώσεων 160 ατόμων σε θεατρική διάταξη.
- 8 Moxy Patra Marina:** Ξενοδοχείο 116 δωματίων στο λιμάνι της Πάτρας με 4 αίθουσες συνεδριάσεων / εκδηλώσεων 100 ατόμων σε θεατρική διάταξη, συνολικής επιφάνειας 120 τ.μ.

 Ξενοδοχεία με συνεδριακές υποδομές

Οικοτουρισμός | Τοπία, χλωρίδα και πανίδα

Η Δυτική Ελλάδα είναι πλούσια σε τοπία φυσικού κάλους και σε θεσμοθετημένες περιοχές προστασίας, ενώ διαθέτει ποικιλομορφία τύπων βλάστησης και πανίδας, καθώς και είδη προστατευόμενης χλωρίδας καθώς και οργανωμένες μονάδες οικοτουρισμού.

Τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλους

Ετερογενής γεωμορφολογία με πλήθος ορεινών όγκων (Ακαρνανικά, Αράκυνθα, Βάλτου, Βαράσσοβα, Κλόκοβα, Κοκκίνια, Ναυπακτίας και Πανεπιτωλικά όρη), ποταμών (Ευήνος, Αχελώος, Αλφειός & Λάδωνας), λιμνών (Μεσολογγίου και Αιτωλικού) και υγροτόπων.

Θεσμοθετημένες περιοχές προστασίας

- 24 Ειδικές Ζώνες Διαχείρισης (ΕΖΔ) & 10 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)
- 3 υγροτοπικές περιοχές προστατευόμενες από την διεθνή Σύμβαση Ramsar (Αμβρακικός Κόλπος, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου και Λιμνοθάλασσα Κοτυχίου)
- 2 Εθνικά Πάρκα (Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφιλιάς και Χελμού-Βουραϊκού)
- 1 Βιογενετικό Απόθεμα (Φυσικό Μνημείο Δάσους Λευσινίου)
- 34 περιοχές χαρακτηρισμένες ως NATURA 2000
- 7 Μνημεία της Φύσης (Ο Πλάτανος του Παυσανία, πηγή Δώδεκα Βρύσες, Κλήμα του Παυσανία στα Καλάβρυτα, Ο Δρυς της Καλαμιάς, Ο Πλάτανος της Πλατανιώτισσας, Το Δάσος Φράξος του Λεσινιού και Ο Πλάτανος της Αγίας Λαύρας)
- 1 Ειδικά Προστατευόμενη Περιοχή σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βαρκελώνης (Αμβρακικός Κόλπος)
- 2 Αισθητικά Δάση (Δάσος Εθνικής Ανεξαρτησίας Καλαβρύτων Αχαΐας και Δάσος Χειμάρρων Σελεμνού και Χαράδρων)
- 6 Παραδοσιακούς Οικισμούς

Χλωρίδα & πανίδα

Χλωρίδα

- Στον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο της Δυτικής Ελλάδας συναντάται μια μεγάλη ποικιλία τύπων βλάστησης, από υποβαθμισμένα βοσκοτόπια και γυμνά βουνά μέχρι πυκνά δάση. Το μεγαλύτερο ποσοστό των δασικών εκτάσεων της Περιφέρειας αποτελείται κυρίως από αείφυλλα – πλατύφυλλα φυτικά είδη.
- Στην **ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας** που είναι η βορειότερη και υγρότερη ΠΕ εμφανίζονται δάση δρυός και ελατοδάση, ενώ στην **ΠΕ Αχαΐας** η ύπαρξη ορεινών όγκων ευνοεί την ανάπτυξη της ελάτης. Στην **ΠΕ Ηλείας** εμφανίζονται κυρίως δάση χαλεπίου πεύκης.
- Η Περιφέρεια διαθέτει πολύ μεγάλο αριθμό προστατευόμενων ειδών χλωρίδας με βάση την εθνική και κοινοτική νομοθεσία με μεγάλη χλωριδική και οικολογική σημασία με βάση την βάση δεδομένων του δικτύου Natura 2000.

Πανίδα

- Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλία στην πανίδα και κυρίως στην ορνιθοπανίδα. Αυτό οφείλεται στα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής, τη μορφολογία του εδάφους, τα άφθονα νερά, τις λιμνοθάλασσες το κλίμα, που ευνοούν την ανάπτυξη της βλάστησης και της πανίδας στην περιοχή.

Γαστρονομικός Τουρισμός

Ο γαστρονομικός πλούτος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας βασίζεται τόσο στην τοπική αγροδιατροφική παραγωγή (προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ), καθώς και στην τοπική παραδοσιακή κουζίνα που βασίζεται στις πίτες και τα επιδόρπια.

Τοπικά προϊόντα

Τσίπουρο Μεσολογίου

Γάμπαρα

Αυγουστολίδι

Ρόδι

Κεφαλογραβιέρα

Αλάτι Αφρίνα

Κεφαлотύρι Αμφιλοχίας

Μέλι Βελανιδιάς

Μανταρίνια

Καρπούζια

Φράουλα

Βιομηχανική ντομάτα

Ροδίτης

Μοσχάτο Ρίου

Μαυροδάφνη

Τεντούρα

Φέτα Καλαβρύτων

Ροδοζάχαρη Αγίου

Λουκούμια Πάτρας

Τοπική κουζίνα

Κατμάρ

Φλαγούνα

Χέλια Μπουρδέτο

Μακαρονόπιτα

Μπουμπούλια

Ριβανί

Χαλβάς Ξηρομέρου

Κατσικάκι Ριγανάτο

Εργολάβος

Ζαχαρόψωμο

Προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ

- ΠΕ Ηλείας: Λάδι Ολυμπίας (ΠΓΕ), φέτα (ΠΟΠ), σταφίδα Ηλείας (ΠΓΕ)
- ΠΕ Αχαΐας: Κορινθιακή σταφίδα Βοστίτσα (ΠΟΠ), φέτα (ΠΟΠ)
- ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας: Φέτα (ΠΟΠ), κεφαλογραβιέρα (ΠΟΠ), αυγοτάραχο Μεσολογίου (ΠΟΠ)

Sports & Activities & Τουρισμός Ευεξίας | Εγκαταστάσεις & υποδομές

Η Περιφέρεια διαθέτει 390 δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις, από τις οποίες το 61% είναι γήπεδα ποδοσφαίρου, το 21,3% είναι γήπεδα basket & volley και το 11,1% είναι κλειστά γήπεδα / αθλητικά κέντρα. Σε επίπεδο περιφερειών, η Αιτωλοακαρνανία διαθέτει το 34,4% των εγκαταστάσεων, η Ηλεία το 33,6% και ακολουθεί η Αχαΐα με 32,1%. Αναφορικά με τις ιαματικές πηγές, στην Περιφέρεια υπάρχουν 7 πηγές με την πλειοψηφία να βρίσκεται στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας.

Δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις, αριθμός και % συνόλου

	ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας	ΠΕ Αχαΐας	ΠΕ Ηλείας	Σύνολο	% συνόλου
Στίβος και γήπεδο ποδοσφαίρου	6	4	5	15	3,8%
Στάδιο	2	2	0	4	1,0%
Γήπεδο ποδοσφαίρου & βοηθητικό	72	47	78	197	50,5%
Γήπεδο ποδοσφαίρου 5X5	8	9	9	26	6,7%
Γήπεδο basket	31	24	19	74	19,0%
Γήπεδο basket / basket & volley	2	3	4	9	2,3%
Γήπεδο tennis	2	5	3	10	2,6%
Γήπεδο tennis / volley	1	0	0	1	0,3%
Γήπεδο handball	0	1	0	1	0,3%
Γήπεδο beach volley	0	3	0	3	0,8%
Γήπεδο beach soccer	0	1	0	1	0,3%
Κλειστό στίβου	0	1	0	1	0,3%
Κλειστό γυμναστήριο / κλειστό γυμναστήριο basket & volley	8	22	11	41	10,5%
Κλειστό γήπεδο / αθλητικό κέντρο	1	0	0	1	0,3%
Ανοιχτό κολυμβητήριο	0	2	2	4	1,0%
Κλειστό κολυμβητήριο	1	1	0	2	0,5%
Σύνολο	134	125	131	390	100%
% συνόλου	34,4%	32,1%	33,6%	100%	

Ιαματικές πηγές

Αναγνωρισμένες από την Ειδική Επιτροπή Προστασίας Φυσικών Ιαματικών Πόρων του Υπουργείου Τουρισμού

ΠΕ Αιτωλοακαρνανία

- Νερό πηγής Κρεμαστών – Λουτροθεραπεία & εισπνοθεραπεία, 30,5°C
- Νερό πηγής Μπανιώτη – Χέλωβα Λυσιμαχίας, Ζωγόπουλου – Λουτροθεραπεία, 17,8°C
- Πηγή Μουρσιτιάνου ή Σώκου - Λουτροθεραπεία, Ατμόλουτρο & Υδροκινησιοθεραπεία, 16,5°C
- Πηλός Αγίας Τριάδας Δήμου Ι.Π. Μεσολογγίου – Πηλοθεραπεία με κυμαινόμενη θερμοκρασία
- Πηγή Κόκκινο Στεφάνι Μυρτιάς, Δήμου Θέρμου – Λουτροθεραπεία, 18°C

ΠΕ Ηλείας

- Νερό Λουτρών Κυλλήνης – Πηλοθεραπεία, 24°C
- Νερό πηγής Λουτρών Γερανίου Καϊάφα – Λουτροθεραπεία, 30,9°C

Sports & Activities | Χειμερινός αθλητισμός, πεζοπορία, ορειβασία, kayak & rafting

Η Περιφέρεια διαθέτει χιονοδρομικό κέντρο, πεζοπορικές διαδρομές, ορειβατικά καταφύγια και διαδρομές kayak & rafting που μπορούν να υποστηρίξουν τον Τουρισμό Περιφέρειας και τον Χειμερινό Τουρισμό.

Χειμερινός αθλητισμός

Χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων: Το χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων βρίσκεται στο όρος Χελμός, κοντά στα Καλάβρυτα σε υψόμετρο 1.700 μ. – 2.340 μ., και λειτουργεί από το 1988.

- Συνολικά διαθέτει 13 πίστες (2 μαύρες, 5 κόκκινες, 3 μπλε και 3 πράσινες) και 8 αναβατήρες (2 εναέριους, 3 συρόμενους και 3 παιδικούς).
- Με την προσθήκη των νέων πιστών και αναβατήρων, έχει αυξήσει τα συνολικά χιλιόμετρα, δυνατής διαστρωμένης χιονοδρομίας, από 20 χλμ. σε 25 χλμ.
- Συγκεκριμένα, περιλαμβάνεται η προσθήκη της νέας πίστας, «Φοίβη», με μήκος 850 μ. υψομετρική διαφορά 290 μ. κατάλληλη για πολύ έμπειρους χιονοδρόμους.
- Η πίστα «Αρμονία», μήκους 2.700 μ., η μεγαλύτερη του χιονοδρομικού, είναι κατάλληλη για αρχάριους χιονοδρόμους και αποτελεί μία διαδρομή μέσα στο ελατοδάσος του Χέλμου.

Kayak & Rafting

ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας:

- Στον Εύηνο, η διαδρομή ξεκινάει από την γέφυρα του Πόρου και καταλήγει στο Διεθνές Προπονητικό Κέντρο Canoe – Kayak, λίγο πριν την γέφυρα του Μπανιά.
- Στον παραπόταμο του Αλφειού, Λάδωνα,
- Στον Ερύμανθο,
- Στον Αλφειό.

Πεζοπορία / trekking

- **ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας:** Αράκυνθος: Αγ. Συμεών – Κορυφογραμμή, Αράκυνθος: Χούνισα – Γρεβενό, Φαράγγι Σκα
- **ΠΕ Αχαΐας:** Πουρναρόκαστρο – Καταφύγιο Ψαρθί – Βουνό του Γιώργη – Άνω Καστρίτσι, Πουρναρόκαστρο – Καταφύγιο Ψαρθί – Κορυφή, Μίχα – Μουγγίλα – Όλενος, Καλέτζι – Προφήτης Ηλίας – Ερύμανθος, Αλεποχώρι – Καταρράκτης – Μονή Ταξιαρχών, Χιονοδρομικό κέντρο – Ορειβατικό Καταφύγιο – Νεραϊδοράχη – Ψηλή Κορφή – Μαυρολίμνη – Υδατα Στυγός, Περιστέρα – Υδατα Στυγός, Μονοπάτι Παλαιών Πατρών Γερμανού: Αχάια Κλάους – Μοίρα – Ζουμπάτα – Λεόντιο – Λαπαναγοί – ποτάμι Σελινούντα – Μονή Μακελλαριάς – Δάσος Ποντιά – Φλάμπουρα – Καλάβρυτα, Μονοπάτι Παιονίας: Αχάια Κλάους – Καταρράκτης – Κομπηγάδι – Άνω Βλασία – Ψηλές Κορυφές – Λεχούρι – Τριπόταμα, Χιονοδρομικό κέντρο – Νεραϊδοράχη – Ψηλή Κορφή Χελμός, Μίχας – πηγή ρουμελιώτικο – Μπάρμπα – διάσελο Ωλονού, Ζάστοβα Παναχαϊκό (1.824μ.), Ζαχλωρού – Διακοπτό (Φαράγγι Βουραϊκού)
- **ΠΕ Ηλεία:** Μονοπάτι Θαλασσοκρίνων: Κυλλήνη – Κάστρο – Λουτρά Κυλλήνης, Αρχαία Ήλιδα – Αρχαία Ολυμπία, Πεζοπορία στο οροπέδιο της Φολόης.

Ορειβατικά καταφύγια

- **ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας**
  - Ορειβατικό καταφύγιο Παναϊτωλικού, σε υψόμετρο 1.170 μ., στη νότια πλευρά του όρους, στη θέση Διασελάκι του Δημοτικού Διαμερίσματος Περιστερίου, με δυνατότητα φιλοξενίας 50 ατόμων
  - Ορειβατικό καταφύγιο Αρακύνθου, στο Αράκυνθο όρος σε υψόμετρο 982 μ. με δυνατότητα φιλοξενίας 10 ατόμων
- **ΠΕ Αχαΐας**
  - Ορειβατικό καταφύγιο Ψαρθί σε υψόμετρο 1.450 μ. στο Παναχαϊκό Όρος με δυνατότητα φιλοξενίας 50 ατόμων
  - Ορειβατικό καταφύγιο Πρασούδι σε υψόμετρο 1.760 μ. στο Παναχαϊκό όρος με δυνατότητα φιλοξενίας μέχρι 25 άτομα

Sports & Activities | Αναρριχητικά πεδία

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει αναρριχητικά πεδία, 2 στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας και 4 στην ΠΕ Αχαΐας.

Αναρριχητικά πεδία

ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας

- Το **αναρριχητικό πεδίο Κλεισούρας** αποτελεί ένα από τα δημοφιλέστερα αναρριχητικά πεδία της Ελλάδας, εξοπλίστηκε με διαδρομές το 2000 (βαθμός δυσκολίας διαδρομών: 6c - 8c) και χαρακτηρίζεται από την αρνητική κλίση του βράχου. Επιπλέον, το μεγάλο μήκος του φαραγγιού, όπου βρίσκεται, επιτρέπει τη διάνοιξη επιπλέον διαδρομών.
- Το **αναρριχητικό πεδίο Βαράσοβας** διαθέτει από ασβεστολιθικό βράχο, υψηλής ποιότητας και ποικιλίας ανάγλυφου, ενώ τα όποια σαθρά κομμάτια είναι εύκολα αναγνωρίσιμα. Το πεδίο παρέχει δυνατότητα αναρρίχησης σε αναρριχητές οποιοδήποτε επιπέδου, ενώ χαρακτηρίζεται από μεγάλη εναλλαγή στην κίνηση.

ΠΕ Αχαΐας

- Το **αναρριχητικό πεδίο Καλόγρια** αποτελεί το πρώτο πεδίο που αναπτύχθηκε στην Βορειοδυτική Πελοπόννησο και βρίσκεται δίπλα στη λιμνοθάλασσα Στροφυλία. Διαθέτει πάνω από 80 διαδρομές όλων των τύπων, κυρίως σπορ χαρακτήρα αλλά και παραδοσιακές με βαθμός δυσκολίας : 5c – 8b, V – IX.
- Το **Αλεποχώρι**, ένα μικρό χωριό σε υψόμετρο 700 μ. στους δυτικούς πρόποδες του όρους Ερύμανθος, διαθέτει 4 αναρριχητικά πεδία (Κεντρικό Ζωνάρι, Σπηλιά, Ποτάμι, Ανατολικό πεδίο Α και Β) που αποτελούνται από ασβεστόλιθο και διαθέτουν πολλές διαδρομές σπόρ χαρακτήρα. Τα πεδία είναι κατάλληλα για όλα τα επίπεδα αναρριχητών με δυσκολίες από 5c/8a+.
- Το **αναρριχητικό πεδίο Χατζούρι**, βρίσκεται 45 χλμ. από την Πάτρα και λίγο βορειότερα από το αναρριχητικό πεδίο Πόρτες και αποτελεί καλοκαιρινό καταφύγιο / προορισμό για τους αναρριχητές της Πάτρας λόγω του υψομέτρου και του βόρειο-δυτικού προσανατολισμού του. Αποτελείται από 2 αναρριχητικά πεδία με βαθμό δυσκολίας διαδρομών: 6b – 8c, V – IX.
- Το **αναρριχητικό πεδίο Πόρτες** (ονομασία βασισμένη στο προσκείμενο χωριό) μοιάζει με σπηλιά-βάραθρο και διαθέτει δυνατότητες για μεγάλου μήκους και υπερβολικά αρνητικές διαδρομές (βαθμός δυσκολίας: 7a - 8b), κατάλληλες για έμπειρους αναρριχητές.

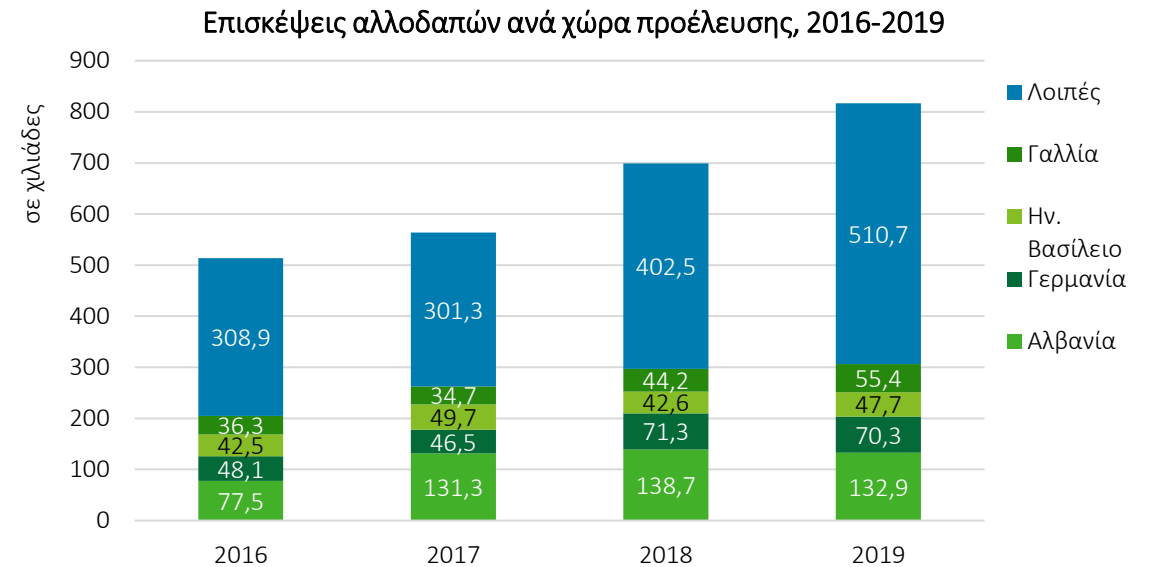
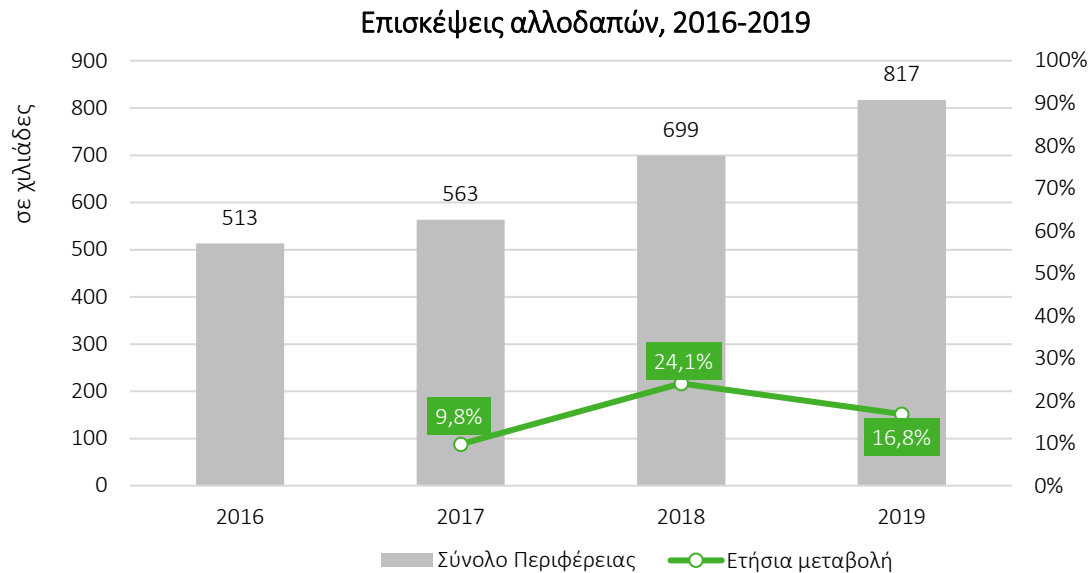
Επισκόπηση ζήτησης & προσφοράς για το τουριστικό προϊόν

Εισερχόμενος τουρισμός | Επισκέψεις | Αριθμός και χώρες προέλευσης

Η Περιφέρεια παρουσιάζει αυξητική τάση όσον αφορά τον αριθμό των επισκέψεων ενώ βρίσκεται στην 9η θέση όσον αφορά τον απόλυτο αριθμό επισκεπτών για το 2019 (10η τα έτη 2016 και 2017) σημειώνοντας την 3η υψηλότερη θετική μεταβολή την περίοδο 2016-2019 (+59,12%) σε σχέση με το σύνολο της χώρας (+29,13%).

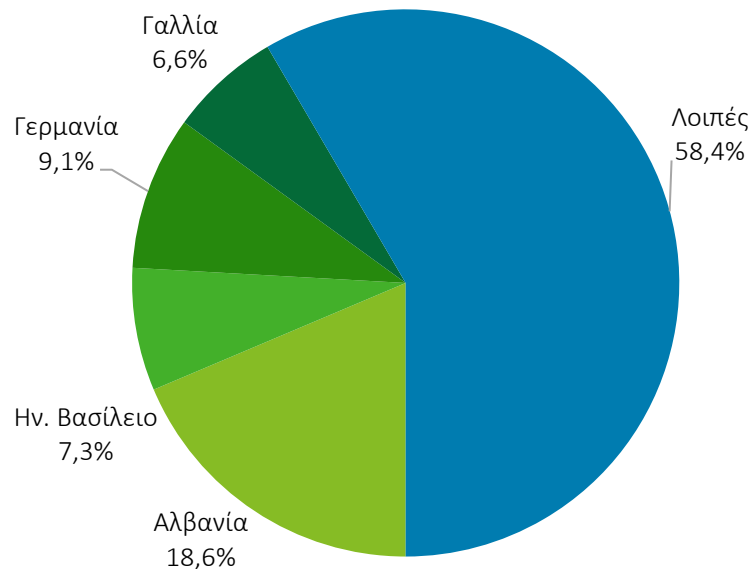

- Οι **επισκέψεις αλλοδαπών** στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος έχουν σημειώσει σημαντική άνοδο την περίοδο εξέτασης, **από 513 χιλιάδες το 2016 σε 820 χιλιάδες το 2019**, μια άνοδο της τάξης του **+59,1%**, μεγαλύτερη της μέσης μεταβολής για το σύνολο της χώρας (+29,13%)
- Εξετάζοντας την ετήσια μεταβολή αυτή παραμένει θετική καθ' όλα τα έτη, ενώ **εμφανίζεται ξεκάθαρη ανοδική τάση στον αριθμό των επισκέψεων με τον μέσο όρο των ετήσιων μεταβολών να φτάνει το 16,9%**.
- Σε ανάλυση ανά χώρα προέλευσης σημαντικότερη συνεισφορά εμφανίζουν οι επισκέπτες από την Αλβανία, συγκεντρώνοντας κατά μέσο όρο το 18,6% του συνόλου των επισκέψεων για την περίοδο εξέτασης.
- Ακολουθούν οι επισκέπτες από την Γερμανία (9,1% κατά μέσο όρο), το Ηνωμένο Βασίλειο (7,3%) και την Γαλλία (6,6%).
- Την μεγαλύτερη συνεισφορά όσον αφορά τα απόλυτα μεγέθη του αριθμού των επισκεπτών εμφανίζουν οι επισκέπτες από τις λοιπές χώρες (62,5% για το 2019, 58,4% κατά μέσο όρο για το σύνολο της περιόδου εξέτασης).

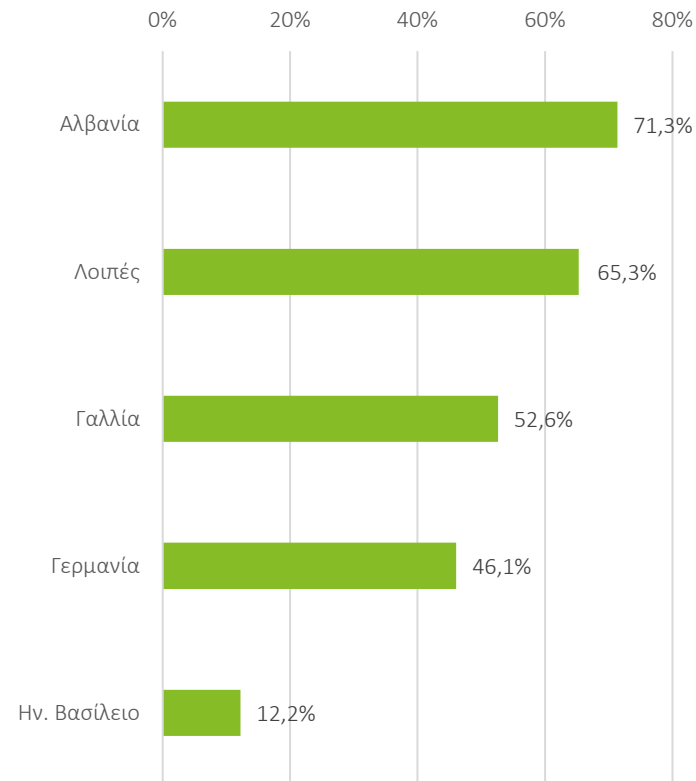
Εισερχόμενος τουρισμός | Επισκέψεις | Τάσεις ανά χώρα προέλευσης

Παρακάτω παρουσιάζεται η ανάλυση της δυναμικής εξέλιξης των αφίξεων ανά χώρα προέλευσης και ιδιαίτερα των κυριότερων αγορών (Αλβανία, Ην. Βασίλειο, Γερμανία, Γαλλία). Η υψηλή δυναμική της Περιφέρειας όσον αφορά τον αριθμό των αφίξεων προέρχεται από το ότι όλες οι κατηγορίες χωρών εμφανίζουν θετική μεταβολή με κυριότερη συνεισφορά τις λοιπές χώρες και την Αλβανία.

Κατανομή επισκέψεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, μέσος όρος 2016-2019

Μεταβολή απόλυτου αριθμού επισκέψεων 2016-2019

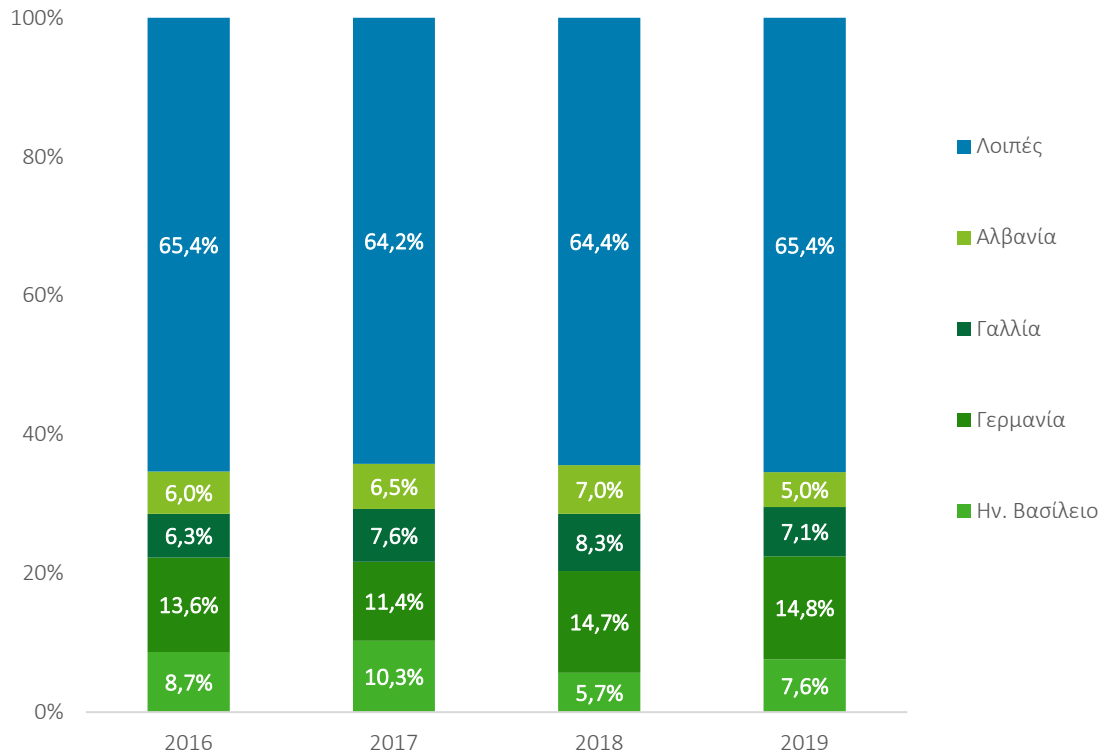

- Όπως αναλύθηκε στην προηγούμενη ενότητα περίπου **τέσσερις στους δέκα επισκέπτες στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος προέρχεται από την Αλβανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία ή Γαλλία.**
- Όσον αφορά την δυναμικότητα στην διαχρονική εξέλιξη επισκεπτών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, **στην υψηλότερη θέση βρίσκεται η Αλβανία (+71,3%) από 77,5 χιλιάδες το 2016 σε 132,9 χιλιάδες το 2019.**
- Ακολουθεί η Γαλλία (+52,6%) από 36,3 χιλιάδες επισκέπτες το 2016 σε 55,4 χιλιάδες το 2019 και η Γερμανία (46,1%) από 48,1 χιλιάδες το 2016 σε 70,3 χιλιάδες το 2019.
- Καμία από τις εξεταζόμενες χώρες δεν παρουσιάζει αρνητική μεταβολή ενώ τον σημαντικότερο ρόλο στην αυξητική εξέλιξη του αριθμού των επισκεπτών κατά την περίοδο εξέτασης την εμφανίζει η κατηγορία λοιπές χώρες (+65,3%) η οποία αύξησε τον αριθμό των επισκεπτών της από 308,9 χιλιάδες το 2016 σε 817 χιλιάδες το 2019.

Εισερχόμενος Τουρισμός | Διανυκτερεύσεις | Σύνολο Περιφέρειας και κύριες χώρες προέλευσης

Παρακάτω παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή του αριθμού διανυκτερεύσεων ανά χώρα προέλευσης. Υψηλότερο ποσοστό εμφανίζουν οι επισκέπτες από την Γερμανία αλλά το μεγαλύτερο μέρος των διανυκτερεύσεων αφορά την κατηγορία Λοιπές Χώρες και άρα δεν μπορεί να γίνει πλήρης διασύνδεση με συγκεκριμένη χώρα προέλευσης.

Ποσοστό διανυκτερεύσεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος ανά χώρα προέλευσης, 2016-2019

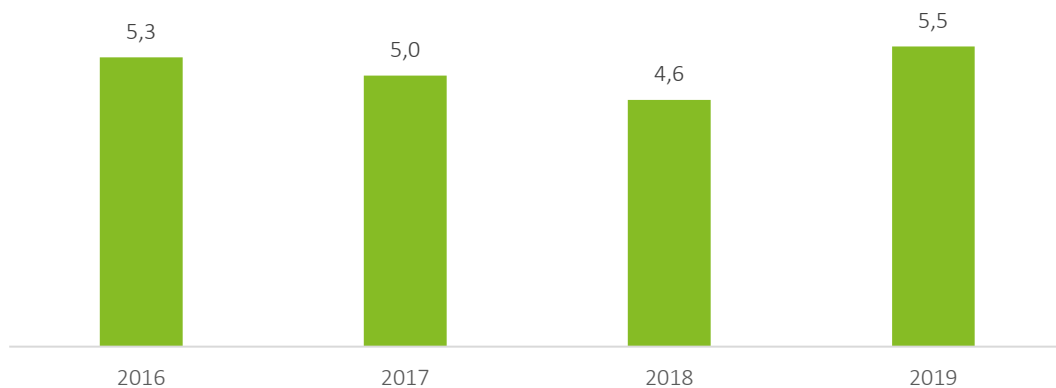

- Από τις εξεταζόμενες χώρες υψηλότερη θετική δυναμική εμφανίζει η Γαλλία με αύξηση του αριθμού των διανυκτερεύσεων κατά 85,6% από 173,3 χιλιάδες το 2016 σε 321,6 χιλιάδες το 2019 (και αντίστοιχη αύξηση του μεριδίου της χώρας από 6,3% το 2016 σε 7,1% το 2019).
- Θετική δυναμική ως προς τον αριθμό των διανυκτερεύσεων παρουσιάζουν όλες οι εξεταζόμενες χώρες, συγκεκριμένα μετά την Γαλλία ακολουθεί η Γερμανία (+80,2%), το Ηνωμένο Βασίλειο (+45,3%) και η Αλβανία (36,4%)
- Σημαίνοντα ρόλο όσον αφορά το πλήθος των διανυκτερεύσεων εξακολουθεί να έχει η κατηγορία λοιπές χώρες η οποία και περιλαμβάνει το 65,0% σχεδόν των διανυκτερεύσεων για την περίοδο 2016-2019 όσο και το 65,4% για το έτος 2019.
- Από τα δεδομένα των διανυκτερεύσεων ως προς τον αριθμό των επισκέψεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος τα συμπεράσματα τα οποία προκύπτουν είναι αναλογικά με εκείνα του αριθμού των επισκέψεων ανά χώρα προέλευσης. Συγκεκριμένα παρουσιάζεται ανοδική τάση ενώ καμία από τις χώρες εξέτασης δεν παρουσιάζει αρνητική μεταβολή κατά την περίοδο εξέτασης, ενώ συνολικά οι χώρες αναφοράς συγκεντρώνουν ποσοστό 35,0% για το σύνολο της περιόδου εξέτασης και άρα δύο στις τρεις διανυκτερεύσεις πραγματοποιούν επισκέπτες από την κατηγορία λοιπές χώρες.

Εισερχόμενος Τουρισμός | Μέση Διάρκεια Παραμονής | Σύνολο Περιφ. και κύριες χώρες προέλευσης

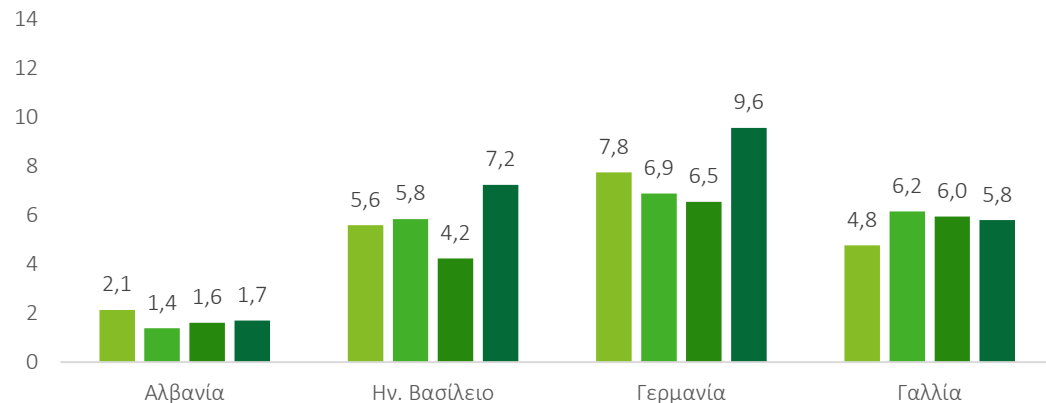
Παρακάτω παρουσιάζεται η αποτύπωση της Μέσης Διάρκειας Παραμονής ανά επίσκεψη στην Περιφέρεια συνολικά και ανά χώρα προέλευσης. Η μείωση του αριθμού των επισκεπτών συνοδεύεται από αύξηση της Μέσης Διάρκειας Παραμονής (+3,85%, η 6η υψηλότερη μεταξύ των Περιφερειών) ενώ η Περιφέρεια εμφανίζει την 5η χαμηλότερη μέση διάρκεια παραμονής (9η στην κατάταξη).

Μέση Διάρκεια Παραμονής, Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2016-2019

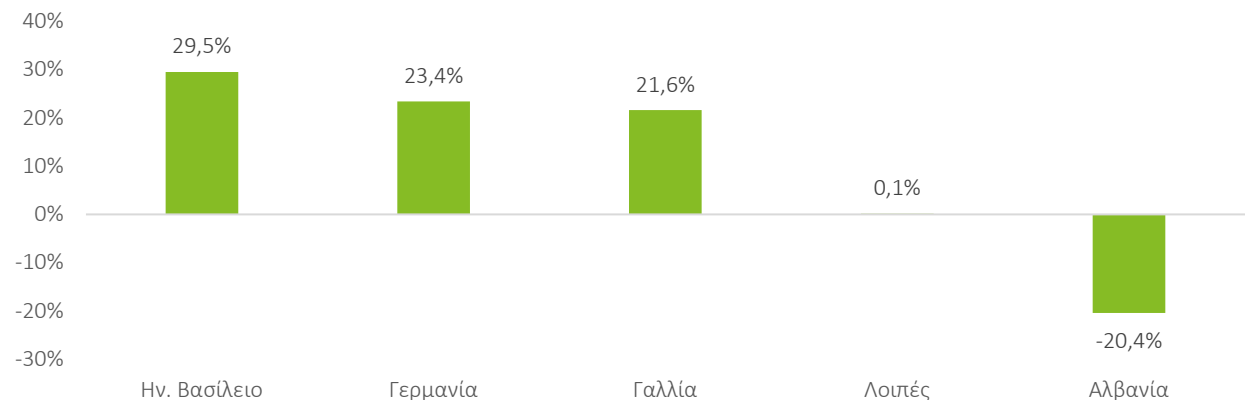

- Η Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά επίσκεψη υπολογίζεται σε 5,5 διανυκτερεύσεις για το έτος 2019 όσον αφορά το σύνολο των επισκεπτών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος από 5,3 διανυκτερεύσεις το 2016 (αύξηση +3,85%), ενώ η συνολικά στάσιμη πορεία του μεγέθους συνοδεύεται από την σημαντική άνοδο του αριθμού επισκέψεων καθ' όλα αυτά τα έτη. Ως γενικό συμπέρασμα για την συμπεριφορά και την τάση της τουριστικής οικονομίας στην Δυτική Ελλάδα φαίνεται να προκύπτει ότι **αυξάνεται ο αριθμός των επισκεπτών ενώ ο αριθμός των διανυκτερεύσεων παραμένει σταθερός**.
- Η Μέση Διάρκεια Παραμονής για την περίοδο 2016-2019 φαίνεται να αυξάνεται για το σύνολο των χωρών εξέτασης πλην εκείνης των επισκεπτών από την Αλβανία (-20,42%).
- Για το Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκε από 5,6 διανυκτερεύσεις το έτος 2016 σε 7,2 διανυκτερεύσεις το έτος 2019 (+29,50%), ενώ θετικά μεταβλήθηκε επίσης η Γερμανία (+23,38%) και η Γαλλία (+21,61%).
- Η Μέση Διάρκεια Παραμονής των επισκεπτών από τις λοιπές χώρες παρέμεινε σχετικά στάσιμη στις 5,8 διανυκτερεύσεις ανά επίσκεψη.

Μέση Διάρκεια Παραμονής, σημαντικότερες χώρες, Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2016-2019

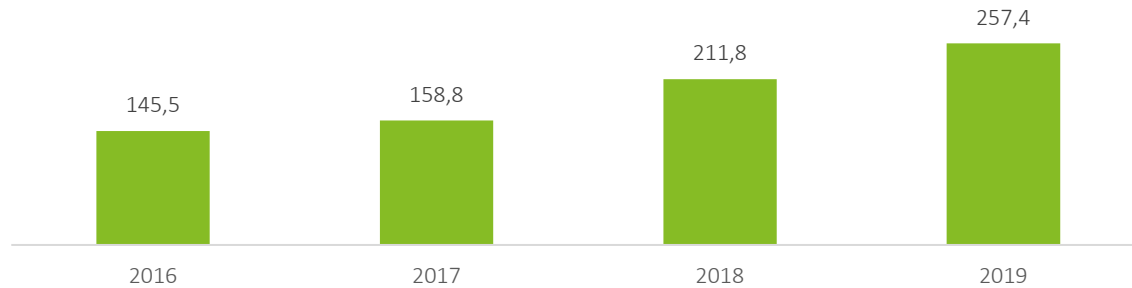
Ποσοστιαία μεταβολή Μέσης Διάρκειας Παραμονής, 2016-2019

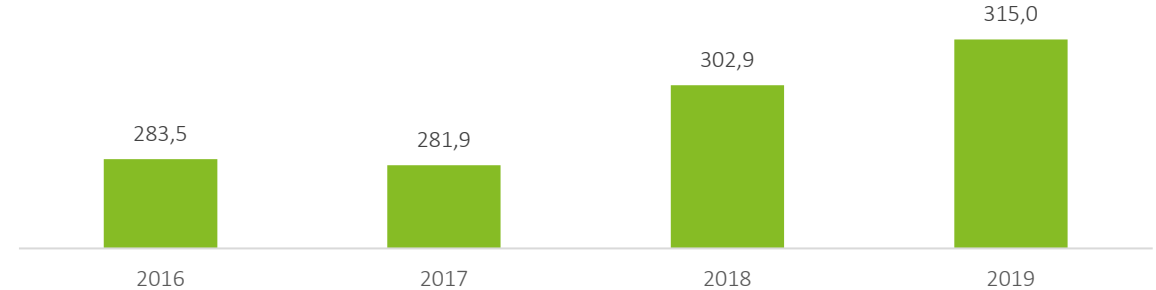
Εισερχόμενος Τουρισμός | Εισπράξεις και ΜΔΕ | Σύνολο Περιφέρειας και κύριες χώρες προέλευσης

Εμφανίζεται αύξηση των εισπράξεων κατά +76,83% (σε σχέση με 33,41% για το σύνολο της χώρας, η υψηλότερη θετική μεταβολή μεταξύ των Περιφερειών), και σημαντική αύξηση της μέσης δαπάνης ανά επίσκεψη κατά +11,13% (7η υψηλότερη μεταβολή).

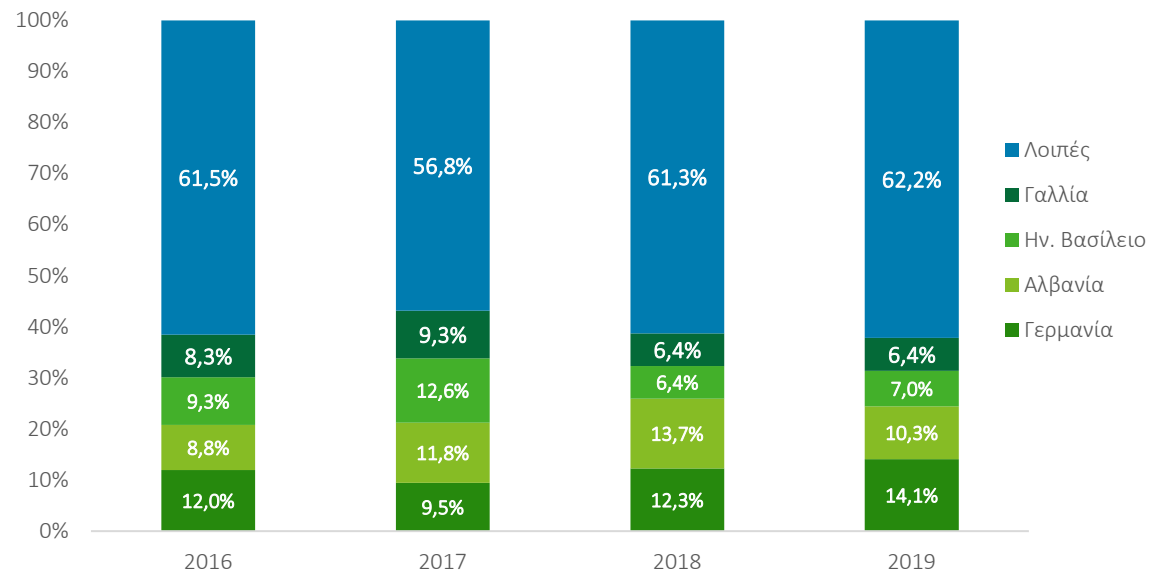
Εισπράξεις σε εκατ. € Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, 2016-2019

Μέση δαπάνη ανά επίσκεψη σε € στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, 2016-2019

Ποσοστιαία κατανομή εισπράξεων ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2016-2019

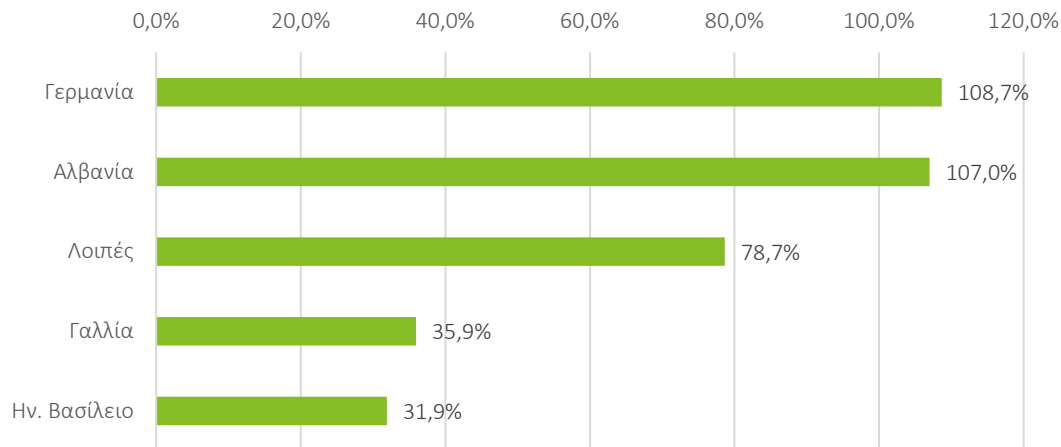
- Το σύνολο των εισπράξεων, βάσει του πλήθους των επισκέψεων, στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος εμφανίζει ξεκάθαρη **ανοδική τάση την περίοδο 2016-2019 με συνολική μεταβολή ίση με +76,8%** από €145,5 εκατομμύρια το 2016 σε €257,35 εκατομμύρια το 2019.
- Ταυτόχρονα η **μέση δαπάνη ανά επίσκεψη εμφάνισε αύξηση**, από €283,5 το 2016 σε €315,0 το 2019 (+11,1%), ενώ αύξηση εμφάνισε και η μέση δαπάνη ανά διανυκτέρευση από €53,1 το 2016 σε €56,8 το 2019 (+7,0%).
- Φαίνεται **ως πρώτο συμπέρασμα** και σε συνδυασμό με την αύξηση της μέσης διάρκειας παραμονής, **ότι οι επισκέπτες στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος διαμένουν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα ξοδεύοντας παράλληλα περισσότερα χρήματα**. Το παραπάνω σε συνδυασμό με την αύξηση του αριθμού των επισκέψεων αιτιολογούν την συνολική αύξηση των εισπράξεων η οποία εμφανίζει ξεκάθαρη ανοδική τάση (όπως αποτυπώνεται και διαγραμματικά).
- Ανά χώρα προέλευσης και σε συμφωνία με την ανάλυση που προηγήθηκε **το μεγαλύτερο ποσοστό των εσόδων προέρχεται από την Γερμανία ενώ ακολουθεί η Αλβανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλία**. Συνολικά περίπου ένα σε κάθε δέκα ευρώ εισπράξεων στην Περιφέρεια προέρχονται από Γερμανούς επισκέπτες, ενώ με την συμπερίληψη της Αλβανίας το ποσοστό φτάνει το 23,54% και άρα περίπου το ένα στα τέσσερα € εισπράξεων προέρχεται από αυτές τις δύο χώρες.
- Οι υπόλοιπες στην κατάταξη χώρες, ήτοι το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλία συγκεντρώνουν μόλις το 15,75% των εισπράξεων για το σύνολο της περιόδου εξέτασης και το 13,37% για το έτος 2019). Σημαντικότερη συνεισφορά στις εισπράξεις έχουν οι επισκέπτες από την κατηγορία λουίτες χώρες συγκεντρώνοντας το 60,71% των εισπράξεων για την περίοδο 2016-2019 και το 62,17% για το έτος 2019.

Εισερχόμενος Τουρισμός | Εισπράξεις και ΜΔΔ | Σύνολο Περιφέρειας και κύριες χώρες προέλευσης

Η μέση δαπάνη ανά διανυκτέρευση σημείωσε αύξηση κατά 7,02% (4η χαμηλότερη μεταβολή) ενώ η Περιφέρεια εμφανίζει την 5η μικρότερη μέση δαπάνη ανά επισκέπτη, υψηλότερη από γειτονικές Περιφέρειες όπως η Ήπειρος και η Στερεά Ελλάδα.

Ποσοστιαία μεταβολή εισπράξεων ανά χώρα προέλευσης, 2016-2019

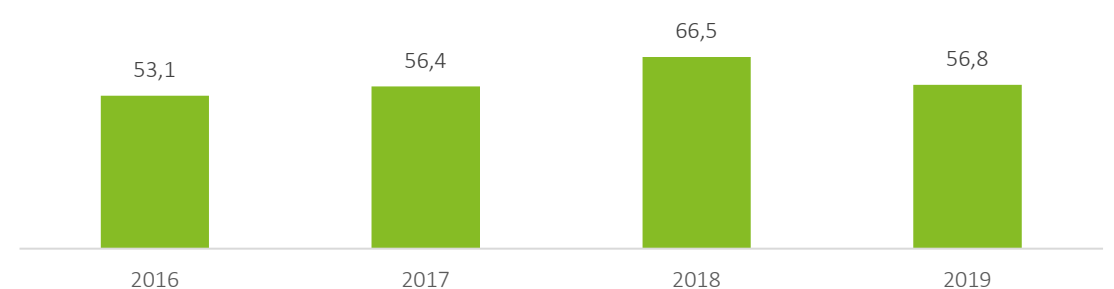

- Εξετάζοντας την δυναμικότητα των εισπράξεων ανά χώρα προέλευσης μέσω της συνολικής μεταβολής της περιόδου 2016-2019, όλες οι εξεταζόμενες χώρες εμφανίζουν σημαντική θετική μεταβολή.
- Η **Γερμανία και η Αλβανία** εμφανίζουν τις υψηλότερες θετικές μεταβολές, συγκεκριμένα η Γερμανία από €17,45 εκατ. εισπράξεων το 2016 αυξήθηκε σε €36,41 εκατ. το 2019 (+108,7%) ενώ πλησίον κινήθηκε και η Αλβανία από €12,82 εκατ. το 2016 σε €26,54 εκατ. το 2019 (+107,0%)
- Η **μεγαλύτερη συνεισφορά** σε απόλυτα μεγέθη προέρχεται από τις λοιπές χώρες όπου οι εισπράξεις αυξήθηκαν κατά 78,7%, από €89,5 εκατ. το 2016 σε €160 εκατ. το 2019.
- Η μέση δαπάνη ανά επίσκεψη παρουσίασε αύξηση από €283,5 το 2016 σε €315,0 το 2019, ενώ η μεταβολή ήταν θετική για το σύνολο των χωρών εξέτασης πλην της Γαλλίας (-10,92%, από €334,7 το 2016 σε €298,1 το 2019)
- Η μέση δαπάνη ανά διανυκτέρευση αυξήθηκε κατά 7,02% την περίοδο εξέτασης, με την Αλβανία να εμφανίζει την υψηλότερη μεταβολή (+51,81% από €77,4 το 2016 σε €117,5 το 2019) και την Γερμανία (+15,77%, από €46,8 το 2016 σε €54,1 το 2019). Το μέγεθος διαμορφώθηκε από €53,08€ το 2016 σε €56,81 το 2019.

Ποσοστιαία μεταβολή της μέσης δαπάνης ανά διανυκτέρευση, 2016-2019

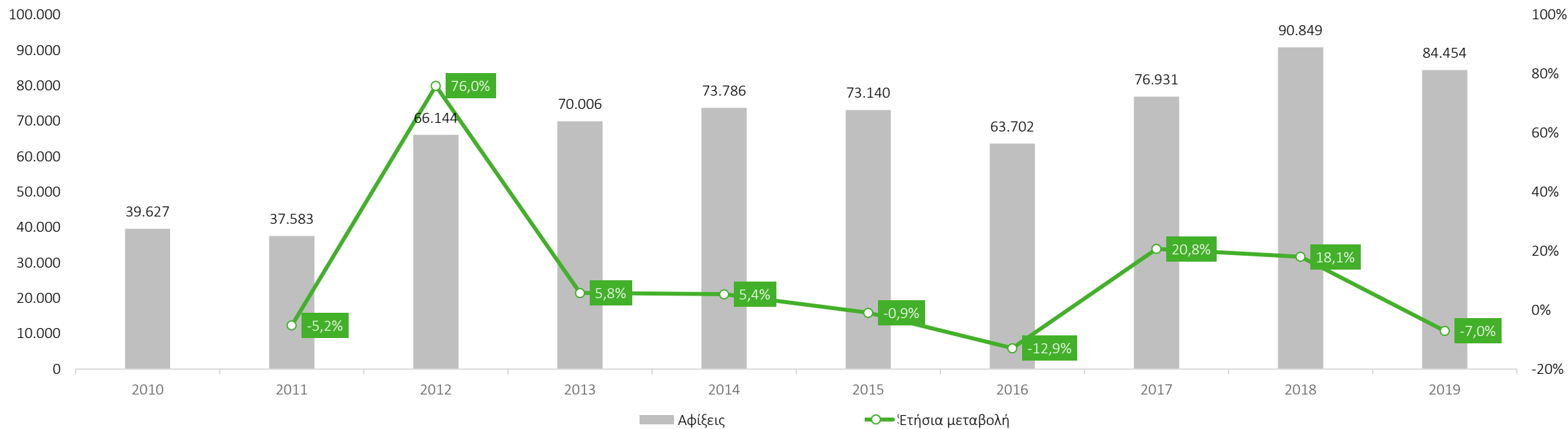
Μέση δαπάνη ανά διανυκτέρευση σε € Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, 2016-2019

Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις | Αριθμός και εποχικότητα

Η Περιφέρεια παρουσιάζει σημαντική αυξητική τάση των διεθνών αεροπορικών αφίξεων την περίοδο 2010-2019 με συνολική μεταβολή +113,12% σε σχέση με 95,5% για το σύνολο της χώρας, ενώ έρχεται 4η στην κατάταξη μεταξύ των Περιφερειών της χώρας όσον αφορά την δυναμική του μεγέθους και 10η στην κατάταξη όσον αφορά τον απόλυτο αριθμό διεθνών αεροπορικών αφίξεων.

Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στο αεροδρόμιο Αράξου (Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας), 2016-2019

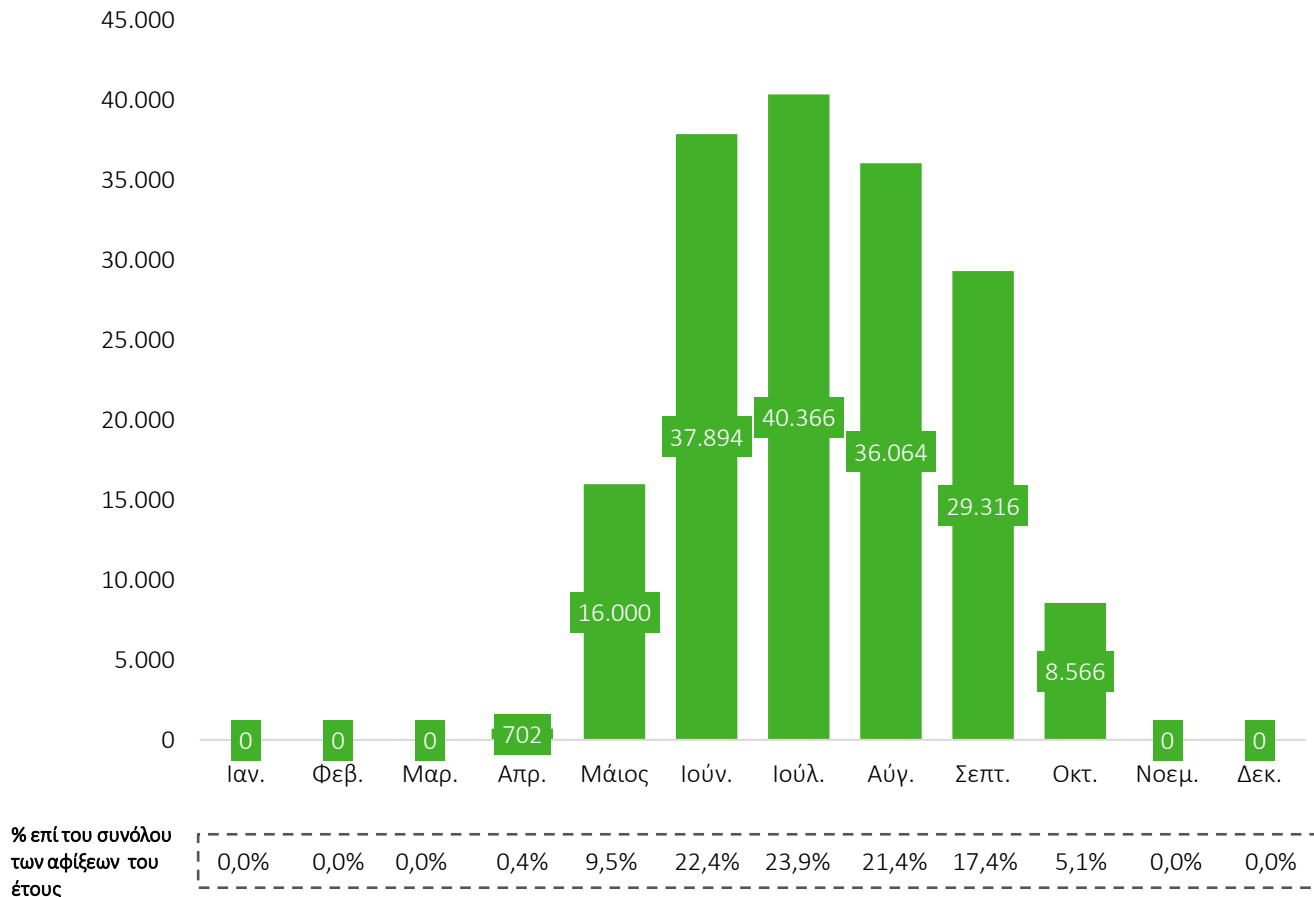

- Οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις επιβατών για το σύνολο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος την εξεταζόμενη περίοδο εμφανίζουν σημαντική θετική πορεία, με την **μεταβολή μεταξύ των ετών 2010 και 2019 να αγγίζει το 113,1%** και σε απόλυτα μεγέθη να αυξάνεται **από 39,6 χιλιάδες αφίξεις κατ' έτος σε 84,5 χιλιάδες αφίξεις το 2019**. Πάρα ταύτα τα μεγέθη είναι εξαιρετικά μικρά σε σχέση με το σύνολο των επισκεπτών στην Περιφέρεια όπως αναλύθηκε στην προηγούμενη ενότητα. Οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις αφορούν αποκλειστικά το αεροδρόμιο Αράξου με τον μέσο όρο των θετικών ετήσιων μεταβολών να αγγίζει το 25,22% και τον μέσο όρο των αρνητικών το -6,49% επιβεβαιώνοντας την θετική τάση ενώ η σειρά των αφίξεων παραμένει σταθερά άνω των 70 χιλιάδων παρατηρήσεων την τριετία 2017-2019.

Εποχικότητα διεθνών αεροπορικών αφίξεων στα αεροδρόμια της Δυτικής Ελλάδος

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας εμφανίζει την 3η υψηλότερη συγκέντρωση διεθνών αεροπορικών αφίξεων μεταξύ των Περιφερειών της χώρας για τους καλοκαιρινούς μήνες (Ιούνιο έως Σεπτέμβριος), ενώ συγκεντρώνει πάνω από 9 στις δέκα αφίξεις την περίοδο Μάιος έως Οκτώβριος για το έτος 2019.

Εποχικότητα διεθνών αφίξεων στο αεροδρόμιο Αράξου, 2019

Δείκτης Συγκέντρωσης CR4: 85,0%

Δείκτης Συγκέντρωσης CR6: 99,6%

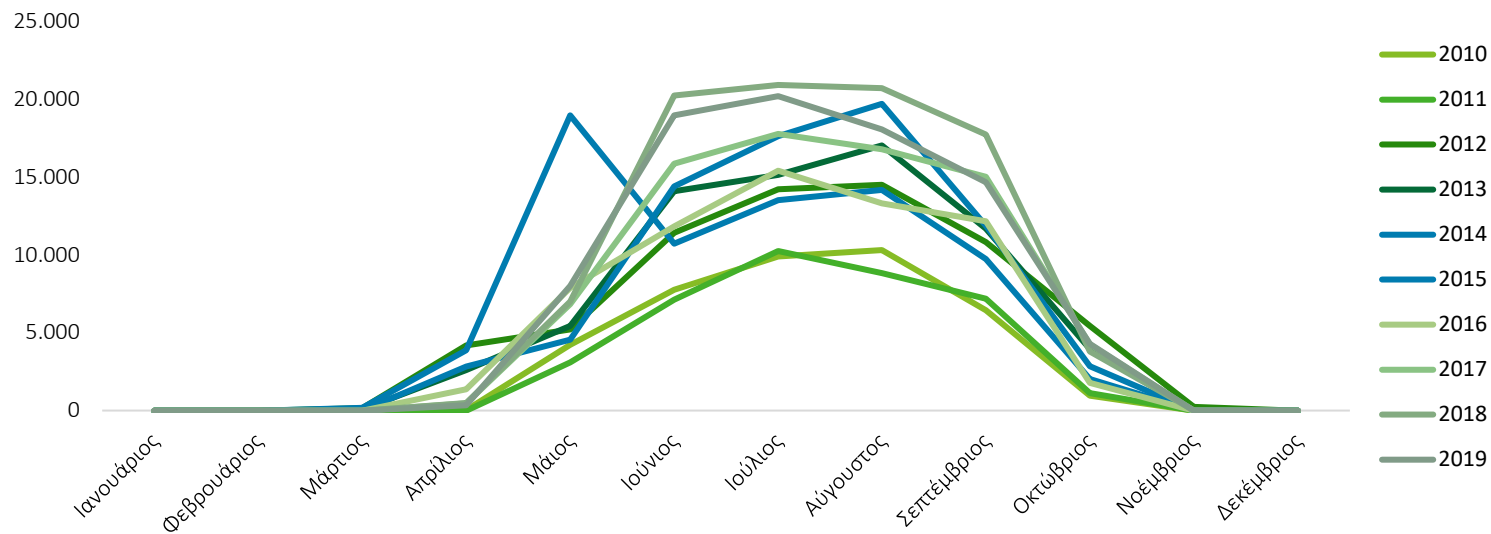
Συντελεστής Ανισότητας Gini: 61,18%

- Οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις επιβατών αφορούν αποκλειστικά το αεροδρόμιο Αράξου το οποίο δεν δέχεται διεθνείς αεροπορικές αφίξεις τους μήνες Ιανουάριο έως Μάρτιο και Νοέμβριο έως Δεκέμβριο
- Οι μήνες Ιούνιος- Αύγουστος συγκεντρώνουν το 67,7% των αφίξεων στον αερολιμένα και άρα είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την καλοκαιρινή περίοδο.
- Η περίοδος Μάιος – Σεπτέμβριος του έτους 2019 συγκέντρωσε το 94,5% των συνολικών διεθνών αφίξεων.
- Στους μήνες Απρίλιο και Οκτώβριο αντιστοιχεί το 0,4% και το 5,1% των αφίξεων αντίστοιχα.
- Εμφανίζει τον 3ο υψηλότερο δείκτη Gini μεταξύ των Περιφερειών, αποτέλεσμα της υψηλής εποχικότητας του μεγέθους

Διαχρονική εξέλιξη της εποχικότητας των διεθνών αεροπορικών αφίξεων στον Άραξο

Παρακάτω παρουσιάζεται η εξέλιξη της εποχικότητας των διεθνών αεροπορικών αφίξεων την περίοδο 2010-2019.

Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις ανά έτος και ανά μήνα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, 2010-2019

- Οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις επιβατών αφορούν αποκλειστικά το αεροδρόμιο Αράξου το οποίο δεν δέχεται διεθνείς αεροπορικές αφίξεις τους μήνες Ιανουάριο έως Μάρτιο και Νοέμβριο έως Δεκέμβριο.
- Οι μήνες Ιούλιος- Αύγουστος συγκεντρώνουν το 45,6% των αφίξεων στον αερολιμένα ενώ η περίοδος Ιούνιος- Σεπτέμβριος το 82,5% (για το σύνολο της περιόδου εξέτασης) και άρα η δραστηριότητα συνδέεται με την καλοκαιρινή περίοδο.
- Η ανισοκατανομή μεταξύ των μηνών είναι αναμενόμενη (δεδομένου ότι κατά τους τρεις πρώτους μήνες και τους τελευταίους δύο μήνες του έτους το αεροδρόμιο δεν δέχεται διεθνείς αεροπορικές αφίξεις) όπως μαρτυράει και η τιμή του συντελεστή Gini.

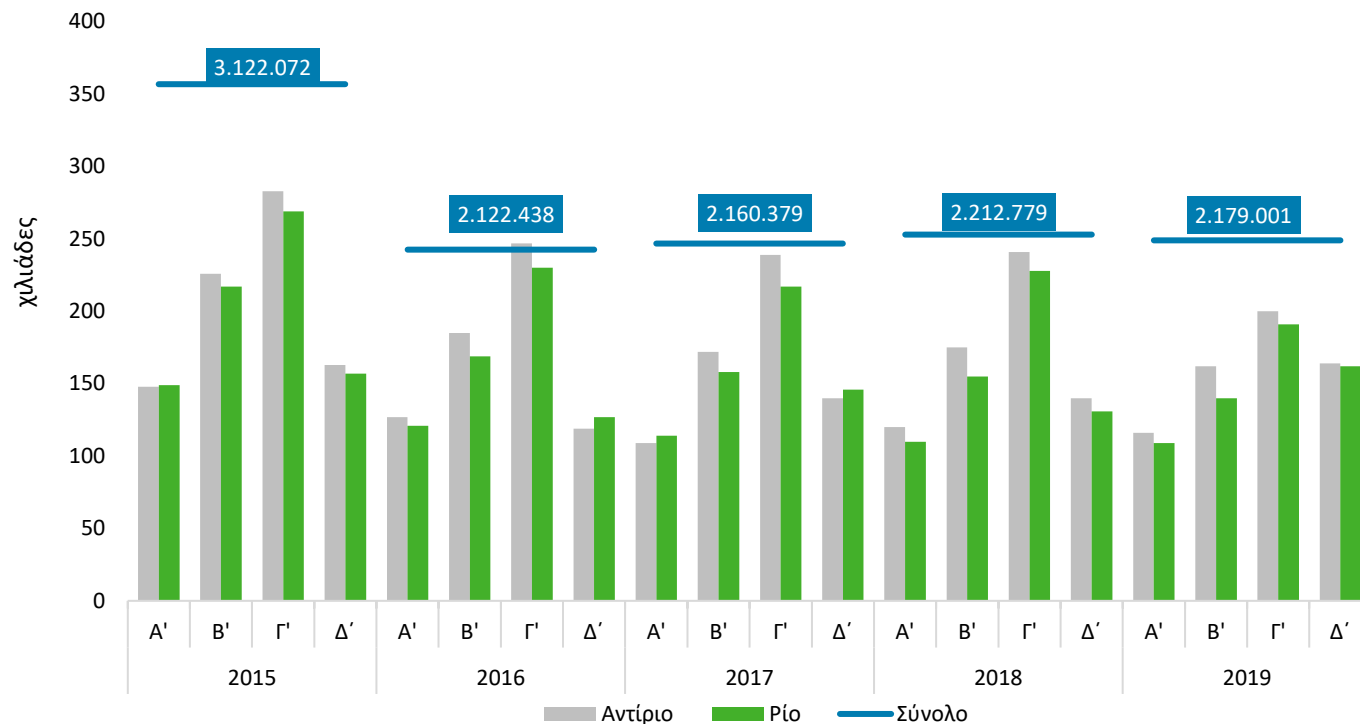
Δείκτης εποχικότητας	2010	2012	2014	2016	2018	2019	2010-2019
CR2	50,97%	43,38%	50,56%	45,04%	45,79%	45,25%	45,57%
CR4	86,81%	76,99%	86,14%	82,68%	87,56%	85,04%	82,47%
Gini	63,62%	55,06%	61,99%	59,81%	61,51%	61,18%	59,40%

- Οι αφίξεις εσωτερικού στο αεροδρόμιο Αράξου είναι 2,1 χιλιάδες για το σύνολο της περιόδου εξέτασης και μόλις 47 για το έτος 2019 (μηδενικές για τα έτη 2018 και 2017). Βάσει των παραπάνω δεν είναι δυνατή ή σκόπιμη η πραγματοποίηση της ανάλυσης σε επίπεδο αφίξεων εσωτερικού.

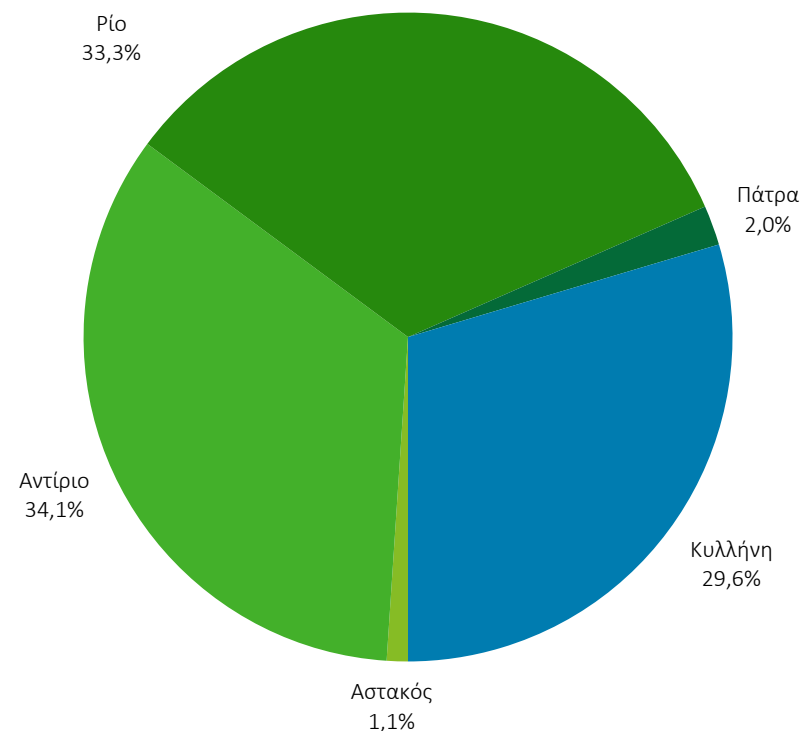
Αφίξεις στους λιμένες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος

Παρακάτω παρουσιάζεται η εποχικότητα των αφίξεων μέσω ακτοπλοΐας και η κατανομή τους ανά λιμένα. Η Περιφέρεια είναι 5η στην κατάταξη μεταξύ των Περιφερειών (6,1% των αποβιβάσεων) και εμφανίζει την υψηλότερη μείωση (-25,64% την περίοδο 2013-2019).

Αριθμός αποβιβασθέντων ακτοπλοΐας (εσωτερικού), 2015-2019

Κατανομή αποβιβασθέντων ακτοπλοΐας, 2013-2019

- Τα λιμάνια της Δυτικής Ελλάδος **εμφανίζουν απευθείας αφίξεις από το εξωτερικό στο λιμάνι της Πάτρας**, με τον αριθμό των αποβιβασθέντων να σημειώνει σημαντική μείωση από 291,5 χιλιάδες το 2013 σε 231 χιλιάδες το 2019 (-20,8%)
- Ο **αριθμός των αποβιβασθέντων** στα δύο μεγάλα λιμάνια της Δυτικής Ελλάδος (Ρίο και Αντίριο) για την περίοδο 2015-2019, εμφανίζει αρνητική τάση, ενώ η συνολική μεταβολή υπολογίζεται σε -30,2% (και -25,6% για την περίοδο 2013-2019). Το λιμάνι του Αντίριου συγκέντρωσε το 34,1% των αποβιβασθέντων για την περίοδο εξέτασης και το 29,5% για το έτος 2019, ενώ ακολουθεί το λιμάνι του Ρίου (33,3% για το σύνολο της περιόδου εξέτασης και 27,6% για το έτος 2019). Σημαντική αύξηση παρουσίασε το λιμάνι της Κυλλήνης, από 675 χιλιάδες αποβιβάσεις το 2013 σε 831 χιλιάδες το 2019 (+20,0%).

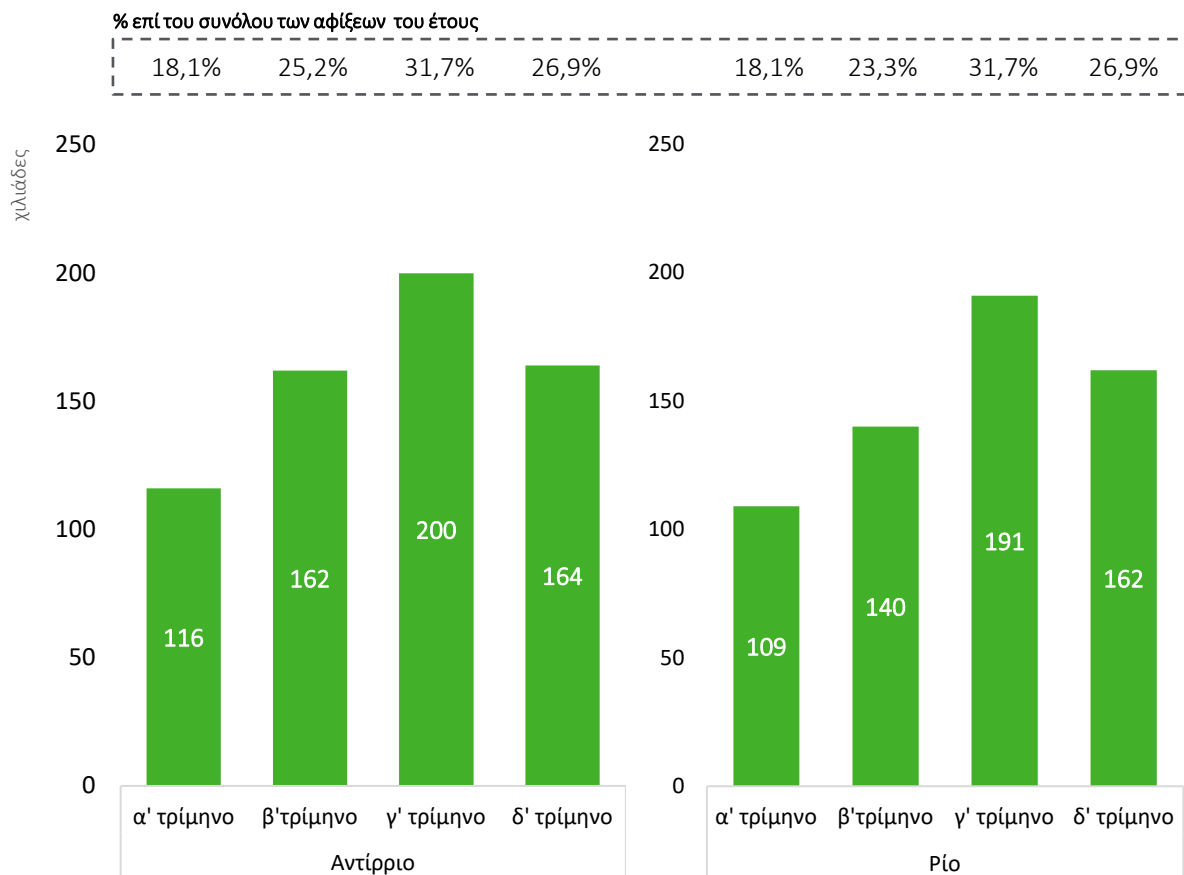

Αφίξεις στους λιμένες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος | Εποχικότητα

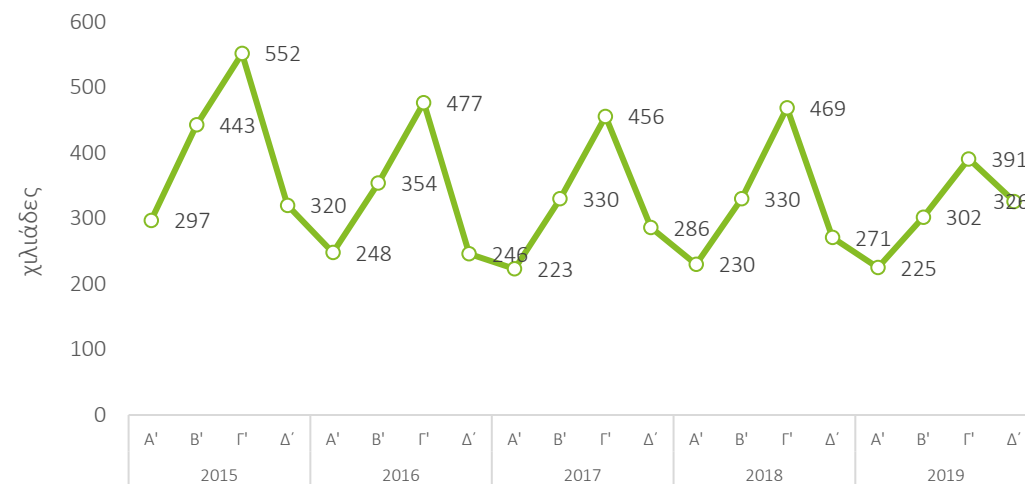
Παρακάτω παρουσιάζεται η εποχικότητα των αφίξεων μέσω ακτοπλοΐας και η κατανομή τους ανά λιμένα. Η Περιφέρεια εμφανίζει σημαντική εποχικότητα ιδιαίτερα μέχρι το έτος 2018, αντίθετα το έτος 2019 υψηλότερη συγκέντρωση εμφανίζουν το γ' και δ' τρίμηνο.

Εποχικότητα αφίξεων

Αριθμός αποβιβασθέντων ακτοπλοΐας στα λιμάνια Αντίρριου & Ρίου ανά τρίμηνο, 2019

Αριθμός αποβιβασθέντων ακτοπλοΐας στα λιμάνια της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, Τριμηνιαία δεδομένα 2015-2019

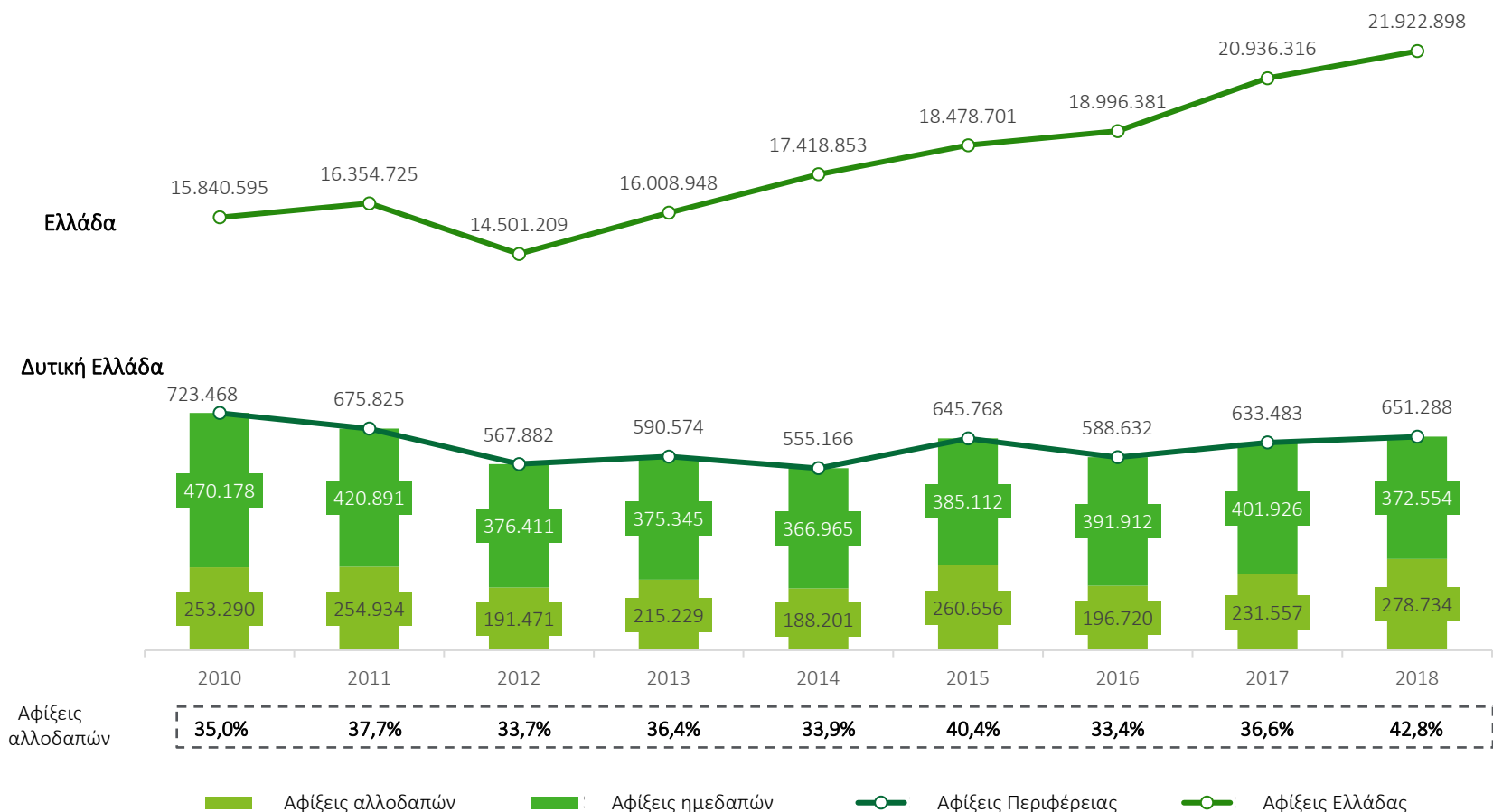

- Τα σημαντικότερα λιμάνια της Περιφέρειας δεν παρουσιάζουν έντονη εποχικότητα καθώς παρά την συγκέντρωση κατά το τρίτο τρίμηνο και οι υπόλοιπες υποπεριόδους εμφανίζουν υψηλή συγκέντρωση αποβιβασθέντων.
- Πάνω από έξι στους δέκα αποβιβασθέντες αφορούν αποβιβάσεις στα λιμάνια Ρίου και Αντιρρίου.
- Η αρνητική τάση ως προς τον αριθμό των ακτοπλοϊκών αφίξεων διατηρείται καθ' όλη την περίοδο εξέτασης.

Αφίξεις σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα | Πλήθος αφίξεων

Η Περιφέρεια συγκεντρώνει το 2018 το 2,97% των συνολικών αφίξεων σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα (8η θέση μεταξύ των Περιφερειών) ενώ παρουσιάζει αρνητική τάση (-9,98% για την περίοδο 2010-2018), αντίθετη μεταβολή από τον μέσο όρο της χώρας (+38,43%), λαμβάνοντας την προτελευταία θέση (12η) στην κατάταξη μεταξύ των Περιφερειών όσον αφορά την μεταβολή του μεγέθους.

Εξέλιξη αφίξεων τουριστών σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα, 2010-2019

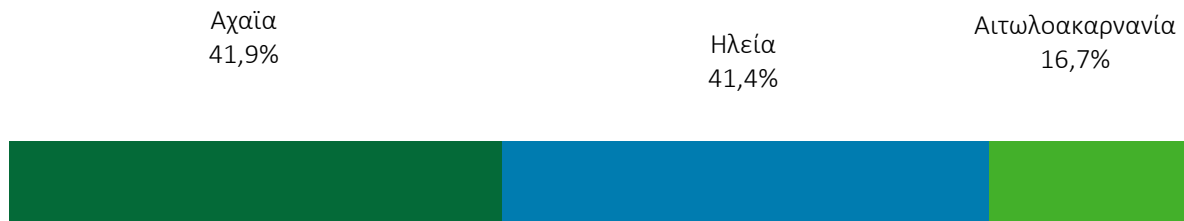
- Οι αφίξεις τουριστών σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα παρουσιάζουν αρνητική πορεία μέχρι το 2014 και κατόπιν στάσιμη μέχρι το έτος 2018, η οποία, σωρευτικά από το 2010 έως το 2018, αγγίζει το -10,0%.
- Η αρνητική τάση των αφίξεων σε καταλύματα σε συνδυασμό με την θετική τάση του συνόλου της χώρας οδήγησε στην μείωση του μεριδίου της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος από 4,6% το 2010 σε 3,0% το 2018 σε σχέση με το σύνολο της χώρας.
- Αύξηση εμφάνισε το μερίδιο των αφίξεων αλλοδαπών σε σχέση με τις αφίξεις των ημεδαπών, αυξάνοντας το ποσοστό της συγκεκριμένης κατηγορίας από 35,0% το 2010 σε 42,8% το 2018, περίοδο κατά την οποία οι αφίξεις αλλοδαπών αυξήθηκαν από 253 χιλιάδες το 2010 σε 279 χιλιάδες το 2018, ενώ το ίδιο χρονικό διάστημα οι αφίξεις ημεδαπών μειώθηκαν από 470 χιλιάδες σε 373 χιλιάδες (-20,8%).

Πηγές: ΙΝΣΕΤΕ, Business Intelligence, Απρίλιος 2020, Eurostat Arrivals at tourist accommodation establishments by NUTS 2 regions [tour_occ_arn2] (Hotels and Similar Accommodation)

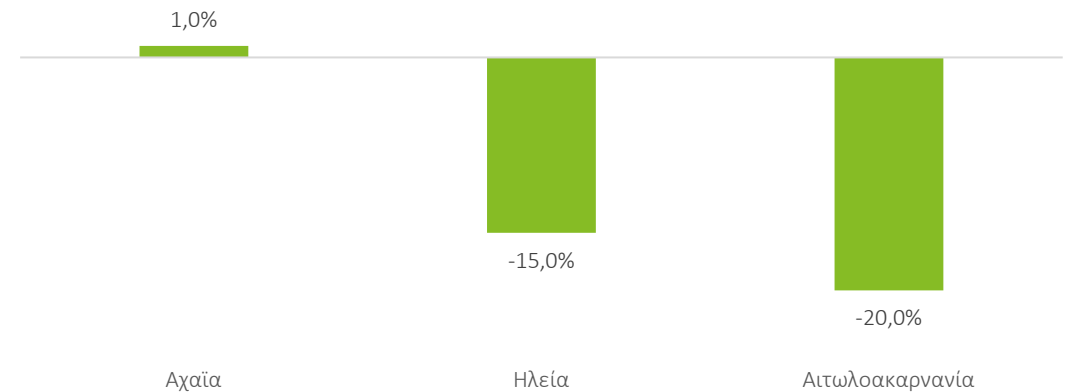
Αφίξεις σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα | Κατανομή ανά Περιφερειακή Ενότητα

Παρακάτω παρουσιάζεται η κατανομή των αφίξεων σε ξενοδοχειακές μονάδες και λοιπά καταλύματα ανά Περιφερειακή Ενότητα. Η ΠΕ Αχαΐας είναι η μόνη που εμφανίζει ασθενή θετική μεταβολή (μόλις +1,0%) ενώ οι ΠΕ Ηλείας και Αιτωλοακαρνανίας εμφανίζουν σημαντικές αρνητικές μεταβολές.

Κατανομή αφίξεων σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα στις ΠΕ, 2018

Ποσοστιαία μεταβολή αριθμού αφίξεων σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα, 2010-2018

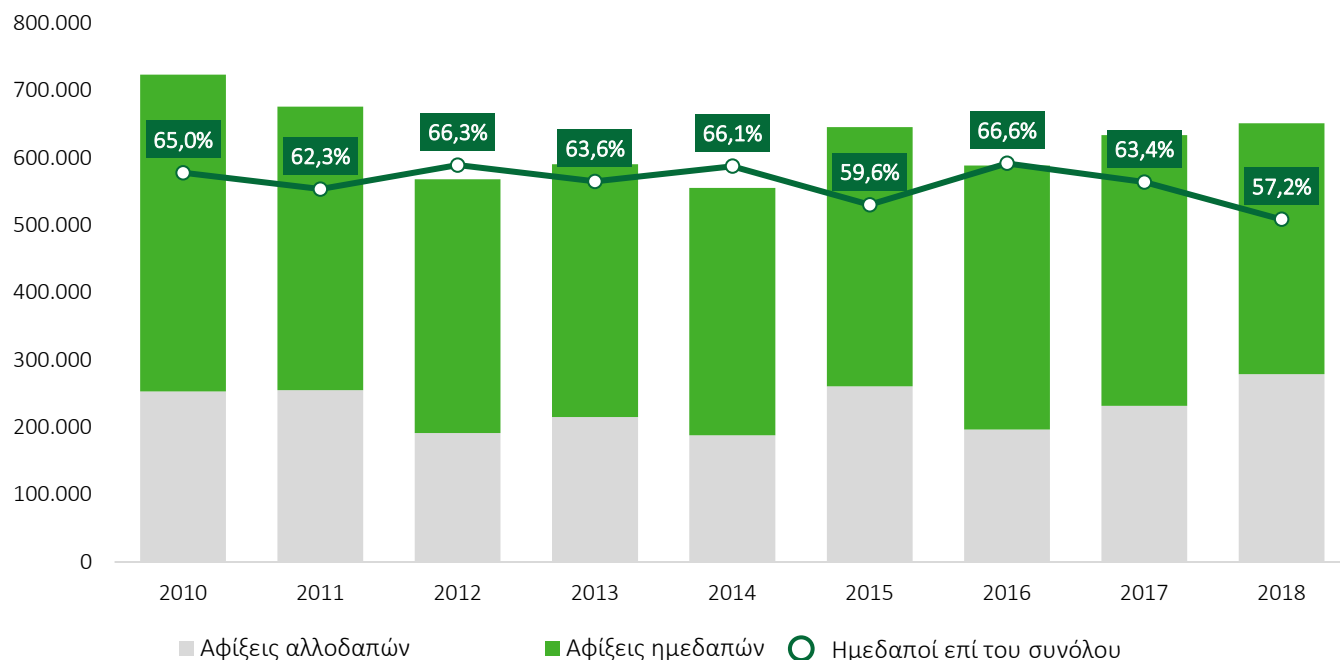
- Το 2018, το μερίδιο στις αφίξεις σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα κατανέμεται ουσιαστικά μεταξύ της ΠΕ Αχαΐας (41,9%) και Ηλείας (41,4%) με 273 και 270 χιλιάδες αφίξεις σε καταλύματα αντίστοιχα. Ακολουθεί η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (16,7%) και άρα άνω των οκτώ στις δέκα αφίξεις σε καταλύματα αφορούν τις ΠΕ Αχαΐας και Ηλείας.

Αφίξεις σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα | Κατανομή ανά Π.Ε. και τύπο επισκέπτη

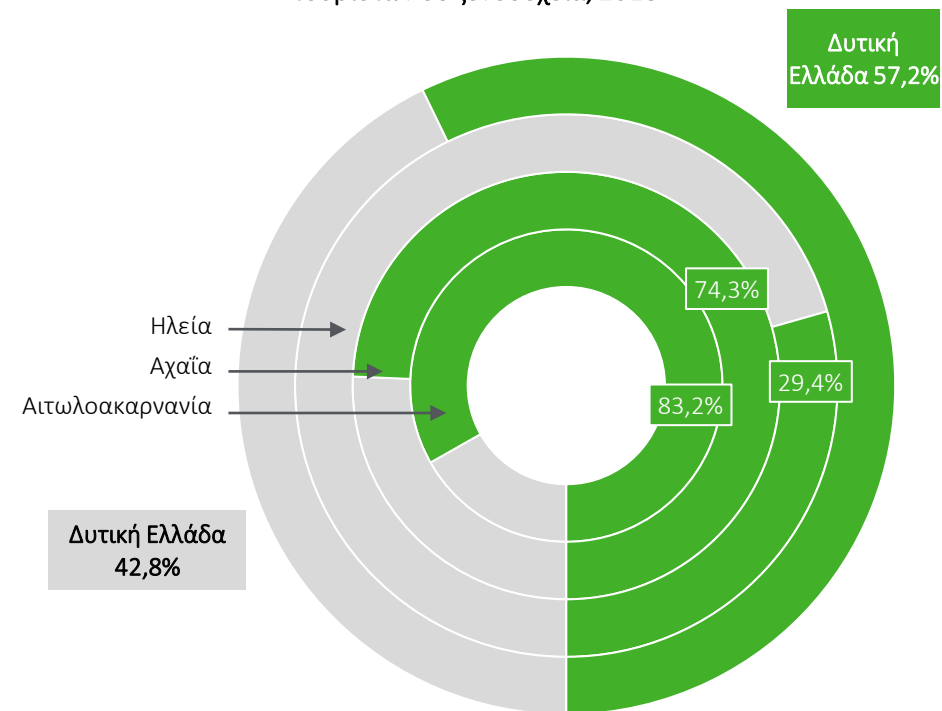
Παρακάτω παρουσιάζεται η κατανομή των αφίξεων σε ξενοδοχειακές μονάδες και λοιπά καταλύματα ανά Περιφερειακή Ενότητα και τύπο επισκέπτη (αλλοδαπό / ημεδαπό). Παρατηρείται η εξαιρετικά ασθενής μείωση της αναλογίας των ημεδαπών τουριστών με την παράλληλη μείωση του μεγέθους όπως και η σχετικά στάσιμη πορεία του πλήθους των αλλοδαπών τουριστών.

- Οι αλλοδαποί τουρίστες αποτελούν το έτος 2018 το ~42,8% των τουριστών οι οποίοι φτάνουν στα ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα του νησιού.
- Το υψηλότερο ποσοστό ημεδαπών τουριστών εμφανίζουν οι ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (83,2%) και Αχαΐας (74,3%), ενώ το μικρότερο ποσοστό εντοπίζεται στην ΠΕ Ηλείας, όπου οι ημεδαποί επισκέπτες αποτελούν μόλις το 29,4% των αφίξεων σε καταλύματα.

Εξέλιξη αφίξεων αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα, 2010-2018

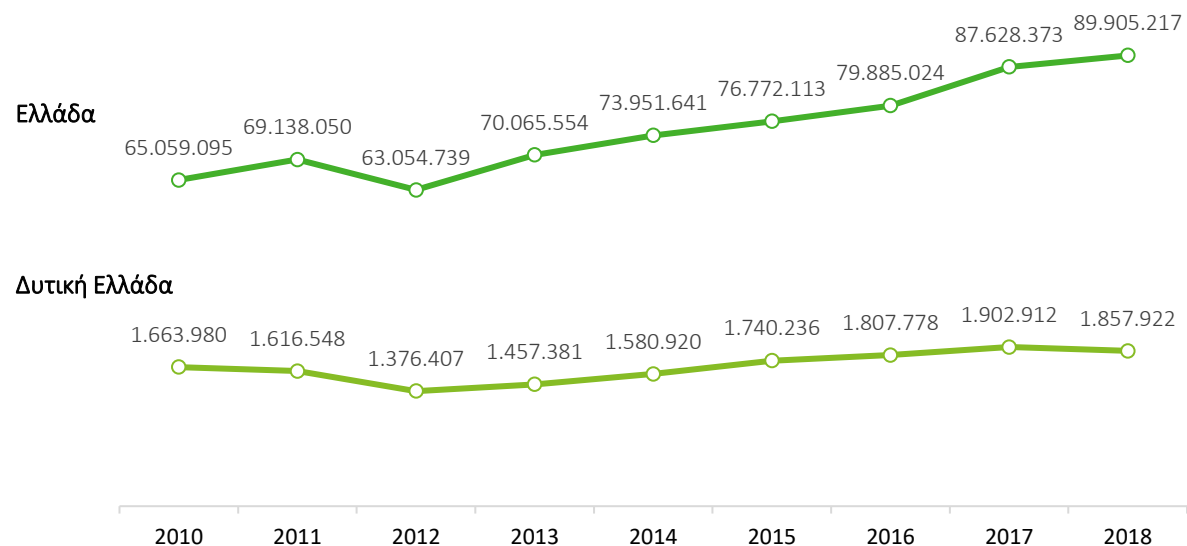
Κατανομή αφίξεων αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχεία, 2018

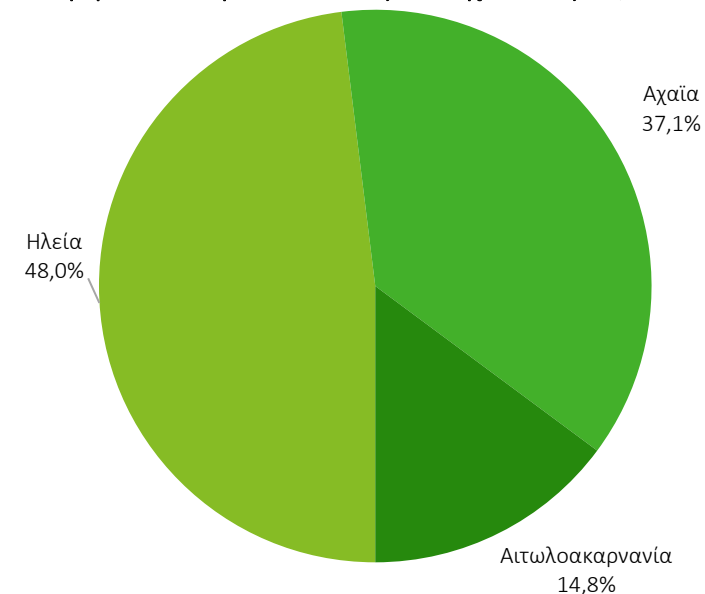
Αφίξεις σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα | Αριθμός διανυκτερεύσεων

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας βρίσκεται στην 9η θέση μεταξύ των Περιφερειών της χώρας όσον αφορά τον αριθμό των διανυκτερεύσεων συγκεντρώνοντας το 2,07% του μεγέθους για το 2018 ενώ καταλαμβάνει την 11η θέση όσον αφορά την μεταβολή την περίοδο 2010-2018 αγγίζοντας το +11,62% έναντι 38,2% του συνόλου της χώρας.

Διανυκτερεύσεις τουριστών σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα, σύνολο χώρας και Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, 2010-2018

Κατανομή διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχεία στις ΠΕ, 2018

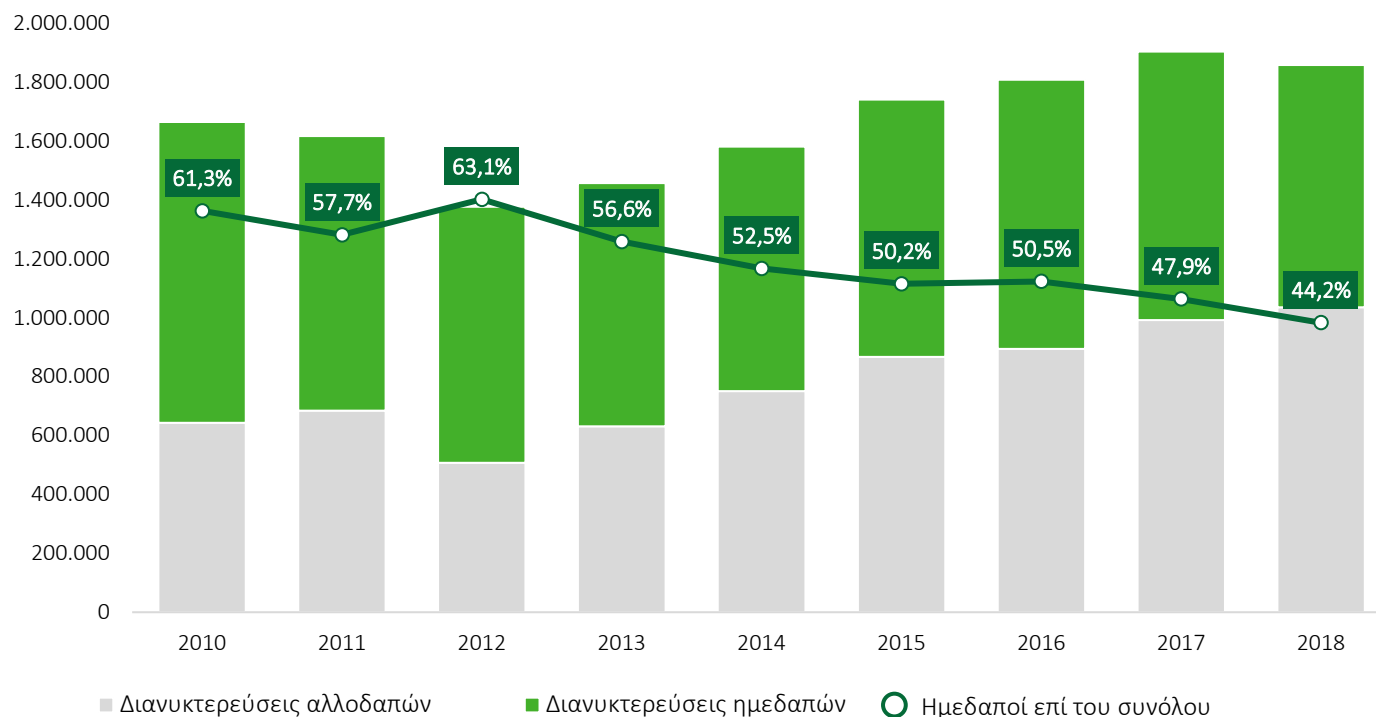
- Οι **διανυκτερεύσεις τουριστών** σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα παρουσιάζουν μία **ασθενή ανοδική πορεία**, με εξαίρεση το 2012, η οποία, **σωρευτικά από το 2010 έως το 2018, αγγίζει το 11,7%** το οποίο υπολείπεται σημαντικά της αντίστοιχης πορείας των διανυκτερεύσεων για το σύνολο της χώρας (+38,2%).
- Αρνητική είναι η συνολική τάση του **μεριδίου της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος επί του συνόλου των διανυκτερεύσεων στη χώρα**, το οποίο από 2,6% το 2010 ανήλθε σε 2,1% το 2018, διατηρούμενο στα επίπεδα μεταξύ 2,1 και 2,3 % την περίοδο 2013-2018
- Το 2018, η μερίδα του λέοντος στις αφίξεις σε ξενοδοχεία στην Περιφέρεια αντιστοιχούσε στην **Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας με 48,0%** του συνόλου της Περιφέρειας ενώ σε αναλογία με τις αφίξεις σε καταλύματα ακολουθεί η ΠΕ Αχαΐας (37,1%) και Αιτωλοακαρνανίας (14,8%)

Αφίξεις σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα | Αριθμός διανυκτερεύσεων ανά τύπο επισκέπτη

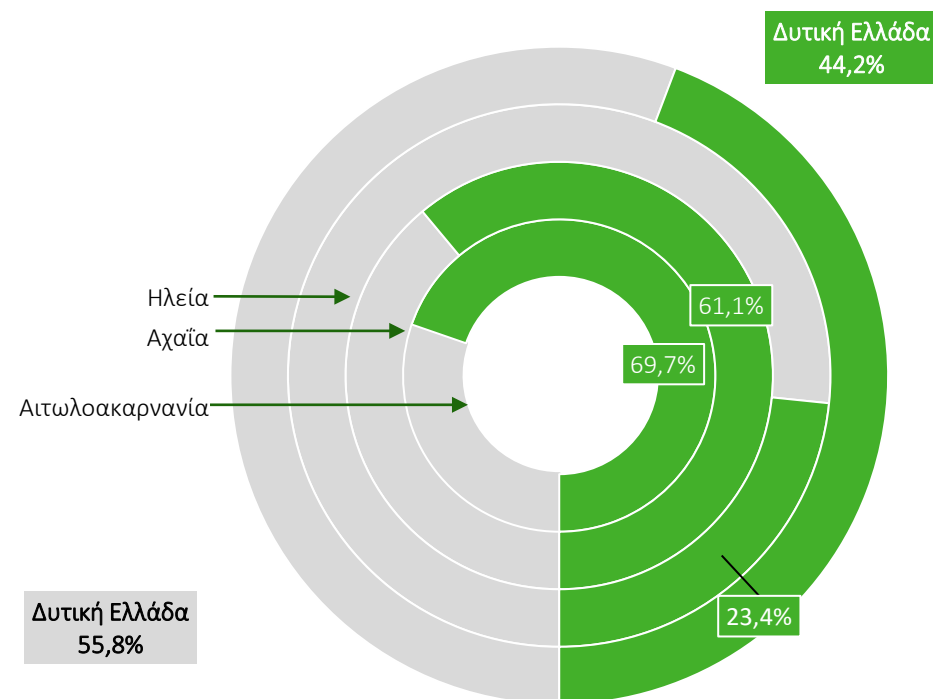
Παρακάτω παρουσιάζεται η ανάλυση της αυξητικής τάσης του αριθμού διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα ανά Περιφερειακή Ενότητα και τύπο επισκέπτη (αλλοδαπό / ημεδαπό). Παρατηρείται αύξηση του αριθμού των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών και η μείωση του αντίστοιχου μεγέθους των ημεδαπών τουριστών.

- Οι αλλοδαποί τουρίστες αντιστοιχούν στο ~55,8% των τουριστών οι οποίοι διανυκτερεύουν στα ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα της Περιφέρειας για το έτος 2018 και το 46,7% για την περίοδο 2010-2018
- Το υψηλότερο ποσοστό διανυκτερεύσεων ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχεία εμφανίζουν οι ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (69,7% των διανυκτερεύσεων) και Αχαΐας (61,1%) ενώ το μικρότερο το εμφανίζει η ΠΕ Ηλείας (μόλις μια στις τέσσερις διανυκτερεύσεις, ήτοι 23,4% των διανυκτερεύσεων, αφορούν ημεδαπούς τουρίστες)

Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα, 2010-2018

Κατανομή διανυκτερεύσεων αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχεία, 2018

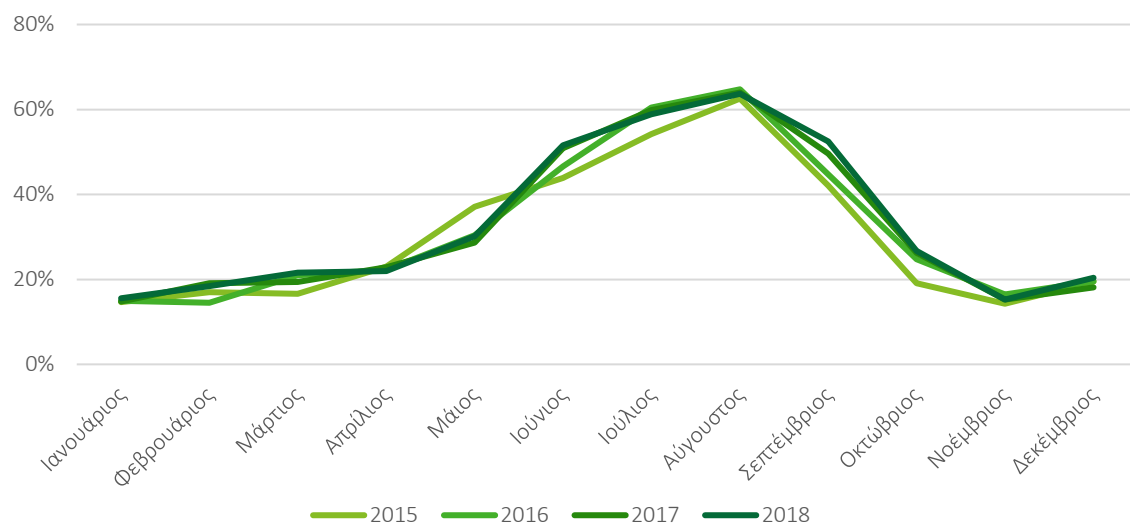

Αφίξεις σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα | Πληρότητα σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα

Παρακάτω παρουσιάζεται η εποχικότητα και η διαχρονική εξέλιξη της πληρότητας σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα της Περιφέρειας. Η Περιφέρεια εμφανίζει την 8η υψηλότερη πληρότητα μεταξύ των Περιφερειών της χώρας (ποσοστό 36% ενώ προηγείται με αντίστοιχο ποσοστό η Περιφέρεια ΑΜΘ) και την 8η υψηλότερη δυναμική, με αύξηση της πληρότητας κατά μόλις 0,5 ποσοστιαία μονάδα την περίοδο 2010-2018.

Ποσοστό πληρότητας κλινών, Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2015-2018

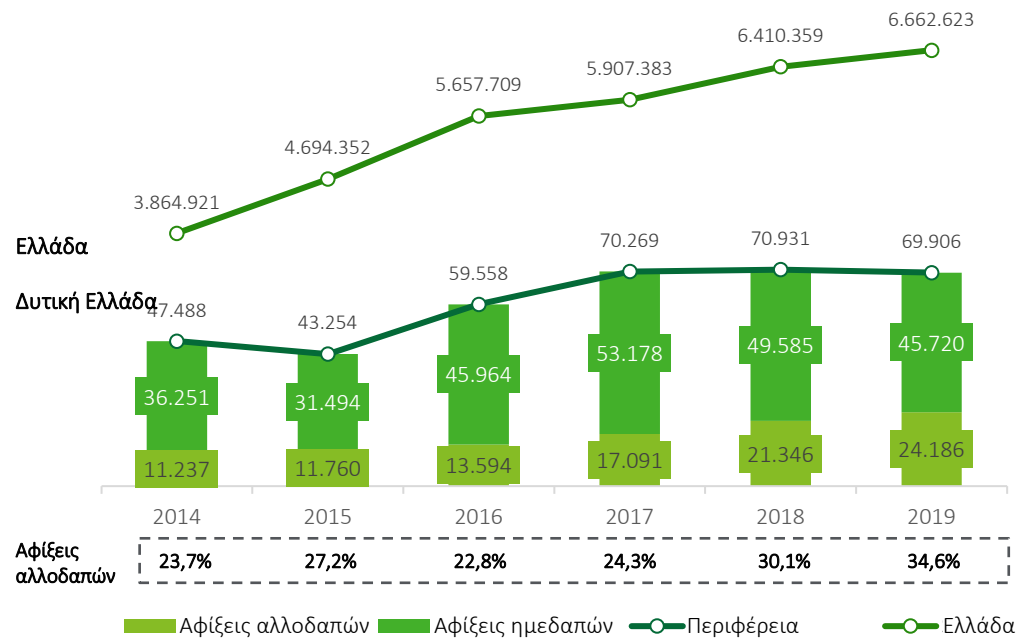
- Η πληρότητα των κλινών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος παρουσιάζει όπως είναι αναμενόμενο, από την εποχικότητα σειράς μεγεθών τα οποία παρουσιάστηκαν στις προηγούμενες ενότητες, έντονη κυκλικότητα με σημαντική αύξηση την περίοδο των καλοκαιρινών μηνών και ιδιαίτερα το τετράμηνο Ιούνιο έως Σεπτέμβριο εκάστου έτους.
- Τα ποσοστά πληρότητας κλινών βάσει των διαθέσιμων δεδομένων για την περίοδο Ιούνιος έως Σεπτέμβριος εκάστου έτους φαίνεται να εμφανίζουν μικρή αύξηση κατά την περίοδο εξέτασης από 50,7% το 2015 σε 56,7% το 2018 ενώ διατηρούνται υψηλότερα του 50,0% καθ' όλη την περίοδο εξέτασης. Η πληρότητα την περίοδο Ιανουάριος – Μάιος φαίνεται να διατηρείται σταθερή πλησίον του 21,0% για την περίοδο εξέτασης ενώ η πληρότητα για την περίοδο Οκτώβριος – Δεκέμβριος εμφανίζει μικρή αύξηση από 17,6% το 2015 σε 20,8% το 2018.

Δείκτης εποχικότητας	2015	2016	2017	2018	2015-2018
Ποσοστό πληρότητας Ιούνιος-Σεπτέμβριος	50,7%	54,2%	56,1%	56,7%	54,4%
Ποσοστό πληρότητας Ιανουάριος - Μάιος	21,7%	20,6%	21,0%	21,6%	21,2%
Ποσοστό πληρότητας Οκτώβριος - Δεκέμβριος	17,6%	20,3%	19,9%	20,8%	19,7%

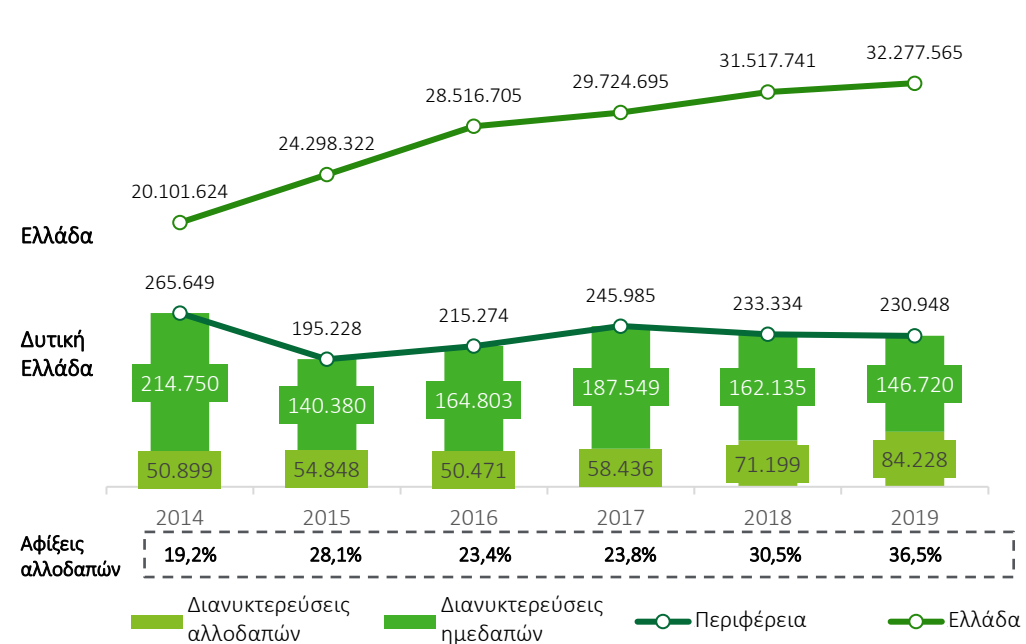
Αφίξεις σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα | Πλήθος αφίξεων – αριθμός διαν. σε ενοικ. δωμάτια

Η Περιφέρεια εμφανίζει χαμηλή δυναμική με μεταβολή αφίξεων κατά +47,2% (+72,4% για το σύνολο της χώρας, 12η στην κατάταξη) και αρνητική μεταβολή στον αριθμό των διανυκτερεύσεων κατά -13,06% (+60,57% για το σύνολο της χώρας, 13η στην κατάταξη).

Εξέλιξη αφίξεων τουριστών σε ενοικιαζόμενα δωμάτια, 2014-2019

Εξέλιξη διανυκτερεύσεων τουριστών σε ενοικιαζόμενα δωμάτια, 2014-2019

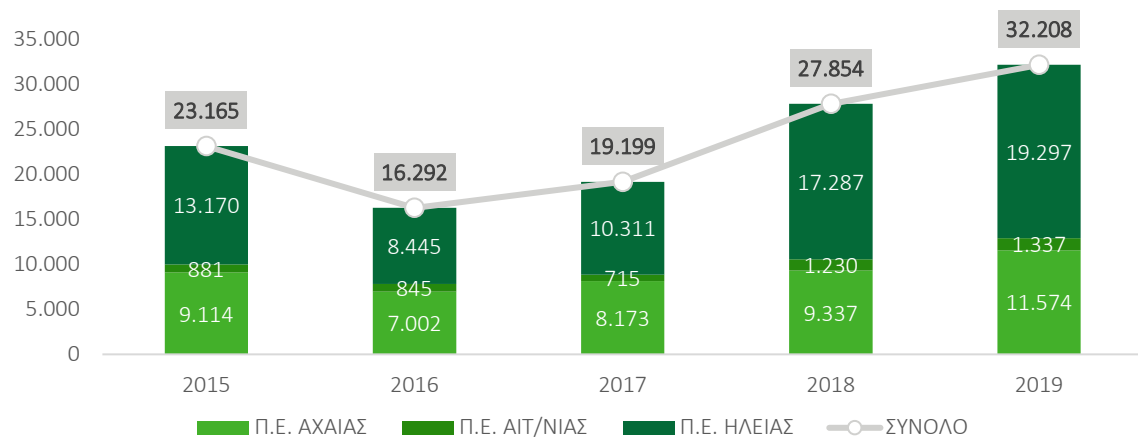
- Οι **αφίξεις τουριστών** σε ενοικιαζόμενα δωμάτια παρουσιάζουν μία **σημαντική ανοδική πορεία** (καθ' όλη την περίοδο εξέτασης) η οποία, σωρευτικά από το 2014 έως το 2019, αγγίζει το **+47,2%**.
- **Αρνητική εμφανίζεται η μεταβολή του μεριδίου των συνολικών αφίξεων σε ενοικιαζόμενα δωμάτια της Περιφέρειας Δ. Ελλάδος σε σχέση με το σύνολο της χώρας, τα τελευταία χρόνια**, αφού το μέγεθος μειώθηκε από 1,23% το 2014 σε 1,05% το 2019, και άρα η Περιφέρεια σημείωσε χαμηλότερη πρόοδο σε σχέση με τις λοιπές Περιφέρειες της χώρας
- Αύξηση εμφάνισε το μερίδιο των αφίξεων αλλοδαπών σε σχέση με τις αφίξεις των ημεδαπών (το μεγαλύτερο ποσοστό παραμένει στην κατηγορία ημεδαπών) με το ποσοστό της συγκεκριμένης κατηγορίας να αυξάνεται από 23,7% το 2014 σε 34,6% το 2019, περίοδο κατά την οποία **οι αφίξεις αλλοδαπών σημείωσαν σημαντική άνοδο από 11 χιλιάδες σε 24 χιλιάδες ενώ το ίδιο χρονικό διάστημα οι αφίξεις ημεδαπών εμφάνισαν αύξηση από 36 χιλιάδες σε 46 χιλιάδες.**

- Οι **διανυκτερεύσεις τουριστών** σε ενοικιαζόμενα δωμάτια παρουσιάζουν μία **ασθενή αρνητική πορεία** (μεταξύ των ετών 2014 και 2015) η οποία, σωρευτικά από το 2014 έως το 2019, αγγίζει το **-13,1%**.
- **Αρνητική εμφανίζεται η μεταβολή του μεριδίου των συνολικών διανυκτερεύσεων σε ενοικιαζόμενα δωμάτια της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος σε σχέση με το σύνολο της χώρας, τα τελευταία χρόνια**, αφού το μέγεθος μειώθηκε από 1,3% το 2014 σε 0,7% το 2019, συνεπώς η Περιφέρεια σημείωσε αρνητική πορεία σε σχέση με τις λοιπές Περιφέρειες της χώρας.
- Αύξηση εμφάνισε το μερίδιο των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών σε σχέση με τις διανυκτερεύσεις των ημεδαπών, μεταβάλλοντας το ποσοστό της συγκεκριμένης κατηγορίας από 19,2% το 2014 σε 36,5% το 2019, περίοδο κατά την οποία **οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών αυξήθηκαν από 51 χιλιάδες σε 84 χιλιάδες ενώ το ίδιο χρονικό διάστημα, οι αφίξεις ημεδαπών εμφάνισαν σημαντική μείωση από 215 χιλιάδες σε 147 χιλιάδες.**

Αφίξεις σε ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα | Αφίξεις σε μονάδες κάμπινγκ

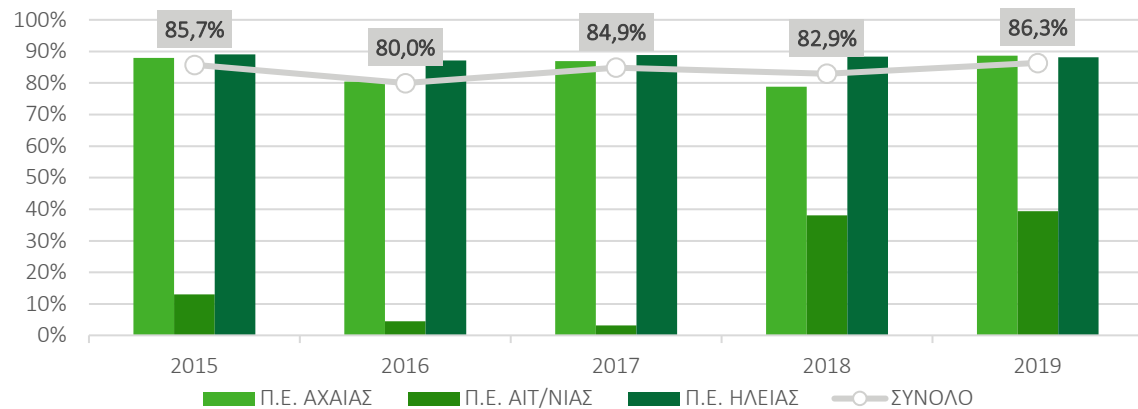
Παρακάτω παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των αφίξεων σε μονάδες κάμπινγκ ανά Περιφερειακή Ενότητα και ανά χώρα προέλευσης (ημεδαποί / αλλοδαποί). Παρουσιάζει την 5η υψηλότερη μεταβολή μεταξύ των Περιφερειών για την περίοδο 2015-2019 (+39,0% σε σχέση με +38,9% για το σύνολο της χώρας) ενώ είναι 5η στην κατάταξη όσον αφορά το πλήθος των αφίξεων.

Αφίξεις σε κάμπινγκ ανά ΠΕ, 2015-2019

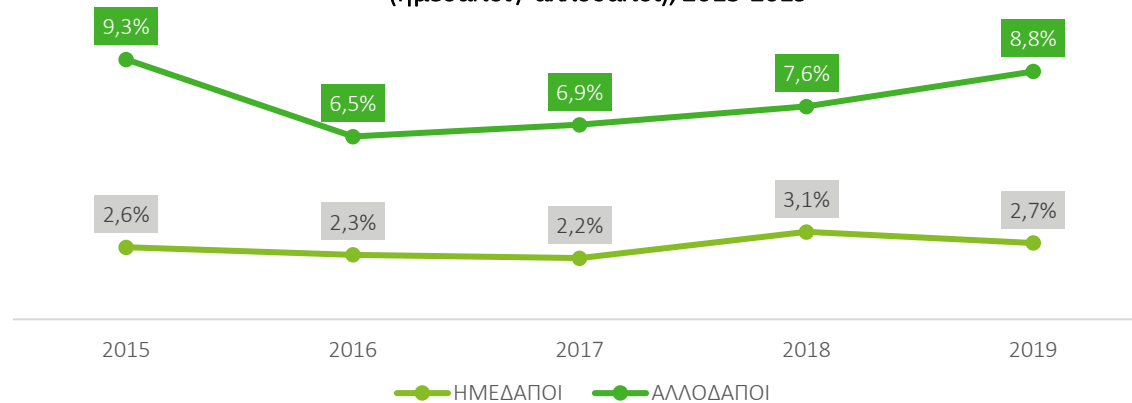

- Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας εμφανίζει αύξηση στους διαμένοντες σε μονάδες κάμπινγκ που για την περίοδο 2015 – 2019 ανέρχεται στο 39%.
- Ο υψηλότερος αριθμός αφίξεων παρουσιάζεται στην ΠΕ Ηλείας που το 2019 κάλυψε το 60% των αφίξεων σε κάμπινγκ της Περιφέρειας, ενώ ακολουθεί η Π.Ε Αχαΐας.
- Το ποσοστό των αλλοδαπών (έναντι των ημεδαπών) που μείνουν σε κάμπινγκ άγγιξε το υψηλότερο ποσοστό το 2019 όπου έφτασε στο 86,3%. Διαχρονικά, το μεγαλύτερο ποσοστό αλλοδαπών παρατηρείται στην ΠΕ Ηλείας αλλά το 2019 η ΠΕ Αχαΐας εμφάνισε οριακά μεγαλύτερο. Το ποσοστό των αλλοδαπών έναντι των ημεδαπών κυμάνθηκε και στις 2 ΠΕ στο 88%
- Το 2019, το ποσοστό των αφίξεων σε καταλύματα κάμπινγκ της Περιφέρειας έναντι των συνολικών αφίξεων σε καταλύματα κάμπινγκ στη χώρα ανήλθε στο 2,7% για τους ημεδαπούς χωρίς να παρουσιάζει σημαντικές μεταβολές κατά την περίοδο 2015 - 2019. Για τους αλλοδαπούς το ποσοστό για το 2019 ανήλθε στο 8,8% εμφανίζοντας αύξηση σε σχέση με το 2018 αλλά μείωση σε σχέση με το 2015 που βρισκόταν στο 9,3%.

Ποσοστό αφίξεων εξωτερικού ανά ΠΕ, 2015-2019

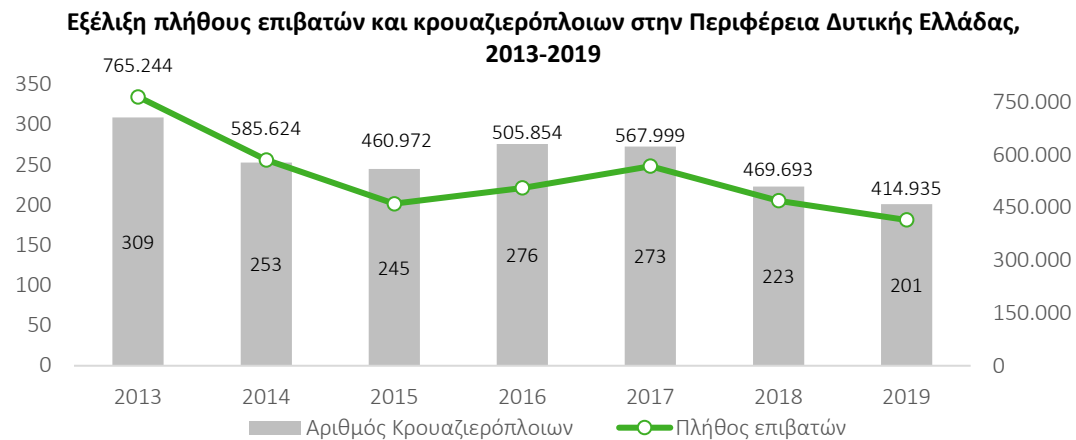

Ποσοστό αφίξεων στην Περιφέρεια προς τις συνολικές αφίξεις στη χώρα (ημεδαποί / αλλοδαποί), 2015-2019

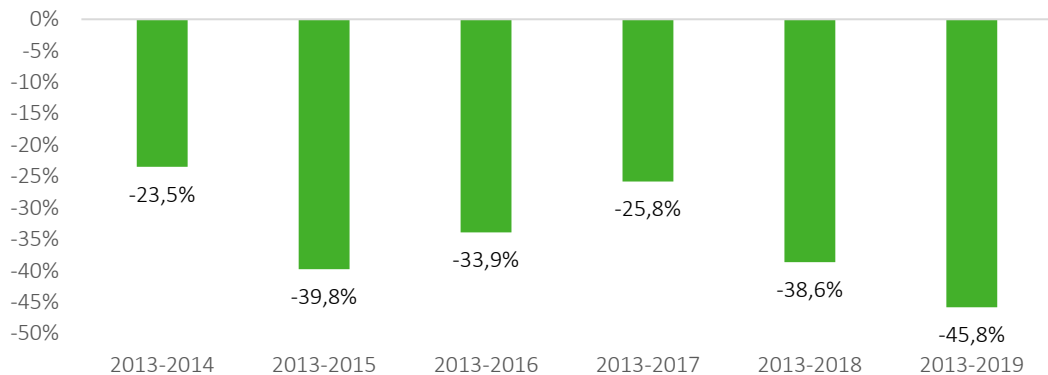
Τουρισμός Κρουαζιέρας

Ο Τουρισμός κρουαζιέρας σημείωσε την 5η υψηλότερη μείωση την περίοδο 2013-2019, της τάξης του -46% όσον αφορά τον αριθμό των επιβατών (σε σχέση με -2% μείωση για το σύνολο της χώρας) και βρίσκεται 5η στην κατάταξη όσον αφορά τον αριθμό των αφίξεων τουριστών κρουαζιέρας (από άνω των 700 χιλιάδων το 2013 σε άνω των 400 χιλιάδων το 2019).

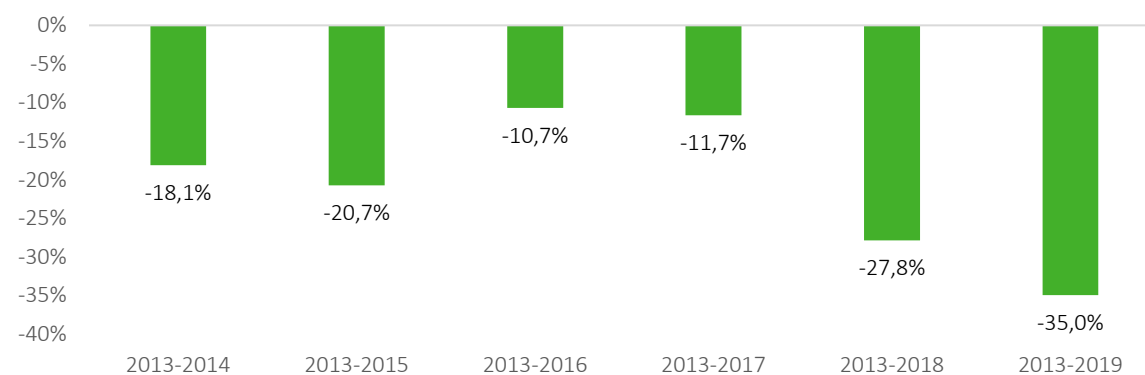

- Οι αφίξεις επιβατών κρουαζιερόπλοιων στα λιμάνια της Δυτικής Ελλάδος παρουσιάζουν μία σημαντική μεταβλητότητα καθ' όλη την περίοδο εξέτασης από 765 χιλιάδες επιβάτες το 2013 σε 420 χιλιάδες το 2019 και άρα η Περιφέρεια εμφανίζει έντονη δραστηριότητα όσον αφορά τον τουρισμό κρουαζιέρας.
- Σε σχέση με το 2013, η μεταβολή κινείται από -45,8% για το έτος 2019 έως και +23,5% για το έτος 2014 και άρα συνολικά ακολουθείται αρνητική τάση όσον αφορά το πλήθος των επιβατών όσο και τον αντίστοιχο αριθμό κρουαζιερόπλοιων.
- Ο αριθμός των κρουαζιερόπλοιων σημειώνει αντίστοιχα πορεία και μεγέθη μειώσεων και άρα κατά μέσο όρο τα κρουαζιερόπλοια που επισκέπτονται την Περιφέρεια είναι κοντά όσον αφορά την δυναμικότητα τους σε επιβάτες.

Ποσοστιαία μεταβολή πλήθους επιβατών κρουαζιέρας στην Περιφέρεια, σε σχέση με το έτος 2013

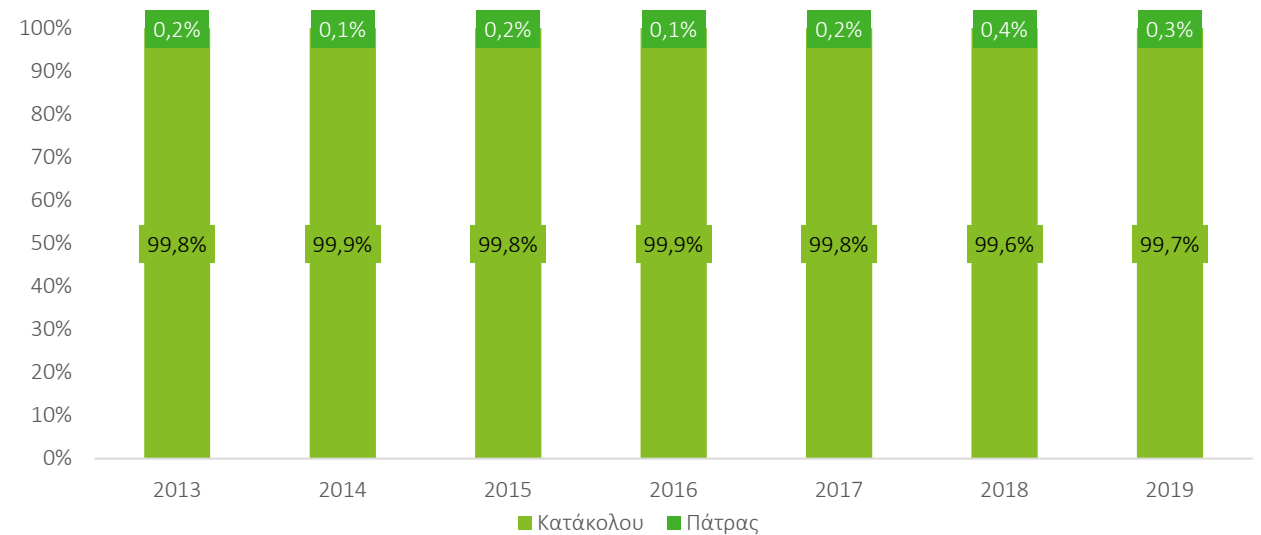
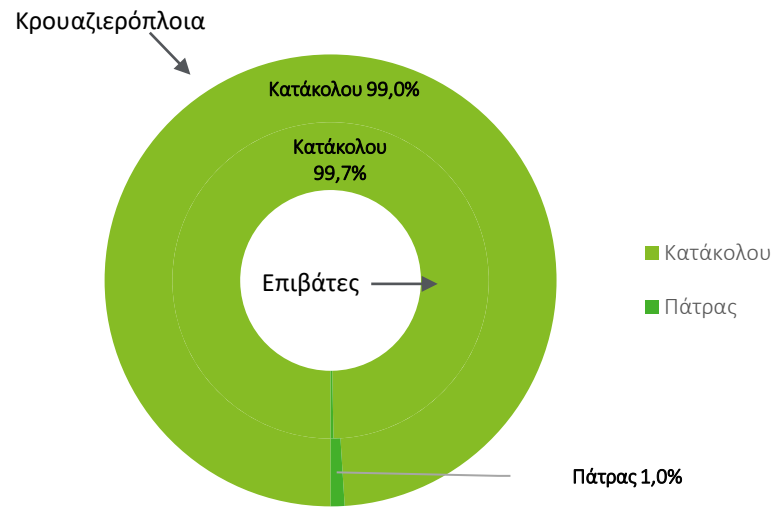
Ποσοστιαία μεταβολή αριθμού κρουαζιερόπλοιων στην Περιφέρεια, σε σχέση με το έτος 2013

Κρουαζιέρα αποτελέσματα

Παρακάτω παρουσιάζεται η κατανομή των επιβατών και των κρουαζιερόπλοιών ανά λιμένα. Σχεδόν το σύνολο της κίνησης αφορά το λιμένα Κατάκολου με την εξαιρετικά μικρή συμμετοχή του λιμένα Πάτρας.

Ποσοστιαία κατανομή πλήθους επιβατών κρουαζιέρας μεταξύ των λιμένων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2013-2019

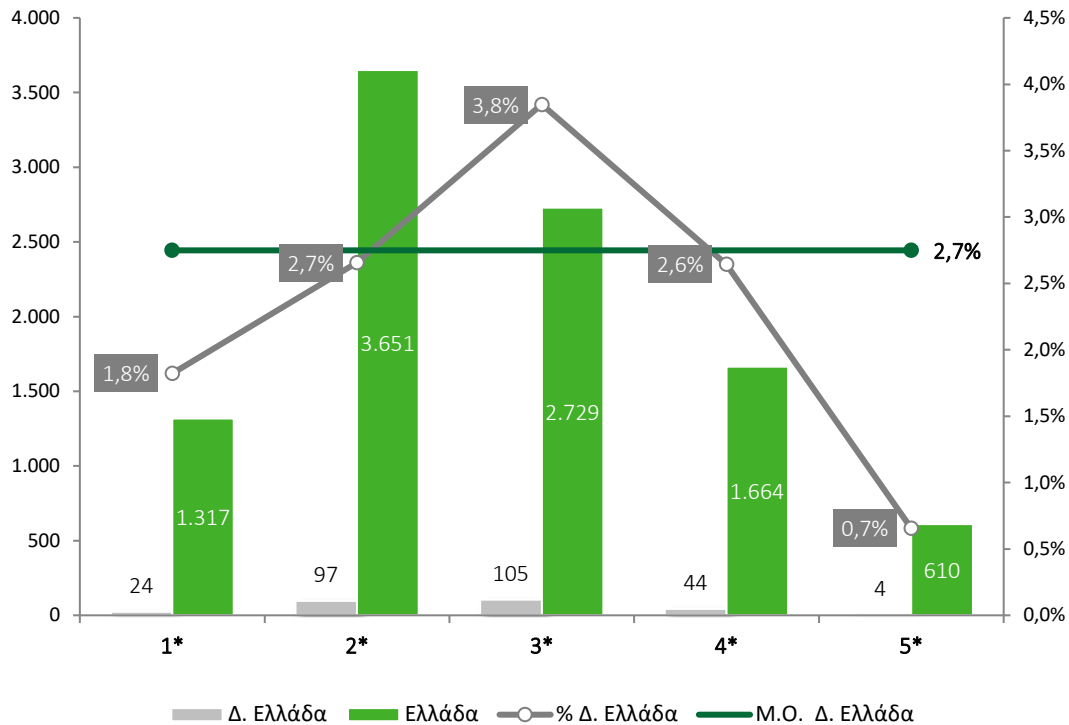

- Για το έτος 2019 (διάγραμμα) ο λιμένας Κατάκολου συγκεντρώνει το 99,0% των αφίξεων σε κρουαζιερόπλοια και το 99,7% των αφίξεων σε επιβάτες.
- Ο λιμένας Πάτρας συγκεντρώνει μόλις το 1,0% των Κρουαζιερόπλοιων και το 0,3% των αφίξεων επιβατών. Συγκριτικά αναφέρεται ότι το λιμάνι του Κατάκολου είχε 413,7 χιλιάδες επιβάτες για το έτος 2019 σε σχέση με 1,2 χιλιάδες για το λιμένα Πατρών.

Τουριστικές μονάδες | Αριθμός μονάδων, δωματίων και κλινών

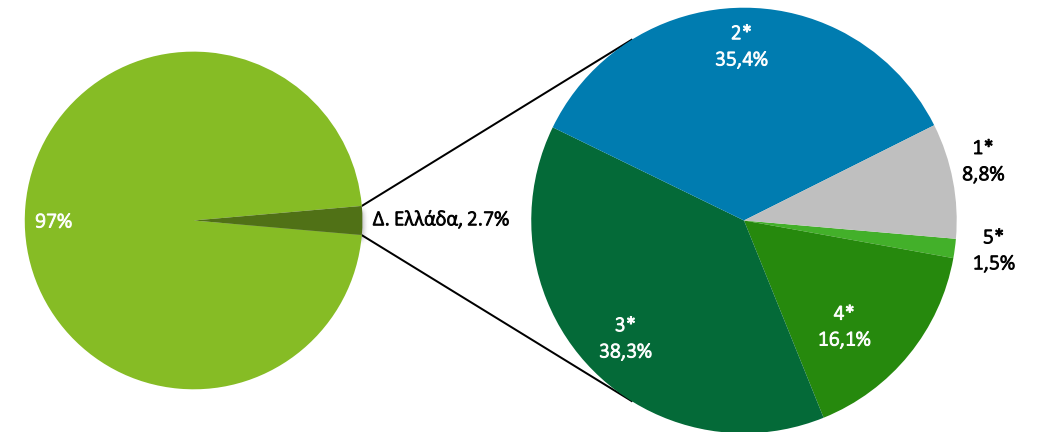
Οι τουριστικές μονάδες της Περιφέρειας εμφανίζουν υψηλότερη συγκέντρωση στις κατηγορίες 2* και 3* όπου η Περιφέρεια λαμβάνει την 8η (2*) και 2η (3*) θέση μεταξύ των Περιφερειών της χώρας όσον αφορά το ποσοστό των μονάδων αυτών σε σχέση με το σύνολο των μονάδων εκάστης Περιφέρειας. Η Περιφέρεια εμφανίζει το δεύτερο μικρότερο ποσοστό μονάδων 5* μεταξύ των Περιφερειών.

Αριθμός ξενοδοχείων ανά κατηγορία, Ελλάδα – Δυτική Ελλάδα, 2019

- Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος είναι η 11^η Περιφέρεια της χώρας σε αριθμό ξενοδοχείων (274 μονάδες για το έτος 2019, 2,7% του συνόλου) και συγκεντρώνει το 0,7% του συνολικού αριθμού ξενοδοχείων 5* της χώρας.

Κατάταξη ξενοδοχείων Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, 2019

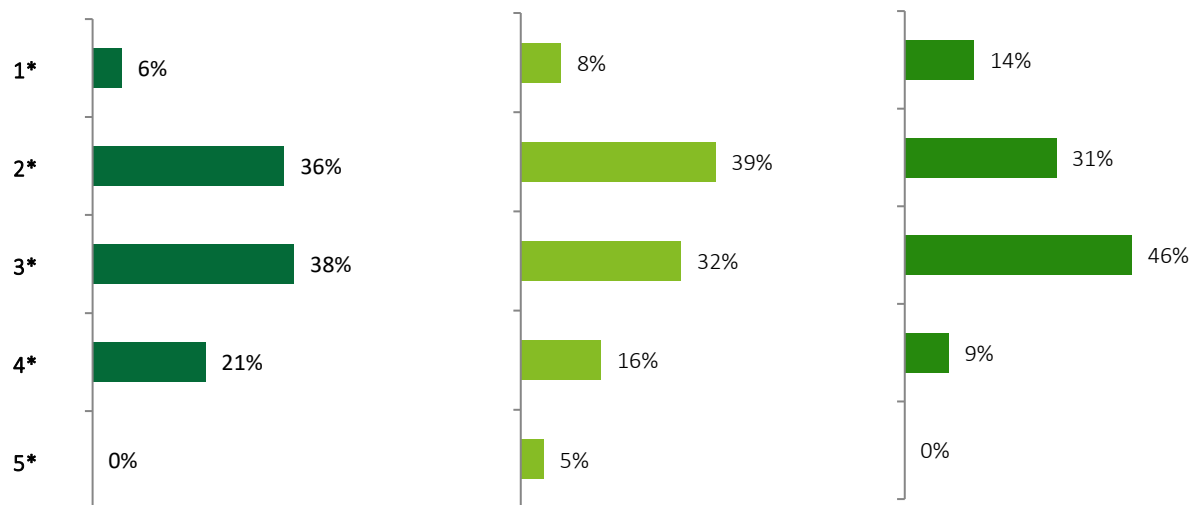
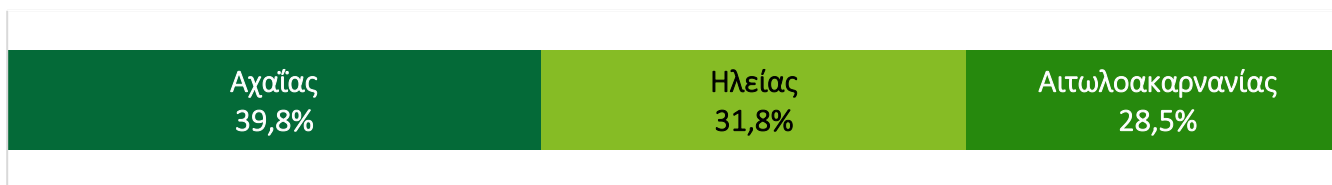

- Η πλειοψηφία των ξενοδοχειακών μονάδων της Δυτικής Ελλάδος εντάσσονται στην κατηγορία δύο και τριών αστέρων (συνολικά συγκεντρώνουν το 73,7% των ξενοδοχείων) ενώ το 17,6% των ξενοδοχειακών μονάδων είναι τεσσάρων (16,1%) και πέντε αστέρων (1,5%).
- Τρία στα τέσσερα ξενοδοχεία στην Δυτική Ελλάδα είναι ξενοδοχεία δύο και τριών αστέρων, ενώ πάνω από τέσσερα στα πέντε ξενοδοχεία είναι από ενός έως τριών αστέρων.
- Λιγότερο από ένα στα πέντε ξενοδοχεία στην Περιφέρεια είναι τεσσάρων ή πέντε αστέρων.

Τουριστικές μονάδες | Αριθμός μονάδων, δωματίων και κλινών ανά Περιφερειακή Ενότητα

Παρακάτω παρουσιάζεται η κατανομή των ξενοδοχειακών μονάδων ανά Περιφερειακή Ενότητα και κατηγορία αστέρων. Μονάδες 5* εμφανίζονται μόνο στην Π.Ε. Ηλείας ενώ πολύ υψηλή συγκέντρωση εμφανίζουν οι μονάδες 3* (όπου η Περιφέρεια εμφανίζει και το 2ο υψηλότερο ποσοστό αναλογικά με τις λοιπές Περιφέρειες της χώρας).

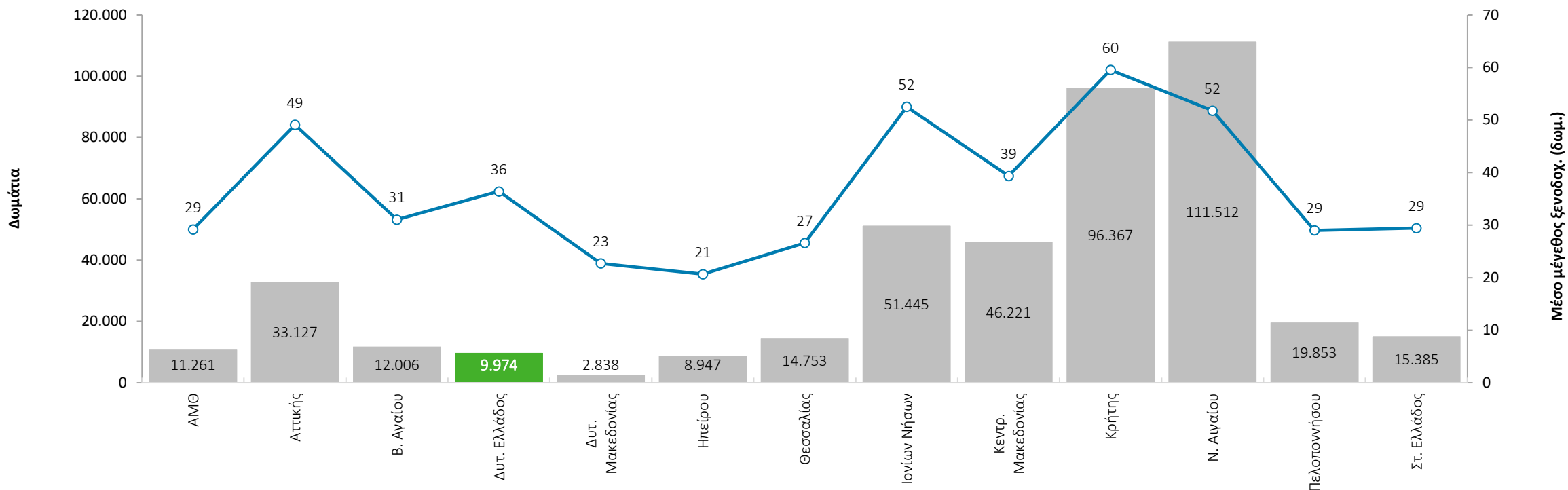

- Στην ΠΕ Αχαΐας συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο ποσοστό ξενοδοχείων στην Περιφέρεια (109 μονάδες, 39,8%), ενώ ακολουθεί η ΠΕ Ηλείας (87 μονάδες, 31,8%) και Αιτωλοακαρνανίας (78 μονάδες, 28,5%).
- Η ΠΕ Αχαΐας δεν εμφανίζει κανένα ξενοδοχείο πέντε αστέρων ενώ εμφανίζει την υψηλότερη συγκέντρωση ξενοδοχείων τεσσάρων αστέρων (21% της Περιφερειακής Ενότητας και 52,3% των ξενοδοχείων 4* της Περιφέρειας).
- Η μόνη ΠΕ με ξενοδοχεία 5* είναι η ΠΕ Ηλείας με 5% των ξενοδοχείων της να ανήκουν στην κατηγορία αυτή (4 σε αριθμό).

Τουριστικές μονάδες | Αριθμός δωματίων και μέσο μέγεθος ξενοδοχειακών μονάδων

Παρακάτω παρουσιάζεται η σύγκριση των ξενοδοχειακών μονάδων της Περιφέρειας με αυτές στο σύνολο της χώρας όσον αφορά τον αριθμό δωματίων, κλινών και το μέσο μέγεθος ξενοδοχειακών μονάδων. Η Περιφέρεια βρίσκεται 11η στην κατάταξη όσον αφορά τον αριθμό δωματίων και 6η στην κατάταξη όσον αφορά την μέση δυναμικότητα του μεγέθους.

Αριθμός δωματίων & μέσο μέγεθος ξενοδοχειακών μονάδων ανά Περιφέρεια, 2019

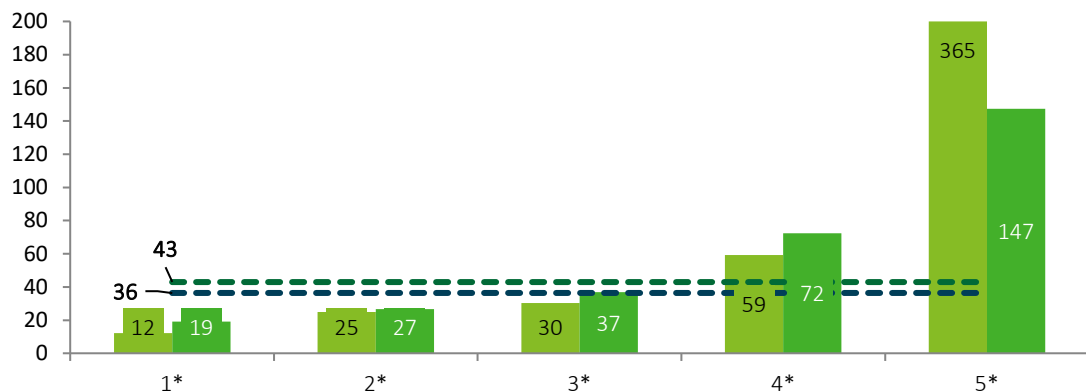

- Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος διαθέτει συνολικά **9.974 δωμάτια** και **19.563 κλίνες** στις ξενοδοχειακές της μονάδες, που αντιστοιχούν στο **2,3% & 2,3% αντίστοιχα της συνολικής δυναμικότητας των ξενοδοχειακών μονάδων της χώρας**. Παράλληλα, στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος συγκεντρώνονται μεσαίου προς μικρού μεγέθους, με το **μέσο μέγεθος** των ξενοδοχείων της να ανέρχεται σε **36 δωμάτια**, έναντι 43 δωματίων για το σύνολο της χώρας.
- Όσον αφορά την αναλογία δωματίων σε σχέση με την κατηγορία της μονάδας η Περιφέρεια λαμβάνει την 4 και 11η θέση στις κατηγορίες 4* και 5*, την 6η θέση στην κατηγορία 3* και την 9η και 11η θέση αντίστοιχα στις κατηγορίες 2* και 1*. Άρα παρότι η Περιφέρεια είναι τελευταία σε αναλογία μονάδων 5* είναι 7η σε αναλογία δωματίων’.

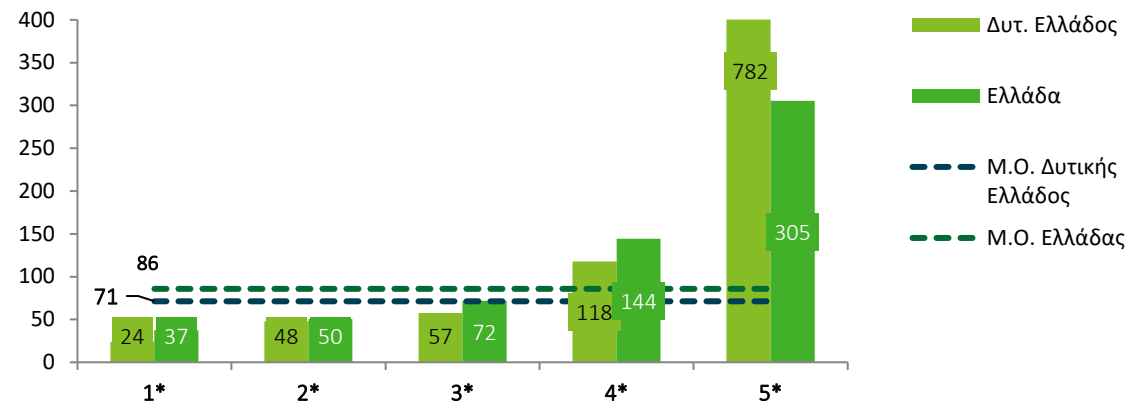
Τουριστικές μονάδες | Αριθμός δωματίων και μέσο μέγεθος ξενοδοχειακών μονάδων

Από την σύγκριση της μέσης δυναμικότητας των ξενοδοχειακών μονάδων της Περιφέρειας σε σχέση με το σύνολο της χώρας και τις υπόλοιπες Περιφέρειες, καταλαμβάνει την 6η θέση τόσο στην μέση δυναμικότητα δωματίων όσο και στην μέση δυναμικότητα των κλινών, ενώ εμφανίζει την υψηλότερη μέση δυναμικότητα δωματίων και κλινών στην κατηγορία 5*.

Μέση δυναμικότητα ξενοδοχείων (δωμάτια)

Μέση δυναμικότητα ξενοδοχείων (κλίνες)

Περιφέρεια
Δυτικής
Ελλάδας

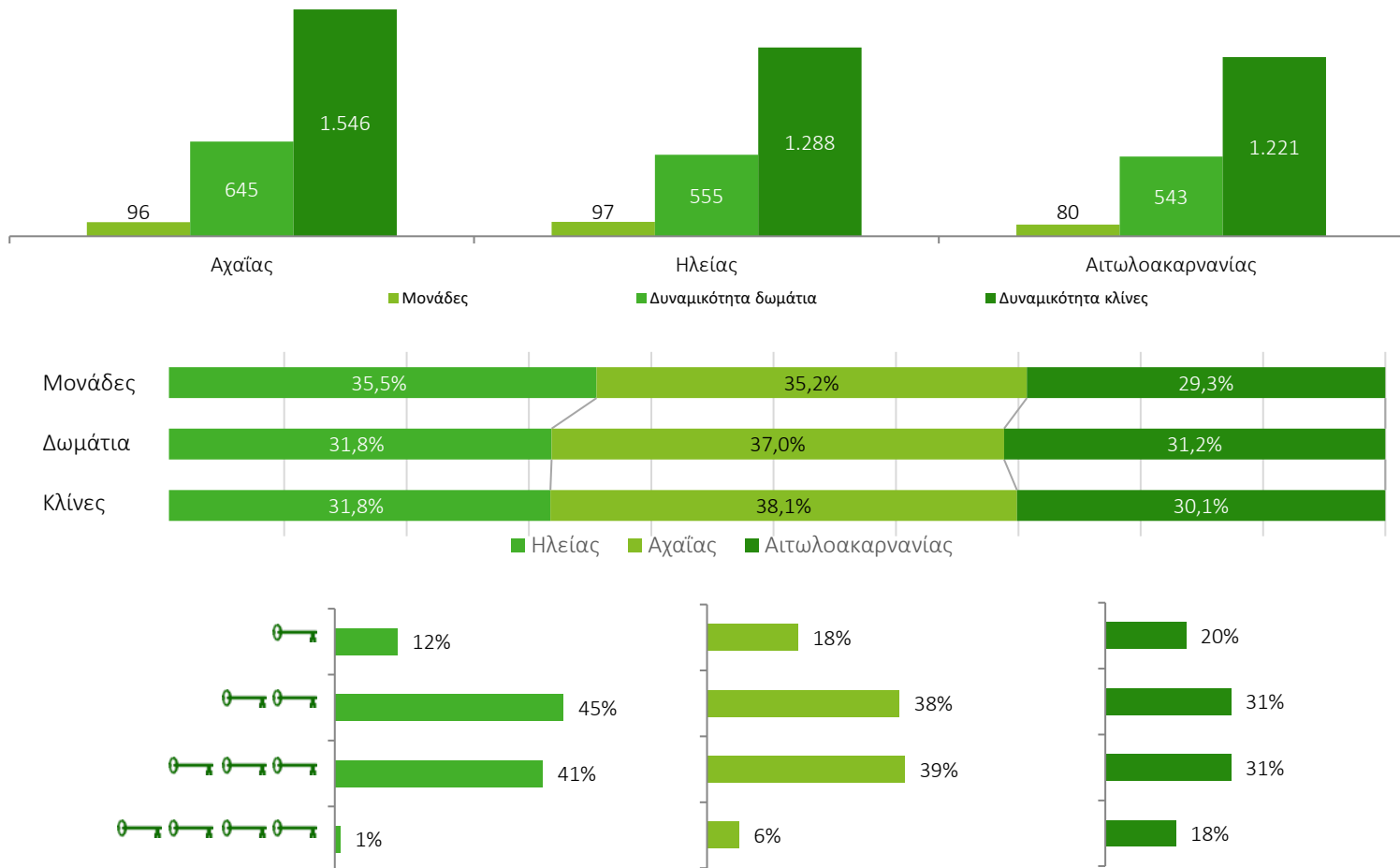
	Ξενοδοχειακές Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
1*	24	295	578
2*	97	2.426	4.639
3*	105	3.188	6.036
4*	44	2.604	5.183
5*	4	1.461	3.127
Σύνολο	274	9.974	19.563

- Το μέσο μέγεθος των ξενοδοχείων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος διαφοροποιείται, όπως είναι αναμενόμενο, ανάλογα με την κατηγορία τους, με τα ξενοδοχεία 5* να υπερτερούν σε μέγεθος, με βάση, τόσο τον μέσο αριθμό των δωματίων (365), όσο και τον μέσο αριθμό των κλινών (782) που διαθέτουν.
- Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος βρίσκεται κάτω από τον Μ.Ο. του συνόλου της χώρας τόσο στην μέση δυναμικότητα δωματίων ανά ξενοδοχειακή μονάδα όσο και στην μέση δυναμικότητα κλινών.
- Συγκεκριμένα, ο μέσος όρος δυναμικότητας ξενοδοχείων σε δωμάτια για το σύνολο της χώρας είναι 43 δωμάτια σε σχέση με 36 δωμάτια για την Περιφέρεια.
- Αντίστοιχα, ο μέσος όρος κλινών ανά ξενοδοχείο στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος είναι 71 κλίνες σε σχέση με 86 για το σύνολο της χώρας

Τουριστικές μονάδες | Ενοικιαζόμενα δωμάτια και διαμερίσματα

Παρακάτω παρουσιάζεται η κατανομή των ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων ανά Περιφερειακή Ενότητα και ανά κατηγορία κλειδιών. Η Περιφέρεια λαμβάνει την 7η θέση όσον αφορά το ποσοστό μονάδων 1K, την 12η θέση σε ποσοστό δωματίων 2K ενώ λαμβάνει την 2η και 5η θέση αντίστοιχα όσον αφορά το ποσοστό μονάδων 3K και 4K μεταξύ των Περιφερειών της χώρας.

Ενοικιαζόμενα δωμάτια & διαμερίσματα (μονάδες, δωμάτια & κλίνες) ανά ΠΕ Δυτικής Ελλάδας, 2019

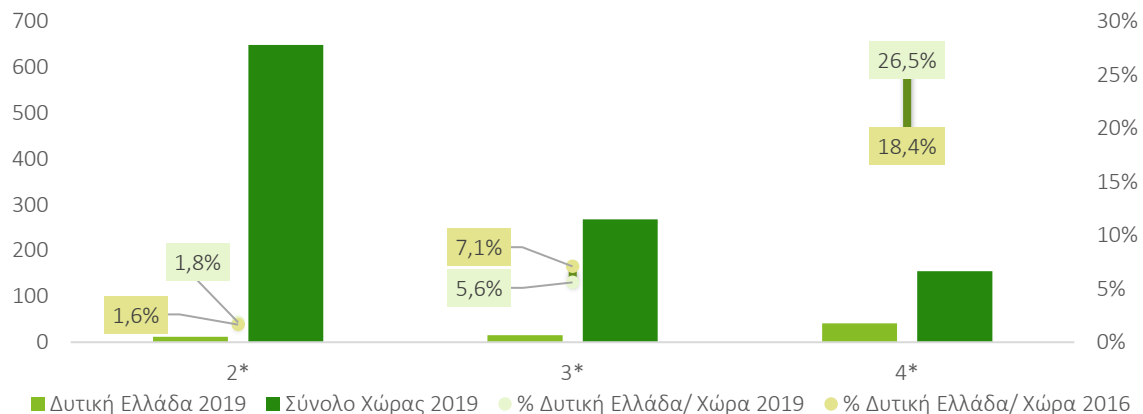

- Και στις τρεις ΠΕ κατανέμεται σημαντικό ποσοστό του πλήθους των ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων στην Περιφέρεια. Συγκεκριμένα η ΠΕ Ηλείας συγκεντρώνει το 35,5% των μονάδων, ακολουθεί η ΠΕ Αχαΐας με 35,2% και τέλος η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας με 80 μονάδες και ποσοστό 29,3%.
- Υψηλότερη δυναμικότητα έχει η ΠΕ Αχαΐας (7 δωμάτια ανά μονάδα και 16 κλίνες) και χαμηλότερη η ΠΕ Ηλείας (6 δωμάτια ανά μονάδα και 13 κλίνες).
- Στις δύο ανώτερες κατηγορίες (3 & 4 κλειδιά) κατατάσσεται το 45,0% των τουριστικών μονάδων της Περιφέρειας, με το αντίστοιχο ποσοστό να είναι μεγαλύτερο στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (49%) ενώ το ποσοστό στις ΠΕ Ηλείας και Αχαΐας είναι 45%.
- Ο μέσος όρος των δωματίων για το σύνολο της Δυτικής Ελλάδος είναι 7 δωμάτια και 15 κλίνες ανά μονάδα.
- Μικρότερο ποσοστό δωματίων 4 κλειδιών εμφανίζει η ΠΕ Αχαΐας (μόλις 1% , 1 μονάδα σε σύνολο 97) ενώ το υψηλότερο το εμφανίζει η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (18%, 14 μονάδες σε σύνολο 80).

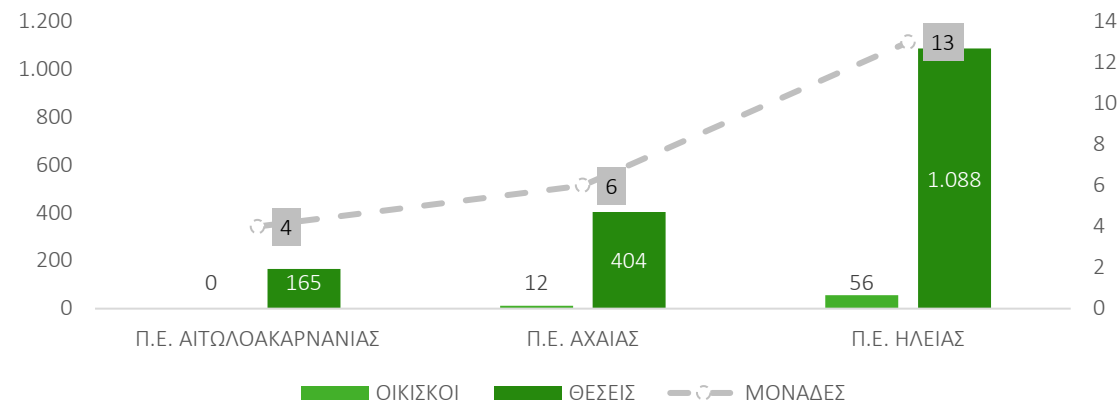
Τουριστικές μονάδες | Κάμπινγκ

Παρακάτω παρουσιάζεται η δυναμικότητα των μονάδων κάμπινγκ (οικίσκοι και θέσεις) στην Περιφέρεια και η σύγκρισή της με το σύνολο της χώρας για την περίοδο 2016 – 2019. Η Περιφέρεια καταλαμβάνει την 5η θέση όσον αφορά τον αριθμό των μονάδων και την 6η θέση όσον αφορά τον αριθμό των θέσεων, μεταξύ των Περιφερειών της χώρας.

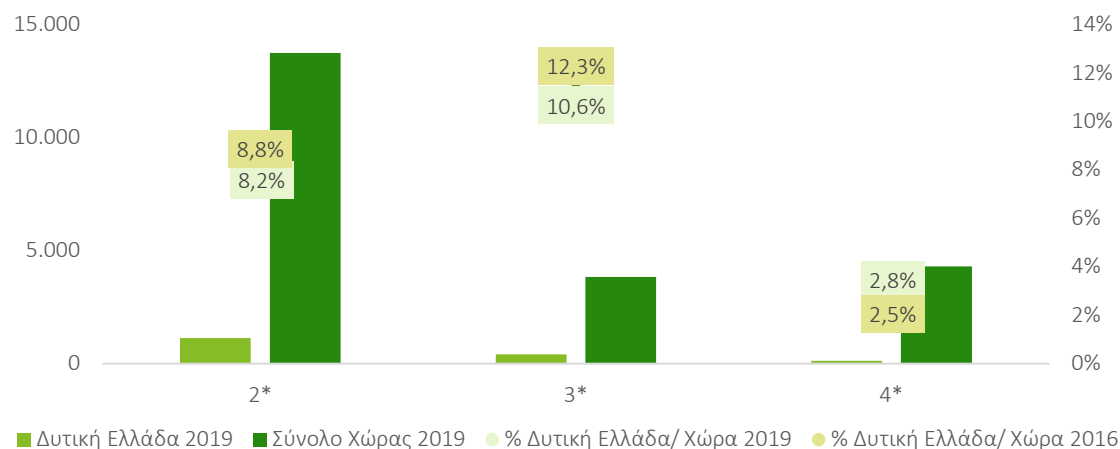
Δυναμικότητα ανά κατηγορία κάμπινγκ (οικίσκοι) – σύγκριση με χώρα

Δυναμικότητα κάμπινγκ σε μονάδες, θέσεις και οικίσκοι, 2019

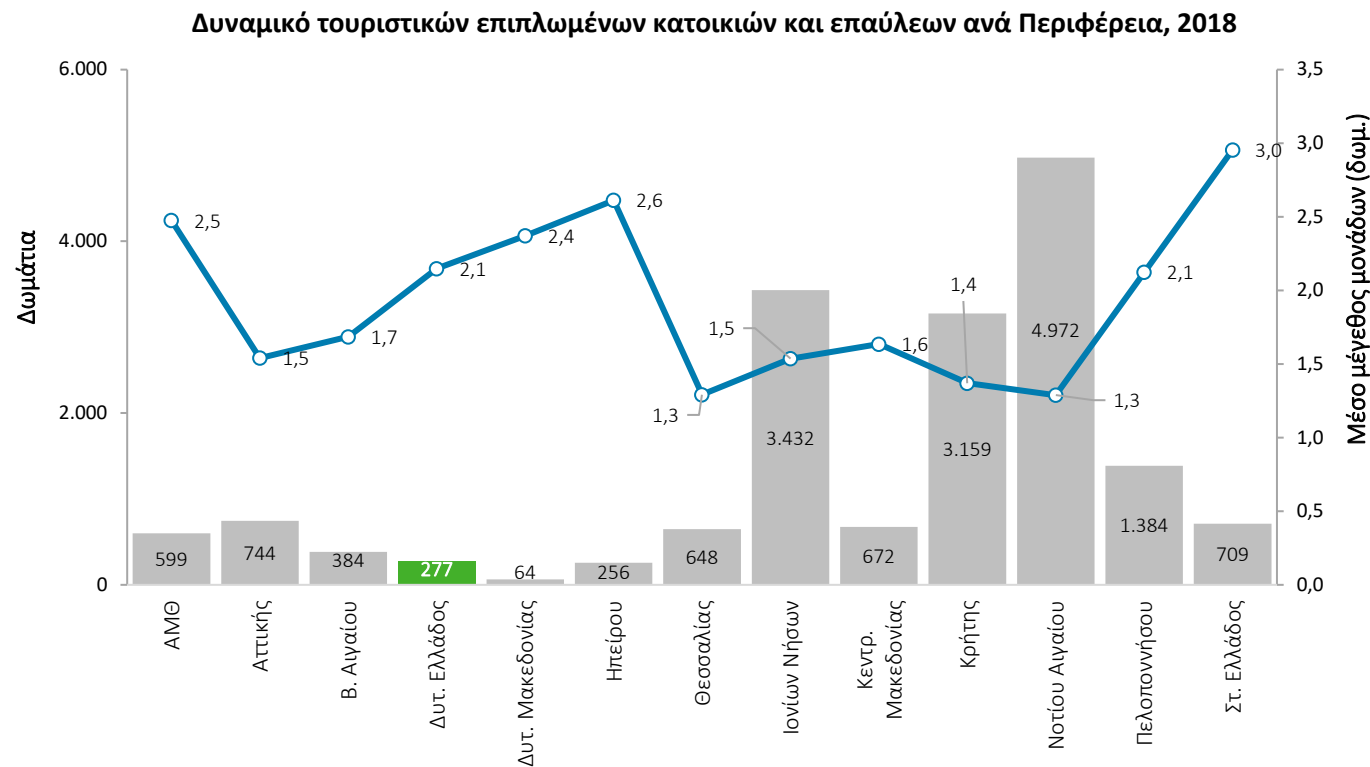
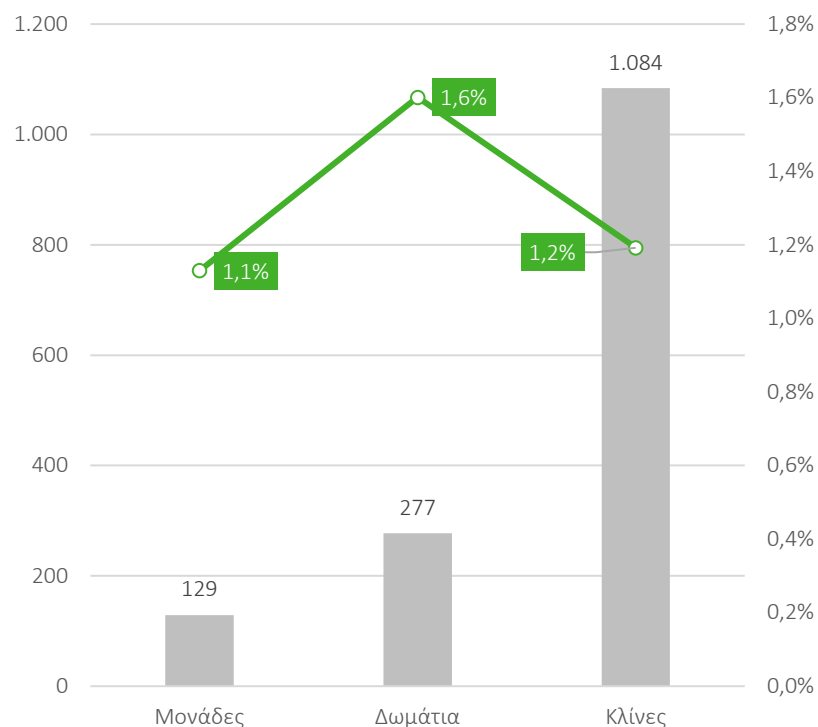
Δυναμικότητα ανά κατηγορία κάμπινγκ (θέσεις) – σύγκριση με χώρα

- Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει 23 μονάδες καταλύματος τύπου κάμπινγκ με σύνολο θέσεων 1.657. Οι περισσότερες μονάδες δραστηριοποιούνται στην ΠΕ Ηλείας (13 μονάδες) ενώ ακολουθεί η ΠΕ Αχαΐας με 6 μονάδες. Αντίστοιχη είναι η κατανομή και στις θέσεις με 1.088 να βρίσκονται στην ΠΕ Ηλείας
- Η Δυτική Ελλάδα διαθέτει 68 οικίσκους με τους περισσότερους να βρίσκονται στην Ηλεία και να χαρακτηρίζονται 4*, αποτελώντας το 26,5% των οικίσκων 4* της χώρας για το 2019, ενώ η ίδια κατηγορία το 2016 ήταν το 18,4% του συνόλου της χώρας.
- Οι περισσότερες θέσεις ανήκουν στην κατηγορία 2* αλλά η Περιφέρεια παρουσιάζει πλεονέκτημα στις θέσεις 3* καθώς διαθέτει το 10,6% της χώρας.
- Η Δυτική Ελλάδα δεν διαθέτει κανένα κάμπινγκ 5*.

Δυναμικό επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων | Αριθμός δωματίων και μέσο μέγεθος

Παρακάτω παρουσιάζεται η δυναμικότητα των επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων στην Περιφέρεια. Εμφανίζονται μέσης προς υψηλής δυναμικότητας μονάδες ως προς τον αριθμό των δωματίων (5η θέση) ενώ η Περιφέρεια λαμβάνει την 7η θέση στην δυναμικότητα κλινών.

- Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος διαθέτει συνολικά **129 μονάδες, 277 δωμάτια και 1.084 κλίνες** στην κατηγορία τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων, που αντιστοιχούν στο **1,1%, 1,6% και 1,2% αντίστοιχα**, της συνολικής δυναμικότητας των μονάδων της χώρας.
- Στην Περιφέρεια συγκεντρώνονται υψηλής δυναμικότητας μονάδες ως προς τον αριθμό των δωματίων (5^η στην κατάταξη μεταξύ των Περιφερειών), με το **μέσο μέγεθος** της να ανέρχεται σε **2,1 δωμάτια**, έναντι 1,5 δωματίων για το σύνολο της χώρας.
- Στην Περιφέρεια συγκεντρώνονται μέσης δυναμικότητας μονάδες ως προς τον αριθμό των κλινών (7^η στην κατάταξη μεταξύ των Περιφερειών), με το **μέσο μέγεθος** της να ανέρχεται σε **8,4 κλίνες**, έναντι 8 κλινών για το σύνολο της χώρας.

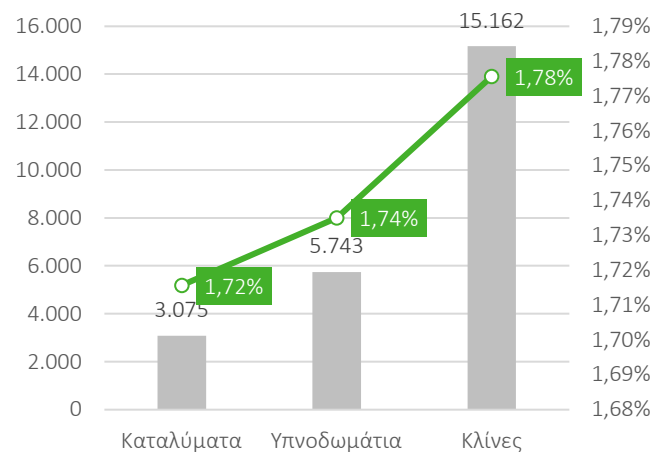

Καταλύματα σε πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης – συγκριτικά μεγέθη

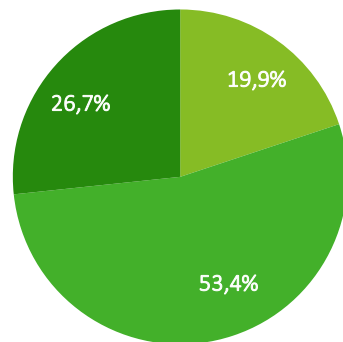
Η Περιφέρεια λαμβάνει την 11η θέση όσον αφορά το πλήθος των καταλυμάτων, την 5η θέση όσον αφορά την δυναμικότητα των υπνοδωματίων ανά κατάλυμα και την 3η θέση όσον αφορά την δυναμικότητα κλινών ανά κατάλυμα.

Σύγκριση Περιφέρειας με σύνολο χώρας, Ιούλιος 2019- Ιούνιος 2020 Κατανομή ανά Περιφερειακή Ενότητα

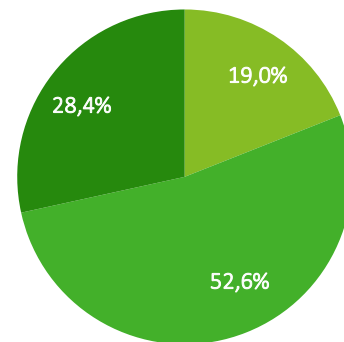
Δυναμικότητα καταλυμάτων υπνοδωματίων και κλινών

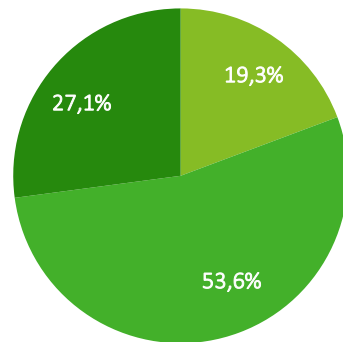
Ποσοστιαία Κατανομή Καταλυμάτων

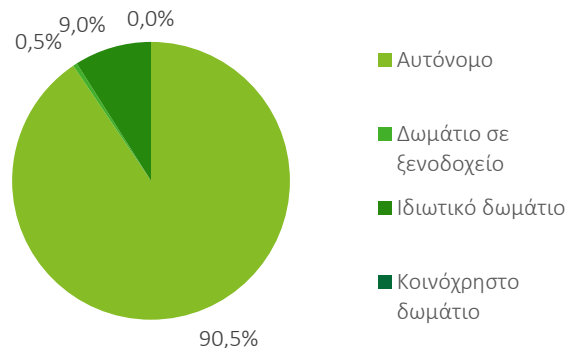
Ποσοστιαία Κατανομή Υπνοδωματίων

Ποσοστιαία Κατανομή Κλινών

Είδος καταλύματος, % επί του συνόλου των καταλυμάτων

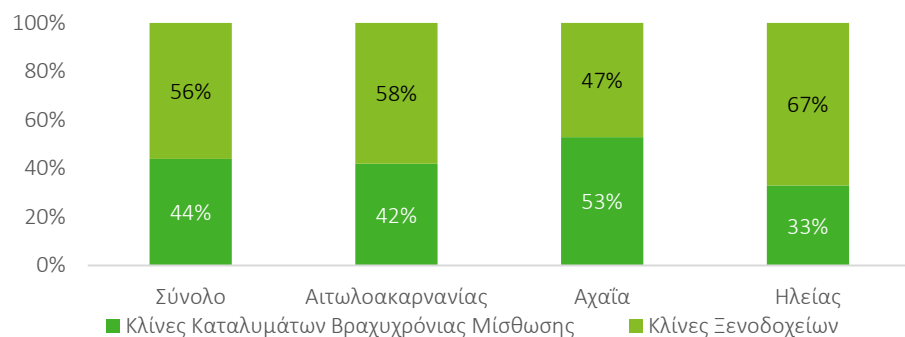
■ Αιτωλοακαρνανίας ■ Αχαΐα ■ Ηλεία

- Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει στην κατηγορία καταλυμάτων σε πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης, συνολικά 3.075 καταλύματα, 5.743 υπνοδωμάτια και 15.162 κλίνες, τα οποία αποτελούν αντίστοιχα το 1,72%, 1,74% και το 1,78% του συνόλου της προσφοράς καταλυμάτων αντίστοιχης κατηγορίας για το σύνολο της χώρας.
- Σε σχέση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας βρίσκεται 11η στην κατάταξη όσον αφορά τον αριθμό των καταλυμάτων, 10η στην κατάταξη όσον αφορά τον αριθμό των υπνοδωματίων και 10η στην κατάταξη όσον αφορά τον αριθμό των κλινών.
- Όσον αφορά τον μέσο όρο υπνοδωματίων ανά κατάλυμα, για την Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδας, υπολογίζεται σε 1,9 υπνοδωμάτια ανά κατάλυμα και βρίσκεται άνω του μέσου όρου για το σύνολο της χώρας, **ήτοι 1,8 υπνοδωμάτια ανά κατάλυμα.**
- Αντίστοιχα όσον αφορά τον μέσο όρο κλινών ανά κατάλυμα, για την Περιφέρεια, υπολογίζεται σε 4,9 κλίνες ανά κατάλυμα και βρίσκεται πλησίον του μέσου όρου για το σύνολο της χώρας, **ήτοι 4,8 κλίνες ανά κατάλυμα.**
- Τα καταλύματα αναλύονται σε 90,5% αυτόνομες μονάδες, 0,5% δωμάτια σε ξενοδοχεία, 9,0% σε ιδιωτικά δωμάτια και 0,0% σε κοινόχρηστα δωμάτια.

Καταλύματα σε πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης – συγκριτικά μεγέθη

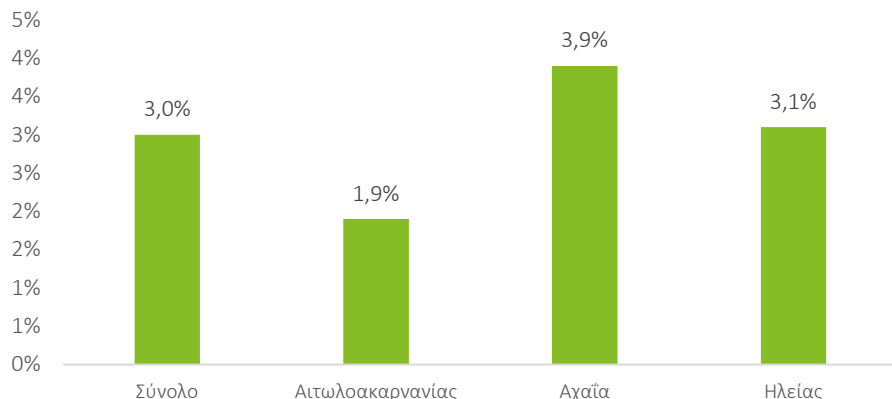
Παρακάτω παρουσιάζεται η κατανομή της προσφοράς καταλυμάτων σε πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης ανά Περιφερειακή Ενότητα.

Ποσοστιαία κατανομή κλινών καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης και κλινών ξενοδοχείων ανά Περιφερειακή Ενότητα

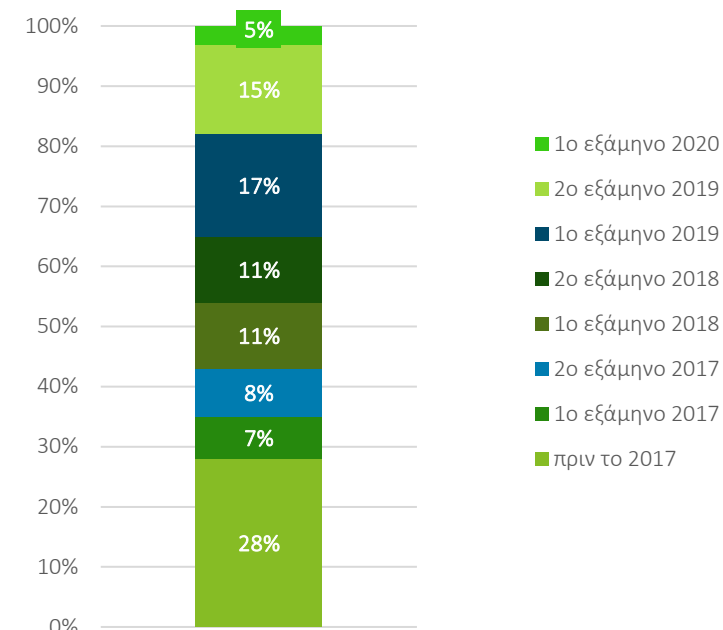
- Στην Περιφέρεια Δ. Ελλάδος η κατανομή των κλινών μεταξύ βραχυχρόνιας μίσθωσης και ξενοδοχείων είναι υψηλότερη όσον αφορά στις ξενοδοχειακές μονάδες οι οποίες συγκεντρώνουν το 56% των κλινών και οι κλίνες Καταλυμάτων Βραχυχρόνιας Μίσθωσης το 44%
- Υψηλότερη ανομοιογένεια εμφανίζει η ΠΕ Ηλείας με 67% το ποσοστό όσον αφορά τις κλίνες Ξενοδοχείων και 33% τις κλίνες των καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης

Καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης, ως ποσοστό των εξοχικών και δευτερευουσών κατοικιών

- Στην Περιφέρεια Δ. Ελλάδος το 3,0% των εξοχικών και δευτερευουσών κατοικιών αφορά σε καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης
- Υψηλότερο ποσοστό εμφανίζει η ΠΕ Αχαΐας (3,9%) και μικρότερο η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (μόλις 1,9% των εξοχικών και δευτερευουσών κατοικιών).

Πρώτη χρονιά εμφάνισης στην πλατφόρμα

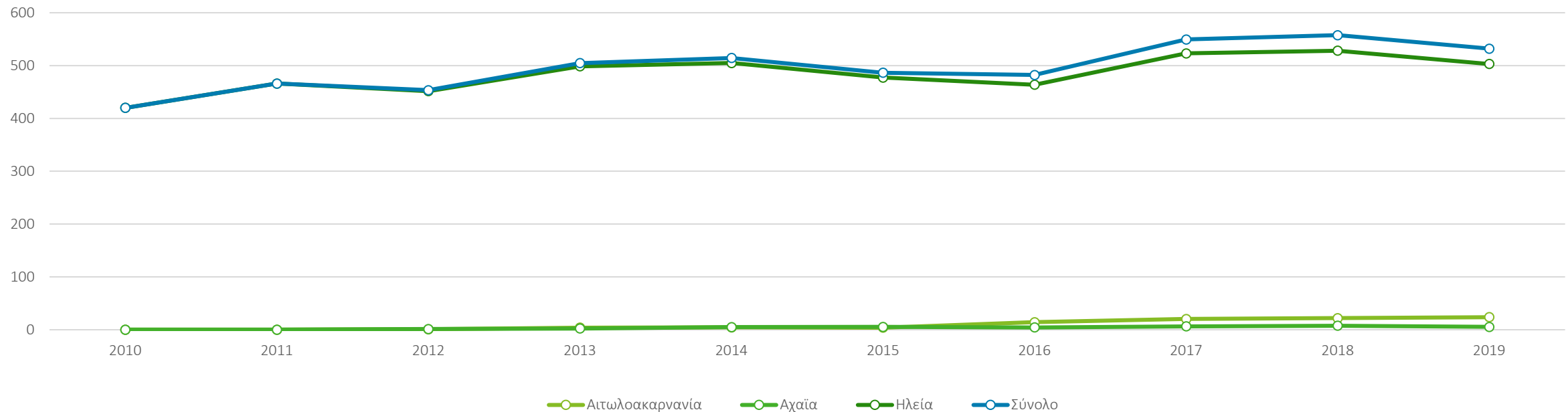

- Πάνω από μια στις τέσσερις μονάδες (28%) βραχυχρόνιας μίσθωσης στην Περιφέρεια εμφανίστηκε πριν το έτος 2017.
- Το υψηλότερο ποσοστό εμφανίζεται το 1^ο εξάμηνο του έτους 2019 όπου και εμφανίζονται συνολικά το 32% των μονάδων βραχυχρόνιας μίσθωσης στην πλατφόρμα.

Επισκεψιμότητα αρχαιολογικών χώρων

Η Περιφέρεια εμφανίζει ασθενή αυξητική πορεία στην επισκεψιμότητα των αρχαιολογικών χώρων με την μεταβολή της Περιόδου 2010-2019 να αγγίζει το +26,7% (11η μεταξύ των Περιφερειών), σημαντικά μικρότερη της μεταβολής για το σύνολο της χώρας (+146,3%) ενώ παρουσιάζει την 5η υψηλότερη επισκεψιμότητα αρχαιολογικών χώρων στο σύνολο της χώρας.

Αριθμός επισκεπτών στους αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (χιλ. επισκέπτες), 2010-2019

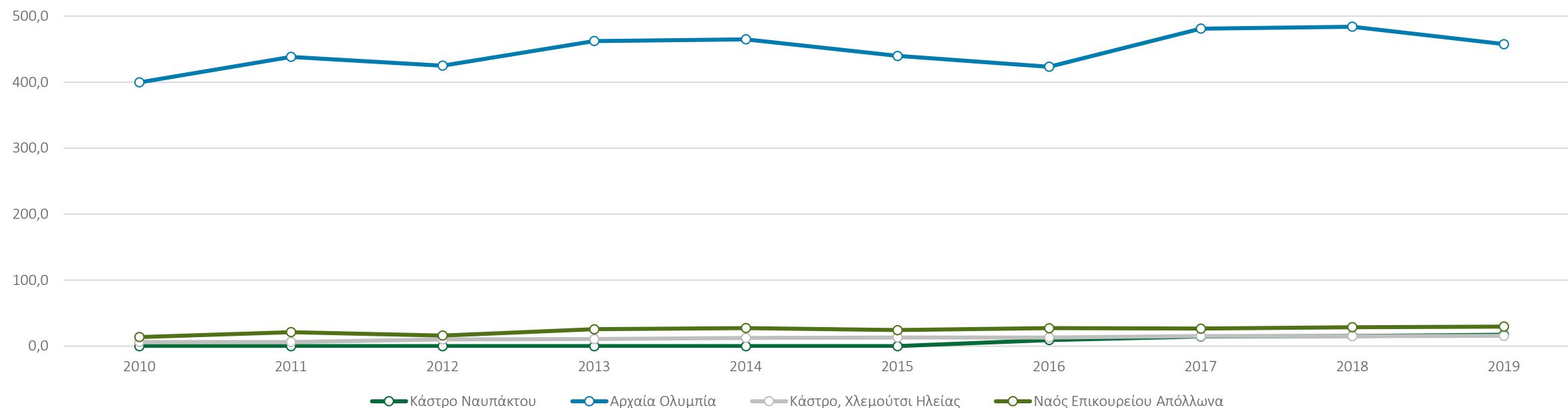

- Από το 2010 έως το 2019, βάσει των διαθέσιμων δεδομένων της ΕΛ.ΣΤΑΤ., έχουν καταγραφεί περίπου **5 εκατ. επισκέπτες** στους αρχαιολογικούς χώρους της Δυτικής Ελλάδας. Το **2018 σημειώθηκε ρεκόρ επισκεπτών (557,5 χιλιάδες επισκέπτες)**, μια αύξηση κατά **26,7% σε σχέση με το αντίστοιχο σύνολο το 2010**.
- Στην κατανομή ανά ΠΕ κυριαρχεί η ΠΕ Ηλείας, συγκεντρώνοντας το 2019, 503 χιλιάδες επισκέπτες από σύνολο 532,1 χιλιάδων (94,5%) ενώ για το σύνολο της περιόδου εξέτασης (2010-2019) συγκεντρώνει το 97,4% των επισκεπτών. Ακολουθεί η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας με μόλις 23,8 χιλιάδες επισκέπτες το 2019 (4,5% για το 2019 και 1,9% για το σύνολο της περιόδου εξέτασης) και στην τελευταία θέση η ΠΕ Αχαΐας με 5,3 χιλιάδες επισκέπτες για το 2019 (1,0% και 0,7% για το σύνολο της περιόδου εξέτασης).
- Η αύξηση στην επισκεψιμότητα των αρχαιολογικών χώρων ακολουθείται οδηγείται αποκλειστικά από την ΠΕ Ηλείας η οποία συγκεντρώνει και το συντριπτικό ποσοστό επισκεψιμότητας. Οι αρχαιολογικοί χώροι στις υπόλοιπες Περιφερειακές Ενότητες άρχισαν να καταγράφονται μετά το έτος 2012 πριν από το οποίο δεν εμφάνιζαν καμία δραστηριότητα

Σημαντικότεροι αρχαιολογικοί χώροι (ως προς την επισκεψιμότητα)

Παρακάτω παρουσιάζεται η επισκεψιμότητα των σημαντικότερων αρχαιολογικών χώρων στην Περιφέρεια. Ο αρχαιολογικός χώρος της Αρχαίας Ολυμπίας συγκεντρώνει την συντριπτική πλειοψηφία της επισκεψιμότητας με σχεδόν 460 χιλιάδες επισκέπτες το 2019 σε σχέση με 530 χιλιάδες για το σύνολο της Περιφέρειας (ήτοι ποσοστό πλησίον του 90% της συνολικής επισκεψιμότητας).

Αριθμός επισκεπτών στους 4 δημοφιλέστερους αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (χιλ. επισκέπτες), 2010-2019

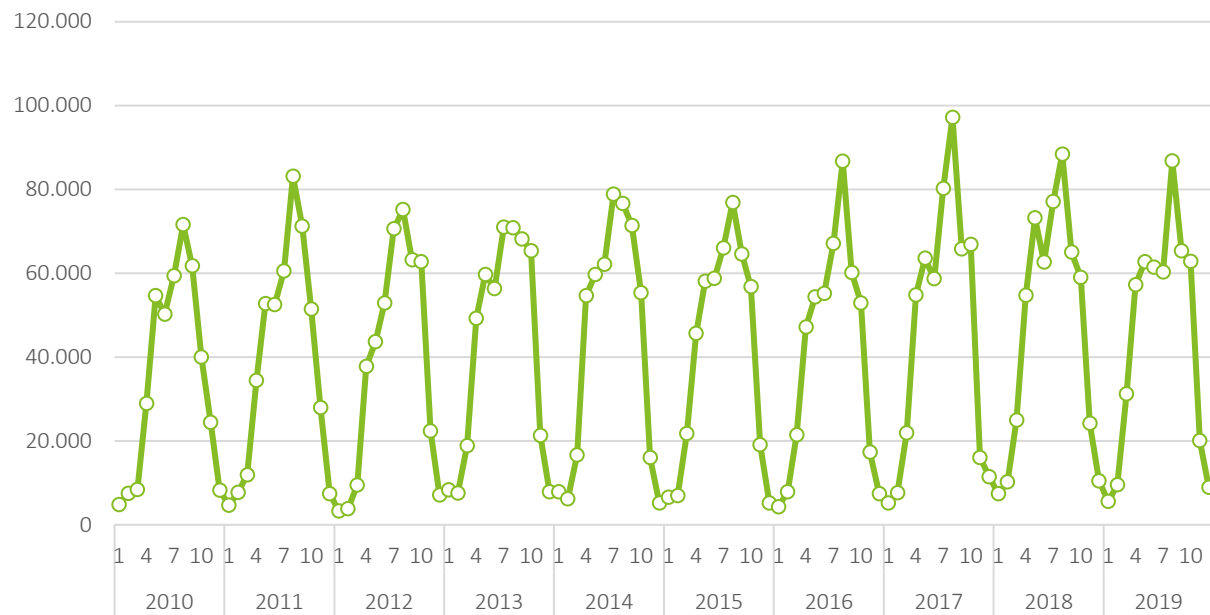
- Δεσπόζουσα θέση κατέχει ο αρχαιολογικός χώρος της **Αρχαίας Ολυμπίας** ο οποίος το 2019 συγκέντρωσε 458 χιλιάδες επισκέπτες (σε σύνολο 503 χιλιάδων για την ΠΕ Ηλείας και 532,1 χιλιάδων για το σύνολο της Περιφέρειας). Ένας αρχαιολογικός χώρος στην Περιφέρεια συγκεντρώνει το 86,0% της επισκεψιμότητας, ενώ ακολουθούν ο Ναός του Επικούρειου Απόλλωνα (30 χιλιάδες επισκέψεις), το Κάστρο Χλεμούτσι Ηλείας (15,5 χιλιάδες επισκέψεις) και από την ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας το κάστρο Ναυπάκτου (17,3 χιλιάδες επισκέπτες).
- Οι τέσσερις παραπάνω αρχαιολογικοί χώροι συγκεντρώνουν το 98% της επισκεψιμότητας στην Περιφέρεια ,ενώ το κάστρο Ναυπάκτου παρουσιάζει επισκεψιμότητα μετά το έτος 2016 (Απρίλιος).

Εποχικότητα αρχαιολογικών χώρων (ως προς την επισκεψιμότητα)

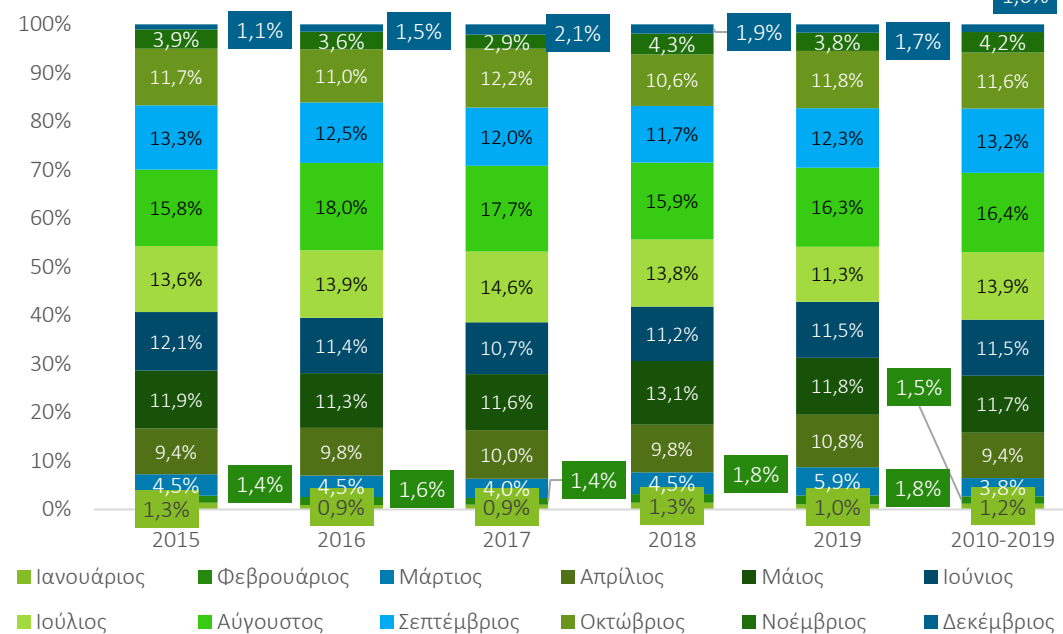
Παρακάτω παρουσιάζεται η εποχικότητα του αριθμού των επισκέψεων στο σύνολο των αρχαιολογικών χώρων της Περιφέρειας.

- Εξετάζοντας τα μηνιαία δεδομένα επισκεψιμότητας των αρχαιολογικών χώρων της Δυτικής Ελλάδος ο μήνας Αύγουστος συγκεντρώνει τον υψηλότερο αριθμό επισκέψεων (σχεδόν 86,8 χιλιάδες επισκέψεις το 2019, 16,3 % του συνόλου των επισκέψεων του έτους και 16,4% για την περίοδο 2010-2019).
- Πάρα ταύτα υψηλότερη ποσοστιαία μεταβολή την περίοδο εμφανίζει ο μήνας Μάρτιος (με λιγότερους από 8,5 χιλιάδες επισκέπτες το 2010 και άνω των 31 χιλιάδων επισκεπτών το 2019) ενώ ακολουθεί ο Απρίλιος, Οκτώβριος και Φεβρουάριος. Μεσαία **ποσοστιαία μεταβολή εμφανίζει ο Αύγουστος (+21,2%)**.

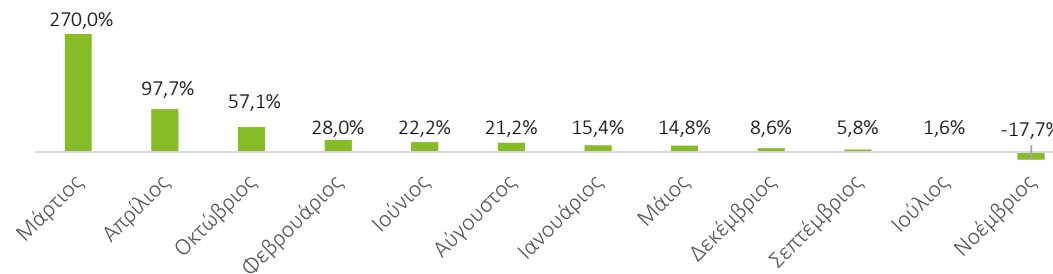
Εποχικότητα αριθμού επισκέψεων στους αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος

Ποσοστιαία κατανομή αριθμού επισκέψεων στους αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας μηνιαία, 2015-2019

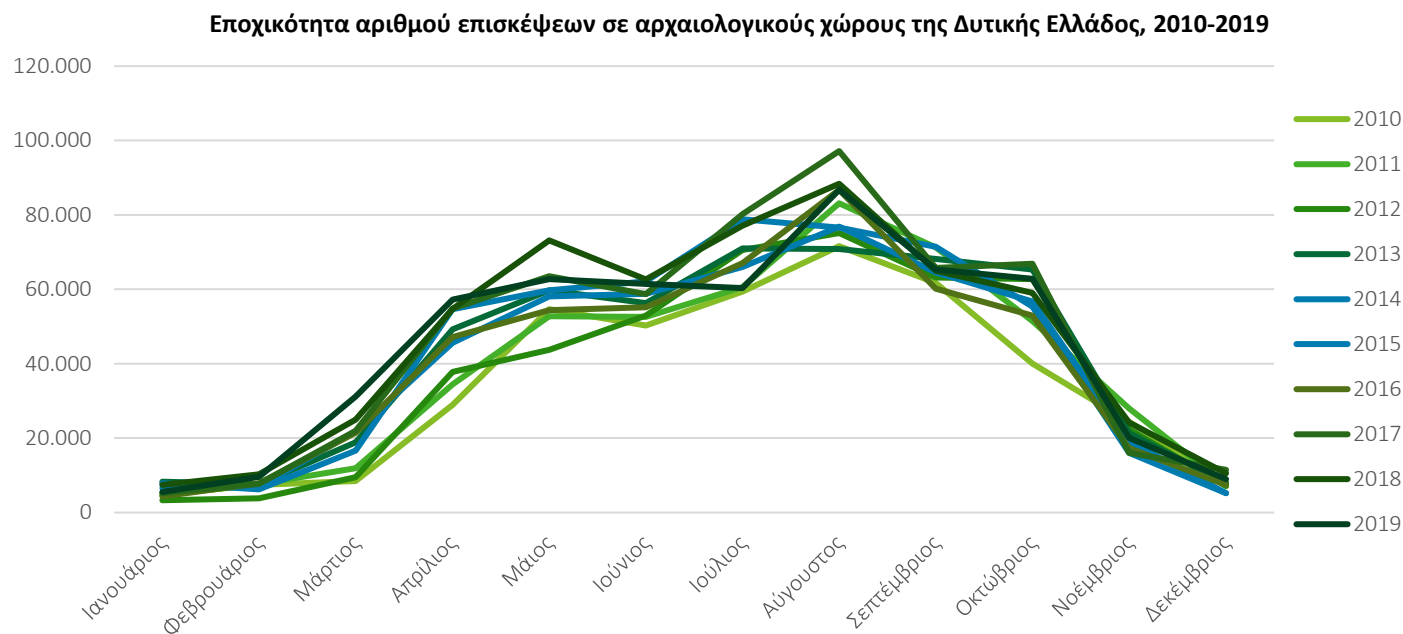

Ποσοστιαία μεταβολή επισκεψιμότητας αρχαιολογικών χώρων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά μήνα, 2010-2019

Εποχικότητα στην επισκεψιμότητα των αρχαιολογικών χώρων της Δυτικής Ελλάδος

Παρακάτω παρουσιάζεται η εποχικότητα του αριθμού των επισκέψεων στο σύνολο των αρχαιολογικών χώρων της Περιφέρειας.

- Από την ανάλυση των δεδομένων προκύπτει η συγκέντρωση των επισκεπτών την περίοδο Ιούνιος-Σεπτέμβριος για το συνολικό διάστημα εξέτασης. Βάσει αυτού **πάνω από μία στις δυο επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους στην Περιφέρεια πραγματοποιείται την συγκεκριμένη περίοδο.**
- Για την περίοδο από Μάιο έως Οκτώβριο το μέγεθος διαμορφώνεται σε 78,37% για το σύνολο της περιόδου εξέτασης ενώ **το ποσοστό φαίνεται να μειώνεται από 80,4% το 2010 σε 75,1% το 2019** και άρα το 2019 τρεις στους τέσσερις επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους αφορούσαν την περίοδο Ιούνιος έως Σεπτέμβριος.
- Η πορεία του συντελεστή Gini μαρτυρά την μειωμένη εποχικότητα η οποία είναι ένδειξη της μικρότερης εξάρτησης της επισκεψιμότητας των αρχαιολογικών χώρων από τους καλοκαιρινούς μήνες.

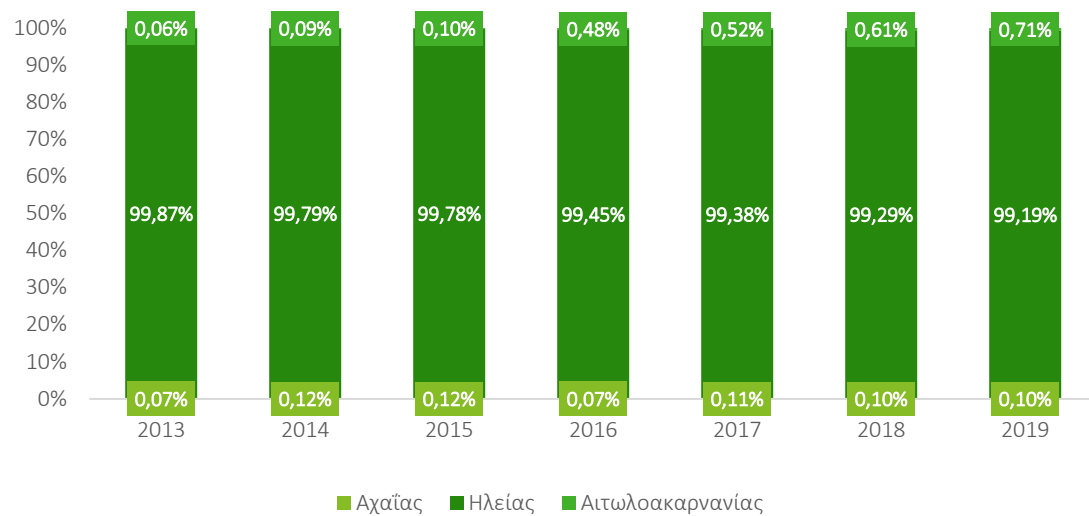
Δείκτης εποχικότητας	2010	2012	2014	2016	2018	2019	2010-2019
CR4	57,85%	57,89%	56,59%	55,83%	52,59%	51,47%	55,07%
CR6	80,38%	81,44%	79,12%	78,09%	76,31%	75,07%	78,37%
Gini	37,70%	39,57%	36,70%	36,35%	33,68%	33,58%	35,39%

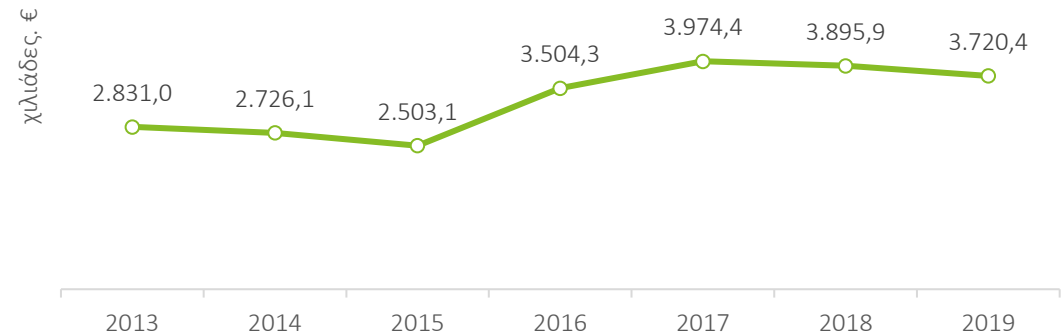
Εισπράξεις των αρχαιολογικών χώρων της Δυτικής Ελλάδος

Παρακάτω παρουσιάζεται η διαχρονική πορεία των εισπράξεων των αρχαιολογικών χώρων στην Περιφέρεια. Η Περιφέρεια εμφανίζει το 5ο μεγαλύτερο μέγεθος εισπράξεων ενώ η αύξηση των εσόδων την περίοδο 2010-2019 αγγίζει το 31,4% το οποίο και αποτελεί την Τρίτη μικρότερη μεταβολή μεταξύ των Περιφερειών της χώρας (11η θέση στην κατάταξη όσον αφορά την μεταβολή).

Ποσοστιαία κατανομή εισπράξεων αρχαιολογικών χώρων ανά ΠΕ, 2013-2019

Εισπράξεις αρχαιολογικών χώρων Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2013-2019

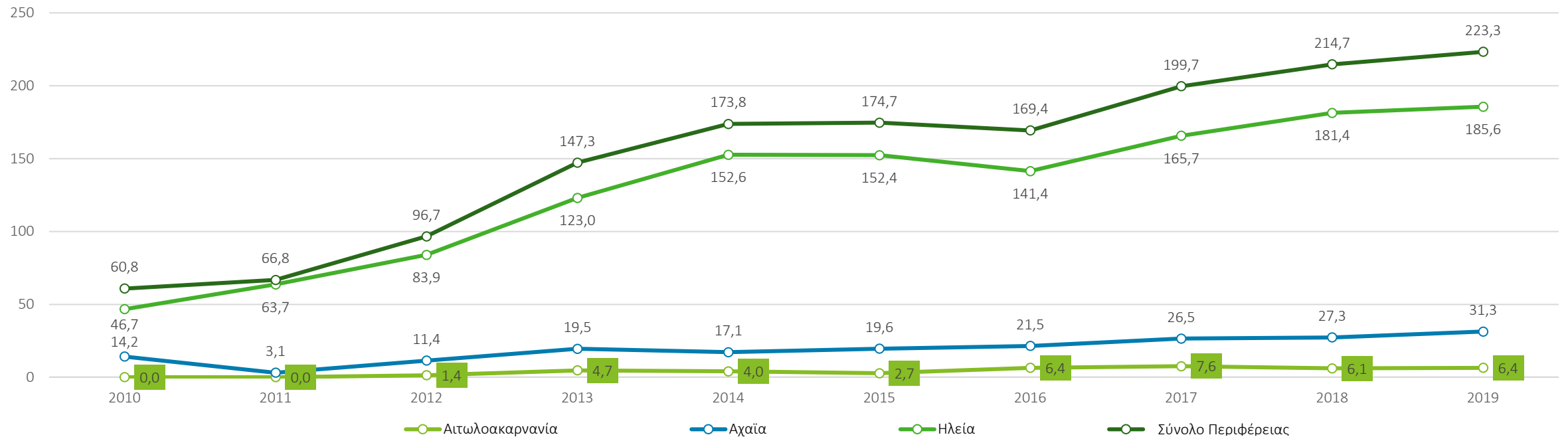

- Οι εισπράξεις των αρχαιολογικών χώρων της Περιφέρειας εμφανίζουν αυξητική τάση, ενώ βρίσκονται άνω των 3,5 εκατ. € ανά έτος για την περίοδο 2016-2019, φτάνοντας το 2017 τα 3,97 εκατ. €
- Όπως και στον αριθμό των επισκέψεων το μεγαλύτερο ποσοστό εσόδων προέρχεται από την ΠΕ Ηλείας και τον χώρο της Αρχαίας Ολυμπίας.
- Ποσοστό 0,4% των εσόδων προέρχεται από την ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας και μόλις το 0,1% από την ΠΕ Αχαΐας.
- Τα έσοδα της ΠΕ Ηλείας ξεπερνούν τα 3,69 εκατ.€ κατ' έτος την τελευταία τριετία, ενώ της ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας περιορίζονται μεταξύ €20 και €27 χιλιάδων €.

Επισκεψιμότητα μουσείων

Παρακάτω παρουσιάζεται η αύξηση της επισκεψιμότητας των μουσείων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Παρατηρείται αύξηση κατά 267,17% την περίοδο 2010-2019, η οποία είναι η 5η υψηλότερη μεταβολή, πολλαπλάσια της αύξησης που εμφάνισε το σύνολο της χώρας (+87,11%) ενώ η Περιφέρεια παρουσιάζει το έκτο υψηλότερο πλήθος επισκέψεων σε μουσεία για το σύνολο της χώρας.

Αριθμός επισκεπτών στα μουσεία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (χιλ. επισκέπτες), 2010-2019

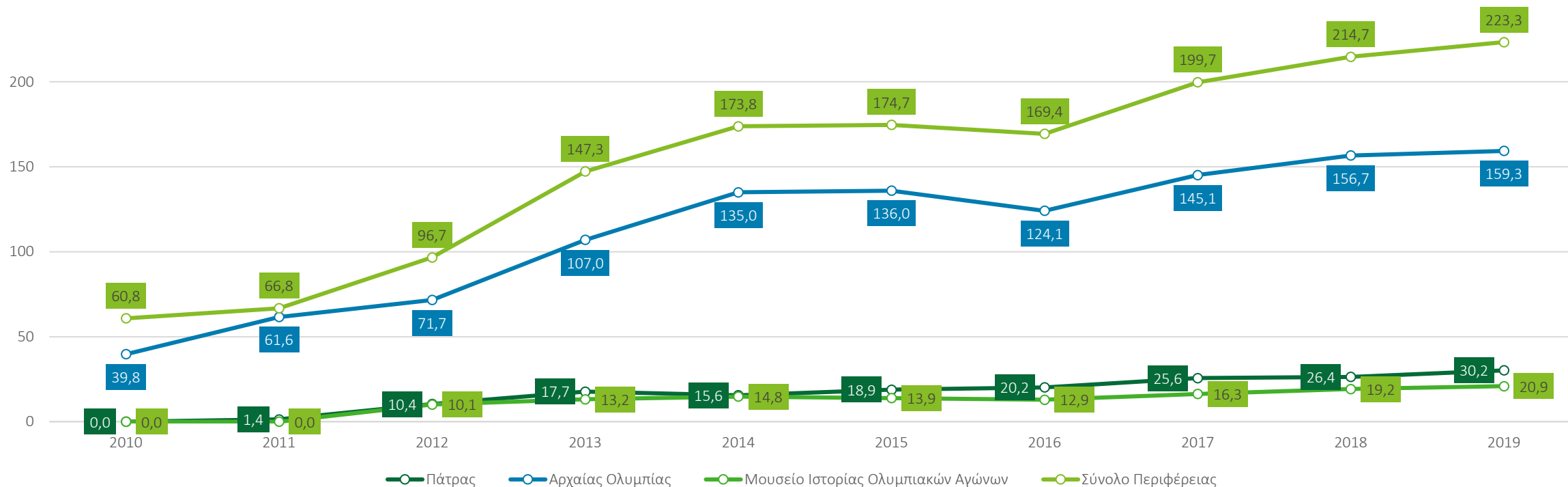

- Σύμφωνα με τα στοιχεία επισκεψιμότητας μουσείων της ΕΛΣΤΑΤ κατά την **περίοδο 2010-2019**, οι επισκέπτες στα μουσεία της Δυτικής Ελλάδος παρουσιάζουν **σημαντική αύξηση της τάξης του με τον αριθμό επισκεπτών ανά έτος** να αυξάνεται κατά 267%, από 61 χιλιάδες το 2010 σε 223 χιλιάδες το 2019
- Τα μουσεία της ΠΕ Ηλείας συνεισφέρουν κατά 84,9% των επισκέψεων για την περίοδο 2010-2019 και κατά 83,1% για το έτος 2019, συγκεντρώνοντας 185,6 χιλιάδες επισκέπτες από το σύνολο των 223,3 χιλιάδων για το σύνολο της Περιφέρειας. Ακολουθεί η ΠΕ Αχαΐας με ποσοστό 12,5% για το σύνολο της περιόδου εξέτασης και 14,0% για το 2019 και τέλος η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (2,6% και 2,9% αντίστοιχα).

Σημαντικότερα μουσεία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος

Παρακάτω παρουσιάζεται η αύξηση της επισκεψιμότητας των σημαντικότερων μουσείων της Περιφέρειας. Σε πλήρη αντιστοιχία με την επισκεψιμότητα των αρχαιολογικών χώρων η αύξηση της επισκεψιμότητας οφείλεται κατά κύριο λόγο στο μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας.

Αριθμός επισκεπτών στα σημαντικότερα μουσεία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (χιλ. επισκέπτες), 2010-2019

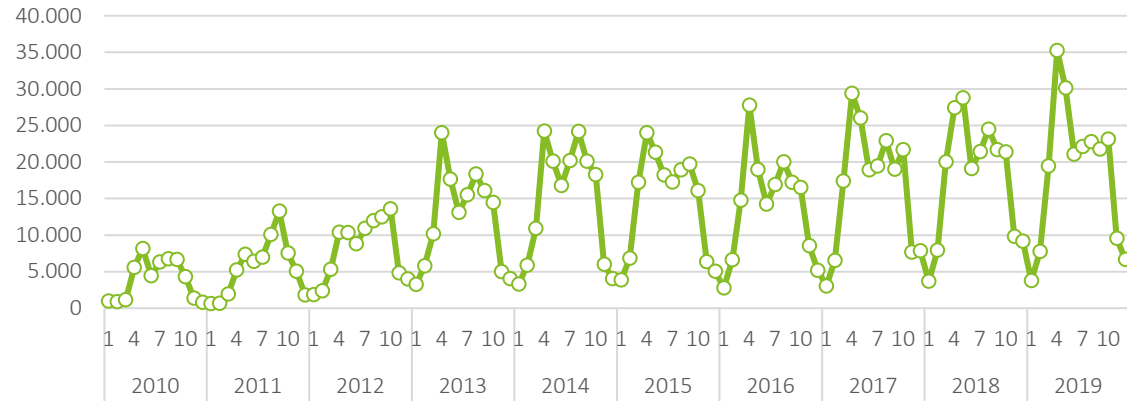

- Για το 2019 την υψηλότερη επισκεψιμότητα μεταξύ των Μουσείων της Περιφέρειας εμφανίζει το Μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας ενώ ακολουθεί το Μουσείο Ιστορίας Ολυμπιακών Αγώνων (ΠΕ Ηλείας) και το Μουσείο Πάτρας (ΠΕ Αχαΐας)
- Το μουσείο Αρχαίας Ολυμπίας συγκεντρώνει το 71,36% του συνόλου της Περιφέρειας για το έτος 2019 ενώ ακολουθεί το Μουσείο Πάτρας (13,53%) και Μουσείο Ιστορίας Ολυμπιακών αγώνων. Συνολικά τα τρία αυτά μουσεία αφορούν το 94,24% των επισκεπτών σε μουσεία της Περιφέρειας και όπως αναφέρθηκε τον κρισιμότερο ρόλο τον κατέχει το Μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας.

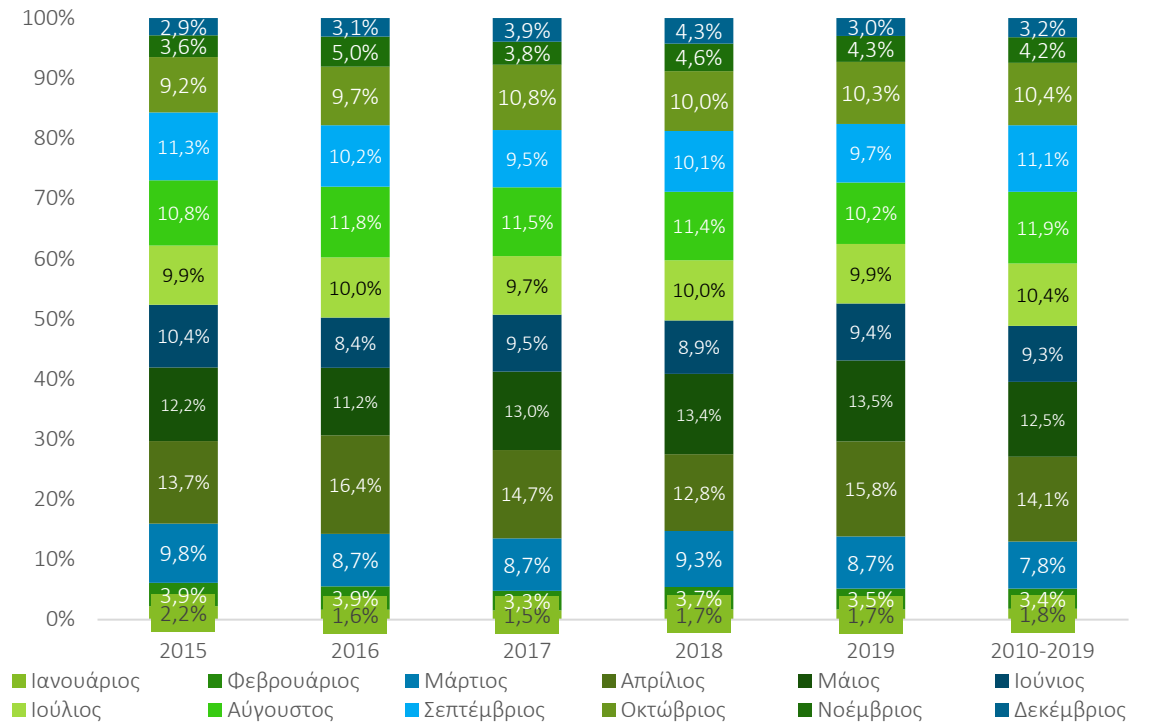
Εποχικότητα μουσείων (ως προς την επισκεψιμότητα)

Παρακάτω παρουσιάζεται η εποχικότητα του αριθμού των επισκέψεων στο σύνολο των μουσείων της Περιφέρειας.

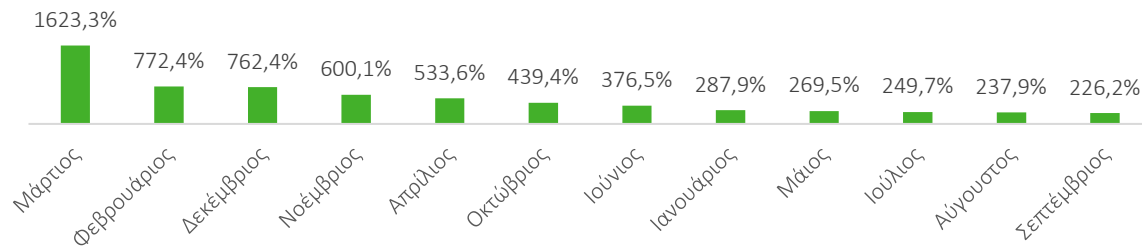
Εποχικότητα αριθμού επισκέψεων στα μουσεία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2010-2019

Ποσοστιαία κατανομή αριθμού επισκέψεων στα μουσεία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, μηνιαία, 2015-2019

Ποσοστιαία μεταβολή επισκεψιμότητας μουσείων στην Περιφέρεια Δ. Ελλάδας 2010-2019 ανά μήνα

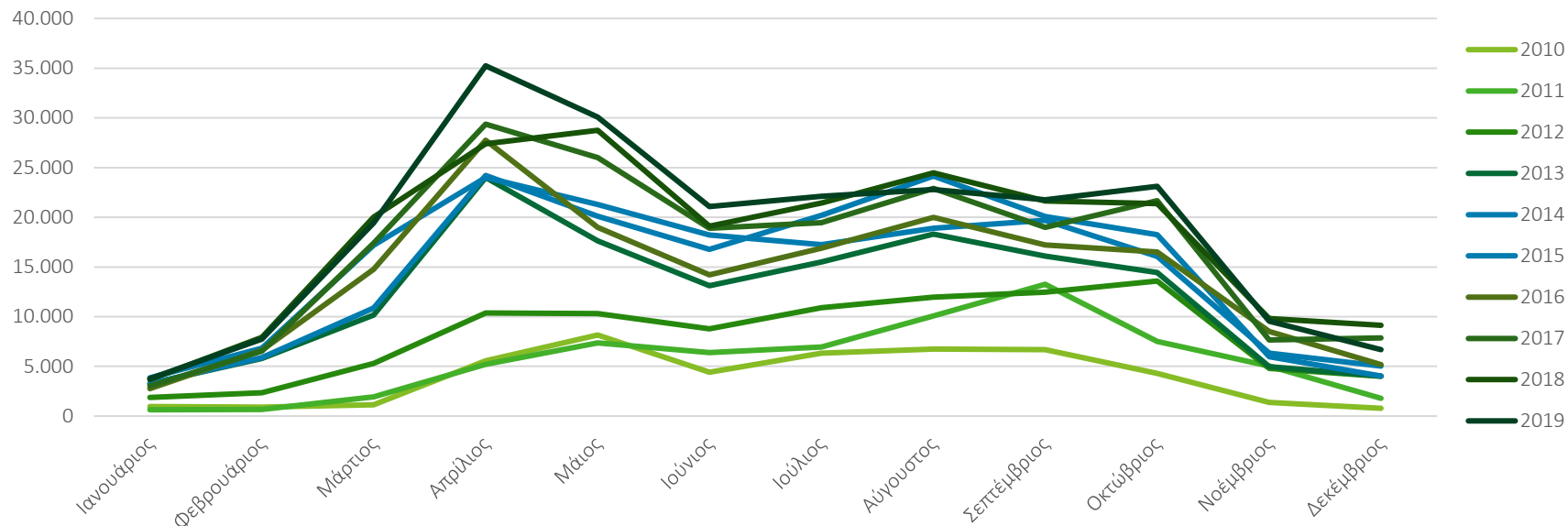

- Από την διαχρονική εξέλιξη της εποχικότητας μεταξύ των ετών 2010 και 2019 προκύπτει η επιβεβαίωση της αυξητικής τάσης των επισκέψεων σε μουσεία της Περιφέρειας ενώ προκύπτει η υψηλή κυκλικότητα του μεγέθους με την υψηλή συγκέντρωση της κατά τους καλοκαιρινούς μήνες όπου συγκεντρώνεται ποσοστό πλησίον του 60% των επισκέψεων.
- Υψηλότερη επισκεψιμότητα εμφανίζουν οι μήνες Μάρτιος και Απρίλιος (14,1% και 12,5% αντίστοιχα) ενώ υψηλή συγκέντρωση εμφανίζουν και οι καλοκαιρινοί μήνες (39,3% το έτος 2019 και 42,7% για την περίοδο 2010-2019)
- Πάρα ταύτα υψηλότερη ποσοστιαία μεταβολή την περίοδο εμφανίζει ο Μήνας Μάρτιος (με πλησίον των 1.100 επισκεπτών το 2010 και πλησίον των 19 χιλιάδων επισκεπτών το 2019) ενώ ακολουθεί ο Φεβρουάριος, Νοέμβριος και Δεκέμβριος. Την μικρότερη ποσοστιαία μεταβολή εμφανίζει ο Αύγουστος και ο Σεπτέμβριος.

Εποχικότητα στην επισκεψιμότητα των μουσείων της Δυτικής Ελλάδος

Παρακάτω παρουσιάζεται η εποχικότητα του αριθμού των επισκέψεων των μουσείων αλλά και η μείωση αυτής κατά την περίοδο εξέτασης.

Εποχικότητα αριθμού επισκέψεων στα μουσεία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2010-2019

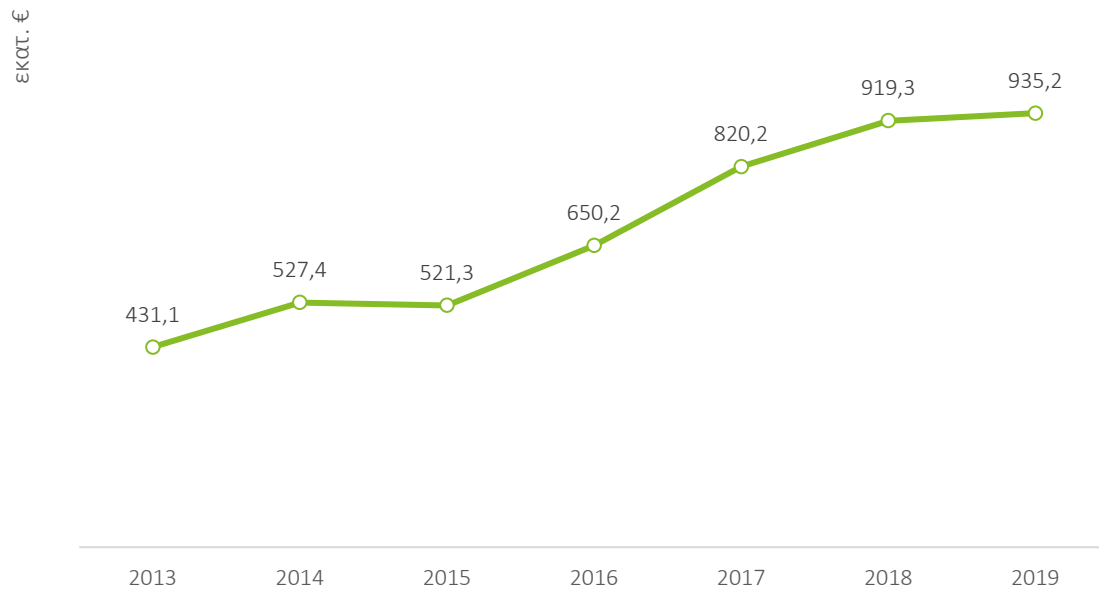
- Από την ανάλυση των δεδομένων επιβεβαιώνεται η ύπαρξη εποχικότητας στα δεδομένα με συγκέντρωση του 26,5% των επισκεπτών την περίοδο Απρίλιος – Μάιος για το συνολικό διάστημα εξέτασης. Βάσει αυτού **πάνω από μια στις τέσσερις επισκέψεις σε μουσεία της Περιφέρειας πραγματοποιείται την συγκεκριμένη περίοδο.**
- Η μείωση της εποχικότητας επιβεβαιώνεται και από τον υπολογισμό του συντελεστή Gini ενώ η μειωμένη εποχικότητα σε σχέση με εκείνη που παρουσιάζεται στον αριθμό των αφίξεων μαρτυρεί ότι η επισκεψιμότητα των μουσείων διατηρεί υψηλή ελκυστικότητα πέρα της Καλοκαιρινής περιόδου

Δείκτης εποχικότητας	2010	2012	2014	2016	2018	2019	2010-2019
CR4	51,1%	45,6%	46,7%	40,3%	40,4%	39,3%	42,7%
CR6	77,4%	70,4%	68,8%	61,3%	63,7%	63,1%	65,5%
Gini	37,45%	27,84%	29,30%	26,96%	24,30%	27,61%	26,78%

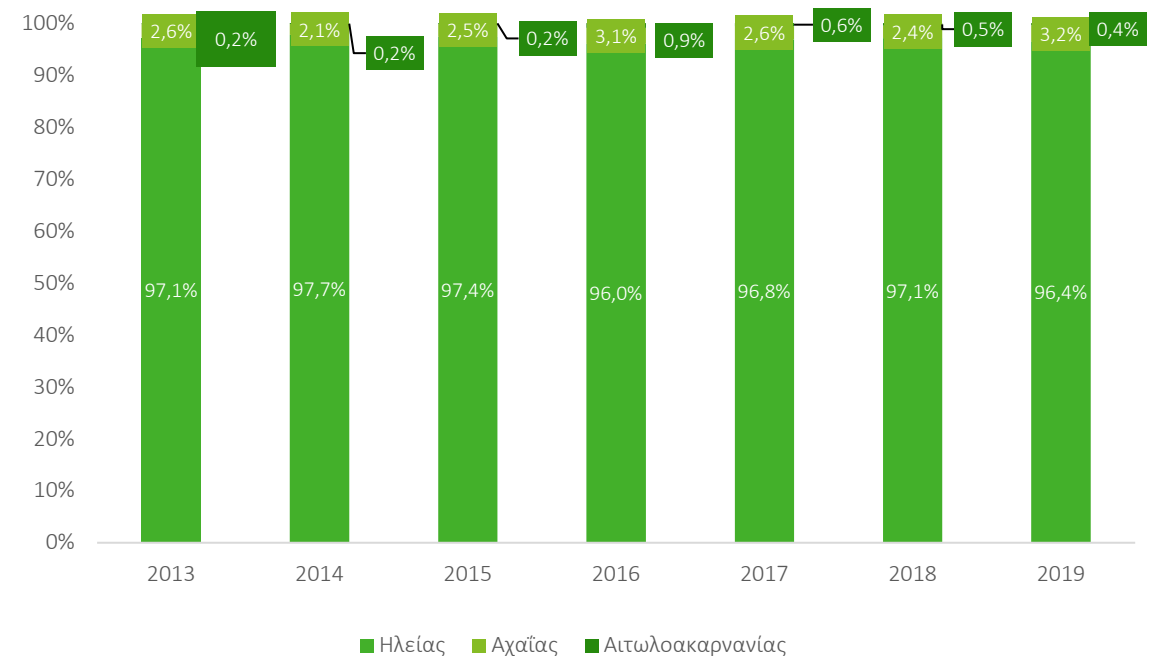
Εισπράξεις μουσείων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος

Παρακάτω παρουσιάζεται η διαχρονική πορεία των εισπράξεων των μουσείων της Περιφέρειας. Η Περιφέρεια εμφανίζει το 6ο μεγαλύτερο ποσό εισπράξεων στο σύνολο της χώρας ενώ ταυτόχρονα παρουσιάζει την 6η μεγαλύτερη αύξηση των εισπράξεων κατά +116,95%.

Εισπράξεις μουσείων Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, 2013-2019

Ποσοστιαία κατανομή εισπράξεων μουσείων ανά ΠΕ, 2013-2019

- Οι εισπράξεις των μουσείων της Περιφέρειας εμφανίζουν αυξητική τάση μετά το 2013, από 0,43 εκατ.€ το 2013 σε 0,94 εκατ.€ το 2019 (+117%)
- Η αύξηση αυτή οφείλεται στην αύξηση των επισκεπτών στους στα μουσεία της ΠΕ Ηλείας και κυρίως στο μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας. Η συγκεκριμένη ΠΕ συγκεντρώνει το 96,39% των εσόδων για το 2019 και το 96,93% των εσόδων για το σύνολο της περιόδου εξέτασης
- Ακολουθεί η ΠΕ Αχαΐας η οποία και συγκεντρώνει το 3,19% των εσόδων για το 2019 και στην τελευταία θέση η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας με 0,42% των εσόδων για το 2019, ήτοι λιγότερα από 4 χιλιάδες € κατ' έτος.

Βασικοί λειτουργικοί δείκτες απόδοσης ξενοδοχείων | Ανάλυση Deloitte (1)

Παρακάτω παρουσιάζονται ο κύκλος εργασιών ανά δωμάτιο και το EBITDA (ΚΠΤΦΑ) ανά δωμάτιο για τα τις ξενοδοχειακές μονάδες 5,4 και 3 αστέρων για κάθε Περιφέρεια της Ελλάδας.

Κύκλος εργασιών ανά δωμάτιο ανά κατηγορία αστέρων, € ανά δωμάτιο, 2018-2017

Περιφέρεια	2018			2017		
	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων
Ανατολική Μακεδονία Θράκη	17.147	18.159	7.600	19.954	17.347	8.438
Αττική	59.105	26.086	17.303	50.723	22.972	15.350
Βόρειο Αιγαίο	19.197	10.867	9.186	17.550	10.684	8.368
Δυτική Ελλάδα	30.165	24.330	9.535	21.728	20.858	7.303
Δυτική Μακεδονία	N/A	11.037	N/A	N/A	11.211	N/A
Ήπειρος	21.876	21.275	9.018	19.078	20.161	8.927
Θεσσαλία	24.607	21.247	9.929	27.322	20.964	8.728
Ιόνια Νησιά	26.584	17.587	14.958	22.084	15.017	11.992
Κεντρική Μακεδονία	37.942	20.286	14.481	33.003	19.423	12.855
Κρήτη	38.463	25.048	12.789	37.416	22.255	13.110
Νότιο Αιγαίο Κυκλάδες	87.244	36.315	19.108	87.171	33.273	16.676
Νότιο Αιγαίο Δωδεκάνησα	31.828	22.475	10.575	28.984	21.342	9.306
Πελοπόννησος	32.310	14.017	11.607	31.132	13.514	11.404
Στερεά Ελλάδα	24.045	15.976	12.900	21.827	14.576	9.743
Σύνολο Ελλάδας	43.983	23.176	13.251	41.963	21.351	11.769

EBITDA (ΚΠΤΦΑ) ανά δωμάτιο ανά κατηγορία αστέρων, € ανά δωμάτιο, 2018-2017

Περιφέρεια	2018			2017		
	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων
Ανατολική Μακεδονία Θράκη	2.772	4.764	2.010	6.941	4.326	2.734
Αττική	16.862	7.591	5.023	13.179	6.550	3.353
Βόρειο Αιγαίο	5.685	937	1.101	5.550	2.365	1.416
Δυτική Ελλάδα	15.830	3.321	2.924	6.252	2.907	2.074
Δυτική Μακεδονία	N/A	4.754	N/A	N/A	1.120	N/A
Ήπειρος	4.750	7.423	1.444	3.054	7.432	1.618
Θεσσαλία	6.137	4.124	3.628	4.871	6.361	2.551
Ιόνια Νησιά	8.569	6.392	4.295	6.527	5.000	3.737
Κεντρική Μακεδονία	10.160	4.699	3.299	7.846	5.116	3.246
Κρήτη	10.110	4.400	2.623	11.576	2.505	3.387
Νότιο Αιγαίο Κυκλάδες	35.425	13.155	4.965	35.627	13.077	2.583
Νότιο Αιγαίο Δωδεκάνησα	10.379	6.238	2.516	9.790	5.813	2.011
Πελοπόννησος	14.196	2.615	2.842	13.854	1.819	2.581
Στερεά Ελλάδα	6.114	3.492	959	4.951	2.390	63
Σύνολο Ελλάδας	14.281	6.291	3.313	13.476	5.655	2.832

Σημείωση: Η ανάλυση των οικονομικών δεικτών απόδοσης βασίζεται σε δείγμα 1.009 ξενοδοχειακών μονάδων και 776 επιχειρήσεων, οι οποίες κατατάσσονται ανά κατηγορία και Περιφέρεια όπως παρακάτω: 5* | Ανατολική Μακεδονία Θράκη 5, Αττική 15, Βόρειο Αιγαίο 4, Δυτική Ελλάδα 3, Ήπειρος 5, Θεσσαλία 6, Ιόνια Νησιά 9, Κεντρική Μακεδονία 17, Κρήτη 22, Νότιο Αιγαίο – Δωδεκάνησα 17, Νότιο Αιγαίο – Κυκλάδες 20, Πελοπόννησος 6, Στερεά Ελλάδα 3, 4* | Ανατολική Μακεδονία Θράκη 14, Αττική 27, Βόρειο Αιγαίο 9, Δυτική Ελλάδα 12, Δυτική Μακεδονία 5, Ήπειρος 12, Θεσσαλία 11, Ιόνια Νησιά 35, Κεντρική Μακεδονία 22, Κρήτη 45, Νότιο Αιγαίο - Δωδεκάνησα 50, Νότιο Αιγαίο – Κυκλάδες 32, Πελοπόννησος 21, Στερεά Ελλάδα 7, 3* | Ανατολική Μακεδονία Θράκη 23, Αττική 23, Βόρειο Αιγαίο 34, Δυτική Ελλάδα 11, Δυτική Μακεδονία 9, Ήπειρος 7, Θεσσαλία 15, Ιόνια Νησιά 64, Κεντρική Μακεδονία 31, Κρήτη 36, Νότιο Αιγαίο - Δωδεκάνησα 27, Νότιο Αιγαίο – Κυκλάδες 21, Πελοπόννησος 30, Στερεά Ελλάδα 11

Βασικοί λειτουργικοί δείκτες απόδοσης ξενοδοχείων | Ανάλυση Deloitte (2)

Παρακάτω παρουσιάζονται το EBITDA ως ποσοστό του κύκλου εργασιών και ο δείκτης συνόλου υποχρεώσεων προς ίδια κεφάλαια για τις ξενοδοχειακές μονάδες 5,4 και 3 αστέρων για κάθε Περιφέρεια της Ελλάδας.

EBITDA (ΚΠΤΦΑ) % κύκλου εργασιών ανά κατηγορία αστέρων, %, 2018-2017

Περιφέρεια	2018			2017		
	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων
Ανατολική Μακεδονία Θράκη	17%	27%	27%	35%	26%	33%
Αττική	27%	26%	31%	25%	26%	24%
Βόρειο Αιγαίο	23%	11%	7%	24%	21%	9%
Δυτική Ελλάδα	49%	14%	29%	31%	14%	25%
Δυτική Μακεδονία	N/A	21%	N/A	N/A	8%	N/A
Ήπειρος	22%	32%	16%	16%	32%	18%
Θεσσαλία	23%	23%	31%	22%	26%	24%
Ιόνια Νησιά	33%	35%	26%	31%	33%	32%
Κεντρική Μακεδονία	26%	22%	20%	21%	25%	25%
Κρήτη	23%	21%	21%	29%	17%	24%
Νότιο Αιγαίο Κυκλάδες	37%	33%	22%	37%	32%	17%
Νότιο Αιγαίο Δωδεκάνησα	32%	27%	23%	33%	27%	21%
Πελοπόννησος	38%	18%	30%	37%	15%	30%
Στερεά Ελλάδα	22%	24%	2%	19%	22%	3%
Σύνολο Ελλάδας	27%	26%	23%	29%	26%	23%

Σύνολο υποχρεώσεων προς ίδια κεφάλαια ανά κατηγορία αστέρων, %, 2018-2017

Περιφέρεια	2018			2017		
	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων
Ανατολική Μακεδονία Θράκη	308%	123%	25%	226%	79%	25%
Αττική	77%	78%	383%	89%	77%	500%
Βόρειο Αιγαίο	28%	21%	81%	27%	28%	63%
Δυτική Ελλάδα	456%	128%	90%	654%	111%	71%
Δυτική Μακεδονία	N/A	183%	N/A	N/A	195%	N/A
Ήπειρος	66%	70%	860%	65%	65%	227%
Θεσσαλία	12%	208%	30%	19%	216%	27%
Ιόνια Νησιά	96%	82%	106%	114%	78%	313%
Κεντρική Μακεδονία	196%	66%	46%	416%	145%	48%
Κρήτη	290%	244%	346%	229%	122%	231%
Νότιο Αιγαίο Κυκλάδες	69%	151%	76%	77%	127%	63%
Νότιο Αιγαίο Δωδεκάνησα	170%	215%	267%	171%	224%	224%
Πελοπόννησος	368%	233%	101%	250%	163%	102%
Στερεά Ελλάδα	251%	762%	26%	227%	517%	32%
Σύνολο Ελλάδας	178%	177%	166%	195%	147%	194%

Σημείωση: Η ανάλυση των οικονομικών δεικτών απόδοσης βασίζεται σε δείγμα 1.009 ξενοδοχειακών μονάδων και 776 επιχειρήσεων, οι οποίες κατατάσσονται ανά κατηγορία και Περιφέρεια όπως παρακάτω: 5* | Ανατολική Μακεδονία Θράκη 5, Αττική 15, Βόρειο Αιγαίο 4, Δυτική Ελλάδα 3, Ήπειρος 5, Θεσσαλία 6, Ιόνια Νησιά 9, Κεντρική Μακεδονία 17, Κρήτη 22, Νότιο Αιγαίο – Δωδεκάνησα 17, Νότιο Αιγαίο – Κυκλάδες 20, Πελοπόννησος 6, Στερεά Ελλάδα 3, 4* | Ανατολική Μακεδονία Θράκη 14, Αττική 27, Βόρειο Αιγαίο 9, Δυτική Ελλάδα 12, Δυτική Μακεδονία 5, Ήπειρος 12, Θεσσαλία 11, Ιόνια Νησιά 35, Κεντρική Μακεδονία 22, Κρήτη 45, Νότιο Αιγαίο - Δωδεκάνησα 50, Νότιο Αιγαίο – Κυκλάδες 32, Πελοπόννησος 21, Στερεά Ελλάδα 7, 3* | Ανατολική Μακεδονία Θράκη 23, Αττική 23, Βόρειο Αιγαίο 34, Δυτική Ελλάδα 11, Δυτική Μακεδονία 9, Ήπειρος 7, Θεσσαλία 15, Ιόνια Νησιά 64, Κεντρική Μακεδονία 31, Κρήτη 36, Νότιο Αιγαίο - Δωδεκάνησα 27, Νότιο Αιγαίο – Κυκλάδες 21, Πελοπόννησος 30, Στερεά Ελλάδα 11

Πηγές: Ανάλυση Deloitte, Infobank Hellastat, S&P Capital IQ, Γ.Ε.Μη

© 2020 Deloitte Central Mediterranean & REMACO A.E. Όλα τα δικαιώματα κατοχυρωμένα.

Παραδοτέο 3 (Π3): Ανάλυση της παρούσας κατάστασης στην Ελλάδα ανά τουριστικό προϊόν και συμπληρωματικό προϊόν (enabler) ανά Περιφέρεια (13x), ανάλυση SWOT

Βασικοί λειτουργικοί δείκτες απόδοσης ξενοδοχείων | Ανάλυση INΣΕΤΕ

Οι ξενοδοχειακές μονάδες 4 αστέρων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας εμφανίζουν υψηλότερο μέσο έσοδο ανά δωμάτιο από τις αντίστοιχες στο σύνολο της χώρας, ενώ το μέσο έσοδο ανά δωμάτιο για τα ξενοδοχεία 5 και 3 αστέρων είναι χαμηλότερο από αυτό των μονάδων αντίστοιχης κατηγορίας για το σύνολο της χώρας. Επιπλέον, τα ξενοδοχεία της Περιφέρειας εμφανίζουν χαμηλότερο ποσοστό λειτουργικής κερδοφορίας για τα ξενοδοχεία 4 αστέρων (9 π.μ.) σε σχέση με τα αντίστοιχα στο σύνολο της χώρας.

Κύκλος εργασιών ανά δωμάτιο ανά κατηγορία αστέρων, € ανά δωμάτιο, 2017

Περιφέρεια	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων
Ανατολική Μακεδονία Θράκη	20.503	20.294	5.672
Αττική	54.600	24.139	13.534
Βόρειο Αιγαίο	15.324	10.174	7.149
Δυτική Ελλάδα	32.869	24.854	6.113
Δυτική Μακεδονία	15.324	6.612	5.768
Ήπειρος	19.155	19.381	6.761
Θεσσαλία	19.155	12.303	4.738
Ιόνια Νησιά	27.917	14.343	10.589
Κεντρική Μακεδονία	42.007	18.058	12.741
Κρήτη	37.311	18.816	11.372
Νότιο Αιγαίο Κυκλάδες	68.860	31.165	13.016
Νότιο Αιγαίο Δωδεκάνησα	32.842	19.129	9.666
Πελοπόννησος	32.869	12.275	8.345
Στερεά Ελλάδα	15.324	10.260	5.986
Σύνολο Ελλάδας	37.401	18.805	9.983

Βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη και δείκτες ξενοδοχείων στην Ελλάδα, 2017

Σύνολο Ελλάδας	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων
Δωμάτια	71.793	108.637	98.669
Κύκλος εργασιών (€ εκατ.)	2.685,10	2.042,95	985,00
ΚΠΤΦΑ (€ εκατ. - % κύκλου εργασιών)	834,17 – 31%	487,85 – 24%	179,52 – 18%
ΚΠΦ (€ εκατ. - % κύκλου εργασιών)	391,51 – 15%	169,43 – 8%	46,50 – 5%
Καθαρά Πάγια / Δωμάτιο	25.922	8.717	3.659
Ίδια Κεφάλαια / Δωμάτιο	74.922	32.097	20.331
Μακροπρόθεσμα Δάνεια / Δωμάτιο	66.555	17.221	6.799

Δυτική Ελλάδα	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων
Δωμάτια	2.070	2.413	3.019
Κύκλος εργασιών (€ εκατ.)	68,04	59,97	18,46
ΚΠΤΦΑ (€ εκατ. - % κύκλου εργασιών)	-	8,90 – 15%	3,40 – 18%
ΚΠΦ (€ εκατ. - % κύκλου εργασιών)	-	5,53 – 9%	-1,34 – -7%
Καθαρά Πάγια / Δωμάτιο	-	5.480	2.275
Ίδια Κεφάλαια / Δωμάτιο	-	22.499	20.793
Μακροπρόθεσμα Δάνεια / Δωμάτιο	-	4.460	7.782

Σημείωση: Η ανάλυση των οικονομικών δεικτών απόδοσης βασίζεται σε στοιχεία ισολογισμών 964 εταιρειών, για τις οποίες βρέθηκε ισολογισμός τόσο για το 2016 όσο και για το 2017, οι οποίες ταυτοποιήθηκαν με τα 1.037 ξενοδοχεία τα οποία τους ανήκουν και τα οποία διαθέτουν 76.694 δωμάτια στις κατηγορίες 2*, 3*, 4* και 5*.

Πηγές: INΣΕΤΕ

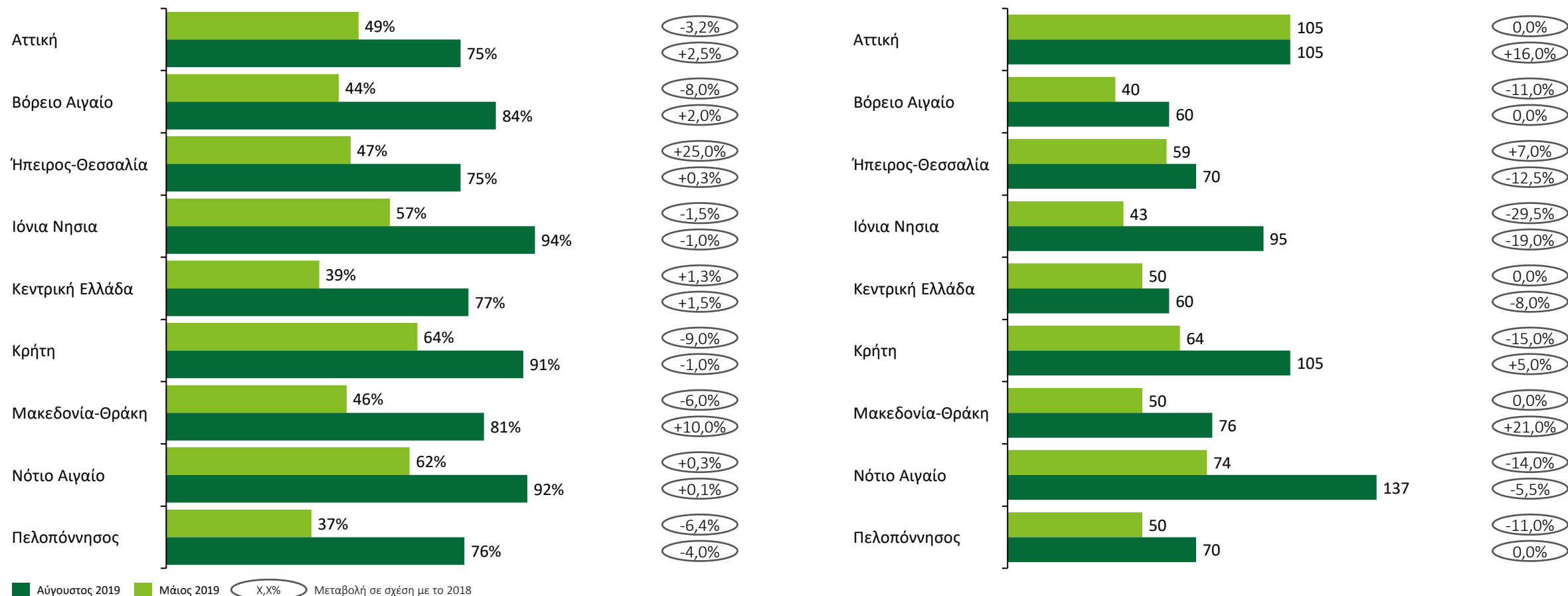
© 2020 Deloitte Central Mediterranean & REMACO A.E. Όλα τα δικαιώματα κατοχυρωμένα.

Παραδοτέο 3 (Π3): Ανάλυση της παρούσας κατάστασης στην Ελλάδα ανά τουριστικό προϊόν και συμπληρωματικό προϊόν (enabler) ανά Περιφέρεια (13x), ανάλυση SWOT

Βασικοί λειτουργικοί δείκτες απόδοσης ξενοδοχείων | Πληρότητα & τιμή δωματίου

Η πληρότητα στην Κεντρική Ελλάδα αυξήθηκε κατά 1,3% και 1,5% τον Μάιο και τον Αύγουστο του 2019 σε σχέση με τους ίδιους μήνες του 2018 στο 39% και 77%, αντίστοιχα. Ωστόσο, η μέση τιμή δωματίου έμεινε σταθερή τον Μάιο και μειώθηκε τον Αύγουστο κατά 8%, σε σχέση με το 2018, φτάνοντας τα €50 και €60, αντίστοιχα. Στην Πελοπόννησο, οι πληρότητες Μαΐου και Αυγούστου μειώθηκαν κατά 6,4% και 4% φτάνοντας το 37% και 76%, ενώ οι τιμές Μάιου μειώθηκαν κατά 11% (€50) και έμειναν αμετάβλητες τον Αύγουστο (€70).

Πληρότητα και τιμή δωματίου Μαΐου και Αυγούστου ανά Περιφέρεια, % και € ανά δωμάτιο ανά ημέρα, 2019

Νέες σχεδιαζόμενες επενδύσεις

Παρακάτω παρουσιάζονται ορισμένες μελλοντικές επενδύσεις σε καταλύματα, υπό κατασκευή και υπό σχεδιασμό ανάπτυξης, στην Περιφέρεια.

A/A	Περιφερειακή Ενότητα	Έργο / Εταιρεία	Στοιχεία επένδυσης
1	Αιτωλοακαρνανίας	Varko / RND Investments Greece	<ul style="list-style-type: none"> • Ανέγερση ξενοδοχείου • Resort / 5* • Κόστος επένδυσης: €107.500.000
2	Αιτωλοακαρνανίας	Εταιρεία Ισραηλινών συμφερόντων	<ul style="list-style-type: none"> • Ανέγερση ξενοδοχείου
3	Αιτωλοακαρνανίας	Κ. Παπαδημητρίου Ι.Κ.Ε.	<ul style="list-style-type: none"> • Ανέγερση ξενοδοχείου
4	Αιτωλοακαρνανίας	Μαυρίδου Τουριστικές Επιχειρήσεις Ι.Κ.Ε.	<ul style="list-style-type: none"> • Ανέγερση ξενοδοχείου
5	Ηλείας	Arcadia Cultural Resort and Spa / Τουριστικές & Ξενοδοχειακές Επιχειρήσεις Κυλλήνη Α.Ε. Deutsche Invest Equity Partners GmbH	<ul style="list-style-type: none"> • Ανέγερση ξενοδοχείου • Resort / 5* • Κόστος επένδυσης: €240.000.000

Ανάλυση SWOT

Ανάλυση SWOT | Δυνατά σημεία (1)

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας παρουσιάζει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα...

Strengths – Δυνατά Σημεία

- Κομβική γεωγραφική τοποθεσία ως Δυτική Πύλη της χώρας με πρόσβαση στο Ιόνιο πέλαγος και την Αδριατική και εγγύτητα στις Περιφέρειες Ιόνιων Νησιών, Στερεάς Ελλάδας και Πελοποννήσου
- Εκτεταμένο δίκτυο συνδεσιμότητας και προσβασιμότητας που περιλαμβάνει δύο σύγχρονους αυτοκινητόδρομους (Ολυμπία Οδός και Ιονία Οδός) που ανήκουν στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο, την ζεύξη Ρίου-Αντιρρίου, δύο διεθνείς αερολιμένες και σημαντικό δίκτυο λιμένων
- Στη γεωγραφική περιοχή Δυτική Ελλάδα-Ιονία Νησιά εντοπίζονται τα μόνα και πρώτα τρία αδειοδοτημένα υδατοδρόμια (Πάτρα, Παξοί, Κέρκυρα)
- Λιμένες με σημαντική ακτοπλοϊκή σύνδεση (π.χ. ο Λιμένας Πατρών που διαθέτει ακτοπλοϊκή σύνδεση με την Αδριατική και την Ιταλία και μπορεί να λειτουργήσει ως κόμβος διεθνών συνδυασμένων εμπορικών μεταφορών και δυτική πύλη για την διακίνηση επιβατών στην χώρα αλλά και ο Λιμένας της Κυλλήνης που λειτουργεί και αυτός ως σύνδεσμος της Περιφέρειας με τα Ιόνια νησιά)
- Ύπαρξη ορισμένων λιμενικών υποδομών κατάλληλων για την ανάπτυξη προϊόντος Ναυτικού Τουρισμού όπως ο λιμένας Πατρών. Παράλληλα το λιμάνι του Κατάκολου αποτελεί έναν εδραιωμένο προορισμό για τον τουρισμό κρουαζιέρας και διαθέτει σημαντικές υποδομές που υποστηρίζουν τη ροή των κρουαζιερόπλοιων που υποδέχεται. Επιπλέον, η Περιφέρεια διαθέτει σημαντικό δίκτυο μαρίνων με περισσότερες από 2.000 θέσεις ελλιμενισμού
- Εκτεταμένη ακτογραμμή με πλήθος προσβάσιμων παραλιών σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες. Ιδιαίτερα στην ακτογραμμή Αχαΐας-Ηλείας που βρέχεται από το Ιόνιο, η Περιφέρεια συγκεντρώνει σημαντικά ξενοδοχεία 5* υψηλής ποιότητας υποδομών και υπηρεσιών και αποτελεί έναν διεθνή τουριστικό προορισμό
- Το Διεθνές Αεροδρόμιο Άκτιου του οποίου ο αριθμός διεθνών αφίξεων έχει αυξηθεί σημαντικά κατά την περίοδο 2015-2019, έχει περάσει, δε, στη διαχείριση της Fraport, η οποία έχει πραγματοποιήσει σειρά έργων αναβάθμισης και αναμένεται να αυξήσει το δίκτυο διεθνούς συνδεσιμότητας και την προβολή του
- Η εκμετάλλευση του Αχελώου επιτρέπει τη λειτουργία τριών υδροηλεκτρικών σταθμών
- Συμμόρφωση με την οδηγία 91/271/EOK από όλα τα αστικά κέντρα και τους μεγάλους οικισμούς, ενισχύοντας το αειφορικό προφίλ της Περιφέρειας
- Ικανοποιητικός αριθμός υποστηρικτικών τουριστικών υποδομών καθώς η Περιφέρεια ακολουθεί το Νότιο Αιγαίο και τα Ιονία Νησιά σε πλήθος τουριστικών γραφείων. Όσον αφορά στις επιχειρήσεις, εστίασης η Περιφέρεια βρίσκεται στην έκτη θέση σε σύγκριση με τις υπόλοιπες, κατάταξη που μοιάζει αναλογική με τις αφίξεις που δέχεται.
- Η Π.Ε. Ηλείας βραβεύτηκε το 2020 με Γαλάζιες Σημαίες για 7 παραλίες της
- Η Πάτρα (3^η μεγαλύτερη πόλη της Ελλάδος) αποτελεί μία σύγχρονη πόλη με έντονη ταυτότητα που χαρακτηρίζεται από το διεθνές λιμάνι της και την ύπαρξη πολλών φοιτητών/τριών, ενώ παράλληλα διαθέτει μεγάλες πλατείες αλλά και ένα παραδοσιακό κομμάτι με γραφικά σοκάκια. Επιπλέον, ο επισκέπτης μπορεί να συναντήσει σημαντικούς πολιτιστικούς χώρους και σύγχρονη πολιτιστική παραγωγή. Τέλος, στην Πάτρα βρίσκονται δύο διεθνείς πύλες εισόδου της Περιφέρειας (αν και το Διεθνές Αεροδρόμιο του Άκτιου παραμένει αναξιοποίητο ως προς τη διεθνή συνδεσιμότητα)
- Πλήθος πολιτιστικών πόρων (π.χ. ιστορικά και θρησκευτικά μνημεία, διατηρητέα κτίρια), τοπικών παραδόσεων και μουσείων με επίκεντρο τον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Ολυμπίας που αποτελεί μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς αναγνωρισμένο από την UNESCO με μεγάλη ιστορική αξία και σημασία και διεθνή φήμη και τα Καλάβρυτα (Επανάσταση 1821). Εκτός από τα δύο παραπάνω κυρίαρχα και με διεθνές ενδιαφέρον μνημεία, η Περιφέρεια διαθέτει πλήθος αρχαιολογικών χώρων που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων μνημεία της μυκηναϊκής εποχής και κάστρα από την εποχή της Φραγκοκρατίας. Επιπλέον, στα μουσεία της Περιφέρειας ο επισκέπτης μπορεί να συναντήσει εκθέματα από την ιερή Άλτι, με χαρακτηριστικότερη την έκθεση των γλυπτών και των χάλκινων αντικειμένων (Μουσείο Αρχαίας Ολυμπίας), πλήθος λαογραφικών συλλογών, τα ιδιαίτερης συναισθηματικής βαρύτητας εκθέματα από τη Θυσία των Καλαβρυτινών ενώ πρόσφατα το σπίτι όπου γεννήθηκε ο ποιητής Κ. Παλαμάς μετατράπηκε σε μουσείο
- Πλούσια θρησκευτική παράδοση με την παρουσία του ιερού ναού του Αγίου Ανδρέα του Πρωτόκλητου, προστάτη της Πάτρας και του Ρωσικού Ναυτικού, πλήθος ιερών μονών με ιστορικό και αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον όπως η Μονή Αγίας Λαύρας και η Μονή Αγίας Ελεούσας καθώς και πλούσια παράδοση στην Βυζαντινή μουσική

Ανάλυση SWOT | Δυνατά σημεία (2)

...που μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την αναγνώριση κατάλληλων στρατηγικών επιλογών με στόχο την εκμετάλλευση των ισχυρών σημείων της.

Strengths – Δυνατά Σημεία

- Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούν το κορυφαίο αθλητικό γεγονός στον κόσμο και αποτελούν σύμβολο ειρήνης και αδελφосύνης, ενώ το “brand” που φέρουν είναι από τα πιο αναγνωρίσιμα παγκοσμίως. Αυτό αποτυπώνεται στην επισκεψιμότητα του αρχαιολογικού χώρου της Αρχαίας Ολυμπίας, καθώς διαχρονικά βρίσκεται στην 5^η θέση σε επισκεψιμότητα (σε σύγκριση με τα μουσεία της χώρας) με μικρότερη ποσοστά εποχικότητας και συγκέντρωσης κατά τους καλοκαιρινές σε σχέση με άλλους δημοφιλείς αρχαιολογικούς χώρους. Παράλληλα, η επισκεψιμότητα στο μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας έχει σημειώσει αύξηση κατά 290% το διάστημα 2010 – 2019, αν και υπάρχει δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης
- Τα Καλάβρυτα αποτελούν έναν ιστορικό προορισμό διεθνούς ενδιαφέροντος, καθώς σύμφωνα με την παράδοση, εκεί ξεκίνησε η Επανάσταση του 1821. Αποτελεί σημαντικό γεγονός της «Εποχής των Επανάστασεων» της ευρωπαϊκής ιστορίας με βαρύνουσα σημασία και διεθνή εμβέλεια καθώς με τη νίκη των Ελλήνων επετεύχθη η ανεξαρτητοποίηση του πρώτου εθνικού κράτους από την Οθωμανική Αυτοκρατορία στη Βαλκανική πλαισιωμένου από τις αξίες του διαφωτισμού και της γαλλικής επανάστασης σε μία περιοχή που επί αιώνες επικρατούσαν φεουδαρχικά και απολυταρχικά καθεστώτα. Επιπλέον, το Ολοκαύτωμα των Καλαβρύτων αποτελεί διεθνές σύμβολο της βαρβαρότητας που φέρνει η φασιστική εκτροπή
- Η Ναύπακτος αποτελεί ένα δημοφιλή παραδοσιακό οικισμό με ανεπτυγμένες υποδομές και ιστορία συνδεδεμένη με τους Ενετο-τουρκικούς πολέμους. Παράλληλα, η ορεινή Ναυπακτία προσφέρει στον επισκέπτη πλήθος εναλλακτικών δραστηριοτήτων όπως π.χ. πεζοπορικές διαδρομές, κατάβαση φαραγγίων και περίπατο στον, ανεξερεύνητο και μακριά από την μαζικότητα, Εύηνο ποταμό και την ομώνυμη λίμνη. Επιπλέον, στον ορεινό όγκο βρίσκονται διάσπαρτα περισσότερα από 40 χωριά. Τέλος, η Ναύπακτος διαθέτει, εκτός από τις δυνατότητες ήπιας άθλησης, έντονη γαστρονομική ταυτότητα
- Η Ιερά Πολις του Μεσολογγίου, η οποία είναι συνδεδεμένη με την ηρωική έξοδο των επαναστατημένων Ελλήνων, ενός γεγονότος με διεθνή απήχηση και συμβολισμό ακόμη και σήμερα, καθώς και με το φιλέλληνα Λόρδο Βύρωνα, που αποτελούσε μία διεθνώς αναγνωρίσιμη μορφή της Βρετανίας, έναν από τους σημαντικότερους ποιητές εκείνης της εποχής, καθώς και μία από τις σημαντικότερες μορφές του ρομαντισμού. Επίσης, η ευρύτερη περιοχή του Μεσολογγίου μαζί με το γραφικό Αιτωλικό και τις παρακείμενες λιμνοθάλασσες σχηματίζουν το «Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου-Αιτωλικού», που περιλαμβάνει πλήθος υγροβιότοπων σπάνιας χλωρίδας και πανίδας και φημίζεται για το αυγοτάραχο, προϊόν ΠΟΠ και εκλεκτό γκουρμέ έδεσμα διεθνούς φήμης και υψηλής θρεπτικής αξίας.
- Η ακτογραμμή της Αιτωλοακαρνανίας, αποτελεί ζώνη ιδιαίτερου φυσικού κάλους που συνδυάζει ορεινούς όγκους (Ακαρνανικά Όρη) με παράκτιες περιοχές και παραλίες, σε μικρή απόσταση από τα μικρά κατοικημένα νησιά της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, διαμορφώνοντας ένα τοπίο σπάνιας ομορφιάς
- Τοπικά αγροδιατροφικά, παραδοσιακά και ΠΟΠ & ΠΓΕ προϊόντα υψηλής ποιότητας (π.χ. αυγοτάραχο Μεσολογγίου, Κορινθιακή σταφίδα Βόστιτσας, ελαιόλαδο Ηλείας και Αχαΐας, φέτα Καλαβρύτων) καθώς και μεγάλες μονάδες τυποποίησης που μπορούν να συμβάλλουν στην ενίσχυση και ανάδειξη του Αγροδιατροφικού Τουρισμού
- Ιδιαίτεροι φυσικοί πόροι υψηλής περιβαλλοντικής και αισθητικής αξίας (σημαντικά περιβαλλοντικά οικοσυστήματα, γεωλογικά συμπλέγματα και βιοποικιλότητα). Μοναδικό, λόγω της έντονης ανομοιομορφίας και της ποικιλίας που διαθέτει, φυσικό περιβάλλον καθώς αποτελείται από κατάφυτους ορεινούς όγκους και ξεχωριστούς υδροβιότοπους. Στην Περιφέρεια βρίσκονται 3 υγροτοπικές περιοχές προστατευόμενες από την διεθνή Σύμβαση Ramsar, 2 Εθνικά Πάρκα και 34 περιοχές χαρακτηρισμένες ως NATURA 2000. Επιπλέον, η περιφέρεια διατρέχεται από πλήθος ποταμών και καλύπτεται από αρκετές λίμνες, ενώ χαρακτηριστικό του φυσικού περιβάλλοντος είναι ότι η Αιτωλοακαρνανία διαθέτει το μεγαλύτερο υδάτινο δυναμικό σε όλη τη χώρα καθώς τη διασχίζουν 3 ποταμοί, 5 φυσικές λίμνες και 4 τεχνητές
- Οι φυσικοί πόροι μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την ανάπτυξη θεματικών μορφών τουρισμού (τουρισμός περιπέτειας, ήπιας άθλησης και οικοτουρισμού) καθώς οι ορεινοί όγκοι διαθέτουν χαραγμένες διαδρομές ορειβασίας και αναρρίχησης και τα ποταμιά στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας προσφέρονται για kayak και rafting. Στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας λειτουργεί το Διεθνές Προπονητικό Κέντρο Canoe – Kayak, ενώ το αναρριχητικό πεδίο Κλεισούρας είναι ένα από τα δημοφιλέστερα της χώρας. Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια, το Δρέπανο Αχαΐας έχει μετατραπεί σε έναν από τους πιο γνωστούς προορισμούς για kitesurf, windsurf και SUP
- Ισχυροποίηση της θέσης σε Sports & Activities δεδομένου ότι οι ποδηλατοδρόμοι της Περιφέρειας ανήκουν στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ποδηλατοδρόμων
- Το Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων είναι ένα από το πιο κοντινά στην Αττική και διαθέτει υψόμετρο έως 2.340 μ., 13 πίστες και δυνατότητα χιονοδρομίας έως 25 χλμ.
- Δυνατότητα ανάπτυξης τριών τουριστικών περιόδων με επίκεντρο ανά εποχή, το χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων, το Πατρινό Καρναβάλι, το παραλιακό τμήμα και τον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Ολυμπίας που σε κάθε εποχή είναι επισκέψιμος και αποτελεί αναγνωρίσιμο προορισμό σε παγκόσμια βάση

Ανάλυση SWOT | Δυνατά σημεία (3)

Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια, η Περιφέρεια παρουσιάζει σημαντική αύξηση και βελτίωση της δυναμικής της στις αφίξεις αλλοδαπών, ενώ αύξηση εμφανίζουν και οι εισπράξεις από την τουριστική δραστηριότητα.

Strengths – Δυνατά Σημεία

- Η Περιφέρεια παρουσιάζει σημαντική αύξηση και βελτίωση της δυναμικής της στις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών. Σε ποσοτικά δεδομένα αυτό αποτυπώνεται ως εξής:
  - Αύξηση στον αριθμό των επισκέψεων αλλοδαπών για το διάστημα 2016 – 2019 κατά 59,1%, σημαντικά μεγαλύτερη από το μέσο όρο της χώρας
  - Οι τέσσερις στους δέκα διεθνείς επισκέπτες στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος προέρχονται από την Αλβανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γερμανία ή τη Γαλλία, ενώ καμία από τις χώρες δεν παρουσιάζει αρνητική μεταβολή το διάστημα εξέτασης
  - Οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις για το διάστημα 2010 – 2019 αυξήθηκαν κατά 113%.
  - Τα έτη 2017 και 2018 οι διανυκτερεύσεις σε καταλύματα από αλλοδαπούς επισκέπτες ξεπέρασαν το ποσοστό του 50% και υπερίσχυσαν σε σχέση με τις διανυκτερεύσεις από ημεδαπούς επισκέπτες
  - Παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση στη μέση διαμονή το διάστημα 2016 – 2019 για τους επισκέπτες από Ηνωμένο Βασίλειο (+29,50%), Γερμανία (+23,38%) και Γαλλία (+21,61%)
- Η Περιφέρεια παρουσιάζει σημαντική αύξηση στις εισπράξεις από την τουριστική δραστηριότητα. Συγκεκριμένα:
  - Το σύνολο των εισπράξεων αυξήθηκε το διάστημα 2010 – 2019 κατά 76,8%
  - Η μέση δαπάνη ανά επίσκεψη εμφάνισε αύξηση, από €283,5 το 2016 σε €315,0 το 2019
  - Η μέση δαπάνη ανά διανυκτέρευση από €53,1 το 2016 σε €56,8 το 2019
- Η Π.Ε. Ηλείας συγκεντρώνει ικανοποιητικό αριθμό ξενοδοχειακών μονάδων 5* που μπορούν να προσελκύσουν επισκέπτες που αναζητούν πολυτελή καταλύματα.
- Το 2018 οι ξενοδοχειακές μονάδες 5* σημείωσαν ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό EBITDA προς Κύκλο εργασιών και οι μονάδες 3* αρκετά ικανοποιητικό

Ανάλυση SWOT | Αδύνατα σημεία (1)

Από την άλλη πλευρά, η Περιφέρεια παρουσιάζει ορισμένες αδυναμίες και προβλήματα...

Weaknesses – Αδύνατα Σημεία

- Αδυναμίες και προβλήματα στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο της Περιφέρειας (π.χ. το οδικό δίκτυο δεν ευνοεί την μετακίνηση μεταξύ των σημείων ενδιαφέροντος κυρίως στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας και στον οδικό άξονα Πατρών-Πύργου, αδύναμο δευτερεύον οδικό δίκτυο που αφήνει αναξιοποίητο το παραλιακό μέτωπο της Αιτωλοακαρνανίας). Επιπλέον, υπάρχουν σημαντικές δυσκολίες στην προσβασιμότητα σε αρχαιολογικούς χώρους καθώς δεν συνδέονται με διεθνές οδικό δίκτυο
- Σημαντικές ελλείψεις υποδομών διαχείρισης απορριμμάτων στην Περιφέρεια (ιδιαίτερα στις ΠΕ Αχαΐας και Ηλείας που εντάσσονται στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Πελοποννήσου). Η Περιφέρεια διαθέτει 8 ΧΥΤΑ αλλά ταυτόχρονα βρίσκονται σε λειτουργία 7 χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων και απουσιάζουν πλήρως μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων και βιοαποβλήτων
- Μικρή διαθεσιμότητα σε νοσοκομειακές κλίνες
- Ενδοπεριφερειακές ανισότητες με θύλακες χαμηλής ανάπτυξης
- Σχετικά περιορισμένη κατάρτιση και επιμόρφωση των εργαζομένων σε υπηρεσίες και επαγγέλματα που σχετίζονται με τον κλάδο του τουρισμού και της φιλοξενίας. Στοιχείο ιδιαίτερα σημαντικό καθώς οι δυναμικά μεταβαλλόμενες απαιτήσεις στο περιβάλλον εργασίας στον τομέα του τουρισμού απαιτούν υψηλό επίπεδο επαγγελματικής συνείδησης, υψηλή εξειδίκευση και γνώσεις σε νέους τομείς όπως η ψηφιοποίηση και το στοχευμένο μάρκετινγκ, και συναφή επαγγελματική κατάρτιση που απαιτεί χρόνο και δέσμευση για να αποκτηθεί. Επίσης, παρατηρείται έλλειψη κρίσιμης μάζας ανθρώπινου δυναμικού που θα παραμείνει στην περιοχή και θα ασχοληθεί επαγγελματικά με τον τουρισμό και τις τουριστικές υπηρεσίες
- Το παράκτιο μέτωπο της Π.Ε. Ηλείας αν και αποτελείται από μία από τις μεγαλύτερες σε μήκος παραλίες είναι σε σημαντικό βαθμό αναξιοποίητο
- Οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις παραμένουν σε εξαιρετικά μικρό μέγεθος και ως προς το σύνολο της χώρας (10^η θέση για την περιφέρεια το 2019) αλλά και ως προς τον αριθμό των επισκεπτών στην Περιφέρεια. Επιπλέον, οι διεθνείς πτήσεις πραγματοποιούνται αποκλειστικά στο αεροδρόμιο Αράξου και παρουσιάζουν πολύ μεγάλη συγκέντρωση κατά τους καλοκαιρινούς μήνες αποτελώντας σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα για την ανάπτυξη της τουριστικής οικονομίας σε θεματικές εκτός του Sun & Beach. Παράλληλα, το αεροδρόμιο Αράξου έχει περιορισμένη δυναμικότητα λόγω έλλειψης προσωπικού και αδυναμιών σε επίπεδο υποδομών και εξοπλισμού
- Χαμηλός βαθμός διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος παρά τους σημαντικούς πολιτιστικούς, ιστορικούς και περιβαλλοντικούς πόρους που διαθέτει η Περιφέρεια
- Έλλιπης αξιοποίηση και προβολή του πολιτιστικού κεφαλαίου που αποτυπώνεται τόσο στην ανεπάρκεια των υποστηρικτικών υποδομών που απαιτούνται στους εν λόγω χώρους όσο και στην έλλειψη οργανωμένης στρατηγικής για την προβολή και ανάδειξη τους καθώς και στην απουσία σύνδεσης και ενιαίας προβολής ώστε οι επισκέπτες να αποκτήσουν ολοκληρωμένη εμπειρία και γνώση. Οι διαχειριστές των αρχαιολογικών και πολιτιστικών χώρων καλούνται να αναβαθμίσουν την εμπειρία της επίσκεψης και να αξιοποιήσουν την τεχνολογία ώστε να δημιουργήσουν κανάλια οργανωμένης προώθησης που καθιστούν τον πολιτισμό δομικό στοιχείο του ευρύτερου τουριστικού προϊόντος
- Τόσο η Πάτρα όσο και η Ναύπακτος πληρούν τις βασικές απαιτήσεις και διαθέτουν τις υποδομές, την ταυτότητα και τα κοντινά σημεία ενδιαφέροντος ώστε να αξιοποιηθούν ως City Break προορισμοί. Ωστόσο, αυτό περιορίζεται από την έλλειψη παροχής συναφών και ποιοτικών υπηρεσιών, την έλλειψη διεθνών πτήσεων και την απουσία στρατηγικού σχεδιασμού που θα έχει ως κεντρικό στόχο την ανάδειξη τους και θα εξειδικεύσει δράσεις και τεχνικές προώθησης προς αυτή την κατεύθυνση
- Έλλιπείς, αποσπασματικές, με περιορισμένη χωρητικότητα και δυσκολίες στην πρόσβαση υποδομές για MICE τουρισμό
- Αν και η Περιφέρεια διαθέτει 7 αναγνωρισμένες ιαματικές πηγές φυσικών πόρων, παραμένουν ανεκμετάλλευτες χωρίς υποδομές που μπορούν να υποστηρίξουν τον ιαματικό τουρισμό και να προσελκύουν επισκέπτες
- Περιορισμένη δικτύωση μεταξύ των επιχειρηματιών του τουρισμού και διασύνδεσης με άλλους σχετιζόμενους τομείς δραστηριότητας (αγροδιατροφή), παρά την πλούσια πρωτογενή παραγωγή που διαθέτει η Περιφέρεια

Ανάλυση SWOT | Αδύνατα σημεία (2)

...που είναι κρίσιμο να αντιμετωπιστούν με στόχο την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και την εκμετάλλευση των ευκαιριών που έχουν αναγνωριστεί.

Weaknesses – Αδύνατα Σημεία

- Έντονη εποχικότητα και υπερσυγκέντρωση της τουριστικής ζήτησης σε λίγες περιοχές της Περιφέρειας (ΠΕ Αχαΐας και Ηλείας) για περιορισμένο χρονικό διάστημα (κυρίως τους θερινούς μήνες)
- Η Περιφέρεια διαθέτει πλήθος πεζοπορικών διαδρομών, ένα από τα πιο πλούσια υδάτινα δυναμικά της χώρας, καταπράσινους ορεινούς όγκους και σημαντική πρωτογενή παραγωγή. Παρόλα αυτά οι κλάδοι του αγροτουρισμού και του οικοτουρισμού δεν είναι επιχειρηματικά ανεπτυγμένοι και παρουσιάζουν ελλειπείς υποδομές
- Αν και η Περιφέρεια διαθέτει ένα από τα πιο δημοφιλή λιμάνια για τον τουρισμό κρουαζιέρας, οι αφίξεις σε πλοία και επιβάτες παρουσιάζουν έντονη μεταβλητότητα, στοιχείο που αποδεικνύει ελλιπή στρατηγική στόχευσης στον συγκεκριμένο κλάδο, αποσπασματική διαχείριση και έλλειμμα στη συνεργασία και στις συνέργειες μεταξύ των τοπικών δρώντων με αποτέλεσμα οι ροές από τον κλάδο της κρουαζιέρας να μην συνεισφέρουν σημαντικά στις τουριστικές εισπράξεις της περιοχής
- Έλλειψη τουριστικής ταυτότητας και brand name. Ανάγκη περαιτέρω ανάπτυξης και ενδυνάμωσης φορέα/φορέων για την διαχείριση και προβολή του τουριστικού προϊόντος (DMO)
- Η τουριστική εικόνα της Περιφέρειας υστερεί σε σχέση με την εικόνα της χώρας όπως αυτή αποτυπώνεται σε ποσοτικά μεγέθη. Πιο συγκεκριμένα:
  - Η Περιφέρεια συγκέντρωσε μόλις το 2,97% των αφίξεων σε καταλύματα το 2018 ενώ την περίοδο 2010 – 2018 σημείωσε μείωση κατά 10%
  - Οι διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα ανήλθαν το 2018 μόλις σε 2,07% του συνόλου της χώρας, με ποσοστό αύξησης για την περίοδο 2010 – 2018 στα επίπεδα του 11,2%, αισθητά μικρότερο από το μέσο όρο της χώρας
  - Οι διανυκτερεύσεις σε ενοικιαζόμενα δωμάτια μειώθηκαν κατά 13% το διάστημα 2014 – 2019
- Η Περιφέρεια διαθέτει το μικρότερο αριθμό ξενοδοχειακών μονάδων 5*, μη επιτρέποντας την προσέλκυση της κατηγορίας των τουριστών που προτιμούν πολυτελή καταλύματα
- Η Περιφέρεια διαθέτει μικρό αριθμό ξενοδοχειακών μονάδων (μόλις το 2,7% της χώρας), ενώ η συντριπτική πλειοψηφία ανήκουν στην κατηγορία 2* και 3*. Παράλληλα, η Περιφέρεια διαθέτει σχετικά χαμηλής δυναμικότητας μονάδες με εξαίρεση τις μονάδες 5* που εμφανίζουν το υψηλότερο μέσο όρο δωματίων. Όσον αφορά στα ενοικιαζόμενα δωμάτια η Περιφέρεια καταλαμβάνει την 12^η θέση με μόλις 273 μονάδες
- Η αύξηση της τουριστικής δαπάνης και της επισκεψιμότητας δεν συνοδεύεται από αύξηση στον αριθμό των διανυκτερεύσεων, δημιουργώντας προβληματισμό για την απώλεια δυνητικών εσόδων και την αποτελεσματική πληροφόρηση ως προς το τουριστικό προϊόν που παρέχει η Περιφέρεια
- Περιορισμένη διαθεσιμότητα σε επιπλωμένες κατοικίες, επαύλεις και καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης
- Ζητήματα χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού και χαμηλής ποιότητας ορισμένων τουριστικών υποδομών
- Στην Περιφέρεια συγκεντρώνονται μικρού μεγέθους ξενοδοχειακές μονάδες που καθιστούν πιο δύσκολη τη δημιουργία συνεργασιών και την ανάπτυξη ενιαίων και διεθνώς οργανωμένων καναλιών διανομής και προώθησης. Παράλληλα, παρατηρείται χαμηλό επίπεδο κουλτούρας φιλοξενίας και περιορισμένη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών και Δήμων στον τομέα της τουριστικής προβολής
- Το υψηλό ποσοστό υποχρεώσεων και μακροπρόθεσμων δανείων στις ξενοδοχειακές μονάδες 5* που σε συνδυασμό με τη δυσχερή οικονομική θέση που έχει επιφέρει η παύση της δραστηριότητας διαταράσσει τη βιωσιμότητα και τη δυνατότητα λειτουργίας των επιχειρήσεων

Ανάλυση SWOT | Ευκαιρίες (1)

Στα πλαίσια της ανάλυσης SWOT εντοπίζονται ορισμένα χαρακτηριστικά, εξελίξεις και συνθήκες του εξωτερικού περιβάλλοντος...

Ευκαιρίες – Opportunities

- Σύνδεση του λιμένα Πάτρας με μέσα σταθερής τροχιάς και με τους διεθνείς αυτοκινητόδρομους που διέρχονται από την Πάτρα καθώς θα αναβαθμίσουν την πόλη σε πύλη εισόδου διεθνών αφίξεων
- Σύνδεση του Λιμένα της Κυλλήνης με την Εθνικό οδό και βελτίωση των γειτονικών οδικών αρτηριών
- Λειτουργία υδροπλάνων που θα συνδέουν την Περιφέρεια με τα νησιά του Ιονίου και θα αναδείξουν το πρώτο βιώσιμο δίκτυο στην Ελλάδα, δεδομένου ότι σε αυτή τη γεωγραφική περιοχή (Δυτική Ελλάδα-Ιόνια Νησιά) εντοπίζονται τα μόνα και πρώτα τρία αδειοδοτημένα υδατοδρόμια (Πάτρα, Κέρκυρα, Παξοί) θέτοντας τις βάσεις για τη δημιουργία του πρώτου βιώσιμου δικτύου μεταφορών με υδροπλάνα
- Επέκταση της σιδηροδρομικής γραμμής έως τον Πύργο, έργο που θα βελτιώσει την ενδοπεριφερειακή συνδεσιμότητα και την πρόσβαση στην Π.Ε. Ηλείας. Είναι σημαντικό ότι τα μέσα σταθερής τροχιάς αποτελούν έναν από τους πιο οικονομικούς και φιλικούς προς το περιβάλλον τρόπους μετακίνησης και αυτό θα ενισχύσει την ταυτότητα της Περιφέρειας ως ένας προορισμός που επενδύει στην βιωσιμότητα και την αειφορία
- Η προγραμματισμένη αναβάθμιση του λιμένα Κατάκολου με υποδομές που θα διευκολύνουν τους απαιτούμενους ελέγχους της ζώνης Schengen, ενώ θα επεκταθούν τα κτίρια υποδοχής επιβατών και θα δημιουργηθεί κτίριο εκθέσεων και πολιτισμού. Στο σχέδιο αναβάθμισης περιλαμβάνεται η ανάπλαση της χερσαίας ζώνης του λιμένα με τις απαραίτητες επιστρώσεις, τη διαμόρφωση δρόμων ήπιας κυκλοφορίας και τη δημιουργία χώρων πρασίνου και ηλεκτροφωτισμού του περιβάλλοντα χώρου
- Αξιοποίηση της γεωγραφικής εγγύτητας και της συνδεσιμότητας με την Περιφέρεια Ιονίων Νησιών για την ανάπτυξη συνεργιών και τουριστικών προϊόντων σε δευτερεύοντες ή/και προβεβλημένους προορισμούς (π.χ. Αιτωλοακαρνανία, Αρχαία Ολυμπία), ενισχύοντας τη μέση διάρκεια παραμονής των τουριστών, το τουριστικό προφίλ και τις εισπράξεις της Περιφέρειας. Ειδικότερα στον τομέα του Ναυτικού Τουρισμού οι δύο Περιφέρειες μπορούν να αναπτύξουν συνέργειες ώστε να δημιουργήσουν ένα μεγάλο δίκτυο σύγχρονων μαρινών που μπορεί να κυριαρχήσει στη Μεσόγειο λόγω της θέσης και της εγγύτητας στην Ιταλία
- Ισχυροποίηση και οικονομική ανάπτυξη σημαντικών αγορών εισερχόμενου τουρισμού για την Περιφέρεια (π.χ. χώρες Βαλκανίων, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία)
- Η μετατροπή του χώρου των δημοτικών σφαγείων Πάτρας σε εκθεσιακό κέντρο τοπικών προϊόντων
- Εκπόνηση ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδίου σύνδεσης του Τουρισμού Κρουαζιέρας με θεματικές δραστηριότητες; όπως π.χ. ο γαστρονομικός τουρισμός, ο οινoturισμός και η γνωριμία με τη φύση μέσω ήπιας άθλησης. Πλάνο που αναμένεται να επιφέρει ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της τουριστικής κίνησης
- Το πρόγραμμα «Πολιτιστική Διαδρομή Φύσης και Πολιτισμού της Αιτωλοακαρνανίας», που περιλαμβάνει 6 αρχαία θέατρα της περιοχής, μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους και φυσικά τοπία όπως βιότοποι και υδάτινα οικοσυστήματα δημιουργώντας ένα πλέγμα πολιτισμού, ανθρώπινης εξέλιξης και φύσης. Επιπλέον, η διαδρομή με άξονα την Ολυμπία Οδό και συνεκτικό στοιχείο την Αρχαία Ολυμπία θα συνθέσει και θα αναδείξει την ιστορία του τόπου και θα φέρει στο σήμερα δημιουργήματα, φυσικά και πνευματικά, χιλιάδων χρόνων ενώ ταυτόχρονα θα πλαισιώσει την ιστορική εξέλιξη με τον φυσικό πλούτο της περιοχής
- Αξιοποίηση πολιτιστικών πόρων της περιοχής που είναι πλήρως αναξιοποίητα όπως Κάστρα Σταυροφόρων σε Χελμούτσι στην Κυλλήνη, Ανδραβίδα, Αμαλιάδα, Καρύταινα και «σύνδεση» με άλλα Κάστρα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, αναδεικνύοντας μία πολιτιστική διαδρομή με συνέχεια στο γεωγραφικό χώρο, έχοντας όλες τις ωφέλειες από τις υπερτοπικές συνέργειες
- Το Καρναβάλι της Πάτρας μπορεί, με την κατάλληλη στρατηγική προώθησης, την ψηφιοποίηση των υπηρεσιών προώθησης και τη δημιουργία διεθνών δικτύων να αποτελέσει πόλο διεθνούς ενδιαφέροντος
- Περαιτέρω ανάπτυξη της παράκτιας ζώνης με την αναβάθμιση των παραλιών σε Αχαΐα, Ηλεία και Αιτωλοακαρνανία (σε πολλά σημεία απαιτείται καθαρισμός) αλλά και την ένταξη οργανωμένων ψυχαγωγικών παραθαλάσσιων δραστηριοτήτων
- Αυξανόμενη διεθνής ζήτηση για «εναλλακτικά» και αυθεντικά τουριστικά προϊόντα και εμπειρίες που δεν εντάσσονται μέσα στα πλαίσια του παραδοσιακού μαζικού τουρισμού Ήλιος & Θάλασσα και παρέχουν τη δυνατότητα αξιοποίησης των φυσικών πόρων και της τοπικής κουλτούρας και παράδοσης της Περιφέρειας για τη δημιουργία εξειδικευμένων τουριστικών προϊόντων. Η Περιφέρεια δεν αποτελεί δημοφιλή προορισμό για μαζικό τουρισμό ενώ δεν διαθέτει τις υποδομές για να προσελκύσει μαζικές αφίξεις και συνεργασίες με διεθνείς tour operators που βασίζονται στην προσφορά μαζικών υπηρεσιών. Ωστόσο, διαθέτει επαρκείς υποδομές σε μικρά καταλύματα που μπορούν να αναβαθμιστούν, να μετατραπούν σε παραδοσιακούς ή/και θεματικούς ξενώνες και να προσφέρουν στην επισκέπτη αυθεντικές εμπειρίες που θα συνδυάζουν τη γνωριμία με την τοπική κοινωνία, τη γαστρονομία και τη φύση

Ανάλυση SWOT | Ευκαιρίες (2)

...που μπορούν να συμβάλλουν στη μελλοντική ανάπτυξη της Περιφέρειας.

Ευκαιρίες – Opportunities

- Αξιοποίηση της αυξανόμενης στροφής των ταξιδιωτών προς εμπειρίες Sports & Activities και Τουρισμού Περιπέτειας αξιοποιώντας τις υπάρχουσες υποδομές/ πόρους της Περιφέρειας (χιονοδρομικά κέντρα, ορειβατικά καταφύγια, περιπατητικές διαδρομές)
- Προβολή και προώθηση της Ολυμπίας για συνεδριακό τουρισμό, αξιοποιώντας τον διεθνούς εμβέλειας και αναγνωρισιμότητας συμβολισμό της και αξιοποίηση του συνεδριακού κέντρου του Πανεπιστημίου Πατρών
- Αναβάθμιση των τουριστικών καταλυμάτων που προσφέρονται για χειμερινό τουρισμό στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας και στην ορεινή Αχαΐα
- Εξέταση δυνατότητας σύνδεσης/σύμπραξης της Περιφέρειας με το αεροδρόμιο του Ακτίου καθώς μπορεί να εξυπηρετήσει την ΠΕ Αχαΐας
- Αξιοποίηση γειτνίασης Ορεινής Ναυπακτίας με Τζουμέρκα και Άγραφα συνιστώντας μία διαδρομή ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς και δραστηριοτήτων, καθώς και της Ηλείας με τη Μεσσηνία (Πύργος-Πύλος)
- Στροφή των ταξιδιωτών προς την επιλογή πράσινων τουριστικών προορισμών, επιχειρήσεων και καταλυμάτων που αξιοποιούν την κυκλική οικονομία, ανάγκη που μπορεί να καλυφθεί πιο άμεσα από τα ξενοδοχεία χαμηλής δυναμικότητας που διαθέτει η Περιφέρεια. Επιπλέον, ευνοείται η δημιουργία συστάδων συνεργασίας με τοπικούς παραγωγούς για την προώθηση της τοπικής παραγωγής και την παροχή γαστρονομικού προϊόντος υψηλής ποιότητας που θα καλύψει τη συνεχή αυξανόμενη ζήτηση για τοπικά, παραδοσιακά προϊόντα και αναγνωρισμένα αγροτικά προϊόντα με σήματα πιστοποίησης ΠΓΕ και ΠΟΠ (π.χ. ελαιόλαδο, ελιά, τυροκομικά αγαθά, αυγοτάραχο Μεσολλογγίου) και τη ζήτηση των ταξιδιωτών για υγιεινά, θρεπτικά & τοπικά παρασκευασμένα, μέσω βιώσιμων διαδικασιών, τρόφιμα, η οποία ευνοεί την ανάπτυξη της τοπικής παραγωγής και τη βιωσιμότητα μικρών επιχειρήσεων
- Αυξανόμενη τάση των ταξιδιωτών για επιλογή ασφαλών, δευτερευόντων προορισμών που δεν εμφανίζουν φαινόμενα μαζικού τουρισμού και μπορούν να προσφέρουν αυθεντικές και μοναδικές εμπειρίες. Η Περιφέρεια διαθέτει πλήθος μικρών ξενοδοχειακών μονάδων και οργανωμένων μονάδων κάμπινγκ που μπορούν να εξασφαλίσουν λιγότερο μαζική διαμονή, ενώ ως προορισμός βρίσκεται ακόμα στο στάδιο της ανάπτυξης και δεν έχει επέλθει η ωριμότητα και ο κορεσμός
- Η άνοδος της ασημένιας οικονομίας (Silver Economy), η αύξηση του προσδόκιμου ζωής και η βελτίωση της υγείας των ηλικιωμένων συντελούν στην ανάπτυξη συμπληρωματικών τουριστικών προϊόντων (π.χ. Τουρισμός Τρίτης Ηλικίας, Ιατρικός Τουρισμός, Τουρισμός Ευεξίας) και δημιουργούν σημαντικές ευκαιρίες για την επέκταση της τουριστικής περιόδου
- Εκπαίδευση προσωπικού στην τουριστική διαχείριση με στόχο την αλλαγή του προσανατολισμού του προς την φιλοξενία
- Δυναμική επέκτασης του καταλύματος κάμπινγκ σε κάμπινγκ πολυτελείας (Glamping), καθώς η Περιφέρεια βρίσκεται στην 5^η θέση σε αφίξεις σε μονάδες κάμπινγκ με έντονη αυξητική τάση και γεωμορφολογία που επιτρέπει την ανάπτυξη μονάδων glamping
- Ανάπτυξη Φορέα Διαχείρισης Προορισμού (DMO) για την διαχείριση και προβολή του τουριστικού προϊόντος και αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών και των Συστημάτων Διαχείρισης Προορισμού (DMS) με σκοπό την αναγνώριση και προσέγγιση συγκεκριμένων τμημάτων πελατείας / αγορών (π.χ. Millennials / Gen Z) με αυξημένο τουριστικό ενδιαφέρον, την αποτελεσματικότερη ανάδειξη και προώθηση των τουριστικών προορισμών και προϊόντων της Περιφέρειας και τη βελτίωση της εμπειρίας των επισκεπτών. Επιπλέον, οι εφαρμογές προσωποποιημένης τιμολογιακής πολιτικής θα διευκολύνουν τις μικρές ξενοδοχειακές μονάδες που υστερούν σε management και σε πρόσβαση σε οργανωμένα κανάλια διανομής αλλά έχουν έντονη ψηφιακή παρουσία και δυνατότητες προώθησης
- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων για έργα αναβάθμισης υποδομών που προστατεύουν το περιβάλλον στα πλαίσια της κυκλικής οικονομίας και της βιώσιμης ανάπτυξης (π.χ. πρόγραμμα LIFE, Κινούμαι Ηλεκτρικά, Πράσινο Ταμείο)
- Σύγχρονο αλλά αναξιοποίητο αρχαιολογικό μουσείο στην πόλη της Πάτρας
- Αξιοποίηση διαθέσιμων χρηματοδοτικών Ευρωπαϊκών / κρατικών εργαλείων / προγραμμάτων (π.χ. ΕΣΠΑ, ταμείο ανάκαμψης)
- Αξιοποίηση της θετικής εικόνας και της αποτελεσματικής διαχείρισης της υγειονομικής κρίσης του νέου κορονοϊού (COVID-19) από την Ελλάδα με στόχο την δημιουργία κλίματος ασφάλειας προς το ταξιδιωτικό κοινό και την εκμετάλλευση των ευκαιριών που εμφανίζονται (π.χ. η Ελλάδα αποτέλεσε την πρώτη επιλογή των πελατών μεγάλων και εδραιωμένων tour operators, όπως π.χ. η TUI, το καλοκαίρι του 2020)
- Η τουριστική οικονομία της Περιφέρειας βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε εγχώριους επισκέπτες, συνεπώς αναμένεται να περιοριστούν οι επιπτώσεις που θα φέρει στην τουριστική κινητικότητα η εξάπλωση της πανδημίας του νέου κορονοϊού (COVID-19) και οι αναταράξεις στην οργάνωση των διεθνών πτήσεων

Ανάλυση SWOT | Απειλές (1)

Ωστόσο, εντοπίζονται ενδεχόμενες αρνητικές εξελίξεις, χαρακτηριστικά και συνθήκες του εξωτερικού περιβάλλοντος...

Threats – Απειλές

- Ισχυρός ανταγωνισμός σε εγχώριο επίπεδο από εδραιωμένους και πιο ώριμους τουριστικά παραθαλάσσιους προορισμούς σε Περιφέρειες, όπως π.χ. η Κεντρική Μακεδονία, τα Ιόνια Νησιά και η Πελοπόννησος
- Αυξημένος ανταγωνισμός σε εγχώριο κυρίως επίπεδο από δευτερεύοντες προορισμούς που συνδυάζουν το βουνό με τη θάλασσα (π.χ. Ήπειρος) και προσφέρουν αντίστοιχα τουριστικά προϊόντα
- Κορεσμός και αδυναμία των υποδομών να ανταποκριθούν επαρκώς στις αυξημένες ανάγκες λόγω της υπερσυγκέντρωσης τουριστικής κίνησης σε μικρό αριθμό περιοχών και υποβάθμιση της εμπειρίας του τουρίστα και των κατοίκων
- Περιορισμένο επενδυτικό ενδιαφέρον για υλοποίηση τουριστικών επενδύσεων στην Περιφέρεια και διατήρηση του υφιστάμενου μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης που βασίζεται στον μαζικό τουρισμό χαμηλής ποιότητας και προστιθέμενης αξίας)
- Περιβαλλοντικοί περιορισμοί καθιστούν δύσκολη την δημιουργία νέων παραθαλάσσιων τουριστικών μονάδων
- Οικονομικά προβλήματα και αδυναμίες σε μεγάλους τουριστικούς πράκτορες που δύναται να επιφέρουν οικονομική δυσχέρεια στις τουριστικές επιχειρήσεις της Περιφέρειας λόγω του υψηλού βαθμού εξάρτησης του τουριστικού προϊόντος από αυτούς
- Περιορισμός της εσωτερικής τουριστικής ζήτησης λόγω της οικονομικής κρίσης.
- Διαρθρωτικά προβλήματα του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος, έλλειψη ρευστότητας και χρηματοδότησης των εγχώριων τουριστικών επιχειρήσεων
- Υφιστάμενο πλαίσιο διαχείρισης και αξιοποίησης των ευρωπαϊκών πόρων, το οποίο χαρακτηρίζεται από υπερβολική γραφειοκρατία επιφέροντας μεγάλες καθυστερήσεις σε συνδυασμό με το δαιδαλώδες και πολυεπίπεδο νομοθετικό πλαίσιο για την διενέργεια διαγωνισμών και την υλοποίηση έργων (Ν. 4412/2016) που αυξάνουν τον κίνδυνο για μη απορρόφηση των σημαντικών πόρων της νέας ΠΠ 2021-2027
- Έντονη μεταβλητότητα στον τουρισμό κρουαζιέρας που καταδεικνύει τα ανεπαρκή ή/και μη οργανωμένα δίκτυα συνεργασιών με ταξιδιωτικά γραφεία που εξειδικεύονται στον τουρισμό κρουαζιέρας και το ασταθές θεσμικό πλαίσιο
- Αυξανόμενος ανταγωνισμός από προορισμούς χωρών με χαμηλότερο κόστος διαβίωσης και πιο ανταγωνιστικό τουριστικό προϊόν Ήλιος & Θάλασσα σε επίπεδο σχέσης αξίας-τιμής (π.χ. Τουρκία)
- Εδραιωμένη επιχειρηματική κουλτούρα που βασίζεται στο υφιστάμενο μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης μαζικού τουρισμού χαμηλής ποιότητας και προστιθέμενης αξίας
- Μεγάλη ανομοιογένεια στο προσφερόμενο τουριστικό προϊόν, καθώς οι επισκέπτες που θα επιλέξουν ένα πολυτελές καταλύματα με υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, θα δυσκολευτούν να βρουν αντίστοιχης ποιότητας συμπληρωματικές υπηρεσίες και παροχές
- Το αεροδρόμιο του Άκτιου αναμένεται να εισέλθει σε ένα αβέβαιο πλαίσιο, καθώς αποτελεί περιφερειακό αεροδρόμιο με περιορισμένη διεθνή συνδεσιμότητα που δεν έχει αξιολογηθεί ο τρόπος που η πανδημία θα επιδράσει στη λειτουργία του (υπάρχουν προσεγγίσεις που αναφέρουν ότι θα ενισχυθούν τα περιφερειακά αεροδρόμια λόγω χαμηλότερου κόστους και για να αποφευχθεί η μαζικότητα μετακίνησης ενώ άλλες θεωρούν ότι θα περιοριστεί η λειτουργία τους για να μειωθεί το συνολικό κόστος των αεροπορικών εταιρειών)
- Η κλιματική αλλαγή απαιτεί νέες στρατηγικές με σκοπό τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων στις ήδη επιβαρυνόμενες τουριστικά περιοχές αλλά και την αλλαγή στρατηγικής του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος (καταλύματα με πιστοποιήσεις βιώσιμης και πράσινης λειτουργίας), δημιουργώντας νέες και άγνωστες προκλήσεις σε τουριστικούς προορισμούς και επιχειρήσεις. Επιπλέον, η αύξηση της θερμοκρασίας και η εντατικοποίηση ακραίων καιρικών φαινομένων οδηγεί σε επαναξιολόγηση της τουριστικής περιόδου
- Τάση μείωσης της περιόδου χιονιού μακροπρόθεσμα η οποία οφείλεται στην Κλιματική Αλλαγή και η οποία δυσχεραίνει την δυνατότητα προσέλκυσης στρατηγικού χαρακτήρα επενδύσεων ως προς τους προορισμούς που προσφέρουν χιονοδρομικές δραστηριότητες
- Η ανάπτυξη θεματικών τουριστικών προϊόντων –ιδίως όσων σχετίζονται με δραστηριότητες στη φύση- και ο εμπλουτισμός του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος και της τουριστικής εμπειρίας των επισκεπτών έχουν ως απαραίτητη προϋπόθεση το αυξημένο επίπεδο συνεργασίας των τοπικών κοινωνιών και δικτύωσης των επιχειρήσεων, κάτι που σε πολλές περιπτώσεις αποτελεί ζητούμενο

Ανάλυση SWOT | Απειλές

...που μπορούν, υπό προϋποθέσεις, να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην μελλοντική τουριστική ανάπτυξη της Περιφέρειας.

Threats – Απειλές

- Η ραγδαία γεωγραφική εξάπλωση του νέου κορονοϊού (COVID-19) επηρεάζει τις οικονομίες και κοινωνίες σε όλο τον κόσμο, με τις διαφαινόμενες επιπτώσεις και την απειλή μίας νέας οικονομικής ύφεσης, να δημιουργούν ένα καθεστώς αυξημένης αβεβαιότητας για τον κλάδο του τουρισμού και της φιλοξενίας, όπως για παράδειγμα:
  - συρρίκνωση αφίξεων και εσόδων
  - κλείσιμο μικρών / υπερχρεωμένων ξενοδοχειακών επιχειρήσεων
  - καθυστέρηση στην ανάκαμψη ορισμένων τομέων και τουριστικών προϊόντων όπως π.χ. η κρουαζιέρα και οι long haul πτήσεις
  - Η ανάκαμψη συνδέεται άμεσα με το παγκόσμιο εμβολιαστικό πρόγραμμα, το οποίο παραμένει σημαντικά αβέβαιο και αποσπασματικό δημιουργώντας τις ανάλογες αναταράξεις στον κύκλο της οικονομίας του τουρισμού. Είναι η πρώτη φορά στην σύγχρονη ιστορία που η οικονομική κρίση συνδέεται με μια υγειονομική κρίση επιφέροντας απρόβλεπτα αποτελέσματα στην καταναλωτική συμπεριφορά (π.χ. έντονα αισθήματα ανασφάλειας, υψηλή προτεραιότητα σε θέματα υγείας και ασφάλειας)
  - Αυξάνεται ο βαθμός της κρατικής εξάρτησης (σύνδεση ρευστότητας με κρατικά επιδόματα και παροχές και κεντρικός σχεδιασμός ελέγχου τουριστικής κίνησης)
- Η λειτουργία του Κράτους στον τομέα του τουρισμού σε Κεντρικό και Τοπικό επίπεδο, η οποία ακόμη διέπεται από επικάλυψη αρμοδιοτήτων, ελλιπή και μη εξειδικευμένη στελέχωση των αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε σχέση με τις ανάγκες του τουρισμού

INSETE

Ινστιτούτο ΣΕΤΕ
Βουκουρεστίου 32
10671 Αθήνα

www.insete.gr
info@insete.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
European Union

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΡΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης